

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министерство на здравеопазването

Регионална здравна инспекция-Добрич

**ОТЧЕТ
ЗА ДЕЙНОСТТА НА РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА
ИНСПЕКЦИЯ-ДОБРИЧ ЗА 2022 Г.**

През 2022 г. Регионална здравна инспекция-Добрич осъществяваше своята дейност в съответствие с поставените от Министерството на здравеопазването стратегическа цел и основни задачи и с начертаните регионални приоритети за област Добрич **в условията на пандемията от COVID-19.**

1. ЗДРАВНО-ДЕМОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ

1.1. Численост на населението

Към 31.12.2021 година населението в област Добрич е **167 314 души** (жени **86 404** и мъже **80 910**; в градовете **114 734** и в селата **52 580**).

Видно от предоставените ни статистически данни е, че населението през разглеждания тригодишен период намалява с високи темпове през всяка следваща година – от **171 809** през 2019 година до **167 314** през 2021 година.

✚ Население на област Добрич към 31.12.2021 г. (за тригодишен период)

Год.	Общо население в областта	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	171809	83 378	48,52	88 431	51,47	118 492	68,96	53 317	31,03
2020	170 298	82 505	48,44	87 793	51,56	116 994	68,69	53 304	31,31
2021	167 314	80 910	48,35	86 404	51,64	54 663	68,57	52 580	31,42

✚ Население по общини в област Добрич към 31.12.2021 г. (за тригодишен период)

✘ Община Добрич - град

Год.	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	Град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	82 240	39 109	47,55	43 131	52,44	82 240	100		
2020	80 936	38 328	47,35	42 608	52,65	80 936	100		
2021	79 269	37 471	47,27	41 798	52,73	79 269	100		

✘ Община Балчик

Год.	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	Град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	19 223	9 476	49,29	9 747	50,70	10 962	57,02	8 261	42,97
2020	19 256	9 479	49,22	9 777	50,48	10 985	57,04	8 271	42,96
2021	19 022	9 349	49,15	9 673	50,85	10 870	57,14	8 152	42,86

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

✘ **Община Каварна**

Год.	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	Град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	13 877	6 680	48,13	7 197	51,86	10 690	77,03	3 187	22,96
2020	13 773	6 649	48,27	7 124	51,73	10 627	77,12	3 146	22,88
2021	13 532	6 519	48,17	7 013	51,83	10 426	77,05	3 106	22,95

✘ **Община Добричка**

Год.	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	Град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	20 409	10 188	49,91	10 221	50,08			20 409	100
2020	20 600	10 293	49,96	10 307	50,04			20 600	100
2021	20 412	10 172	49,83	10 240	50,17			20 412	100

✘ **Община Генерал Тошево**

Год.	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	Град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	12 768	6 230	48,79	6 538	51,20	6 029	47,21	6 739	52,78
2020	12 558	6 130	48,81	6 428	51,19	5 963	47,48	6 595	52,52
2021	12 165	5 915	48,62	6 249	51,37	5 830	47,92	6 335	52,08

✘ **Община Тервел**

Год.	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	Град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	15 222	7 670	50,38	7 552	49,61	5 557	36,50	9 665	63,49
2020	15 095	7 586	50,25	7 509	49,75	5 480	38,68	9 615	61,32
2021	14 941	7 510	50,26	7 431	49,74	5 385	36,04	9 556	63,96

✘ **Община Шабла**

Год.	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	Град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	4 273	2 109	49,35	2 164	50,64	3 014	70,53	1 259	29,46
2020	4 337	2 144	49,43	2 193	50,57	3 003	69,24	1 334	30,76
2021	4 314	2 128	49,33	2 186	50,67	2 954	68,47	1 360	31,53

✘ Община Крушари

Год.	Общо	Мъже	Отн. дял	Жени	Отн. дял	Град	Отн. дял	Село	Отн. дял
2019	3 797	1 916	50,46	1 881	49,53			3 797	100
2020	3 743	1 896	50,65	1 847	49,35			3 743	100
2021	3 659	1 845	50,42	1 814	49,58			3 659	100

✚ Население на област Добрич към 31.12.2021 г. по възраст (брой)

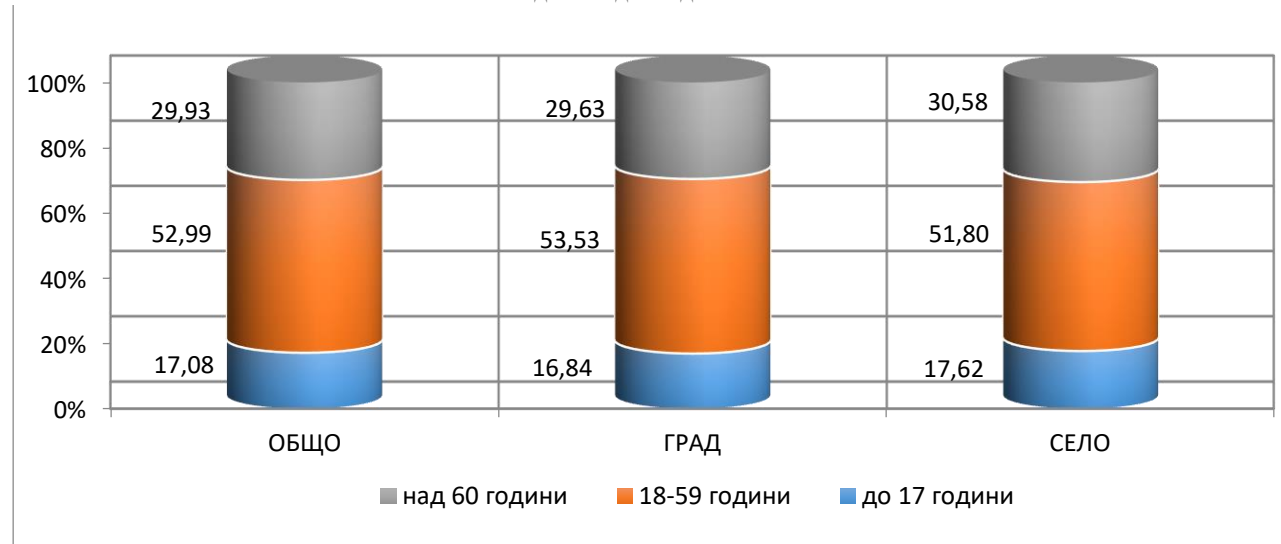
Възраст (в навършени години)	Общо	Мъже	Жени	В градовете	В селата
Общо	167 314	80 910	86 404	114 734	54 663
<i>0</i>	1 157	604	553	746	394
<i>1-4</i>	1 222	643	579	826	424
<i>5-9</i>	1 377	716	661	937	513
<i>10-14</i>	1 331	688	643	939	473
<i>15-19</i>	1 415	721	694	978	501
<i>20-24</i>	1 537	790	747	1 043	546
<i>25-29</i>	1 492	772	720	1 054	544
<i>30-34</i>	1 589	821	768	1 072	558
<i>35-39</i>	1 563	789	774	1 098	554
<i>40-44</i>	1 671	870	801	1 128	600
<i>45-49</i>	1 765	915	850	1 175	610
<i>50-54</i>	1 658	826	832	1 119	561
<i>55-59</i>	1 897	980	917	1 257	645
<i>60-64</i>	1 808	971	837	1 203	664
<i>65-69</i>	1 771	945	826	1 200	657
<i>70-74</i>	1 819	906	913	1 198	593
<i>75-79</i>	1 737	864	873	1 179	575
<i>80-84</i>	1 773	938	835	1 167	610

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

85-89	1 653	845	808	1 053	539
90-94	1 465	757	708	950	491
95-99	1 506	745	761	939	464
100+	1 601	805	796	1 011	514

✚ *Възrastова структура на населението в Област Добрич към 31.12.2021 г.*

Години	Възрастни групи						
	Общо	0-17	% от общия брой	18-59	% от общия брой	60+	% от общия брой
Общо							
2019	171 809	29 303	17,05	91 791	53,42	50 720	29,52
2020	170 298	29 049	17,07	90 609	53,20	50 640	29,73
2021	167 314	28 582	17,08	88 652	52,99	50 080	29,93
В градовете							
2019	118 492	19 754	16,67	64 498	54,43	34 240	28,89
2020	116 994	19 604	16,76	63 131	53,96	34 259	29,28
2021	114 734	19 319	16,84	61 415	53,53	34 000	29,63
В селата							
2019	53 317	9 549	17,20	27 293	51,19	16 480	30,90
2020	53 304	9 445	17,71	27 478	51,54	16 381	30,75
2021	52 580	9 263	17,62	27 237	51,80	16 080	30,58

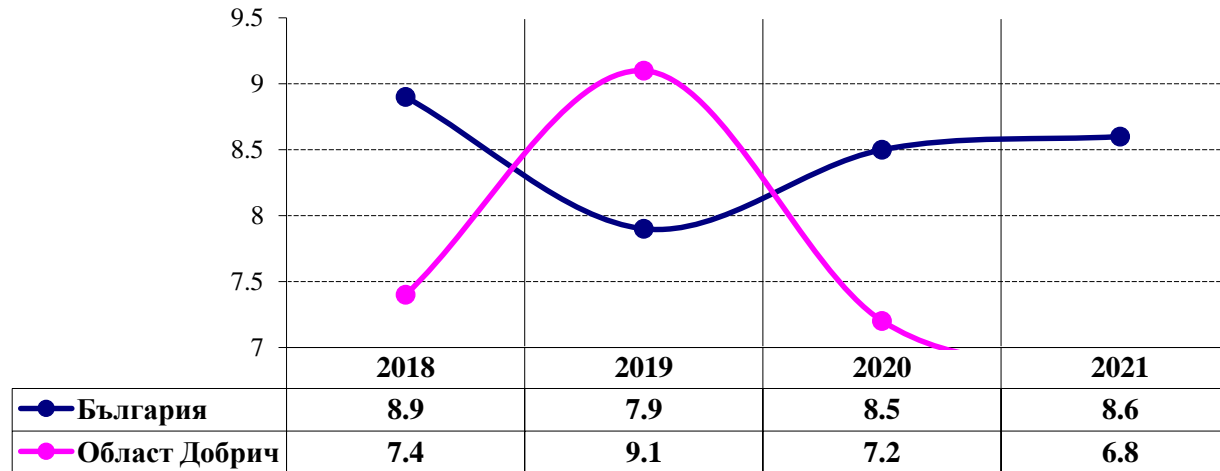

фиг. 1 Възrastова структура на населението в област Добрич - 2021 година (в %)

Процесът на демографското застаряване на населението, макар и с бавни темпове, продължава. Относителният дял на лицата над 60-годишна възраст е 29,93 %, докато относителният дял на младото население от 0 до 17 години през 2021год. е 17,08%.

1.2. Раждаемост

През 2021 г. в област Добрич са родени 1 144 деца. В сравнение с 2020 г. когато са родени 1 224 , с 80 деца по-малко . Коефициентът на раждаемост в областта е 6,8 на хиляда.

фиг. 2 Раждаемост в област Добрич и страната (на 1 000 души население)
Забележка: Данните се получават от Национален статистически институт

✚ Раждания и аборти в област Добрич

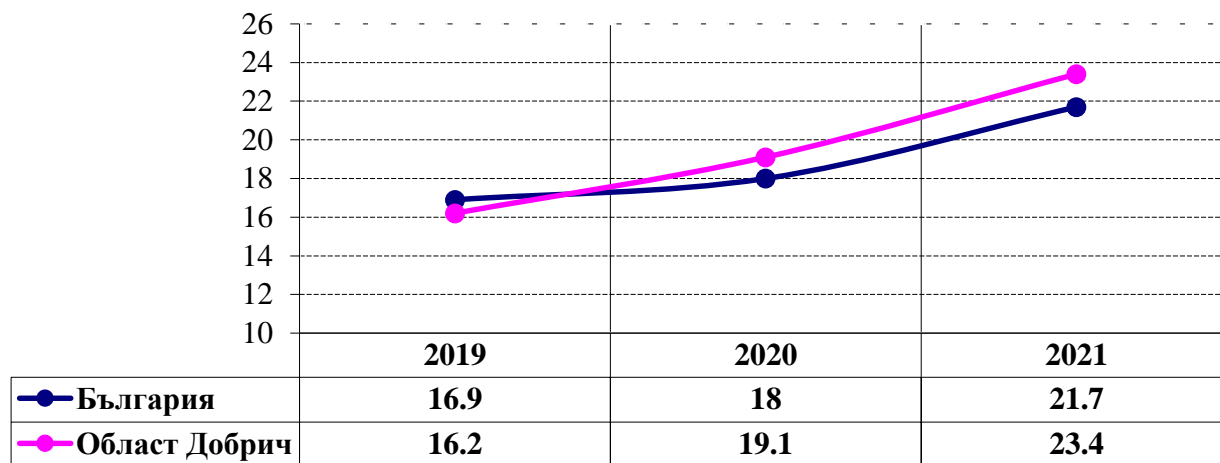
Година	Брой		На 1000 жени от 15 до 49 години	
	Раждания	Аборти	Раждания	Аборти
2019	1 365	1 066	39,63	31,47
2020	1 224	897	36,03	26,40
2021	1 144	803	34,40	24,15

През 2021 година в лечебните заведения на област Добрич са извършени 803 аборта, което е едва с 94 по-малко от предходната година. По структура абортите се разпределят: терапевтични 90,29 %, 8,22 % спонтанни и 1,49 % са по медицински показания. Проблемът с абортите на момичета между 15 и 19 години е сериозен, съществува реална възможност за увреждане на детеродните способности на бъдещата жена.

1.3. Обща смъртност

Смъртността в област Добрич през изминалата година е с 1,7 % по-висока спрямо средната за страната. Коефициентът за смъртност през 2021 г. е доста по-висок в сравнение с предходната година - 23,4 на хиляда, като показателят за смъртност сред мъжете е 26,0 срещу 20,9 на хиляда при жените.

През 2021 година в област Добрич са умрели 3 948 души, от които 2 128 мъже и 1 820 жени. В структурата на смъртността по причини между 2020 и 2021 година не се наблюдават съществени промени. Основна причина за умираанията остават болестите на органите на кръвообращението, чийто интензитет е 1 177,4 на сто хиляди, а относителният им дял – 49,9 %, следвани от новообразуванията, чийто интензитет е 334,1 на сто хиляди и относителен дял 13,8 %.

фиг. 3 Обща смъртност в област Добрич и страната (на 1 000 души)

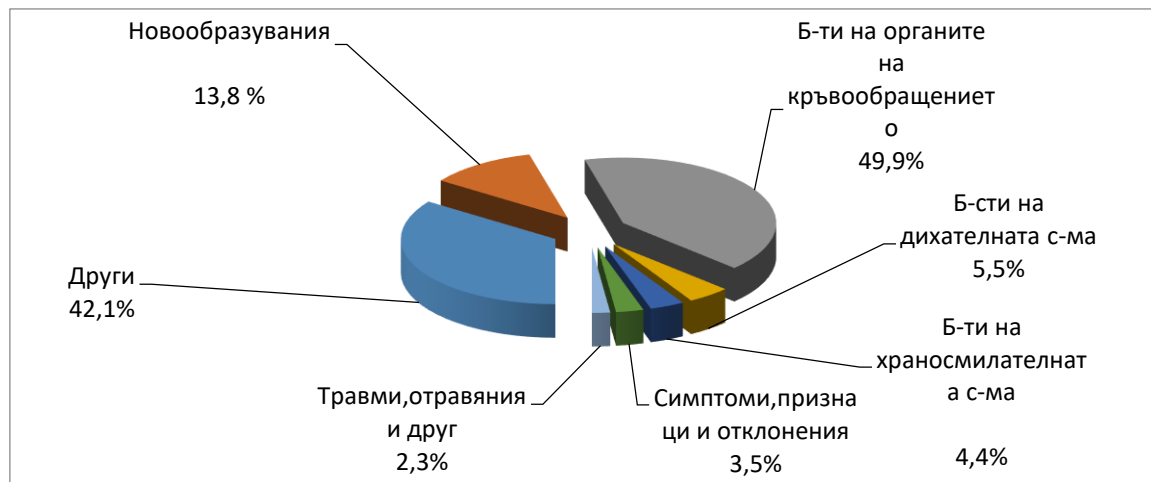
✚ Обща смъртност по причини в област Добрич

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2020 г. – област Добрич			2021 г. – област Добрич		
		брой	на 100 000 от населението	Относителен дял (%)	брой	на 100 000 от населението	Относителен дял (%)
	ОБЩО I – XIX клас	3262	1915,4	100	3948	2359,6	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	28	16,4	0,8	18	10,7	0,45
II	Новообразувания	559	328,2	17,1	545	334,1	13,8
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм				4	2,4	0,1
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	70	41,1	2,1	78	46,6	1,9
V	Психични и поведенчески разстройства	3	1,7	0,09	6	3,6	0,2
VI	Болести на нервната система	22	12,9	0,7	25	14,9	0,6
VII	Болести на окото и придатъците му						
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък						

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

IX	Болести на органите на кръвообращението	1805	1059,9	55,3	1970	1177,4	49,9
X	Болести на дихателната система	169	99,2	5,2	219	130,9	5,5
XI	Болести на храносмилателната система	144	84,5	4,4	173	103,4	4,4
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан						
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	2	1,1	0,06	3	1,8	0,07
XIV	Болести на пикочо-половата система	43	25,2	1,3	65	38,8	1,6
XV	Бременност, раждане и послеродов период						
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	3	1,7	0,09	3	1,8	0,07
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	3	1,7	0,09	4	2,4	0,1
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	114	66,9	3,5	137	81,9	3,5
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	102	59,9	3,1	92	54,9	2,3
XX	Външни причини за заболяемост и смъртност	102	59,9	3,1	92	54,9	2,3
XXII	Кодове за специални цели-КОВИД	195	114,5	5,9	606	362,2	15,3

Забележка: Данните се получават от Национален статистически институт.

Фиг. 5 Структура на общата смъртност по причини за умирация в област Добрич през 2021 г.

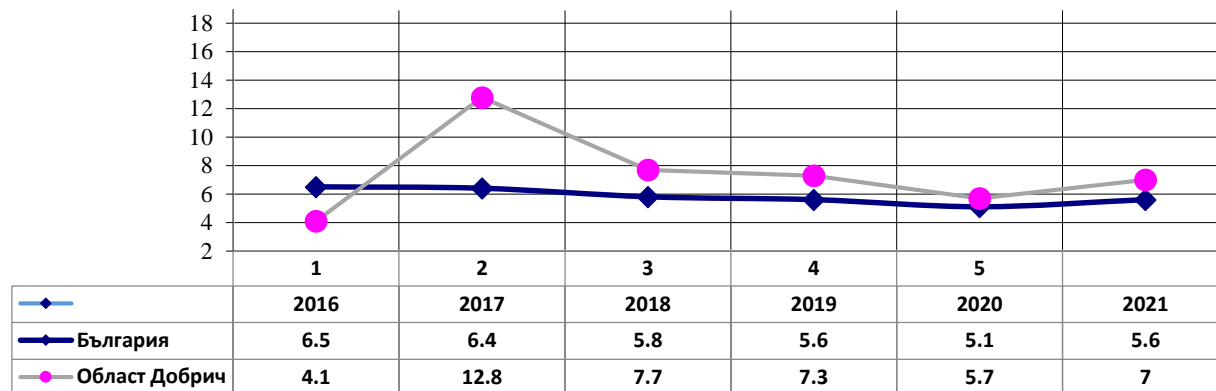
В структурата на останалите причини за смърт следват: болести на храносмилателната система 103,4 на сто хиляди; симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде и др., които представляват 81,9 на сто хиляди; външни причини за заболяемост и смъртност и травми и отравяния с показател 54,9 на сто хиляди; болести на дихателната система 130,9 на сто хиляди.

Чувствителната разлика в смъртността на градското и селското население е резултат преди всичко на по-интензивния процес на остаряване на населението в селата.

1.4. Детска смъртност

През 2021 г. броят на починалите деца под 1-годишна възраст е 8, от които 5 момчета и 3 момичета.

Показателят за детска смъртност за област Добрич е 7,0 на 1 000 живородени, като при момчетата той е 8,4, а при момичетата 5,5. Основните причини за умираанията на децата под 1- годишна възраст през 2021 година са: някои състояния, възникващи през перинаталния период – 37,5 % от всички умрели деца; вродени аномалии (пороци на развитието), деформации и хромозомни аберации 12,5%, и травми и отравяния 12,5%.

фиг. 4 Детска смъртност в област Добрич и страната (на 1 000 живородени деца)

✚ Детска смъртност (умрели деца до 1 г. възраст) в област Добрич

година	Общо		В градовете		В селата	
	брой	На 1 000 живородени	брой	На 1 000 живородени	брой	На 1 000 живородени
2021	8	6,9	5	6,7	3	7,4

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

2020	7	5,7	6	6,1	1	4,9
2019	10	7,3	4	2,9	6	4,3

✚ Перинатална, неонатална и постнеонатална детска смъртност в област Добрич

Година	Перинатална ДС	Неонатална ДС	Постнеонатална ДС
2021	6,9	4,3	2,6
2020	8,9	3,2	2,4
2019	8,0	1,4	3,6

Забележка: Данните се получават от Национален статистически институт.

По отношение на възрастово-специфичните коефициенти на детската смъртност и през 2021 г. се наблюдава най-висока смъртност при децата в перинаталния период – 6,9 на 1 000 родени деца.

✚ Детска смъртност по причини

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	2020 г. - област			2021 г. - област		
		брой	на 1000 живородени	относителен дял (%)	брой	на 1000 живородени	относителен дял (%)
	ОБЩО I – XIX клас	7	8,9	100	8	6,9	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести				1	0,9	12,5
II	Новообразувания						
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм						
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата						
VI	Болести на нервната система	1	0,8	14,3			
IX	Болести на органите на кръвообращението	1	0,8	14,3			
X	Болести на дихателната система				1	0,9	12,5
XI	Болести на храносмилателната система				1	0,9	12,5
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	3	2,5	42,8	3	2,6	37,5
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	2	1,6	28,6	1	0,9	12,5

XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде						
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини				1	0,9	12,5
XX	Външни причини за заболяемост и смъртност						

Забележка: Данните се получават от Национален статистически институт

През 2021 година са умрели с едно повече деца в сравнение с 2020 г., но относителният дял е по малък от предходния период 6,9 на 1000 живородени деца и се дължи на по малко родените деца през 2021 година. Смъртността се дължи предимно на преждевременни раждания, недоносеност, вродени аномалии, асфиксия и др. Тя е твърде висока сред малцинственото население, както и в отдалечените трудно достъпни села.

Най-голям през 2021 г. остава броят на починалите деца със заболявания от клас XVI – „Някои състояния, възникващи през перинаталния период”, като преобладават починалите деца с дихателни и сърдечно-съдови нарушения. Следват умрелите от вродени аномалии и травми и отравяния.

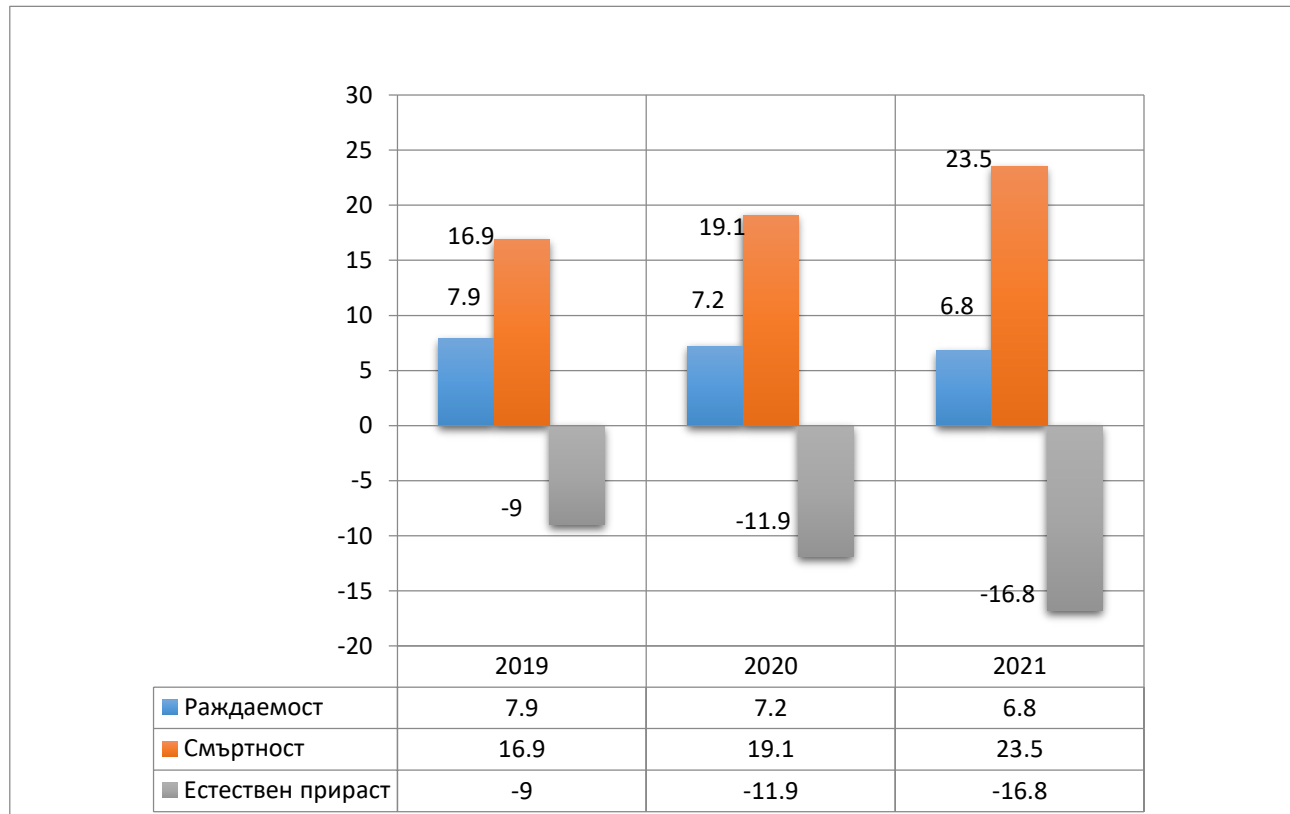
1.5. Естествен прираст

Статистическите данни за демографията на населението показват, че през 2021 г. продължава утвърждаването на отрицателни тенденции в демографското развитие на региона. Увеличаването на раждаемостта и плодовитостта на родилните контингенти и увеличаването на средната продължителност на живот не могат да променят отрицателните тенденции на естествения прираст в областта.

✚ Естествен прираст по общини в област Добрич

Община	2021		2020		2019 г.	
	брой	На 1 000 души	брой	На 1 000 души	брой	На 1 000 души
Добрич – град	- 1190	- 15,0	- 814	- 10,5	-540	-6,5
Добричка	- 430	- 21,1	- 321	- 15,6	-296	-14,5
Балчик	- 298	- 15,7	- 228	- 11,8	-183	-9,4
Генерал Тошево	- 286	- 23,5	- 208	- 16,5	-216	-16,9
Каварна	- 239	- 17,7	- 191	- 13,8	-98	-7,0
Крушари	- 66	- 18,0	- 32	- 8,5	-54	-14,2
Тервел	- 179	- 12,0	- 177	- 11,7	-87	-5,7
Шабла	- 116	- 26,9	- 67	- 15,4	-82	-19,1

Забележка: Данните се получават от Национален статистически институт

1.6. Заболеваемост и болестност

През 2021 година се наблюдават тенденциите от предходните години:

✘ Заболеваемостта се води от болестите на дихателната система – 168,5 на хиляда, следват болести на органите на кръвообращението – 105,7 на хиляда и болести на костно-мускулната система и съединителната тъкан 72,6 на хиляда.

✘ При болестността е обратно, водещи са болестите на органите на кръвообращението – 651,8 на хиляда, следвани от болестите на дихателната система – 329,2 на хиляда и болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан – 219,1 на хиляда.

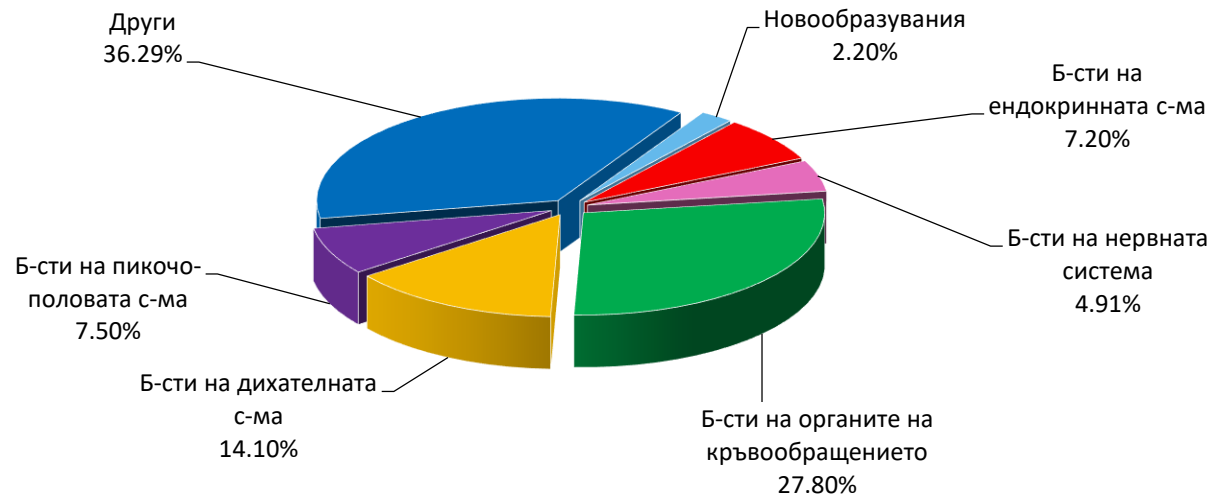
▣ Регистрирани заболявания, болестност – през 2021 година регистрираните заболявания за област Добрич са 391 149, които представляват 2 337,8 на хиляда.

▣ Новооткрити заболявания, заболеваемост – през 2021 година новооткритите заболявания са 135 047 или 807,1 на хиляда.

При децата до 17 години – общо заболялите са 51 263, като 4 308 са деца до 1 година, а новооткритите заболявания са 26 680. Почти половината 48,5 % от заболяванията са от групата на болестите на дихателната система, следвани от инфекциозните болести – 9,6 % и болести на кожата и подкожната тъкан – 6,7 %.

Обща заболеваемост в област Добрич

фиг. 6 Структура на заболеваемост на населението от област Добрич през 2021 г.

✚ Болестност и заболеваемост сред населението в област Добрич 2021 г.

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1 000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1 000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	391149	2337,8	100	135047	807,1	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	11835	70,7	3,02	6955	41,5	5,2
II	Новообразувания	8792	52,5	2,2	2648	15,8	2,0
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	2255	13,4	0,6	928	5,5	0,7
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	27955	167,1	7,2	5660	33,8	4,2

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

V	Психични и поведенчески разстройства	8617	51,5	2,2	3064	18,3	2,3
VI	Болести на нервната система	19262	115,1	4,9	5931	35,4	4,4
VII	Болести на окото и придатъците му	19105	114,2	4,8	7436	44,5	5,5
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	11242	67,2	2,8	4878	29,2	3,6
IX	Болести на органите на кръвообращението	109069	651,8	27,8	17694	105,7	13,1
X	Болести на дихателната система	55085	329,2	14,1	28196	168,5	20,9
XI	Болести на храносмилателната система	14185	84,7	3,6	5731	34,3	4,3
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	13560	81,04	3,4	7072	42,3	5,2
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	36668	219,1	9,4	12153	72,6	9,0
XIV	Болести на пикочо-половата система	29318	175,2	7,5	11809	70,6	8,7
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1009	6,03	0,3	450	2,7	0,3
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	142	0,84	0,03	56	0,3	0,04
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	716	4,3	0,2	201	1,2	0,2
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	9419	56,3	2,4	5836	34,9	4,3
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	12915	77,2	3,3	8349	49,9	6,2

Забележка: Данните се получават след обработка на годишните статистически отчети на ЛЗ за извънболнична помощ в областта

📊 Болестност и заболяемост сред населението в област Добрич 2020 г.

№ на класа	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Болестност			Заболеваемост		
		Регистрирани заболявания	На 1 000 души от населението	Относителен дял	Регистрирани заболявания	На 1 000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I – XIX клас	433 746	2 546,9	100	152 385	894,8	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	25 636	150,5	5,9	14 643	85,9	9,6
II	Новообразувания	9 873	57,9	2,3	3088	18,1	2,0
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	2 005	11,8	0,4	678	3,9	0,4

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	26 090	153,2	6,0	3618	21,2	2,3
V	Психични и поведенчески разстройства	12 720	74,7	2,93	3156	18,5	2,1
VI	Болести на нервната система	21 302	125,1	4,9	6935	40,7	4,5
VII	Болести на окото и придатъците му	15 669	92,0	3,6	7080	41,5	4,6
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	9 397	55,1	2,1	5 003	29,4	3,2
IX	Болести на органите на кръвообращението	124 092	728,6	28,6	18 559	108,9	12,2
X	Болести на дихателната система	61 800	362,8	14,2	34 223	200,9	22,4
XI	Болести на храносмилателната система	16 263	95,4	3,7	5 720	33,6	3,7
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	15 148	88,9	3,5	8 093	47,5	5,3
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	36 901	216,6	8,5	12 193	71,5	8,0
XIV	Болести на пикочо-половата система	33 102	194,3	7,6	13 334	78,3	8,7
XV	Бременност, раждане и послеродов период	1 169	6,8	0,2	657	3,8	0,4
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	154	0,9	0,03	76	0,4	0,04
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	699	4,1	0,16	187	1,09	0,12
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неклассифицирани другаде	9 030	53,0	2,1	6 073	35,6	3,9
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	12 850	75,4	2,9	9 145	53,7	6,0

Забележка: Данните се получават след обработка на годишните статистически отчети на ЛЗ за извънболнична помощ в областта.

1.7. Хоспитализирана заболеваемост

Тенденции – Всички хоспитализирани случаи (изписани и умрели) в стационарите на лечебните заведения в област Добрич през 2021 година са 21 071 или 1 259,3 на 10 000 души от населението. Хоспитализациите са с 4 594 повече от предходната година. От тях 5 301 случая (25,1 %) са по повод фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби. Хоспитализираните от ХХI клас „Външни причини за заболеваемост и смъртност” са 7,2 %.

✘ Структура на заболеваемостта по причини за хоспитализация:

- Болести на органите на кръвообращението –11,1 %;
- Болести на дихателната система –7,6 %;
- Бременност, раждане, послеродов период – 9,9 %;
- Травми и отравяния – 7,2 %;
- Психични и поведенчески разстройства –8,7 %;
- Болести на храносмилателната система –5,4 %;

■ Болестите на пикочо-половата система – 4,4 %.

При децата до 17 – годишна възраст най-голям е относителният дял на болестите на дихателната система, следвани от инфекциозни болести.

Сред лицата от 18 до 64 години най-голям е делът на хоспитализираните от XX клас „Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравни служби“ – 25,1% , следвани от болестите на органите на кръвообращението – 11,1%. Голям е делът и на „Психични и поведенчески разстройства“ – 8,7%, следвани от болестите на дихателната система и травми и отравяния.

Водещи заболявания в структурата на хоспитализираната заболеваемост при лицата над 65 години са болестите на органите на кръвообращението, болестите на дихателната система и болести на храносмилателната система.

✚ **Хоспитализирана заболеваемост в Област Добрич за 2021 г.**

	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни	На 10 000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I - XIX клас	21 071	1 259,3	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	63	3,7	0,3
II	Новообразувания	297	17,7	1,4
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	3	0,2	0,01
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	364	21,8	1,7
V	Психични и поведенчески разстройства	1845	110,3	8,7
VI	Болести на нервната система	272	16,3	1,3
VII	Болести на окото и придатъците му	1	0,05	0,004
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	414	24,7	1,9
IX	Болести на органите на кръвообращението	2342	140,03	11,1
IX	Болести на дихателната система	1613	96,4	7,6
XI	Болести на храносмилателната система	1143	68,3	5,4
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	298	17,8	1,4
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	577	34,5	2,7
XIV	Болести на пикочо-половата система	930	55,6	4,4
XV	Бременност, раждане и послеродов период	2086	124,7	9,9
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	422	25,2	2,0
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	3	0,2	0,01
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	147	8,8	0,7
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	1529	91,3	7,2
XX	Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби.	5301	316,8	25,1
XXI	Външни причини за заболеваемост и смъртност	1529	91,3	7,2
XXII	Кодове за специални цели U00–U85	1421	84,9	6,7

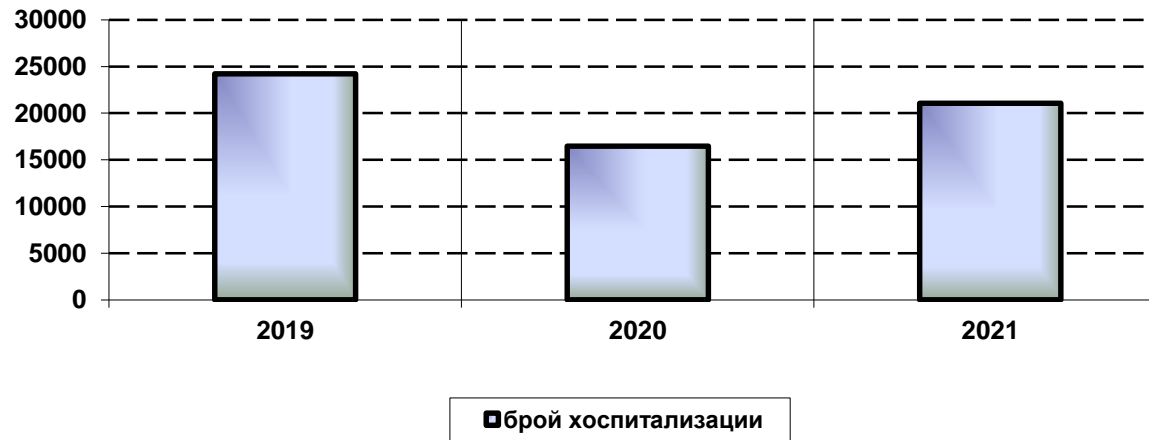
Забележка: Данните се получават след обработка на годишните статистически отчети на ЛЗ за болнична помощ за 2021 г.

✚ **Хоспитализирана заболеваемост в Област Добрич за 2020 г.**

	НАИМЕНОВАНИЕ НА БОЛЕСТИТЕ ПО МКБ-10	Изписани болни	На 10 000 души от населението	Относителен дял
	ОБЩО I - XIX клас	16 477	967,5	100
I	Някои инфекциозни и паразитни болести	162	9,5	0,9
II	Новообразувания	246	14,4	1,49
III	Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм	6	0,35	0,03
IV	Болести на ендокринната система, разстройства на храненето и на обмяната на веществата	478	28,06	2,9
V	Психични и поведенчески разстройства	1 980	116,2	12,01
VI	Болести на нервната система	272	15,9	1,6
VII	Болести на окото и придатъците му			
VIII	Болести на ухото и мастоидния израстък	493	28,9	2,9
IX	Болести на органите на кръвообращението	2 213	129,9	13,4
X	Болести на дихателната система	2 141	125,7	12,9
XI	Болести на храносмилателната система	1 077	63,2	6,5
XII	Болести на кожата и подкожната тъкан	372	21,8	2,2
XIII	Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан	682	40,04	4,1
XIV	Болести на пикочо-половата система	1 373	79,8	18,2
XV	Бременност, раждане и послеродов период	2 420	142,1	14,6
XVI	Някои състояния, възникващи през перинаталния период	501	29,4	3,04
XVII	Вродени аномалии [пороци на развитието], деформации и хромозомни аберации	4	0,2	0,02
XVIII	Симптоми, признаци и отклонения от нормата, открити при клинични и лабораторни изследвания, неklasифицирани другаде	224	13,1	1,3
XIX	Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини	1652	97,0	10,02
XX	Фактори, влияещи върху здравното състояние на населението и контакта със здравните служби.	4515	265,1	16,6
XXI	Външни причини за заболеваемост и смъртност	1 652	97,0	6,08

Забележка: Данните се получават след обработка на годишните статистически отчети на ЛЗ за болнична помощ за 2020 г.

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

Онкологични заболявания – регистрирани заболявания от злокачествени новообразувания

	2021 г.			
	Всичко	в т.ч. новоткрити	Всичко	в т.ч. новоткрити
	Брой		На 100 000 от населението	
Общо	6514	583	3893,27	348,45
Устни, устна кухина и фаринкс	169	15	101,00	8,96
в т.ч. : устни	76	5	45,42	2,98
Храносмилателни органи и перитонеум	1105	156	660,43	93,23
в т.ч. : стомах	118	17	70,52	10,16
дебело черво	498	58	297,64	34,66
ректум ректосигмоидна област и анус	351	44	209,78	26,29
Дихателна система	337	63	201,41	37,65
в т.ч.: трахея, бронхи, бял дроб	228	54	136,27	32,27
Кости,съединителна тъкан, кожа и млечни жлези	23	0	13,74	0
в т.ч.: меланом и други злокачествени новообразувания на кожата	892	84	533,12	50,20
в т.ч. злокачествен меланом на кожата	81	3	48,41	1,79
Млечна жлеза	1272	87		

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

в т.ч. женска гърда¹	1261	86	1459,42	99,53
Пикочо-полови органи				
в т.ч. маточна шийка¹	471	13	545,11	15,04
тяло на матката¹	413	23	477,98	26,61
яйчник и други придатъци на матката¹	196	22	226,84	25,46
простата²	410	37	506,73	45,72
пикочен мехур	289	26	172,72	15,53
Други	937	57	560,02	34,06

Забележка: Данните се получават от съответния диспансер за онкологични заболявания, който обслужва болните от областта

Регистрирани заболявания от активна туберкулоза по форма на заболяването (брой)

Форма на заболяването	2021		2020		2019	
	брой	На 100 000	брой	На 100 000	брой	На 100 000
Общо	118	70,5	119	69,8	130	75,6
<i>в т.ч. новооткрити</i>	12	7,1	29	17,1	26	15,1
<i>Белодробна туберкулоза - всичко</i>	112	66,9	113	66,3	123	71,6
<i>в т.ч. новооткрити</i>	12	7,1	27	15,8	24	13,9
<i>Извънбелодробна туберкулоза - всичко</i>	6	3,5	6	3,5	7	4,1
<i>в т.ч. новооткрити</i>			2	1,2	3	1,7
<i>Туберкулоза на костите и ставите</i>			1	0,6	1	0,6
<i>в т.ч. новооткрити</i>						
<i>Туберкулоза на пикочо-половите органи</i>			1	0,6	1	0,6
<i>в т.ч. новооткрити</i>						

Забележка: данните се получават от съответния диспансер, който обслужва болните от областта

Основни проблеми на здравето на населението:

- ✘** Болестите на органите на кръвообръщението;
- ✘** Болести на дихателната система;
- ✘** Болести на пикочо-половата система;
- ✘** Болести на костно-мускулната система и на съединителната тъкан;
- ✘** Болести на кръвта, кръвотворните органи и отделни нарушения, включващи имунния механизъм;

- ✘ Болести на окото и придатъците му;
- ✘ Болести на нервната система;
- ✘ Травми, отравяния и някои други последици от въздействието на външни причини.

▣ **Болести на органите на кръвообръщението** – те са водещи в структурата на умираанията от десетилетия. Показателите нарастват при двата пола с възрастта, по-подчертано в групите след 35 години при мъжете и 45 години при жените.

▣ **Онкологични заболявания - болестността от злокачествени новообразувания през 2021 г. бележи повишение – 6 514 души, като в сравнение с 2020 г., е увеличена със 118 души, коефициентът се увеличава на 3 893,27 на сто хиляди души от населението. Новооткритите случаи са 583, което представлява 348,45 на сто хиляди души.**

▣ **Болести на дихателната система** - тези заболявания са водещи в структурата на общо регистрираните заболявания – второ място с болестност 329,2 на 1 000 жители и първо със заболяемост 168,5 на 1 000 жители през 2021 год.

▣ **Инфекциозни заболявания, в т.ч. туберкулоза** - през 2021 година болестността от заразни и паразитни болести е два пъти по-ниска – 70,7 на хиляда, в сравнение с 2020 година, когато е била 150,5 на хиляда. Болестността от активна туберкулоза бележи леко повишение през изминалата година, като коефициента е 70,5 на сто хиляди, от които новооткритите случаи са 7,1 на сто хиляди. Най-голям е делът на белодробната туберкулоза – 66,9 на сто хиляди души, като новооткритите са 7,1 на сто хиляди;

▣ **Психични заболявания** - през 2021 г. структурата на психичните заболявания понижава своята тенденция, като хоспитализираните болни са 1845 или 110,3 на сто хиляди в сравнение с предходната година когато са били 1980, или 116,2 на десет хиляди души от населението. Около 54% от всички хоспитализирани са с диагноза шизофрения, шизотипни и налудни разстройства. Следват заболелите от разстройства на настроението (афективни разстройства) и др.

▣ **Рискови фактори, влияещи върху здравето на населението в Област Добрич**

Анализът на честотата на някои рискови фактори, асоциирани с хипертоничната болест (ХБ), исхемичната болест на сърцето (ИБС), мозъчно-съдовата болест (МСБ) и онкологичните заболявания, показва че профилактиката на тези заболявания е не достатъчно ефективна:

- Относителният дял на хипертониците остава трайно висок;
 - Тютюнопушенето продължава интензивното си разпространение, особено сред жените и младежите;
 - Кръгът на злоупотребяващите с алкохол се разширява;
 - Нараства относителният дял на хората с ниска физическа активност;
 - Нараства делът на населението, в чийто ежедневен режим на хранене са слабо застъпени протективните хранителни фактори;
- Съществуват редица успешни проекти, които доказват че при взаимодействие на здравната система, другите обществени сектори и населението, честотата на рисковите фактори би могла да бъде съществено намалена, а заедно с това ще бъде намалена високата смъртност в региона от ИБС, МСБ и онкологични заболявания.

2. Състояние на системата за медицинска помощ

2.1. Първична извънболнична медицинска помощ

Осигуреност с ОПЛ – В област Добрич има незаети лекарски практики в с. Крапец, община Шабла и с. Белгун, община Каварна. Има лекарски практики дадени като втори адрес на регистрирани вече индивидуални и групови практики за първична медицинска помощ.

✚ Осигуреност с ОПЛ и лекари по дентална медицина на 10 000 души

<i>Община</i>	<i>Осигуреност с ОПЛ</i>	<i>Осигуреност с лекар по дентална медицина</i>
<i>Добрич област</i>	7,2	7,5
<i>Добрич град</i>	7,5	11,2
<i>Балчик</i>	6,8	5,7
<i>Каварна</i>	5,1	5,9
<i>Добричка</i>	7,3	1,5
<i>Тервел</i>	5,3	5,3
<i>Ген. Тошево</i>	8,2	4,1
<i>Крушари</i>	10,9	2,7
<i>Шабла</i>	9,2	2,3

✚ Души обслужвани от едно ОПЛ и извършени прегледи

<i>Община</i>	<i>Души обслужвани от 1 ОПЛ</i>	<i>Извършени прегледи (брой прегледи от ОПЛ на 1 жител)</i>
<i>Добрич област</i>	1382	4,6
<i>Добрич град</i>	1321	2,1
<i>Балчик</i>	1463	3,4
<i>Каварна</i>	1933	3,4
<i>Добричка</i>	1360	1,9
<i>Тервел</i>	1867	2,2
<i>Ген. Тошево</i>	1216	3,6
<i>Крушари</i>	914	4,1
<i>Шабла</i>	1078	4,8

✚ Видове лечебни заведения

<i>Видове ЛЗ</i>	<i>2021</i>	<i>2020</i>	<i>2019</i>
<i>ИП ПИМП</i>	89	87	87
<i>ИП ПИДП</i>	96	96	98
<i>ГП ПИМП</i>	9	8	9
<i>ГП ПИДП</i>	14	14	13

Забележка: данните се вземат от водения в РЗИ регистър на ЛЗ за извънболнична помощ към 31.12.2021 г.

✚ Лечебни заведения за първична медицинска и дентална извънболнична помощ по общини в област Добрич през 2021 г.

община	Брой ЛЗ сключили договори с РЗОК		Брой регистрирани в РЗИ			
			ИППМП		ГППМП	
	ОПЛ	дентални	ОПЛ	дентални	ОПЛ	дентални
Добрич-град	36	67	36	67	5	10
Добрич-селска	9	3	9	3	3	
Балчик	11	7	11	7	1	2
Каварна	7	8	7	8		
Ген. Тошево	10	5	10	5		
Тервел	8	4	8	4		2
Крушари	4	1	4	1		
Шабла	4	1	4	1		

Забележка: данните се вземат от НЗОК и водения в РЗИ регистър на ЛЗ за извънболнична помощ към 31.12.2021 г.

- ✚ Квалификация ОПЛ (със специалност, зачислени и нечислени):
- ✗ общ брой ОПЛ (титуляри на практика) - 113;
- ✗ нечислени за специализация по „Обща медицина” – 0;
- ✗ зачислени за специализация по „Обща медицина” – 25;
- ✗ с придобита специалност „Обща медицина” - 88;
- ✗ друга специалност – 16;

Изводи:

Към края на 2021 година в област Добрич има регистрирани 89 индивидуални практики и 8 групови практики за първична медицинска помощ. Лекарите с придобита специалност „Обща медицина” са 71 и 30 са зачислените.

2.1. Специализирана извънболнична медицинска помощ

✚ Лечебни заведения за специализирана медицинска помощ по видове

Видове ЛЗ	2021	2020	2019
СИМП	87	91	91
ИПСДМ	2	2	2
ГПСИМП	2	2	2
ГПСДМ			
МЦ	9	9	9

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

МДЦ			
ДКЦ	2	2	2
ДЦ			
СМДЛ	5	5	5
СМТЛ	20	20	19

Забележка: данните се вземат от водения в РЗИ регистър на ЛЗ за извънболнична помощ към 31.12.2021 г.

Специализираната извънболнична медицинска помощ в областта се осъществява от 127 лечебни заведения, от които:

- ✘ 2 диагностично-консултативни центъра;
- ✘ 9 медицински центъра;
- ✘ 87 индивидуални и 2 групови практики на лекари-специалисти;
- ✘ 2 индивидуални специализирани практики по дентална медицина;
- ✘ 5 СМДЛ;
- ✘ 20 СМТЛ;
- ✘ 1 Диализен център.

Този показател е изчислен на базата на специалисти работещи само на основен трудов договор, а ако се вземе предвид общият брой на работещите, той е много по-голям. Така например от 87 ИПСМП приблизително половината са с титуляри, работещи само в извънболничната помощ – другите са предимно болнични специалисти.

🚑 Лечебни заведения за специализирана извънболнична помощ по общини

Община	ИПСМП	ИПСДП	ГПСМП	ГПСДП	МЦ	МДЦ	ДКЦ	СМДЛ	СМТЛ	хосписи
Добрич-град	68	2	2		3		2	5	18	
Добричка										
Балчик	12				2				1	
Каварна	5				2				1	
Г. Тошево	1				1					
Тервел	1				1					
Крушари										
Шабла										

Забележка: данните се вземат от водения в РЗИ регистър на ЛЗ за извънболнична помощ към 31.12.2021 г.

На областно ниво е налице неравномерно разпределение на лечебните заведения за специализирана извънболнична помощ на територията на отделните общини. Функциониращите ДКЦ, МЦ и лаборатории са предимно в областния град, както и значителна част от практиките на лекарите-специалисти. Това затруднява достъпа на пациентите от по-малките общини до специализирани изследвания

и консултации.

Изпълнение на здравната карта за област Добрич по видове специалности - 2021 година (склучили договор с НЗОК)

<i>Специалност</i>	<i>НЗОК</i>	<i>Брой специалисти в ИБМП, склучили договор с НЗОК</i>	<i>Превиишение / намаление</i>
<i>Акушерство и гинекология</i>	24	19	- 5
<i>Клинина алергология</i>	1	1	0
<i>Гастроентерология</i>	5	7	+2
<i>Кожни и венерически болести</i>	9	8	- 1
<i>Ендокринология и болести на обмяната</i>	8	11	+3
<i>Вътрешни болести</i>	8	8	0
<i>Инфекциозни болести</i>	-		-
<i>Кардиология</i>	17	19	+2
<i>Клинична лаборатория</i>	7	8	+1
<i>Нервни болести</i>	20	18	-2
<i>Нефрология</i>	4	6	+2
<i>Медицинска онкология</i>	3	2	-1
<i>Ортопедия и травматология</i>	7	12	+ 5
<i>Ушно-носно-гърлени болести</i>	11	13	+2
<i>Очни болести</i>	15	14	-1
<i>Медицинска паразитология</i>			
<i>Педиатрия</i>	19	15	- 4
<i>Психиатрия</i>	9	9	0
<i>Пневмология и фтизиатрия</i>	5	8	+3
<i>Ревматология</i>	3	1	-2
<i>Образна диагностика</i>			
<i>Урология</i>	7	6	- 1
<i>Физикална и рехабилитационна медицина</i>	6	6	0
<i>Клин. хематология</i>	1	1	0
<i>Хирургия</i>	17	13	- 4
<i>Анестезиология</i>	4	2	-2
<i>Неврохирургия</i>	3	3	0
<i>Съдова хирургия</i>		2	+ 2
<i>Педиатрия и алергология</i>			
<i>Детска ендокринология</i>		1	+1
<i>Детска кардиология</i>		1	+ 1
<i>Трансфузионна хематология</i>			
<i>Микробиология</i>	3	5	+ 2

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

<i>Обща клинична патология</i>		1	+ 1
<i>Вирусология</i>			
Общо:	216	220	

Забележка: данните се вземат от съответната РЗОК за сключените договори по часове с ИМП и Национална здравна карта за област Добрич, действаща към момента

В колона втора цифрата 220 съответства на брой лекари като физически лица, сключили договор със здравната каса. Броят на лекарите на основен трудов договор е 447. Голяма част от работещите в лечебни заведения за извънболнична помощ лекари са болнични специалисти, които осъществяват дейност и в извънболничната помощ, или специалисти, работещи в повече от едно лечебно заведение за извънболнична помощ.

✚ Дейност на лекарите по специалности в област Добрич

<i>Области</i>	<i>Общо</i>						<i>Посещения по домовете</i>
	<i>Посещения в амбулаторията при специалисти през 2021 г.</i>						
	<i>Всичко</i>	<i>На 1 жител</i>	<i>в това число</i>				
			<i>деца до 17 год.</i>	<i>На 1 дете</i>	<i>профилактични</i>	<i>от тях деца до 17 год.</i>	
<i>Лекари</i>	297 219	1,77	35 667	1,24	13 791	1 887	982
<i>в т.ч. вътрешни болести</i>	10 891	0,06	342	0,01	1 482		11
<i>гастроентерология</i>	7 311	0,04	94	0,003			1
<i>ендокринология и болести на обмяната</i>	25 567	0,2	23	0			
<i>кардиология</i>	44 704	0,3	80	0,003	1		2
<i>ревматология</i>	885	0,005					
<i>пневмология и фтизиатрия</i>	8 675	0,05	131	0,004			
<i>нефрология</i>	8 147	0,05	116	0,004			
<i>клинична хематология</i>	925	0,005	20	0			
<i>клинична алергология</i>	3 744	0,02	635	0,02			
<i>педиатрия</i>	20 443	0,12	19 130	0,7	1 544	1 544	828
<i>хирургия</i>	11 534	0,06	677	0,02	1 336		45
<i>ортопедия и травматология</i>	16 383	0,09	2 487	0,08	1 367		6
<i>урология</i>	4 736	0,02	207	0,007			3
<i>неврохирургия</i>	796	0,005	54	0,001			1
<i>акушерство и гинекология</i>	26 736	0,2	1034	0,03	2 778	227	5
<i>инфекциозни болести</i>	15	0					
<i>ушно-носно-гърлени болести</i>	17 847	0,10	2 876	0,10	1 329		
<i>очни болести</i>	16 214	0,09	2 022	0,07	1 466		
<i>психиатрия</i>	6 233	0,03	90	0,001			14
<i>нервни болести</i>	33 590	0,20	595	0,02	1 550	80	66

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

<i>кожни и венерически болести</i>	9 022	0,05	2 225	0,07	86	13
<i>физикална и рехабилитационна медицина</i>	15 792	0,09	602	0,02		
<i>други</i>	4 044	0,02	502	0,01	852	
<i>За 24 часово обслужване</i>	2985	0,01	1 725	0,06		

Забележка: Данните се получават след обработка на годишните статистически отчети на НЦОЗА за ЛЗ за извънболнична помощ

Изводи:

Посещенията в амбулаторията при специалисти през 2021 година са 297 219, което е повече в сравнение с 2020 г. На един жител се падат по 1,77 посещения, при децата до 17 години на едно дете се падат по 1.24 посещения, домашните посещения са по малко от 1 % от всички прегледи.

Профилактичните прегледи заемат 8,2 % от всички прегледи, въпреки че към профилактиката на болестите трябва да е насочено вниманието както на лекари, така и на пациенти. В условията на ограничени възможности и финансови ресурси би било целесъобразно да се разработи единна национална програма по промоция на здравето и профилактика на болестите.

1. Болнична медицинска помощ

Към 31.12.2021 г. болничният сектор в областта включва 7 лечебни заведения, от които 3 многопрофилни болници, 1 държавна психиатрична болница, 1 център за психично здраве и 2 специализирани болници за рехабилитация. На територията на област Добрич лечебните заведения за болнична помощ са основно с публична собственост (държавна и общинска) и едно с частна.

Лечебни заведения към 31.12.2021 г.

Видове заведения	2021		2020 г.		2019 г.	
	Брой	Легла	Брой	Легла	Брой	Легла
<i>Лечебни заведения за болнична помощ-всичко</i>	7	756	7	752	7	755
<i>Публични лечебни заведения</i>	7	756	7	752	7	755
<i>Многопрофилни болници</i>	3	476	3	480	3	483
<i>Многопрофилна болница за активно лечение</i>	3	476	3	480	3	483
<i>Специализирани болници</i>	2	100	2	90	2	92
<i>Специализирана болница за активно лечение</i>						
<i>Специализирана болница за долекуване и продължително лечение</i>						
<i>Специализирана болница за долекуване, продължително лечение и</i>						

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

<i>рехабилитация</i>						
<i>Специализирана болница за рехабилитация</i>	2	100	2	92	2	92
ЦПЗ	1	90	1	90	1	90
<i>За пневмофтизиатрични заболявания</i>						
<i>За кожно-венерически заболявания</i>						
<i>За онкологични заболявания</i>						
<i>За психични заболявания</i>	1	90	1	90	1	90
<i>Психиатрични болници</i>	1	90	1	92	1	90
<i>Частни лечебни заведения</i>						

Забележка: Данните се вземат след обработка на годишните отчети за болнична помощ. На ред 1 се отразява действителния брой легла към 31.12.(кол.1, шифър 01 от раздел V, т.1) от статистически формуляр „3”-365 Б.

✚ Легла в лечебните заведения за болнична помощ по видове към 31.12.2021 г.

Видове легла	2021 г.		
	Брой легла към 31.12.2021 г.	Относителен дял	Осигуреност на 10 000
Общо	756	100	45,1
За активно лечение	441	58,3	26,3
За реанимация и интензивно лечение	15	1,9	0,9
В т.ч. Терапевтични	246	32,5	14,7
Гастроентерологични	18	2,4	1,1
Ендокринология и болести на обмяната	13	1,7	0,8
Кардиология	29	3,8	1,7
Нефрология	16	2,1	0,9
Ревматология	4	0,5	0,2
Пневмология и фтизиатрия	24	3,1	1,4
Кожни и венерически болести	7	0,9	0,4
Нервни болести	47	6,2	2,8
Медицинска онкология	10	1,3	0,6
Инфекциозни болести	68	8,9	4,1
Ковид легла	65	8,5	3,9
Педиатрия	46	6,1	2,7
Неонатология	20	2,6	1,2
Хирургия	38	5,0	2,3
Ортопедия и травматология	18	2,3	1,1

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

Урология			
Неврохирургия	10	1,3	0,6
Ушно-носно-гърлени болести	5	0,7	0,3
Очни болести			
Гинекология	43	5,7	2,6
Родилни	18	2,4	1,1
Патологична бременност	14	1,8	0,8
Психиатрични	180	23,8	10,8
Физикална и рехабилитационна медицина	100	13,2	5,9
Дългосрочни грижи	16	2,1	0,9

Забележка: Данните се вземат след обработка на годишните отчети за болнична помощ. Отражава се действителния брой легла към 31.12. (кол. 1 от раздел V, т.1) от статистически формуляр „3”-365 Б. Следва да има равенство с броя на леглата, отразени в таблицата „Лечебни заведения към 31.12.2021 г.”

✚ Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения за 2021 г.

Видове заведения	2021 г.									
	Легла (средногоди шен брой)	Постъпи ли болни	Изписани болни	Умре ли	Преминал и болни	Проведени леглодни	Използваемос т на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Летали -тет (%)
Общо	756	22267	21199	1068	22502	169122	268	25,6	27,9	1,6
Многопрофилни болници	476	16842	15799	1064	16996	87003	142	27	5,3	3,0
МБАЛ-Добрич	334	13935	12934	1028	14077	71087	213	42	5,0	7,4
МБАЛ-Балчик	92	2161	2124	35	2170	11735	128	24	5,4	1,6
МБАЛ-Каварна	50	746	741	1	749	4181	85	15	5,6	0,1
Специализирани болници										
СБР-Тузлата	60	2125	2125		2125	15622	260	35	7,4	
СБР Медика-Албена	40	1440	1434		1440	10350	323	45	7,2	
ДПБ-Карвуна	90	178	180		243	24513	272	3	100,9	
ЦПЗ-Добрич	92	1682	1661	4	1698	31635	344	18	18,8	0,2

Забележка: данните се вземат от годишните отчети за болнична помощ за 2021 г.

Дейност на стационарите на болничните лечебни заведения за 2020 г.

Видове заведения	2020									
	Легла (средногоди шен брой)	Постъпи ли болни	Изписани болни	Умре ли	Премина ли болни	Проведени леглодни	Използваемост на леглата (дни)	Оборот на леглата	Среден престой на 1 лекуван болен	Летали -тет (%)
Общо	752	21627	20992	642	21869	161811	217	24	21	1,1
Многопрофилни болници	480	16685	16036	639	16829	82445	134	26	5,1	2,03
МБАЛ Добрич	326	13691	13063	610	13815	66740	205	42	4,8	4,5
МБАЛ Балчик	92	2043	2022	26	2057	10390	113	22	5,1	1,3
МБАЛ Каварна	62	951	951	3	957	5315	86	15	5,6	0,3
Специализирани болници										
СБР Тузлата	60	1877	1877		1877	13942	232	31	7,4	0
СБР Медика-Албена	32	1089	1089		1089	7623	238	34	7,0	0
ЦПЗ-Добрич	90	1802	1809		1825	33186	369	20	18,2	0
ДПБ-Карвуна	90	174	181	3	249	24615	274	3	98,9	1,6

Забележка: данните се вземат след обработка на годишните отчети за болнична помощ за 2020 г

Изводи:

По данни от годишните отчети през 2021 г. през стационарите на лечебните заведения за болнична помощ в област Добрич са преминали 22 267 болни, което е с 398 повече от преминалите болни през 2020 г. Показателят за хоспитализация е 13,3 %. Броят на проведените леглодни през 2021 г. е 169 122. Показателят „среден престой на болен” от всички лечебни заведения за областта е 27,9 дни през 2021 година.

През 2021 година в лечебните заведения на област Добрич има 756 легла, което е 45,1 на десет хиляди от населението. Най-голям е дялът на леглата в многопрофилните болници – 476 или 62,9 % от всички легла. Леглата за активно лечение представляват 58,3 % от всички легла. Осигуреността с активни легла е 26,3 на 10 000 души.

Най-голям относителен дял имат терапевтичните легла – 32,5 %, следвани от физиотерапевтичните – 13,2 %, педиатричните- 8,7 %, неврологичните – 6,2 % и хирургичните – 5,0 %. От специализираните легла психиатричните са с най-висок дял – 23,8 %.

Осигуреността с някои видове легла е минимална, като ревматологични, ендокринологични, нефрологични, пневмофтизиатрични, дерматологични, неврохирургични.

Осигуреността с легла за реанимация и интензивно лечение е много ниска – 0,9 на 10 000 души.

Наличната в областта мрежа от болнични лечебни заведения е в състояние да задоволи най-масовите потребности на населението от болнична помощ. Налице е оптимална обща осигуреност със структури, болнични легла и медицински персонал.

4.4. Спешна медицинска помощ

Структурата и организацията на спешната медицинска помощ в областта се осъществява от 1 център за спешна медицинска помощ (СМП) и 6 филиала, намиращи се на територията на областта.

Брой разкрити филиали в област Добрич - 6

Показател	брой
Амбулаторни прегледи	13 798
Постъпили повиквания - общо от тях:	15 364
- за спешна медицинска помощ	15 344
- за неспешни състояния	
- за санитарен транспорт	20
Общ брой обслужени пациенти от тях:	28 769
- при изпълнените повиквания;	14 971
- при амбулаторните прегледи;	13 798
Персонал – общ брой от тях:	184
- лекари	36
- фелдшери	31
- медицински сестри	34
- акушерки	3
Транспортни средства	25

Забележка: данните се вземат след обработка на годишните отчети за 2021 г.

През 2021 година броят на обслужените пациенти бележи ръст с 9 % в сравнение с 2020 година.

4.5. Осигуреност на регионалната здравна мрежа с човешки ресурси

Осигуреност с медицински специалисти в областта

През 2021 година лекарите работещи на основен трудов договор в болнична и извънболнична медицинска помощ в областта са 447.

✚ **Медицински персонал в лечебните заведения в Област Добрич към 31.12.2021 г.**

Година	2021 г.	2020 г.	2019 г.
	брой		
<i>Лекари</i>	447	455	467
<i>Лекари по дентална медицина</i>	115	117	121
<i>Фармацевти</i>	4	4	3
<i>Специалисти по здравни грижи</i>	704	709	758
<i>в т.ч. :</i>			
<i>фелдшери</i>	35	40	41
<i>акушерки</i>	52	55	60
<i>медицински сестри</i>	447	445	480
<i>Лаборанти (клинични и рентгенови)</i>	71	69	72
<i>помощник-фармацевти</i>			
<i>Друг персонал</i>	773	749	758

✚ **Лекари по специалности - общо**

Видове специалности	2021		2020 г.		2019 г.	
	брой	на 10 000 от населението	брой	на 10 000 от населението	брой	на 10 000 от населението
<i>Лекари - всичко</i>	447	26,7	455	26,7	467	27,1
<i>в т.ч. вътрешни болести</i>	5	0,3	6	0,35	10	0,58
<i>Урология</i>	2	0,1	4	0,23	4	0,23
<i>Инфекциозни болести</i>	2	0,1	1	0,05	3	0,17
<i>Кардиология</i>	24	1,4	24	1,40	22	1,28
<i>Хирургия</i>	17	1,0	17	0,99	21	1,22
<i>Акушерство и гинекология</i>	28	1,7	31	1,82	30	1,74
<i>Педиатрия</i>	22	1,3	22	1,29	23	1,33
<i>Очни болести</i>	9	0,5	7	0,41	7	0,40
<i>Ушно-носно-гърлени болести</i>	12	0,7	12	0,70	12	0,69
<i>Неврни болести</i>	20	1,2	19	1,11	26	1,51
<i>Психиатрия</i>	25	1,5	24	1,40	24	1,39
<i>Пневмология и фтизиатрия</i>	7	0,4	8	0,46	6	0,34
<i>Кожни и венерически болести</i>	7	0,4	8	0,46	8	0,46
<i>Образна диагностика</i>	16	0,9	14	0,82	16	0,93
<i>Физикална и рехабилитационна медицина</i>	13	0,8	9	0,52	10	0,58
<i>Ортопедия и травматология</i>	10	0,6	10	0,58	10	0,58

Забележка: данните се вземат след обработка на годишните отчети за болнична и извънболнична помощ. Посочва се броя на физическите лица на основен трудов договор към 31.12.2021 г

4.6. Финансиране на здравеопазните дейности в Област Добрич

ПРИХОДИ	2021	2020
<i>Приходи от НЗОК</i>	34 658 647	25 932 579
<i>Приходи от МЗ</i>	12 970 060	12 087 488
<i>Приходи от Общината</i>	1 756 300	1 646 149
<i>Приходи от пациентски такси</i>	2 171 880	1 678 937
<i>Други*</i>	3 358 869	3 848 415
ОБЩО	54 915 756	45 193 568

В първите три реда се посочват получените средства на структурите, финансирани съответно от МЗ, НЗОК и общините:

- в данните за приходите от РЗОК се включват всички изплатени средства на лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ и средствата, изплатени за лекарства на аптеките;
- данните за приходите от МЗ за публичните лечебни заведения за болнична помощ, които попълват таблиците по Методиката за разделно отчитане на разходите, тези данни могат да се вземат от Приложение № 2 – Таблица за приходите на лечебното заведение;
- в приходите от МЗ се включват и тези на ДМСГД и ЦСМП;
- данните за пациентските такси се предоставят от лечебните заведения за болнична помощ и от лечебните заведения за извънболнична помощ (ДКЦ, МЦ, ДЦ и др.), които без затруднение могат да подадат тази информация. Проблемно е предоставянето на такива данни от практиките за индивидуална първична и специализирана помощ;
- *тук се посочват средствата на делегираните от държавата дейности на общините и структури, извършващи медицинска дейност, необхванати в изброените по-горе (не се включват РЗИ).

Разпределение на средствата за здравеопазване между отделните видове медицинска помощ

РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ	2021	2020
<i>Болнична помощ (в т.ч. и диспансери със стационар)</i>	38 441 152	33 173 089
<i>Извънболнична помощ</i>	1 116 598	8 294 701
<i>Спешна помощ</i>	4 326 432	3 061 733
<i>Други : ДМСГД, делегираните от държавата дейности на общините., лекарствата, платени от РЗОК на аптеките и др.</i>	982 190	664 045
ОБЩО	54 915 756	45 193 568

SWOT анализ на състоянието на системата на здравеопазване в област Добрич

<i>Силни страни</i>	<i>Слаби страни</i>
- добра мрежа от лечебни заведения оборудвани с необходимата техника, сграден фонд и квалифициран персонал	- недостатъчност от квалифицирани лекари в общинските болници - недостатъчност на осигуреността с медицински сестри, което влияе на организацията и качеството на здравните грижи
- достатъчност на лекари по дентална медицина за осигуряване на медицинското обслужване на доболничната помощ в градовете	- голям процент ОПЛ и дентални лекари работят сами без сътрудници - липса на структури, осигуряващи спешна дентална помощ
- достигнати сравнително ниски и устойчиви нива на детска смъртност в региона	- липса на мотивация за повишаване на квалификацията на кадрите
- добър обхват на населението с изключение на най-отдалечените труднодостъпни селища	- липса на конкуренция между ЛЗ за подобряване качеството на медицинските услуги
	- едновременна ангажираност на голяма част от специалистите работещи в болнична и доболнична помощ
	- липса на отделение за долекуване и рехабилитация на социално значими заболявания
<i>Благоприятни възможности</i>	<i>Заплахи</i>
- възможност за реструктуриране на непечеливши ЛЗ от областта в центрове (отделения, сектори) за ТБ, онко-заболявания, рехабилитационни болници за долекуване на социално-значими заболявания (инсулт, инфаркт, диабет)	- високи нива на заболяемост от туберкулоза
- възможност за разкриване на частни специализирани ЛЗ, предоставящи качествени здравни услуги и задоволяващи изискванията на платежоспособни пациенти	- много висок относителен дял на болестите на органите на кръвообращението
	- широко разпространение на хроничните заболявания сред възрастното население, изискващи голям обем диагностика, лечебни и рехабилитационни дейности
	- голям процент неграмотни и здравно неосигурени лица сред ромите

АНАЛИЗ НА РЕГИСТРИРАНАТА ЗАРАЗНА ЗАБОЛЯЕМОСТ ЗА ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2022 г.

Заразната заболяемост за областта се анализира като се сравняват предходни периоди и от произтичащите изводи се предприемат мерки, целящи ефективен надзор на заразните болести.

В условията на разпространение на COVID-19 от всички регистрирани през 2022г. случаи - 11020 заразни заболявания, заболяемост 6586,42‰ (по категории: възможен - 161, вероятен - 282, потвърден - 10577), 8,43% от тях са хоспитализирани (заболели от градовете 8993, от тях 6,99% хоспитализирани и 2027 заболели от селата, от тях 14,80% хоспитализирани). Разпределение по пол - 4919 мъже: 6101 жени със заболяемост за мъжете 6079,59‰, заболяемост за жените 7061,02‰.

През 2022г. в областта са регистрирани 10982 ОЗБ (без ГРИП и ОРЗ, СПИ и паразитози) заболяемост 6563,71‰.

От 1995г. (заболяемост 876,96‰), с изключение на 1996г. (1669,68‰), 1997г. (1159,35‰), 2002г. (1046,39‰) и 2004г.

(1130,14‰) общата заразна заболяемост е с тенденция за понижаване. За 2020г., 2021г. и 2022г. са регистрирани пикове - заболяемост съответно 2326,42‰, 6271,36‰ и 6586,42‰.

С най-висока заболяемост от ОЗБ за 2022г. е възрастова група от 55-59г. - 7979,78‰ (8,74% от заболелите), следвана от 50-54г. - 7866,68‰ (9,57% от заболелите), 45-49г. - 7453,42‰ (8,93% от заболелите) и 40-44г. - 7098,41‰ (7,35% от заболелите).

В структурата на общата заразна заболяемост превес имат въздушно-капковите инфекции (относителен дял 99,13%) над чревните инфекции (относителен дял 0,43%) като подчертано заболяемостта се оформя от заболелите от COVID-19 и Варицела. Заболяемостта от Невроинфекции през 2022г. се задържа на нивото от 2021г. (0,04% относителен дял от общата заболяемост).

За периода 1995г. - 2020г. в заболяемостта от капкови инфекции в област Добрич са регистрирани пикове през: 1996г. - заболяемост 1313,55‰, 2004г. - заболяемост 694,59‰, 2009г. - заболяемост 607,96‰ и през 2013г. - заболяемост 570,94‰. Последват три години с тенденция за намаляване на заболяемостта, обусловена от намаления брой регистрирани случаи на Варицела и ново увеличение на заболяемостта през 2017г. (347,47‰) и 2018г. (535,35‰) за сметка на заболяемостта от Варицела. През 2020г., 2021г. и 2022г. заболяемостта е съответно 2256‰, 6130,25‰ и 6529,04‰ за сметка на заболяемостта от COVID - 19.

В сравнение с предходната година е повишена заболяемостта от дихателни инфекции, основно за сметка на COVID - 19 (10266 случая) и Варицела - заболяемост 362,19‰ (606 случая), срещу 44,63‰ (76 случая) за 2021г. Случаите на Скарлатина са 31, заболяемост 18,53‰, срещу 2 случая, заболяемост 1,17% за 2021г. Случаите на Туберкулоза са 17, заболяемост 10,16‰, срещу 16 случая, заболяемост 9,4‰ за 2021г.

Чревната заболяемост поддържа едно сравнително високо ниво за областта на фона на средната заболяемост за страната, като през последните 4 години е под средната за страната. През 2022г. заболелите от чревни инфекции са 47, заболяемост 28,09‰, срещу 32 и заболяемост 18,79‰ за 2021г. Регистрираната заболяемост за областта от чревни инфекции за отчетната година е повишена в сравнение с предходната и е под средната за страната.

Превес в структурата на чревните инфекции за разлика от предходни години имат заболяванията от Колиентерит - относителен дял 61,70%. В сравнение с предходната година е повишена заболяемостта от Колиентерит, заболяемост 17,33‰, срещу 5,78‰ за 2021г. и от Ентероколит 8,37‰, срещу 7,63‰ за 2021г. Понижена е заболяемостта от Салмонелоза - 1,79‰, срещу 2,35‰ за 2021г. и от Остър вирусен хепатит тип А, заболяемост 0,60‰, срещу 1,76‰ за 2021г. Няма регистрирани случаи на Дизентерия, през 2021г. заболяемостта е била 1,17‰. Няма регистрирани случаи на Ротавирусен гастроентерит през 2021г. и 2022г.

Заболяемостта от Вирусни хепатити за областта е с тенденция за намаляване, с изключение на 2014г. и 2015г., когато е над средната за страната (за сметка на заболяемостта от остър вирусен хепатит тип А).

През 2022г. са регистрирани 5 случая на трансмисивна инфекция, заболяемост 2,99‰ - 5 заболели от Лаймска болест.

За 22 годишен период (от 2001г. до 2022г.) заболяемостта от Трансмисивни инфекции, с изключение на 2003г. (заболяемост 15,67‰, при средна за страната 20,42‰), 2014г. (заболяемост 10,28‰, при средна за страната 10,31‰), 2020г. (заболяемост 2,33‰, при средна за страната 3,49‰) и 2021г. (заболяемост 0,59‰, при средна за страната 1,39‰), винаги е над средната за страната с пикове 2005г. - заболяемост 47,37‰ и 2011г и 2012г. - съответно заболяемост 35,96‰ и 35,09‰.

През 2022г. са починали от ОЗБ 219 лица.

АНАЛИЗ НА ВЪЗДУШНО - КАПКОВИТЕ ИНФЕКЦИИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2022г.

За 2022г. са регистрирани общо 10924 въздушно-капкови инфекции, заболяемост 6529,04‰, срещу 10610, заболяемост 6130,25‰ за 2021г.

Въздушно - капковите инфекции представляват 99,13% от всички регистрирани ОЗБ (включително СПИ и паразитози), срещу 99,34% за 2021г.

В сравнение с предходната година е повишена заболяемостта от дихателни инфекции, основно за сметка на COVID - 19 (10266 случая, заболяемост 6135,77‰, срещу 10513 случая, заболяемост 6173,30‰ за 2021г.). Повишена е заболяемостта от останалите дихателни инфекции: Варицела - 362,19‰ (606 случая), срещу 44,63‰ (76 случая) за 2021г.; Скарлатина - 18,53% (31 случая), срещу 1,17‰ (2 случая) за 2021г.; Туберкулоза – 10,16‰ (17 случая), срещу 9,4‰ (16 случая) за 2021г.

Броят на регистрираните Невроинфекции е 4, заболяемост 2,39‰ (4 вероятни случая на ОВП), срещу 3, заболяемост 1,76‰ за 2021г.

След 2005г., когато заболелите от Рубеола в областта са 11 със заболяемост 5,32‰, следват 17 години без регистрирани заболявания. Няма регистрирани случаи на Епидемичен паротит. За периода 2011г. - 2022г. няма регистрирани случаи на Морбили в областта.

През 2021г. и 2022г. няма регистрирани случаи на Коклюш в областта.

С най-голям относителен дял сред дихателните инфекции са заболяванията от COVID - 19 - 10266 случая, отн. дял 93,98%. Следват: Варицела - 606 случая, отн. дял 5,55%; Скарлатина - 31 случая, отн. дял 0,28%, Туберкулоза - 17 случая, отн. дял 0,16%; Невроинфекции - 4 случая, отн. дял 0,04%.

За 2022г. от дихателни инфекции са засегнати всички възрастови групи, като водещи по заболяемост, както и през 2020г. и 2021г., са по-големите възрастови групи:

- 55-59г. - 962 заболели, заболяемост 7971,49‰;
- 50-54г. - 1050 заболели, заболяемост 7829,39‰;
- 45-49г. - 976 заболели, заболяемост 7392,82‰;
- 40-44г. - 802 заболели, заболяемост 7028,31‰;
- 60-64г. - 833 заболели, заболяемост 6957,32‰;
- 30-34г. - 648 заболели, заболяемост 6578,68‰;
- 35-39г. - 682 заболели, заболяемост 6419,43‰.

За периода 1995г. - 2021г. в заболяемостта от капкови инфекции в област Добрич са регистрирани пикове през: 1996г. - заболяемост 1313,55‰, 2004г. - заболяемост 694,59‰, 2009г. - заболяемост 607,96‰ и през 2013г. - заболяемост 570,94‰. Последват три години с тенденция за намаляване на заболяемостта, обусловена от намаления брой регистрирани случаи на Варицела и ново увеличение на заболяемостта през 2017г. (347,47‰) и 2018г. (535,35‰) за сметка на заболяемостта от Варицела. През 2020г., 2021г. и 2022г. заболяемостта съответно е 2256‰, 6130,25‰ и 6529,04‰ за сметка на заболяемостта от COVID - 19.

Дихателни инфекции с масова имунопрофилактика

Морбили

След 13 годишен период без регистрирани случаи на Морбили, за 2009г. в област Добрич са регистрирани 614 случая на заболели от морбили, заболяемост 302,26‰. За 2010г. са регистрирани 163 случая (12 вероятни и 151 потвърдени), заболяемост 81,62‰, като последният регистриран случай е през м. май. През периода 2011г. - 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

Епидемичен паротит

След регистриран пик през 1997г. (заболяемост 658,49‰) и 1998г. (заболяемост 312,75‰) и постепенно понижаване на заболяемостта, през 2007г. отново има повишаване на заболяемостта от Епидемичен паротит - 144 заболели, заболяемост 70,06‰ (30 потвърдени случаи и 114 вероятни), доближаваща се до средната за страната с тенденция за понижаване на заболяемостта в областта. За 2008г. са регистрирани 48 случая (33 вероятни и 15 потвърдени), заболяемост 23,63‰. През 2009г. и 2010г. заболяемостта се запазва на сравнително постоянно ниво - 2009г. - заболяемост 2,95‰ - 6 случая (2 вероятни и 4 потвърдени), а за 2010г. - 5 случая (2 вероятни и 3 потвърдени), заболяемост 2,5‰.

След като през 2011г. и 2013г. в областта няма регистрирани случаи, през 2012г. е регистриран един потвърден случай на Епидемичен паротит, заболяемост 0,53 ‰, през 2014г. - 1 възможен случай на Епидемичен паротит, заболяемост 0,54‰, през 2015г. - 1 възможен случай на Епидемичен паротит, заболяемост 0,55‰ и през 2019г. - 1 възможен случай на Епидемичен паротит, заболяемост 0,58‰.

За 2016г., 2017г., 2018г., 2020г., 2021г. и 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

Рубеола

За периода от 1995г. до 2020г. са регистрирани два пика в заболяемостта за областта - 1996г. 809,89‰ и 2000г.-187,05‰. От 2003г., с изключение на 2005г., когато в област Добрич са регистрирани 11 случая (5,32‰), до 2022г. не са регистрирани заболявания.

Коклюш

През 2021г.и 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

Туберкулоза

За 2022г. са регистрирани 17 заболели от Туберкулоза (8 вероятни и 9 потвърдени случаи), заболяемост 10,16‰, срещу 16 заболели (4 вероятни и 12 потвърдени случаи), заболяемост 9,4‰ за 2021г.

Относителен дял спрямо всички ОЗБ - 0,15%, спрямо всички дихателни инфекции - 0,16%.

Заболели с белодробна туберкулоза - 15, с извънбелодробна форма (на кожата) - 2. Съотношение белодробна/ извънбелодробна форма през годините: 2008г. - 51:4; 2009г. - 54:1; 2010г. - 39:2; 2011г. - 42:5; 2012г. - 33:5; 2013г. - 27:2; 2014г. - 43:5; 2015г. - 29:6; 2016г. - 23:5;

2017г. - 16:2; 2018г. - 31:1; 2019г. - 24:3; 2020г. - 26:3; 2021г. - 16:0; 2022г. - 17:2.

Рецидивите са 2 (с белодробна форма на туберкулоза).

Заболявания са регистрирани в 6 от общините. Със заболяемост над средната за областта са:

- Ген. Тошево - 3 заболели, заболяемост 24,66‰;
- Шабла - 1 заболял, заболяемост 23,18‰;
- Тервел - 2 заболели, заболяемост 13,39‰;
- Балчик - 2 заболели, заболяемост 10,51‰.

Следват:

- Добричка - 2 заболели, заболяемост 9,80‰;
- Добрич - 7 заболели, заболяемост 8,83‰.

За 2021г. заболявания са регистрирани в 5 от общините. Със заболяемост над средната за областта са:

- Ген. Тошево - 3 заболели, заболяемост 23,89‰;
- Шабла - 1 заболял, заболяемост 23,06‰;
- Добрич - 9 заболели, заболяемост 11,12‰;
- Балчик - 2 заболели, заболяемост 10,39‰.

Следва:

- Каварна - 1 заболял, заболяемост 7,26‰.

Засегнати са 6 възрастови групи, като водещи по заболяемост са:

- 25-29г. - 2 случая, заболяемост 25,82‰;
- 50-54г. - 3 случая, заболяемост 22,37‰;
- Над 65г. - 8 случая, заболяемост 20,99‰.

За 2021г. в разпределението по възрасти, водещи по заболяемост са били следните възрастови групи:

- 45-49г. - 7 случая, заболяемост 52,38‰;
- 50-54г. - 3 случая, заболяемост 22,64‰.

Боледуват и двата пола: мъже - 12 (70,59%), жени - 5 (29,41%). Заболяемост за мъжете 14,83‰, заболяемост за жените 5,79‰.

Запазва се тенденцията от последните години, както и за страната, да превалира мъжкият пол.

Заболелите градски жители са 10, заболелите селски жители - 7. От заболелите 15 са безработни и пенсионери - 88,24%, 2 са работещи - 11,76%. Осем от заболелите са хоспитализирани (47,06%).

Проучени са 19 огнища. Уточнени 50 контактни лица от I и II кръг, от които 14 са профилаксирани с Изонид.

През отчетния период са регистрирани 10 лица над 17 годишна възраст с хиперергичен кожен туберкулинов тест Манту, които са обхванати с химиофилактика с Изонид (за 2009г. - 5 лица с хиперергична проба Манту, профилаксирани с Изонид; 2010г. - 31 лица; 2011г. - 16 лица; 2012г. - 32; 2013г. - 30; 2014г. - 28; 2015г. - 21 лица; 2016г. - 30 лица; 2017г. - 27 лица; 2018г. - 21 лица; 2019г. - 25 лица; 2020г. - 25 лица; 2021г. - 10 лица).

Общо профилаксирани с Изонид за 2022г. са 24 лица (контактни и с хиперергична проба Манту), 58,33% от тях са контактни на

туберкулоза.

Пневмофтизиатричният кабинет към МБАЛ-Добрич осъществява диспансеризация на контактни на активна ТБК и на лица със Статус алергикус и химиопрофилактиката им с Изонид.

При епидемиологичните проучвания служителите от отдел “ПЕК” активно издирват контактните на ТБК лица и ги насочват към ОПЛ и ПФК на МБАЛ - Добрич за медицински преглед и изследвания.

За периода 1995-2022г. регистрираната заболяемост за област Добрич, с изключение на 2002г., 2011г., 2014г., 2015г., 2018г., 2020г., 2021г. и 2022г. винаги е била под средната за страната.

В България през последните дванадесет години се наблюдава тенденция на чувствително намаляване на заболяемостта, за област Добрич тенденцията следва тази за страната.

COVID-19

За 2022г. в област Добрич са регистрирани 10266 потвърдени случаи на COVID-19, срещу 10513 за 2021г. Най-висока 14-дневна заболяемост на 100000 души население за областта, както и за страната е отчетена през първата седмица на февруари. Относителният дял на заболяванията от COVID-19 спрямо всички ОЗБ е 93,16%, а спрямо всички дихателни инфекции също е 93,98%.

Заболявания са регистрирани във всички общини:

- Община Добрич - 5650 случая;
- Община Балчик - 1663 случая;
- Община Каварна - 800 случая;
- Община Добричка - 765 случая;
- Община Тервел - 590 случая;
- Община Ген. Тошево - 500 случая;
- Община Шабла - 255 случая;
- Община Крушари - 43 случая.

За 2021г. ра-зпределението е следното:

- Община Добрич - 5618 случая;
- Община Балчик - 1677 случая;
- Община Каварна - 853 случая;
- Община Добричка - 786 случая;
- Община Ген. Тошево - 590 случая;
- Община Тервел - 529 случая;
- Община Шабла - 397 случая;
- Община Крушари - 63 случая.

Заболявания са регистрирани във всички възрастови групи:

- Над 65г. - 2378 случая;

- 50-54г. - 1046 случая;
- 45-49г. - 973 случая;
- 55-59г. - 962 случая;
- 60-64г. - 831 случая;
- 40-44г. - 801 случая;
- 35-39г. - 677 случая;
- 30-34г. - 631 случая;
- 10-14г.- 445 случая;
- 25-29г. - 433 случая;
- 15-19г. - 390 случая;
- 20-24г. - 351 случая;
- 5-9г. - 180 случая;
- 1-4г. - 104 случая;
- 0г. - 64 случая.

Разпределението за 2021г. по възраст е както следва:

- Над 65г. - 3038 случая;
- 55-59г. - 1084 случая;
- 50-54г. - 1062 случая;
- 60-64г. - 1015 случая;
- 45-49г. - 940 случая;
- 40-44г. - 814 случая;
- 35-39г. - 672 случая;
- 30-34г. - 604 случая;
- 25-29г. - 371 случая;
- 20-24г. - 273 случая;
- 15-19г. - 267 случая;
- 10-14г.- 190 случая;
- 5-9г. - 93 случая;
- 1-4г. - 71 случая;
- 0г. - 19 случая.

Заболяванията са регистрирани целогодишно, като най-голям брой случаи са регистрирани през месец февруари (3481).

Засегнати са и двата пола: мъже - 4550, относителен дял - 44,32%; жени - 5716, относителен дял - 55,68%.

Преобладават заболелите от градовете - 8349, относителен дял - 81,33%, спрямо заболелите от селата - 1917, относителен дял - 18,67%.

От заболелите 892 са хоспитализирани (8,69%); 217 са починали.
Данните са въведени в националната информационна система.

Дихателни инфекции без масова имунопрофилактика

Варицела

За 2022г. в област Добрич са регистрирани 606 (134 възможни, 257 вероятни и 215 потвърдени) случаи на Варицела, заболяемост 362,19‰, при заболяемост за страната 388,8‰. За 2021г. в област Добрич са регистрирани 76 (22 възможни, 50 вероятни и 4 потвърдени) случаи на Варицела, заболяемост 44,63‰, при заболяемост за страната 94,19‰.

Относителният дял на заболяванията от Варицела спрямо всички ОЗБ е 5,50%, а спрямо всички дихателни инфекции е 5,55%.

Заболявания са регистрирани във всички общини. Водещи, със заболяемост над средната за областта, са:

- Община Балчик - 99 случая, заболяемост 520,45‰;
- Община Добрич - 387 случая, заболяемост 488,21‰;
- Община Каварна - 63 случая, заболяемост 465,56‰.

Следват:

- Община Добричка - 34 случая, заболяемост 166,57‰;
- Община Крушари - 5 случая, заболяемост 136,65‰;
- Община Шабла - 5 случая, заболяемост 115,90‰;
- Община Тервел - 11 случая, заболяемост 73,62‰;
- Община Ген. Тошево - 2 случая, заболяемост 16,44‰.

За 2021г. водеща, със заболяемост над средната за областта, е:

- Община Ген. Тошево - 35 случая, заболяемост 278,71‰.

Следват:

- Община Добрич - 32 случая, заболяемост 39,54‰;
- Община Добричка - 4 случая, заболяемост 19,42‰;
- Община Каварна - 2 случая, заболяемост 14,52‰;
- Община Балчик - 2 случая, заболяемост 10,39‰;
- Община Тервел - 1 случай, заболяемост 6,62‰.

Заболявания от Варицела са регистрирани в 11 възрастови групи от 0 - 54г., като водещи са малките възрастови групи. Разпределението по възраст е както следва:

- 1-4г. - 217 заболели, заболяемост 4059,87‰;
- 5-9г. - 277 заболели, заболяемост 3527,76‰;
- 10-14г.- 66 заболели, заболяемост 741,66‰;
- 0г. - 4 заболели, заболяемост 345,72‰;

- 30-34г. - 17 заболели, заболяемост 172,59‰;
- 15-19г. - 10 заболели, заболяемост 118,39‰;
- 25-29г. - 4 заболели, заболяемост 51,64‰;
- 35-39г. - 5 заболели, заболяемост 47,06‰;
- 20-24г. - 3 заболели, заболяемост 41,54‰;
- 45-49г. - 2 заболели, заболяемост 15,15‰;
- 50-54г. - 1 заболял, заболяемост 7,46‰.

За 2021г. заболявания от Варицела са регистрирани в 5 възрастови групи от 0 - 39г.:

- 1-4г. - 28 заболели, заболяемост 498,84‰;
- 5-9г. - 38 заболели, заболяемост 471,46‰;
- 10-14г.- 8 заболели, заболяемост 89,22‰;
- 0г. - 1 заболял, заболяемост 81,7‰;
- 35-39г. - 1 заболял, заболяемост 9,36‰.

Заболяванията са регистрирани цялостно.

От всички заболели 548 са организирани в детски и ученически колективи - 90,43% относителен дял (в ДГ и ДЯ - 356; в ученически колективи - 192); 35 са неорганизираны - 5,78%; 23 са работещи - 3,80%.

Засегнати са и двата пола: мъже - 294, относителен дял - 48,51% и заболяемост 363,37‰; жени - 312, относителен дял - 51,49% и заболяемост 361,09‰. Преобладават заболелите от градовете - 539, относителен дял - 88,94%, спрямо заболелите от селата - 67, относителен дял - 11,06%. Един е хоспитализиран.

При епидемиологичните проучвания в 186 огнища са открити 91 източници на зараза. От общо 1638 контактни лица, 472 са заболели от Варицела.

От 1995г. до 2022г., с изключение на 2001г., 2004г. и 2018г. заболяемостта от Варицела за област Добрич е под средната за страната, като през 2013г., 2019г., 2020г. и 2022г. се доближава до тази на средната за страната.

Скарлатина

За 2022г. са регистрирани 31 заболели от Скарлатина (18 възможни и 13 вероятни случая), заболяемост 18,53‰ (при заболяемост за страната 15,62‰), срещу 2 заболели (2 възможни случая), заболяемост 1,17‰ за 2021г. (при заболяемост за страната 2,66‰). Относителният дял на заболелите от Скарлатина спрямо всички ОЗБ през 2022г. е 0,28%, спрямо всички ВКИ - 0,28%.

За 2022г. от заболяването са засегнати 4 общини. Водещи, със заболяемост над средната за областта, са:

- Добрич - 22 заболели, заболяемост 27,75‰;
- Тервел - 4 заболели, заболяемост 26,77‰.

Следват:

- Добричка - 3 заболели, заболяемост 14,70‰;
- Балчик - 2 заболели, заболяемост 10,51‰.

Заболелите са от възрастови групи от 1 до 14г. :

- 5-9г.- 22 заболели, заболяемост 280,18‰;
- 1-4г. - 8 заболели, заболяемост 149,67‰;
- 10-14г.- 1 заболял, заболяемост 11,24‰.

През 2021г. заболелите са от община Добрич - 2 заболели, заболяемост 2,47‰, от възрастова група 5-9г. - 2 заболели, заболяемост 24,81‰;

От заболелите 29 са организирани вдетски и ученически колективи (93,55%), 2 са неорганизиранни (6,45%), разпределение по пол: 14 мъже (заболяемост 17,30‰), 17 жени (заболяемост 19,68‰), 25 са градски жители, 6 - селски жители.

Проучени са 22 огнища. От 575 контактни лица, 13 са заболели.

Заболяемостта от Скарлатина за област Добрич през периода 1995г. до 2000г. е под средната за страната. От 2001г. до 2005г. е налице тенденция към повишаване на заболяемостта над тази за страната с пикове през 2002г. (заболяемост 99,43‰ за областта; 36,04‰ за страната) и 2004г. (заболяемост 97,86‰ за областта; 54,48‰ - заболяемост за страната). От 2008г. регистрираната заболяемост от Скарлатина за областта е с подчертана тенденция за снижаване, с изключение на 2014г. и 2017г. и регистриран пик през 2018г. (заболяемост 90,83‰ за областта; заболяемост 54,3‰ за страната).

Бактериални менингити и менингоенцефалити (БММЕ)

За 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

За 2021г. е регистриран 1 вероятен случай, заболяемост 0,59‰.

Заболелият е от община Добрич (заболяемост 1,24‰), от възрастова група 25-29г. (заболяемост 12,12‰), от мъжки пол (заболяемост 1,21‰), градски жител, хоспитализиран.

Проучено е 1 огнище с 2 контактни лица, от които няма заболели.

Вирусни менингити и менингоенцефалити

За периода 2020г. - 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

За 2019г. са регистрирани 6 вероятни случая, заболяемост 3,45‰.

За 16 годишен период са регистрирани няколко пика в заболяемостта за областта, като най-висока е през 2008г. - 23 случая (22 вероятни и 1 потвърден случай), заболяемост 11,3‰.

Менингококова инфекция

През периода 2020г. - 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

През периода 2011г. - 2019г. са регистрирани 3 случая.

- 2011г. - 1 случай на Менингококова инфекция, заболяемост 0,51‰;
- 2016г. - 1 случай, заболяемост 0,55‰;
- 2019г.- 1 случай, заболяемост 0,58‰.

За 22 годишен период заболяемостта в областта се движи в границите от 0,46 до 1‰ като през 2016г. и 2019г. е над средната за

страната, както и от 2006г. до 2011г.

АНАЛИЗ НА ЧРЕВНИТЕ ИНФЕКЦИИ, РЕГИСТРИРАНИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА ОБЛАСТ ДОБРИЧ ЗА 2022г.

През 2022г. относителният дял на чревните инфекции в структурата на острите заразни заболявания е 0,4%.

Структура на чревните инфекции за 2022г.:

- Колиентерити - 29 случая, заболяемост 17,33‰, относителен дял 61,70%;
- Ентероколити - 14 случая (2 възможни, 1 вероятен и 10 потвърдени), заболяемост 8,37‰, относителен дял спрямо всички чревни инфекции 29,79%;
- Салмонелоза - 3 случая, заболяемост 1,79‰, относителен дял 6,38%;
- Вирусен хепатит тип А - 1 случай, заболяемост 0,6‰, относителен дял 2,13%.

През 2022г. заболелите от чревни инфекции са 47, от които 11 (23,40%) са хоспитализирани, заболяемост 28,09‰, срещу 32 и заболяемост 18,79‰ за 2021г. Регистрираната заболяемост за областта от чревни инфекции за отчетната година е повишена в сравнение с предходната.

За град Добрич от регистрираните 31 случая на чревни инфекции, 6 са хоспитализирани (19,35%). Относителният дял на заболелите от гр. Добрич е 65,96% от всички чревни инфекции за областта регистрирани през 2022г., срещу 62,5% за 2021г.

Превес в структурата на чревните инфекции имат Колиентеритите - за разлика от предходните години, когато преобладават Ентероколитите.

Най-висока заболяемост от чревни инфекции се наблюдава в малките възрастови групи Водеща е 1 - 4г. - 318,05‰, следвана от 0г. - 172,86‰ и 5-9г. - 76,41‰ - тенденция, запазена от предходните години.

Салмонелоза

През 2022г. регистрираните случаи на Салмонелоза са 3 (потвърдени), заболяемост 1,79‰, срещу 4 потвърдени случая и заболяемост 2,35‰ за 2021г.

Относителният дял на Салмонелозите спрямо всички ОЗБ е 0,03% и спрямо всички чревни инфекции е 6,38%.

Заболелите са от общини: Ген. Тошево - 1 случай, заболяемост 8,22‰, Тервел - 1 случай, заболяемост 6,69‰; Балчик - 1 случай, заболяемост 5,26‰.

За 2021г. заболелите са от общини: Тервел - 2 случая, заболяемост 13,25‰; Балчик - 1 случай, заболяемост 5,19‰ и Добрич - 1 случай, заболяемост 1,24‰.

За 2022г. са засегнати 3 възрастови групи:

- 1 - 4г. - 1 случай, заболяемост 18,71‰;
- 5 - 9г. - 1 случай, заболяемост 12,74‰;
- над 65г. - 1 случай, заболяемост 2,62‰.

За 2021г. са засегнати 4 възрастови групи: 1 - 4г. - 1 случай, заболяемост 17,82‰; 15 - 19г. - 1 случай, заболяемост 12,02‰; 10 -

14г. - 1 случай, заболяемост 11,15‰; 45 - 49г. - 1 случай, заболяемост 7,48‰.

Разпределение по пол за 2022г.: 3 жени (заболяемост 3,47‰).

По щамове: Салмонела група D - 3 щам.

Двама от болелите са градски жители, един е селски жител; 2 са хоспитализирани; 1 е неорганизиран, 2 са организирани в детски колективи. Броят на проучените епидемиологични огнища е 4. Броят на контактните лица е 33, които са лабораторно изследвани, от тях няма с положителни резултати.

За 2022г. и 2021г. няма открити заразноносители.

През последните 7 години е налице тенденция за понижаване на заболяемостта от Салмонелоза за областта.

Дизентерия

През 2022г. в областта няма регистрирани случаи.

За 2021г. са регистрирани 2 потвърдени случая (Sh. Flexneri), заболяемост 1,17‰. Болелите са от община Добрич (заболяемост 2,47‰), от възрастови групи 60-64г. (1 случай, заболяемост 8,28‰) и 45-49г. (1 случай, заболяемост 7,48‰), от женски пол (заболяемост 2,28‰), градски жители, работещи, не са хоспитализирани.

Проучени са 3 огнища със 17 контактни лица, 15 от които са изследвани с отрицателни резултати.

През 2021г. няма открити заразноносители. През 2022г. е регистриран 1 носител - Sh. Flexneri.

За периода 1995-2011г. (с изключение на 2002г. и 2005г.) заболяемостта от Дизентерия в област Добрич е била чувствително по-висока от средната за страната, като в последните единадесет години е с тенденция за трайно понижаване под средната за страната (с изключение на 2021г.).

Колиентерити

За 2022г. са регистрирани 29 (потвърдени) случая на Колиентерит, заболяемост 17,33‰, срещу 10 (потвърдени) случая на Колиентерит, заболяемост 5,78‰ за 2021г. Относителният дял на Колиентеритите през 2022г. от всички ОЗБ е 0,26%, а от всички чревни инфекции е 61,70%.

През анализиранията година случаи на Колиентерити са регистрирани в 6 общини, като водеща, със заболяемост над средната за областта е Община Добрич - 22 случая, заболяемост 27,75‰.

Следват:

- Община Ген. Тошево - 2 случая, заболяемост 16,44‰;
- Община Добричка - 2 случая, заболяемост 9,80‰;
- Община Каварна - 1 случай, заболяемост 7,39‰;
- Община Тервел - 1 случай, заболяемост 6,69‰;
- Община Балчик - 1 случай, заболяемост 5,26‰.

За 2021г. случаи на Колиентерити са регистрирани в 3 общини, които са със заболяемост над средната за областта:

- Община Балчик - 3 случая, заболяемост 15,58‰;
- Община Каварна - 2 случая, заболяемост 14,52‰;

- Община Добрич - 5 случая, заболяемост 6,18‰.

Заболявания от Колиентерит са регистрирани в 9 възрастови групи: 1-4г. - 12 случая, заболяемост 224,51‰; 0г. - 2 случая, заболяемост 172,86‰; 5-9г. - 4 случая, заболяемост 50,94‰; 10-14г. - 2 случая, заболяемост 22,47‰; 45-49г. - 2 случая, заболяемост 15,15‰; 15-19г. - 1 случай, заболяемост 11,84‰; над 65г. - 4 случая, заболяемост 10,50‰; 30-34г. - 1 случай, заболяемост 10,15‰; 55-59г. - 1 случай, заболяемост 8,29‰.

През 2021г. засегнати от Колиентерит са 6 възрастови групи: 0г. - 1 случай, заболяемост 81,7‰; 1-4г. - 3 случая, заболяемост 53,45‰; 5-9г. - 3 случая, заболяемост 37,22‰; 60-64г. - 1 случай, заболяемост 8,28‰; 50-54г. - 1 случай, заболяемост 7,55‰ и над 65г. - 1 случай, заболяемост 2,59‰.

От болелите 24 са градски жители, 5 са селски жители; 1 е хоспитализиран, 17 са неорганизирани, 9 посещават детски и ученически колективи, 3 са работещи.

По пол разпределението е 13 мъже (заболяемост 16,07‰) и 16 жени (заболяемост 18,52‰).

От болелите 29 лица са изолирани следните щамове:

Първа поливалентна група - 11. Втора поливалентна група - 5. Трета поливалентна група - 13.

Проучени са 33 огнища със 141 контактни лица, 59 от които са изследвани лабораторно.

Открити са 19 заразноносителите от следните щамове:

Първа поливалентна група - 6, Втора поливалентна група - 6, Трета поливалентна група - 7.

Девет от заразноносителите са изследвани профилактично за постъпване в организирани детски колективи, 7 - за заверка на ЛЗК, 3 по други причини (по желание, лекувани с други диагнози).

За периода 1995-2018г. заболяемостта от Колиентерит за област Добрич винаги е била над средната за страната с регистрирани пикове през 1997г., 2006г. и 2011г., през 2019г. и 2020г. е под средната за страната, през 2021г. и 2022г. отново е над средната за страната.

Ротавирусен гастроентерит

За 2021г. и 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

През 2020г. заболяемостта от Ротавирусен гастроентерит е 1,16‰, регистрирани са 2 потвърдени случая.

За тринадесет годишен период заболяемостта за областта се движи в границите от липса на регистрирани случаи през 2021г. и 2022г., 1,16‰ (през 2020г.) до 59,55‰ (през 2012г.).

От 2012г. до 2021г., с изключение на 2015г. и периода 2018г. - 2022г., заболяемостта е над средната за страната.

Ентероколит

Относителният дял на Ентероколитите е 29,79% спрямо общия брой на чревните инфекции, което поставя заболяването на второ място сред всички чревни инфекции – за разлика от първото място през предходните години. Заболяемостта от Ентероколита през 2022г. е 8,37‰ (14 заболели), срещу заболяемост 7,63‰ (13 заболели) за 2021г.

От регистрираните 14 Ентероколита, 6 (42,86%) са етиологично дешифрирани (регистрирани като потвърдени) с причинители Клостридиум дифициле - 4 (66,67%), Клебсиела окситока - 1 (16,67%), Клебсиела пневмоние - 1 (16,67%), 8 са възможни.

Заболявания от Ентероколита за 2022г. са регистрирани в 3 от общините на областта, които са със заболяемост над средната за областта:

- Община Каварна - 3 случая, заболяемост 22,17‰;
- Община Добрич - 9 случая, заболяемост 11,35‰;
- Община Балчик - 2 случая, заболяемост 10,51‰.

За 2021г. водещи, със заболяемост над средната за областта са:

- Община Добрич - 11 случая, заболяемост 13,59‰;
- Община Ген. Тошево - 1 случая, заболяемост 7,96‰.

Следвани от:

- Община Балчик - 1 случая, заболяемост 5,19‰.

Засегнати са 7 възрастови групи, като водеща е 1-4г. - 4 случая, заболяемост 74,84‰. Следват: 20-24г. - 1 случая, заболяемост 13,85‰; над 65г. - 5 случая, заболяемост 13,12‰; 5-9г. - 1 случая, заболяемост 12,74‰; 15-19г. - 1 случая, заболяемост 11,84‰; 40-44г. - 1 случая, заболяемост 8,76‰ и 60-64г. - 1 случая, заболяемост 8,45‰.

По пол разпределението е: 7 мъже (заболяемост 8,65‰) и 7 жени (заболяемост 8,10‰); 13 са градски жители, 1 е селски жител, 7 са хоспитализирани (50%), двама са починали. Един от заболелите (7,14%) е от организиран колектив (ДГ); 3 са работещи (21,43%); 10 са неорганизирани - 71,43%. Броят на проучените епидемиологични огнища е 14. Броят на контактните лица е 20.

От 1998г. заболяемостта от Ентероколит в областта (с изключение на 2009г., 2016г., и периода 2020г. - 2022г.) е постоянно над средната за страната.

ВИРУСНИ ХЕПАТИТИ

От 1996г. заболяемостта от вирусни хепатити за областта (с изключение на 2002г. - регистриран пик - заболяемост 282‰ за област Добрич, при 96,34‰ за страната и 2007г. и 2008г.) се движи под средната за страната и е чувствително по-ниска от 2010г. насам, като за 2014г. и 2015г. надвишава средната за страната.

През 2022г. регистрираните случаи на вирусни хепатити са 7, заболяемост 4,18‰, срещу 4 случая, заболяемост 2,35‰ за 2021г. Относителният дял на вирусните хепатити за 2022г. е 0,06% от всички ОЗБ. Вирусен хепатит тип В заема 42,86% от всички заболели от вирусни хепатити; остър вирусен хепатит тип А, остър вирусен хепатит тип Е, остър вирусен хепатит тип неопределен и вирусен хепатит тип С заемат съответно по 14,29%.

Заболявания са регистрирани в 5 от общините:

- община Шабла - 1 случая, заболяемост 23,18‰;
- община Ген. Тошево - 2 случая, заболяемост 16,44‰;
- община Тервел - 2 случая, заболяемост 13,39‰;
- община Добричка - 1 случая, заболяемост 4,90‰;
- община Добрич - 1 случая, заболяемост 1,26‰.

През 2021г. са засегнати 2 от общините в областта: община Добричка - 3 случая, заболяемост 14,56‰ и община Добрич - 1 случая, заболяемост 1,24‰.

Разпределение по възрасти за 2022г. :

- 25-29г. - 1 случай, заболяемост 12,91‰;
- 15-19г. - 1 случай, заболяемост 11,84‰;
- 30-34г. - 1 случай, заболяемост 10,15‰;
- 50-54г. - 1 случай, заболяемост 7,46‰;
- 60-64г. - 1 случай заболяемост 8,35‰;
- Над 65г. - 2 случая, заболяемост 5,25‰.

Разпределение по възраст за 2021г.: 15-19г. - 2 случая, заболяемост 22,3‰ и над 65г. - 2 случая, заболяемост 5,19‰.

Всички заболели за 2022г. са хоспитализирани; 4 са градски жители, 3 са селски жители.

В последните години заболяемостта от вирусни хепатити тип А и В за областта е с тенденция за намаляване и задържане на постоянно ниво, с изключение на 2014г. и 2015г., когато заболяемостта от остър вирусен хепатит тип А е завишена над средната за страната.

След период на нарастване и регистриран пик през 2011г., за 2012г., 2015г., 2016г. и 2017г. няма регистрирани случаи на вирусен хепатит тип С, през 2013г е регистриран 1 случай, през 2014г. - 3 случая, през 2018г. - 2 случая, заболяемост 1,14‰, през 2019г. - 1 случай, заболяемост 0,58‰, през 2020г. - 1 случай, заболяемост 0,58, през 2022г. – 1 случай, заболяемост 0,60‰.

Остър вирусен хепатит тип А

За 2022г. е регистриран 1 потвърден случай на остър вирусен хепатит тип А, заболяемост 0,60‰, срещу 3 потвърдени случая, заболяемост 1,76‰ за 2021г.

Относителен дял спрямо всички ОЗБ - 0,01%, а спрямо чревните инфекции - 2,13%.

Заболелият е от община Добричка (заболяемост 4,90‰), от възрастова група над 65г.(заболяемост 2,62‰), мъж (заболяемост 1,24‰), хоспитализиран, селски жител.

Проучени са 2 огнища, броят на контактните лица е 16, които са лабораторно изследвани.

През 2021г. заболелите са били от община Добричка - 2 случая, заболяемост 9,71‰ и община Добрич - 1 случай, заболяемост 1,24‰.

Засегнати възрастови групи през 2021г.: 10-14г. - 2 случая, заболяемост 22,3‰ и над 65г. - 1 случай, заболяемост 2,59‰.

За периода 1983-2022г. заболяемостта от остър вирусен хепатит тип А е под средната за страната с пикове през 1986-87г., 1990-91г. и 2002г. (заболяемост над средната за страната) с тенденция на спад като през периодите 2007г-2009г и 2014г.-2015г. заболяемостта за областта надвишава тази за страната.

Вирусен хепатит тип В

През 2022г. са регистрирани 3 потвърдени случая в областта, заболяемост 1,79‰.

Случаите са регистрирани в 3 общини. Със заболяемост над средната за областта са:

- Ген. Тошево - 1 случай, заболяемост 8,22‰;
- Тервел - 1 случай, заболяемост 6,69‰.

Следва:

- Добрич - 1 случай, заболяемост 1,26‰.

Разпределение по възраст:

- 15-19г. - 1 случай, заболяемост 11,84‰;
- 30-34г.- 1 случай, заболяемост 10,15‰;
- 50-54г.- 1 случай, заболяемост 7,46‰.

Заболелите са хоспитализирани, жени (заболяемост 3,47‰), 2 - градски жители, 1 - селски жител.

За 2021г. е регистриран 1 потвърден случай на Вирусен хепатит тип В, заболяемост 0,59‰, от община Добричка (заболяемост 4,85‰) и възрастова група над 65г. (заболяемост 2,59‰), селски жител, от женски пол (заболяемост 1,14‰), хоспитализиран. Проучени са 3 огнища, уточнени са 5 контактни лица. Един от заболелите е в имунизационна възраст с данни за 3 приема противохепатитна ваксина.

За периода 1983-2020г. заболяемостта от остър вирусен хепатит тип В е най-висока (както за България) до 1990г. с регистрирани пикове през 1983г., 1986г. и 1990г. От 1991г. заболяемостта за областта, както за страната намалява, с два пика през 2002г. и 2004г., когато е над средната за България с последващ период на трайно понижаване.

Остър вирусен хепатит тип неопределен

За 2022г. е регистриран 1 възможен случай на остър вирусен хепатит тип неопределен, заболяемост 0,60‰. Заболелият е от община Добричка (заболяемост 4,90‰), от възрастова група 25-29г. (заболяемост 12,91‰), мъж (заболяемост 1,24‰), селски жител, хоспитализиран.

За 2021г. в областта няма регистрирани случаи.

Вирусен хепатит тип С

През 2021г. няма регистрирани случаи в областта.

През 2022г. е регистриран 1 потвърден случай на вирусен хепатит тип С, заболяемост 0,60‰. Заболелият е от община Тервел (заболяемост 6,69‰); от възрастова група над 65г. (заболяемост 2,62‰), градски жител, от женски пол (заболяемост 1,16‰), хоспитализиран.

През 2021г. в областта няма регистрирани случаи.

От 1997г. заболяемостта за областта е под средната за страната, с изключение на 2006г., 2011г. и 2014г.

Остър вирусен хепатит тип Е

За 2022г. е регистриран 1 потвърден случай на остър вирусен хепатит тип Е, заболяемост 0,60‰. Заболелият е от община Шабла (заболяемост 23,18‰), от възрастова група 60-64г. (заболяемост 8,35‰), селски жител, от женски пол (заболяемост 1,16‰), хоспитализиран.

Проучено е 1 огнище, уточнени са 6 контактни лица, от които няма заболели.

За 2021г. няма регистрирани случаи.

Положителни лица на HBsAg и на HCV

За 2022г. са регистрирани 19 лица, положителни на HBsAg и 18 лица, положителни на HCV. Най-голям брой положителни на HBsAg са регистрирани в следните възрастови групи: над 65г. - 6 случая и 35-39г. - 3 случая.

Всички лица, положителни на HBsAg и HCV в хода на епидемиологичното проучване се уведомяват лично, уведомяват се и личните им лекари за клиничен преглед и проследяване.

АНАЛИЗ НА ТРАНСМИСИВНИТЕ ИНФЕКЦИИ, РЕГИСТРИРАНИ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2022г.

През 2022г. са регистрирани 5 случая на трансмисивни инфекции, заболяемост 2,99‰ - 5 случая на Лаймска болест (заболяемост 2,99‰).

Относителен дял от всички ОЗБ - 0,05%.

През 2021г. е регистриран 1 случай на трансмисивна инфекция, заболяемост 0,59‰ - 1 случай на Лаймска болест (заболяемост 0,59‰).

От 1995 г. до 2000г. заболяемостта от трансмисивни инфекции за област Добрич е много под средната за страната. През 2001г. е регистрирана заболяемост, значително по-висока от средната за страната - 37,11‰ за област Добрич, при средна за страната - 23,1‰. Последващите години заболяемостта за област Добрич (с изключение на 2003г.) е значително над средната за страната, с пик през 2005г. - заболяемост за областта 47,37‰, за страната - 23,14‰. През 2005г. общо от трансмисивни инфекции са заболели 98 лица - 28 от Марсилска треска с пет починали и 70 заболели от Лаймска болест.

Лаймска болест

За 2022г. са регистрирани 5 потвърдени случая на Лаймска болест, заболяемост 2,99‰.

Относителен дял спрямо всички ОЗБ - 0,05%.

Заболелите са от 2 общини, като със заболяемост над средната за областта е:

- Добричка - 3 заболели, заболяемост 14,70‰.

Следва:

- Добрич - 2 заболели, заболяемост 2,52‰.

Засегнати 4 възрастови групи: 45-49г. - 2 заболели, заболяемост 15,15‰, следвана от 10-14г - 1 заболел, заболяемост 11,24‰, 50-54г - 1 заболел, заболяемост 7,46‰ и над 65г. - 1 заболел, заболяемост 2,62‰.

Случаите са лабораторно потвърдени, не са хоспитализирани. Регистрирани са в периода юни-октомври. В разпределението по пол двама са заболелите мъже (заболяемост 2,47‰), 3 са заболелите жени (заболяемост 3,47‰), двама са градски жители, трима - селски жители.

При 1 от заболелите има анамнестични данни за ухапване от кърлеж, при 4 - за ухапване от насекомо.

За 2021г. е регистриран 1 потвърден случай на Лаймска болест, заболяемост 0,59‰.

Заболелият е от община Добрич (заболяемост 1,24‰), от възрастова група над 65г. (заболяемост 2,59‰), от женски пол

(заболяемост 1,14‰), не е хоспитализиран, градски жител. Случаят е лабораторно потвърден. От 2000г. до 2022г. заболяемостта от Лаймска болест за област Добрич се движи над средната за страната, с изключение на 2003г. и 2009г., като през 2020г. се доближава до тази за страната.

Марсилска треска

За периода 2020г. - 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

За 2019г. са регистрирани 3 случая (2 вероятни и 1 потвърден) на Марсилска треска, заболяемост 1,73‰.

През последните дванадесет години заболяемостта за областта бележи тенденция за чувствително понижаване, подобно на тази за страната.

АНАЛИЗ НА СЕКСУАЛНО ПРЕДАВАНИ ИНФЕКЦИИ, РЕГИСТРИРАНИ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2022г.

Сифилис

За 2022г. са регистрирани 15 потвърдени случая на Сифилис, заболяемост 8,97‰ (при средна за страната 5,31‰), и 2 случая на вроден Сифилис, заболяемост 1,20‰ (при средна за страната 0,39‰), срещу 15 потвърдени случая на Сифилис, заболяемост 8,81‰ и 2 случая на вроден Сифилис, заболяемост 1,17‰ за 2021г.

Засегнати са 5 общини, като със заболяемост над средната за областта са:

- Крушари - 1 случай, заболяемост - 27,33‰;
- Добричка - 5 случая, заболяемост 24,5‰;
- Ген. Тошево - 2 случая, заболяемост 16,44‰;
- Балчик - 2 случая, заболяемост 10,51‰.

Следва:

- Добрич - 7 случая, заболяемост 8,83‰.

За 2021г. заболяванията са регистрирани в 5 общини, като със заболяемост над средната за областта са:

- Крушари - 1 случай, заболяемост - 26,72‰;
- Добричка - 3 случая, заболяемост 14,56‰;
- Тервел - 2 случая, заболяемост 13,25‰;
- Добрич - 10 случая, заболяемост 12,36‰.

Следва:

- Каварна - 1 случай, заболяемост 7,26‰.

Разпределението по възрастови групи е следното: 0г. (вроден Сифилис) - 2 случая, заболяемост 172,86‰; 20-24г. - 2 случая, заболяемост 27,69‰; 25-29г. - 2 случая, заболяемост 25,82‰; 30-34г. - 2 случая, заболяемост 20,30‰; 40-44г. - 2 случая, заболяемост 17,53‰; 60-64г. - 2 случая, заболяемост 16,70‰; 45-49г. - 2 случая, заболяемост 15,15‰; 50-54г. - 2 случая, заболяемост 14,91‰ и 15-19г. - 1 случай, заболяемост 11,84‰.

Засегнати възрастови групи за 2021г.: 0г. (вроден Сифилис) - 2 случая, заболяемост 163,4‰; 35-39г. - 4 случая, заболяемост

37,42‰; 30-34г. - 3 случая, заболяемост 28,88‰; 25-29г. - 2 случая, заболяемост 24,23‰; 15-19г. - 2 случая, заболяемост 24,04‰; 40-44г. - 2 случая, заболяемост 16,86‰; 20-24г. - 1 случай, заболяемост 13,81‰ и над 65г. - 1 случай, заболяемост 2,59‰.

По пол заболелите са 13 мъже (заболяемост 16,07‰) и 4 жени (заболяемост 4,63‰); 7 са градски жители, 10 - селски жители. От 1995г. до 2002г. броят на ежегодно регистрираните заболявания е между 29 и 57, с последваща тенденция на снижаване на регистрираната заболяемост от Сифилис в областта, с изключение на последните 6 години.

Гонорея

За периода 2015г. - 2022г. няма регистрирани случаи за областта.

За периода 2008-2012г. в областта няма регистрирани заболели от Гонорея. През 2014г е регистриран един потвърден случай на Гонорея, заболяемост 0,54‰ (за страната за 2014г. - заболяемост 0,57‰).

През 2013г. е регистриран един потвърден случай на Гонорея, заболяемост 0,54‰ (за страната за 2013г. - заболяемост 0,73‰; за 2012г. - 0,85‰; 2011г. - 1,28‰).

От 1995г. до 2000г. броят на ежегодно регистрираните заболели лица е от 50 до 116 с последващ период на рязък спад в регистрацията, като се стига до период на липса на регистрирани случаи. През последните 17 години са регистрирани общо 8 случая.

Хламидийна инфекция

През 2022г. няма регистрирани случаи.

СПИН

Регистрирани са 7 потвърдени случая на ХИВ инфекция, заболяемост 4,18‰ (заболяемост за страната 2,06‰), срещу 5 потвърдени случая на ХИВ инфекция, заболяемост 2,94‰ (заболяемост за страната 1,46‰) за 2021г.

За 2022г. случаите са от общини: Балчик - 2 случая, заболяемост 10,51‰ Добрич - 5 случая, заболяемост 6,31‰. Засегнати възрастови групи: 20-24г. - 2 случая, (заболяемост за възрастовата група 27,69‰); 35-39г. - 2 случая, (заболяемост за възрастовата група 18,83‰); 25-29г. - 1 случай (заболяемост за възрастовата група 12,91‰); 40-44г. - 1 случай (заболяемост за възрастовата група 8,76‰) и 45-49г. - 1 случай (заболяемост за възрастовата група 7,57‰). Разпределение по пол: 4 мъже (заболяемост 4,94‰), 3 жени заболяемост (3,47‰).

За 2021г. случаите са били от общини: Каварна - 1 случай, заболяемост 7,26‰; Балчик - 1 случай, заболяемост 5,19‰; Добрич - 3 случая, заболяемост 3,71‰. Засегнати възрастови групи: 35-39г. - 2 случая, (заболяемост за възрастовата група 18,71‰); 25-29г. - 1 случай (заболяемост за възрастовата група 12,12‰); 30-34г. - 1 случай (заболяемост за възрастовата група 9,63‰) и 55-59г. - 1 случай (заболяемост за възрастовата група 8,05‰). Разпределение по пол: 5 мъже (заболяемост 6,06‰).

СЪСТОЯНИЕ И КОНТРОЛ НА ПАРАЗИТОЗИТЕ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2022г.

Надзорът на паразитозите в област Добрич се осъществява от служителите на отдел ПЕК и отдел Медицински изследвания - лаборатория Медицинска паразитология, дирекция НЗБ при РЗИ - Добрич.

За 2022г. са регистрирани общо 14 паразитологични заболявания, заболяемост 8,37‰ срещу 8,22‰ за 2021г. Те представляват 0,1% от всички регистрирани ОЗБ в областта. Лабораторната диагностика на паразитозите се осъществява от паразитологичната лаборатория в отдел Медицински изследвания на РЗИ - Добрич и паразитологичната лаборатория към СМДЛ СТЕЛТ - 2013 по профилактични, епидемиологични и клинични показания. В областта са извършени общо 7425 изследвания с перианален отпечатък, 5536 фекални проби.

Годишен профилактичен паразитологичен контрол, съгласно Наредба № 5 за диагностика, профилактика и контрола на местните паразитози е извършен в 108 обекта (101 детски заведения, 7 социални домове за възрастни хора), като са извършени общо 3374 изследвания с перианален отпечатък и 1707 с фекални проби. Със санитарно-паразитологичен контрол са обхванати 85 детски заведения със 783 проби.

Състояние на паразитозите

Ентеробиоза

През 2022г. от всички 7215 изследвани лица в областта за ентеробиоза от паразитологичната лаборатория в РЗИ-Добрич и паразитологичната лаборатория към СМДЛ СТЕЛТ - 2013, по профилактични, епидемиологични и клинични показания, са диагностицирани 210 лица с положителен резултат за *E. Vermicularis* с 235 положителни проби (25 от изследванията са контролни проби), екстензитетът е 2,91%. Опаразитеността в областта нараства през 2022г. при сравнение с предходната година - 2,33%.

В РЗИ са изследвани 3386 лица, като с положителен резултат са 139 с 164 проби (25 проби са контролни) от профилактични изследвания в детски и социални заведения. Екстензитетът за 2022г. е 4,11% при 3,03% за 2021г. Откриването на опаразитените е основно при профилактично изследване.

От паразитологичната лаборатория към СМДЛ СТЕЛТ - 2013 в гр. Добрич, през годината са изследвани 3829 лица. Установени са положителни резултати за *E. vermicularis* на 71 лица - 1,85%.

От организирани детски заведения в областта 101 са обхванати с профилактични паразитологични изследвания. Изследвани за ентеробиоза през 2022г. са 3063 деца от организирани колективи. От тях 131 са с положителен резултат за *E. vermicularis*. Екстензитетът е 4,28%, през 2021г. е 2,67%, 2020г. - 2,87%.

В последните години екстензията в организирани детски колективи бележи тенденция на завишаване. От анализирани данни се вижда, че ентеробиозата продължава да е водеща контактна паразитоза сред организирани детски колективи.

При текущите проверки през годината от служителите на отдел ПЕК не са констатирани пропуски в здравно-хигиенния режим в контролираните обекти.

От паразитологичните изследвания, извършени в РЗИ се вижда, че екстензията сред детските колективи е много по-висока от тази

на населението в областта. Всички от опаразитените, изследвани в РЗИ, са от детски заведения.

Анализирайки интензитета на ентеробиозата за десет годишен период, се налага изводът, че за да се постигне снижаване на опаразитеността в детските колективи е необходимо своевременно лечение с последващ лабораторен контрол, спазване на реда и указанията за вземане на пробите, както и спазване на здравно-хигиенния режим.

За десет годишен период се запазва тенденцията за малко по-висок процент положителни проби в лабораторията на РЗИ в сравнение с другите. лаборатории, предвид съотношението на организирани профилактични изследвания в РЗИ към изследванията на останалото население.

Аскаридоза

В област Добрич няма регистрирани ендемични за аскаридоза селища. За периода от 2015г. до 2022г. е регистриран един случай на аскаридоза през 2020г.

Трихоцефалоза

За периода 2017г. - 2022г. не са регистрирани случаи на трихоцефалоза.

Хименолепидоза

За периода 2017г. - 2022г. не са регистрирани случаи на хименолепидоза.

Тениидози

През периода от 2015г. до 2022г. няма регистрирани заболяли.

Ехинококоза

През 2022г. са регистрирани 5 потвърдени случая на ехинококоза, от които 4 с първична ехинококоза (80%) и 1 (20%) с постоперативни рецидиви. Заболяемостта за областта е 2,99‰, срещу 2,35‰ за 2021г., при заболяемост за страната 1,29‰.

Всички заболяли от ехинококоза са епидемиологично проучени.

От заболяването са засегнати 4 общини, като със заболяемост над средната за областта са:

- Ген. Тошево - 1 заболял, заболяемост 8,22‰;
- Тервел - 1 заболял, заболяемост 6,69‰;
- Добричка - 1 заболял, заболяемост 4,90‰.

Следва:

- Добрич - 2 заболяли, заболяемост 2,52‰.

В останалите четири общини не са регистрирани случаи на ехинококоза.

През 2021г. от заболяването са били засегнати 3 общини:

- Тервел - 2 заболяли, заболяемост 13,25‰;
- Каварна - 1 заболял, заболяемост 7,26‰;

- Добрич - 1 заболял, заболяемост 1,24‰.

През 2022г. Водеща по заболяемост е възрастовата група от 35-39г. - 2 заболели, заболяемост 18,83‰, следвана от:

- 20-24г. - 1 заболял, заболяемост 13,85‰;
- 50-54г. - 1 заболял, заболяемост 7,46‰;
- над 65г. - 1 заболял, заболяемост 2,62‰.

Задържа се тенденцията за засягане на лицата в млада възраст до 40г. За сравнение през 2021г. водеща по заболяемост е възрастовата група от 30-34г. - заболяемост 9,63‰, 2020г. водеща по заболяемост е възрастовата група от 20-24г. - заболяемост 14,19‰, следвана от 15-19г. - заболяемост 12,04‰.

Както през 2021г. и през 2022г. не са регистрирани случаи на ехинококоза във възрастови групи от 0 до 19г. През 2020г. техният относителен дял е 20%.

Разпределение по пол: мъже - 3 (60%), заболяемост 3,47‰, жени - 2 (40%) заболяемост 2,47‰, трима са градски жители, двама - селски жители. Всички заболели са със средно образование.

За двама от заболелите има данни за наличие на домашни кучета, които не са дехелминтизирани.

Според органната локализация на ехинококовите кисти четирима от заболелите са със засегнат черен дроб (80%), с множествена ехинококоза е 1 лице (20%).

Всички пациенти са оперирани. Две от лицата са лекувани консервативно, за 3 има данни за насочване за противорецидивна химиопрофилактика с препарат по схема от паразитолог.

През годината в паразитологичната лаборатория на РЗИ-Добрич и паразитологичната лаборатория към СМДЛ СТЕЛТ - 2013 не са извършвани серологични изследвания за ехинококоза.

От 1998г., когато регистрираната заболяемост от Ехинококоза в област Добрич е била 8,28‰ (при средната за страната 7,64‰) до 2006г. заболяемостта е под средната за страната. Следва продължителен период до момента със заболяемост над тази за Република България.

Трихинелоза

За периода 2014г. - 2022г. няма регистрирани случаи в областта.

В паразитологичната лаборатория на РЗИ и паразитологичната лаборатория към СМДЛ СТЕЛТ - 2013 не са извършвани серологични изследвания за трихинелоза.

В изпълнение на писмо на МЗ с изх. № 16-00-61/19.09.2022г. са изготвени напомнителни писма до лечебните заведения в областта, ловно-рибарските дружества и ОДБХ - Добрич относно надзор на Трихинелоза.

ПРОТОЗООЗИ

Токсоплазмоза

За периода 2019 - 2022г. в паразитологичната лаборатория на РЗИ не са постъпвали проби за *Toxoplasma gondii*.

Жиардиаза

През 2022г. са регистрирани 9 случая на ламблиоза - заболяемост 5,38‰, при заболяемост за страната 6,27‰.

Засегнати са 2 общини, като със заболяемост над средната за областта е Балчик - 8 заболели, заболяемост 42,06‰, следвана от Добричка - 1 заболял, заболяемост 4,90‰.

През 2021г. заболелите са 10 - заболяемост 5,87‰, като са били засегнати 5 общини. Със заболяемост над средната за областта са били общини Крушари - заболяемост 26,72‰, Балчик - 15,58‰, Добричка - 14,56‰, Тервел - 13,25‰.

През 2022г. от заболяването са засегнати възрастови групи от 1 до 64г. В сравнение с предходната година, когато водеща по заболяемост е била възрастова група от 1-4г., през 2022г. водеща е възрастова група 40-44г.

Разпределението по възрасти е както следва:

- 40-44г. - 4 заболели, заболяемост 35,05‰;
- 30-34г. - 2 заболели, заболяемост 20,30‰;
- 1-4г. - 1 заболял, заболяемост 18,71‰;
- 60-64г. - 1 заболял, заболяемост 8,35‰;
- 45-49г. - 1 заболял, заболяемост 7,57‰.

През 2021г. от заболяването са били засегнати възрастовите групи от 1 до 49г.:

- 1-4г. - 6 заболели, заболяемост 106,89‰;
- 5-9г. - 2 заболели, заболяемост 24,81‰;
- 20-24г. - 1 заболял, заболяемост 13,81‰;
- 45-49г. - 1 заболял, заболяемост 7,48‰.

Засегнати са и двата пола: мъже - 5 с относителен дял 56% и заболяемост 6,18‰; жени - 4, относителен дял - 44% и заболяемост 4,63‰. Преобладават заболелите от града - 6, относителен дял - 67%, спрямо заболелите от селата - 3, относителен дял - 33%.

Данните показват, че за десет годишен период регистрираната заболяемост в област Добрич с изключение на 2013г. и 2019г. е под средната за страната, като през 2021г. се доближава до нея.

Всички лица с положителен резултат са профилактично изследвани. Осем от тях са установени в други лаборатории извън област Добрич и съобщени в РЗИ - Добрич.

От двете паразитологични лаборатории в гр. Добрич през 2022г. са извършени 5536 изследвания. От тях с положителен резултат е 1 лице - 0,02%.

От паразитологичната лаборатория към СМДЛ СТЕЛТ - 2013 в гр. Добрич през годината са изследвани 3829 фекални проби, от тях е диагностицирано 1 - 0,03%.

В паразитологичната лаборатория в РЗИ са изследвани 1707 фекални проби за протозои като няма положителни лица.

Проследявайки тенденцията за десет годишен период до 2019г. процентът положителни проби в лабораторията на РЗИ е чувствително по-висок в сравнение с останалите лаборатории на територията на областта, като за 2020г., 2021г. и 2022г. години няма отчетени положителни проби.

През 2022г. с изследвания за тази паразитоза са обхванати 1707 деца от организирани детски колективи. Както през периода 2020-2022г.

няма установени опаразитени деца. Екстензитет за 2019г. - 0,3%.

Всички опаразитени лица са насочени към личните лекари за провеждане на етиологично лечение по схема. Контролните резултати са отрицателни.

Трихомоназа

През 2022г., както и през 2021г. в паразитологичните лаборатории в областта (на РЗИ и СМДЛ СТЕЛТ - 2013) не са постъпвали проби за *Trichomonas vaginalis*.

ВНЕСЕНИ ПАРАЗИТОЗИ

Малария

Във връзка с писмо на МЗ с изх. № 16-00-48/10.05.2022г. относно настъпването на потенциалния малариен сезон и рискът от възникването на местни случаи на малария са предприети са мерки за системно и стриктно провеждане на протиепидемичен контрол по отношение на маларията и другите внасяни паразитози.

С писмо на РЗИ - Добрич до лечебните заведения на територията на областта медицинските специалисти са уведомени за маларийната ситуация в страната през 2021г. като са определени и задълженията им.

През календарната година в отдел Медицински изследвания на РЗИ - Добрич няма изследвани за малария лица.

Във връзка с предстоящите сезонни климатични условия и ангажиране вниманието на общинските власти за необходимостта от своевременно организиране и провеждане на съответните дезинсекционни, дезакаризационни и дератизационни мерки през първо тримесечие на 2022г. са изготвени и изпратени предписания до всички кметове на общини в областта за провеждане на ларвицидни и имагоцидни обработки срещу комари през пролетно - летния сезон.

Обработките се планират предварително от общините и се изготвя график за провеждането им, който се представя в РЗИ-Добрич. Налаганите промени са съобразени с метеорологичните условия. Протоколи за обработките се представят в РЗИ - Добрич след извършването им.

В изпълнение на възлагателна заповед на МЗ № РД-01-326/21.07.2022г. е създадена организация и сключен договор с ДДД фирма за прилагане на дезинсекционни мероприятия за контрол на комарните популации през 2022г. в 10 потенциални развъдни биотопи на комари в 3 общини в област Добрич, с обща площ за третиране 4411 дка с оглед на превенция на риска от бедствия и ограничаване на рисковете за общественото здраве. С приемно-предавателни протоколи са приети докладите за извършената от фирмата дейност в съществуващите през сезона биотопи - първоначален и периодичен мониторинг, прилагане на мерки за дезинсекция, отчитане на ефективността на обработките.

ЛАБОРАТОРНО – ДИАГНОСТИЧНА ДЕЙНОСТ

Вид на изследванията	2022	
	план	изпълнение
1. Перианални натривки	4500	3386
2. Фекални за хелминти	2400	1707
3. Фекални за протозои	2400	1707
4. Смилове	600	783
ОБЩО:	9900	7583

В плана за паразитологични изследвания за 2022 г. са заложили за извършаване общо 9900 изследвания. Извършени са общо 7583 паразитологични изследвания, като от тях - 6800 морфологични и 783 санитарно-паразитологични. Санитарно-паразитологични и серологични за трихинелоза няма. От тях положителните на *Enterobius vermicularis* са 139.

АНАЛИЗ НА ВЪТРЕБОЛНИЧНИТЕ ИНФЕКЦИИ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ЗА 2022г.

През 2022г. в област Добрич са регистрирани 717 вътреболнични инфекции (ВБИ) при 481 болни, срещу 767 при 595 болни за 2021г. в лечебните заведения, обхванати от системата за ВБИ и отчитани в НЦОЗА всяко тримесечие.

Средната заболяемост от ВБИ за 2021г. е 3,63% от всички изписани болни. През 2021г. е 3,93% от всички изписани болни.

В структурата на ВБИ за 2022г. основен дял заемат:

- Инфекции, свързани с катетър: локална инфекция, свързана с периферен венозен катетър (при липса на положителен резултат в хемокултура) - 169 (23,57%, при 9,1% за страната); обща инфекция, свързана с периферен венозен катетър (при липса на положителен резултат в хемокултура) - 1 (0,14%, при 0,5% за страната).

За 2021г. също са били на първо място и са разпределени както следва: : локална инфекция, свързана с периферен венозен катетър (при липса на положителен резултат в хемокултура) - 155 (20,21%).

- Инфекции на долните дихателни пътища, различни от пневмония: други инфекции на долните дихателни пътища - 105 (14,64%, при 5,3% да страната) и бронхит, трахеобронхит, бронхиолит, трахеит без признаци на пневмония - 15 (2,09%, при 3,4% за страната). За 2021г. са на трето място в структура на ВБИ: други инфекции на долните дихателни пътища - 97 (12,65%) и бронхит, трахеобронхит, бронхиолит, трахеит без признаци на пневмония - 33 (4,3%).

- Инфекции на пикочните пътища: потвърдени микробиологично - 87 (12,13%, при 14,8% за страната) и непотвърдени микробиологично инфекции - 13 (1,81%, при 0,8% за страната). За 2021г. са: потвърдени микробиологично - 111 (14,47%) и непотвърдени микробиологично инфекции - 21 (2,74%).

- Инфекции на половите органи: други инфекции на мъжките и женските полови органи (засягащи епидидимис, тестиси, простата, влагалище, яйчници и други дълбоко разположени тазови тъкани, с изключение на ендометрит или инфекции на маншет) - 64 (8,93%, при 0,6% за страната); инфекция на вагинален маншет - 28 (3,91%, при 0,3% за страната). За 2021г.: други инфекции на мъжките и женските полови органи (засягащи епидидимис, тестиси, простата, влагалище, яйчници и други дълбоко разположени тазови тъкани, с изключение на ендометрит или инфекции на маншет) - 95 (12,39%).
- Инфекции на кожата и меките тъкани: инфекция на меките тъкани (некротизиращ фасциит, инфекциозна гангрена, некротизиращ целулит, инфекциозен миозит, лимфаденит или лимфангит) - 76 (10,60%, при 1,4% за страната).
За 2021г.: инфекция на меките тъкани (некротизиращ фасциит, инфекциозна гангрена, некротизиращ целулит, инфекциозен миозит, лимфаденит или лимфангит) - 72 (9,39%); инфекция на декубитална рана, вкл. повърхностна и дълбока инфекция - 1 (0,13%).
Разпределението на останалите ВБИ е както следва:
- Инфекция на кръвта: лабораторно потвърдена инфекция на кръвта - 55 (7,67%, при 6,5% за страната).
За 2021г. са: 50 (6,52%).
- Инфекции на хирургичното място - 29: от тях 15 - (2,09%, при 13,2% за страната) са повърхностни, 14 - (1,95%, при 4,3% за страната) са дълбоки инфекции. За 2021г. са - 47: от тях 36 - (4,69%) са повърхностни, 11 - (1,43%) са дълбоки инфекции.
- Други инфекции - 18 (2,51%, при 2,5% за страната). За 2021г. - други инфекции -7 (0,91%).
- Инфекции на окото, УНГ или устната кухина: инфекции на устната кухина (уста, език или венци) - 4 (0,56%, 0,8% за страната); инфекции на ГДП, фарингит, ларингит, епиглотит - 4 (0,56%, при 5,6% за страната), отит и мастоидит - 2 (0,28%, при 0,7% за страната); конюнктивит - 1 (0,14%, при 0,6% за страната); инфекции на окото, различни от конюнктивит - 1 (0,14%, при 0,6% за страната).
За 2021г.: инфекции на устната кухина (уста, език или венци) - 24 (3,13%); инфекции на ГДП, фарингит, ларингит, епиглотит - 9 (1,17%), конюнктивит - 1 (0,13%).
- Случаи, специфични за инфекции при новородени: пневмония - 1 (0,14%, при 0,8% за страната); некротизиращ ентероколит - 1 (0,14%, при 0,1% за страната); За 2021г.: пневмония - 5 (0,65%); некротизиращ ентероколит - 2 (0,26%).
- За 2022г. няма регистрирани инфекции на сърдечно-съдовата система. За 2021г.: инфекции на артериите и вените - 29 (3,78%).
- За 2022г. няма регистрирани инфекции на гастроинтестиналния тракт. За 2021г.: инфекция на гастроинтестиналния тракт (хранопровод, стомах, тънки черва, право черво, с изключение на гастроентерит и апендицит) - 3 (0,39%); интраабдоминална инфекция, непосочена другаде, включително на жлъчния мехур, жлъчните пътища, черния дроб (с изключение на вирусен хепатит), далака, панкреаса, перитонеума или субдиафрагмалното пространство, или друга интраабдоминална тъкан или област, непосочена другаде - 1 (0,13%).
За 2022г. и 2021г. няма регистрирани инфекции на ЦНС, инфекции на костите и ставите, пневмония и системни инфекции.
Данните от заболяемостта по тримесечия показват следния порядък: първо тримесечие - 205 (28,59%), четвърто тримесечие - 197 (27,48%), трето тримесечие - 161 (22,45%), и второ тримесечие - 154 (21,48%).

За 2021г.: първо тримесечие - 232 (30,25%), трето тримесечие - 189 (24,64%), четвърто тримесечие - 183 (23,86%) и второ тримесечие - 163 (21, 25%).

От болничните заведения за 2022г. МБАЛ - Добрич регистрира най-много ВБИ - 648 (90,38% от всички регистрирани). За 2021г. са 748 (97,52% от всички регистрирани).

ЦПЗ „Д-р П. Станчев“ - 20 ВБИ (2,79% от всички ВБИ); за 2021г. - 11 ВБИ (1,43% от всички ВБИ).

ДПБ Карвуна регистрира 49 (6,83% от всички ВБИ) за 2022г.; 8 (1,04% от всички ВБИ) за 2021г.

ЦПЗ „Д-р П. Станчев“ - 20 ВБИ (2,79% от всички ВБИ); за 2021г. - 11 ВБИ (1,43% от всички ВБИ).

МБАЛ - Балчик и МБАЛ - Каварна не регистрират ВБИ през 2020г., 2021г. и 2022г.

Относителният дял на ВБИ в МБАЛ - Добрич спрямо изписаните болни за 2022г. е 4,54%. Относителния дял на регистрираните ВБИ спрямо изписаните болни в останалите лечебни заведения е както следва: 27,22% за ДПБ Карвуна; 0,95% за ЦПЗ; 0% за МБАЛ - Балчик и МБАЛ - Каварна.

През 2021г. относителния дял на регистрираните ВБИ спрямо изписаните болни по лечебни заведения е както следва: 5,16% за МБАЛ - Добрич; 3,56% за ДПБ Карвуна; 0,5% за ЦПЗ; 0% за МБАЛ - Балчик и МБАЛ - Каварна.

През 2022г. е увеличен общият относителен дял на лекуваните с антибиотик болни в МБАЛ - Каварна - 46,67%, при 34,27% за 2021г. и в ДПБ Карвуна - 11,11%, при 2,67% за 2021г.

Запазва се почти същият относителен дял в МБАЛ - Балчик - 51,67%, при 51,58% за 2021г.;

Намалял е относителният дял на лекуваните с антибиотик в МБАЛ - Добрич - 45,49%, при 50,64% за 2021г.; ЦПЗ - 1,94%, при 3,22% за 2021г.

От регистрираните 717 ВБИ микробиологично доказаните са 450 (62,76%), 43 са COVID-19 (6%). През 2021г. от регистрираните 767 ВБИ микробиологично доказаните са 529 (68,97%), 4 са COVID-19 (0,52%).

Микробиологично недоказани са 13 (1,81%) при 33 (4,3%) за 2021г.

Неизследваните ВБИ за 2022г. са 211 (29,43%) при 201 (26,21%) за 2021г.

Изолирани са 27 патогенни и условно патогенни микроорганизми (без COVID-19) при 25 през 2021г. В етиологичната структура от микробиологично доказаните ВБИ инфекции – 450, водещи са:

- Стафилококус коагулаза негативен - 55 (7,67%), при 43 (8,13%) за 2021г.;
- Ешерихия коли - 51 (7,11%), при 51 (9,64%), за 2021г.;
- Кандида род - 37 (5,16%), при 77 (14,56%) за 2021г.;
- Псевдомонас аеругиноза - 36 (5,02%), при 59 (11,15%) за 2021г.;
- Кандида албиканс - 36 (5,02%), при 33 (6,24%) за 2021г.;
- Ентерококус фекалис - 36 (5,02%), при 25 (3,26%) за 2021г.;
- Стафилококус ауреус - 28 (3,91%), при 27 (3,52%) за 2021г.;
- Ацинетобактер баумани - 27 (3,77%), при 4 (0,52%) за 2021г.

АНАЛИЗ НА ЛИЦАТА, ПРЕТЪРПЕЛИ НАРАНЯВАНИЯ ОТ ДИВИ И ДОМАШНИ ЖИВОТНИ И ПРИЛОЖЕНА ПРОТИВОБЯСНА ИМУНИЗАЦИЯ В ОБЛАСТ ДОБРИЧ ПРЕЗ 2022г.

За периода 1991г. - 2022г. в гр. Добрич и областта е проследена динамиката на наранените от домашни и диви животни, потърсили медицинска помощ и съответно колко от тях са имунизирани с противобясна ваксина. Общият брой лица, претърпяли наранявания за наблюдавания 31-годишен период е 6743. От тях обхванати с противобясна ваксина са 3518 - 52,17% от общия брой.

През 2022г. с противобясна ваксина Верораб са обхванати 26 лица. Количеството изразходвана ваксина Верораб е 77 дози. За 2021г. с противобясна ваксина са обхванати 11 лица с 34 дози.

От имунизираните 26 лица разпределението по общини е както следва:

- община Добрич - 11;
- община Каварна - 6;
- община Ген. Тошево - 6;
- община Добричка - 3.

Преобладават нараняванията в градовете - 17, пред тези в селата - 9.

Разпределение по пол - 11 мъже и 15 жени.

Разпределение по възрасти:

- 7-14г. - 3 случая;
- 20-59г. - 16 случая;
- над 60г. - 7 случая.

Преобладават нараняванията от скитащи кучета - 13 случая, следвани от наранявания от домашни кучета - 7 случая и домашни котки - 5 случая, нараняване от гризач (плъх) - 1 случай.

За 2022г. съобщени с бързи известия неимунизирани, претърпели наранявания от животни, са 117 лица. Преобладават наранявания в градовете (95), пред нараняванията в селата (22).

Разпределение по пол - 60 мъже и 57 жени.

Разпределение по възрасти:

- 0-3г. - 2 случая;
- 4-6г. - 3 случая;
- 7-14г. - 8 случая;
- 15-19г. - 3 случая;
- 20-59г. - 59 случая;
- над 60г. - 42 случая.

Разпределение по общини: община Каварна - 66 случая (гр. Каварна - 54; с. Българево - 5; с. Раковски - 1; с. Вранино - 1; с. Белгун - 1; с. Топола - 1; с. Могилище - 1; с. Нейково - 1; с. Божурец - 1); гр. Добрич - 26 случая; община Ген. Тошево - 13 случая (гр. Ген. Тошево

- 12; с. Преселенци - 1); община Балчик - 6 случая (гр. Балчик - 3; с. Оброчище - 1; с. Дропла - 1; с. Змеево - 1); община Добричка - 3 случая (с. Черна - 1; с. Сливенци - 1; Батово - 1); община Шабла - 1 случай (гр. Шабла - 1); община Тервел - 1 случай (с. Безмер - 1); община Крушари - 1 случай (с. Коритен - 1).

Нараняванията са от скитащи кучета - 102 случая, следвани от наранявания от домашни котки - 10 случая, наранявания от домашни кучета - 4 случая и нараняване от лисица - 1 случай.

За 2021г. съобщени с бързи известия неимунизирани, претърпели наранявания от животни, са 77 лица.

ЛАБОРАТОРНО - ДИАГНОСТИЧНА ДЕЙНОСТ ПО НАДЗОРА НА ОСТРИТЕ ЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ

Работата на “Микробиологична лаборатория” през 2022г. бе с цел профилактика на инфекциозните заболявания чрез своевременна и ефективна микробиологична диагностика.

Ходът на микробиологичната диагностика следва методичните указания на МЗ и базовите лаборатории към НЦЗПБ.

През отчетната 2022г. в “Микробиологична лаборатория” са изработени 16276 проби, извършени са 20557 анализа.

През 2022г. в лаборатория „Чревни инфекции и вибриони” са изследвани 83 фекални проби. От тях 2 проби са на лица, контактни на дизентерия, 59 на контактни на ешерихия коли, а 4 са изследвани след лечение и преболеждане от ентероколит. Няма изолирани шигели или ешерихия коли. Всички постъпили в лабораторията фекални проби от болни се изследват за условно - патогенни микроорганизми като причинители на гастроентероколитен синдром. В тази връзка са изследвани 9 лица със симптоматика и 9 лица са изследвани профилактично. Изолирани са 1 *Yersinia enterocolitica* и 1 *Klebsiella oxytoca*.

В лаборатория „Серологични изследвания, СПИН и хепатит” са извършени – 8141 изследвания на 8055 проби, както следва:

- СПИН - 122 проби с 122 изследвания;
- Хепатит В – 75 проби с 78 изследвания, с един положителен резултат;
- Хепатит С – 91 проби с 93 изследвания, с 2 положителни резултата;
- Бърз тест за COVID-19 -7777 проби с 7848 изследвания, от които 375 положителни.

Редовно се изготвят и подават справки в съответните срокове:

- по Писмо на МЗ с изх. № 32-00-9/5.02.2010 г. относно въвеждане на консултиране и изследване за ХИВ в пневмофтизиатричната мрежа - извършени са изследвания на 18 пациенти с установена туберкулоза;
 - по Писмо на МЗ с изх. № 91-00-79/2.08.2016 г. - информация относно брой изследвания и изразходвани диагностикуми за ХИВ, хепатит В, С и сифилис, доставени по Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции
- Във връзка с Надзора на заразните болести в Микробиологична лаборатория са изработени 1241 проби с 2212 анализа.

Разпределението на извършените проби и анализи е както следва:

Регионална здравна инспекция – Добрич
Годишен доклад за 2022 г.

Взети проби от:	Брой проби		Брой анализа	
	общо	от тях несъответстващи на изискванията	общо	от тях несъответстващи на изискванията
1	3	4	3	4
1.Ръце	105	9	190	8 St.epidermidis;1 St.aureus
2.Инструментариум	157	1	314	1 St.aureus
3.Специална медицинска апаратура	53	4	106	4 St.epidermidis
4.Болнично бельо и работно облекло	18	4	54	2 St.epidermidis; 2 Acinetobacter lwoffii
5.Работно облекло				
6.Предмети за обслужване на болния				
7.Съдове за хранене	5	2	10	2 Aerom.ichthiosmia
8.Повърхности	635	18	1270	2 Providencia rettgeri; 14 St. epidermidis; 2 Acinetobacter lwoffii
9.Дез. разтвори	15		15	
10.Сушилни	184		184	
11.Въздух	11		11	
12.Автоклави	41	2	41	2 положителни
13. Диализни течности	14		14	
14.Стерилна дестилирана вода	3		3	
ВСИЧКО	1241	40	2212	40

По договора с РЗИ – Силистра през 2022 г. са изследвани общо 433 проби околна среда (инструментариум, мед. апаратура, повърхности и др.) от лечебни заведения на територията на област Силистра, извършени са 855 микробиологични анализа, изработени са и 35 серологични анализа за HIV.

ДЕЙНОСТ НА РЕГИОНАЛНА ЗДРАВНА ИНСПЕКЦИЯ-ДОБРИЧ

Дейността на ръководството на РЗИ-Добрич следва заложените в плана мероприятия.

Извършен е преглед на вътрешната нормативна база на инспекцията, своевременно и адекватно са въведени съответните промени.

Поддържат се каналите за получаване на информация и сигнали за корупция в инспекцията. В Дирекция АПФСО се води регистър за постъпилите сигнали и жалби за корупция. За 2022 г. няма постъпили сигнали за корупция.

И през 2022 година продължи осигуряването на дейността по административното обслужване на физическите и юридическите лица на принципа “едно гише” в Центъра за административно обслужване (ЦАО). Осигурен е непрекъсваем режим на работа с потребителите в рамките на обявеното за ЦАО работно време от 8.30 до 17.00 часа.

Попълнена е новата Система за самооценка на административното обслужване – Интернет базирана за 2021 г.

Попълнен и публикуван е и Докладът за състоянието на администрацията в web базираната система за 2021 г.

По Закона за достъп до обществена информация (ЗДОИ), през 2022 г. са постъпили 27 бр. заявления.

Заявленията са подадени от:

- неправителствени организации – 5 броя;
- физически лица – 18 броя;
- юридически лица -4 бр.

Поисканата информация касае дейността на РЗИ-Добрич и по своя вид е „служебна информация”, няма заявления касаещи информация от типа „служебна тайна” и „държавна тайна”, според Закона за защита на класифицираната информация.

Темите, по които е поискана информацията касаят: заразна заболяемост, разпространение на Ковид-19, ваксиниране срещу Ковид-19, брой карантинирани лица при извършвания граничен здравен контрол, медицинска статистика, държавен здравен контрол, административна и административнонаказателна дейност на РЗИ-Добрич.

Издадени са в срок 23 бр. решения по подадените заявления, 1 уведомление за препращане на заявление по компетентност и 3бр. уведомления, че РЗИ-Добрич не разполага с исканата информация.

Относно обема на предоставяне на информацията за 19 бр. решения е предоставен пълен достъп, за 2 бр. решения - частичен достъп, за 2 решения е издаден отказ за предоставяне на достъп до обществена информация, тъй като достъпът засяга интересите на трето лице и то изрично е отказало предоставяне на исканата обществена информация, съгласно чл.37, ал.1, т.2 от ЗДОИ.

За следващата година остават за реализиране следните дейности:

- Подмяна на остарялата ел. инсталация на инспекцията.

ПРЕДЛОЖЕНИЯ И СИГНАЛИ (ЖАЛБИ)

Организацията на работа с предложенията и сигналите (жалби) в РЗИ – Добрич се извършва в съответствие с разпоредбите на АПК и УПРЗИ. Всички, постъпващи в РЗИ – Добрич, писмени предложения и сигнали (жалби), подадени по реда на АПК и искания за извършване на административни услуги се подават на „едното гише” в ЦАО и се регистрират в Автоматизираната информационна система Eventis R7. Въведено е комплексното административно обслужване.

ЩАТНА И КАДРОВА ОСИГУРЕНОСТ НА РЗИ – ДОБРИЧ

Съгласно Устройствения правилник на регионалните здравни инспекции щатната численост на РЗИ-Добрич е **72** щатни бройки. РЗИ-Добрич се представлява от Д-р Светла Ангелова, директор. В структурата на инспекцията влизат заместник директор, главен секретар, обща администрация, представена от дирекция АПФСО с 12 щатни бройки и специализирана администрация, представена от дирекция „Медицински дейности“ с 12 щатни бройки, дирекция „Надзор на заразните болести“ с 18 щатни бройки с два отдела (отдел „Противоепидемичен контрол“ и отдел „Медицински изследвания“) и дирекция „Обществено здраве“ с 27 щатни бройки с два отдела (отдел „Държавен здравен контрол“ и отдел „Лабораторни изследвания“).

Към **31.12.2022** год. в РЗИ-Добрич има **трайно 6 свободни длъжности**: директор на дирекция „Обществено здраве“, директор на дирекция „Медицински дейности“- лекар, директор на дирекция „Надзора на заразните болести“- лекар, 2 за длъжност главен експерт и 1 за длъжност младши експерт в отдел ЛИ дирекция ОЗ.

През 2022 год. РЗИ-Добрич работи при перманентен дефицит на лекари.

Към 31.12.2022 година в щатното разписание на РЗИ-Добрич **лицата на служебно правоотношение** са 61 /55 заети/, а на **трудово правоотношение** – 11/11 заети/. От длъжностите по служебно правоотношение ръководните длъжности са 9 /6 заети/, а експертните длъжности с аналитични и/или контролни функции са 53 /50 заети/. От лицата на трудови правоотношения 2 заемат ръководна длъжност /2 заети/, 6 заемат експертни длъжности със спомагателни функции /6 заети/, 3 изпълнители /3 заети/.

Дефицитът и тежестта на кадри преди всичко на лекари и здравни инспектори, през последните години дава негативно отражение на изпълнението на дейностите на медицинския, държавния здравен контрол и по активния епидемиологичен надзор на ОЗБ. В същото време се увеличава обемът дейност като цяло.

В условията на икономическа криза през последните години се ограничават възможностите за повишаване на квалификацията. Несъответстващото заплащане, съчетано с ограниченията за полагане на допълнителен труд, наложени от Закона за държавния служител, Закона за здравето и с високите критерии за професионализъм и етика, затрудняват постигането на щатна окомплектованост на инспекцията с необходимите добри експерти.

ФИНАНСИРАНЕ НА РЗИ – ДОБРИЧ

Издръжката на РЗИ-Добрич се формира от субсидии от държавния бюджет и от други приходи съгласно чл. 10а от Закона за здравето. Бюджетът за 2022 г. на РЗИ – Добрич, утвърден от министъра на здравеопазването е в размер на 1676400 лева (спрямо 1576200 лв. за 2021 г.), от които за Персонал – 1506400 лева и за издръжка – 170000 лева.

Размерът на извършените разходи на касова основа за периода 01.01.2022 – 31.12.2022 година е 2427888.75 лева. (спрямо 2298920 лв. за 2021 г.)

- По параграф 01 “Заплати и възнаграждения на персонала, нает по трудови и служебни правоотношения” са изразходвани 1280157.89 лева. От тях по трудови правоотношения 241136.84 лева и по служебни правоотношения 1039021.05 лева.
- По параграф 02 “Други възнаграждения и плащания за персонала” изразходваната сума е 150386.01 лева и представлява:
 - възнаграждения на нещатен персонал зает по трудови правоотношения – 2 нещатни бройки – 21802.47 лв.

- изплатени суми по граждански договори свързани с извънредната епидемична обстановка поради разпространението на COVID-19– 59037.70 лв.
 - изплатени суми от СБКО за облекло и други на персонала, с характер на възнаграждение - 19874.20 лв.
 - обезщетения на персонала с характер на възнаграждение – 37235.61 лв.
 - други плащания и възнаграждения – 12436.03 лв.
- По параграф 05 “Задължителни осигурителни вноски от работодатели” изразходваната сума е в размер на 398414.34 лева.

Текущата издръжка към 31.12.2022 год. е в размер на 488105.25 лв. От тази сума най-съществен е делът на разходите за медикаменти – 36.09% ; разходи за външни услуги– 24.02% и разходите за вода, горива и енергия – 21.98 %.

Платените данъци, такси и административни санкции към 31.12.2022 год. са в размер на 8425.02 лв.

Придобиване на ДМА (друго оборудване, машини и съоръжения) в размер на 100 277.24 лв. и НМДА (придобиване на програмни продукти и лицензи за програмни продукти) - 2 123.00 лв.

През последното тримесечие на 2022 г. са изготвени, предоставени и одобрени от МЗ апликационни форми на инвестиционни проекти във връзка с което са отпуснати средства за капиталови разходи в размер на 100 280 лв за:

- обезпечаване на съхранението на ваксини, проби и реактиви – закупуване на трифазен дизелов генератор и 5 бр. хладилници;
- доставка и монтаж на 6 броя гаражни врати за ниското тяло на сградата на РЗИ-Добрич;
- инсталация и монтаж на електронна система за контрол на работното време;
- осигуряване на достъпна среда за хора с увреждания до сградата на РЗИ – Добрич чрез изграждане и монтаж на стълбищна платформа;
- закупуване на Спектрофотометър;
- закупуване на Професионален настолен рН-метър с кондуктометър.

ОРГАНИЗАЦИЯ НА ДЕЙНОСТТА НА РЗИ-ДОБРИЧ

РЗИ-Добрич осъществява дейността си по **годишен план**, разчетен по тримесечия и *разработен* на базата на дадените от Министерството на здравеопазване указания за планиране. В плана са набелязани основните цели, национални и регионални приоритети, задачите и мероприятията за осъществяването им.

Планът е изготвен въз основа на плановете за работа на отделите и е обсъден и приет от членовете на Директорския съвет.

Всеки от служителите на инспекцията има **работен план**.

През 2022 год. са изпълнявани и извънпланови задачи, които са разпоредени от Министерството на здравеопазване във връзка с възникнали извънредни ситуации в страната.

Инспекцията работи по утвърден от Директора **Правилник за вътрешен ред**.

Спазва се съответният ред, въведен от Инструкцията за документооборота, деловодната и архивна дейност на РЗИ – Добрич.

Работи се по подобряване качеството на документацията, издавана по повод предприемане на административно-наказателни мерки.

Организирана е и дейността по срочно завеждане и връчване на административно-наказателни преписки, предписания, заповеди и други документи, свързани с дейността на медицинския и текущия здравен контрол.

За всеки контролиран обект, проблем и програма се поддържат съответни досиета, включващи цялата информация за тях.

Справка за публикуваните нови нормативни документи в Държавен вестник на РБ и в Официалния вестник на ЕС, касаещи работата

на РЗИ-Добрич се осъществява като на всички компютри е осигурен достъп до правно-информационната програма “Сиела Инфо”, “Сиела Счетоводство”, “Сиела Процедури”, “Сиела Строител”.

За нуждите на здравния контрол продължава въвеждането в **електронна таблица за получените в хода на лабораторния контрол нестандартни проби** води, храни, както и други продукти и стоки със значение за здравето.

Прецизирано е въвеждането на контролната дейност в информационната програма по текущия здравен контрол.

Главният юрисконсулт ръководи заседанията на **дисциплинарния съвет**. За 2022 г. няма образувани дисциплинарни дела.

ПОВИШАВАНЕ КВАЛИФИКАЦИЯТА НА СПЕЦИАЛИСТИТЕ

През 2022 г. служителите на РЗИ-Добрич взеха участие в курсове, конференции, обучения, работни съвещания към МЗ, НЦОЗА, НЦЗПБ, ИПА и други.

Не всички планирани курсове бяха осъществени. Основни причини за неосъществяване на курсовете е недостатъчно финансиране и епидемията от COVID-19.

СЪВМЕСТНА РАБОТА И ВЗАИМОДЕЙСТВИЕ С ДРУГИ СЛУЖБИ

Съвместни дейности, реализирани в изпълнение на Споразумение за координация и сътрудничество между МЗ и МВР.

Активната съвместна работа с представителите на полицията е продължила и през 2022 г.

Най-чести поводи за предприеманите през 2022 г. съвместни действия с представителите на полицията са: съвместни проверки за спазване на Заповедите на Министъра на здравеопазването относно коронавируса и Закона за здравето за спазване на здравните изисквания при продажбата и употребата на диазотен оксид (райски газ) и недопускане на тютюнопушене в закрити обществени места и на определени със закона открити обществени места.

Във връзка с установените пропуски и нарушения в хода на осъществения съвместен контрол през 2021 г. са издадени предписания и са съставени актове за административни нарушения и имуществени санкции.

Съвместни дейности с Областна администрация:

- при реализиране на дейности по Областния план за управление при бедствия, аварии и кризи;
- при реализиране на дейности по създаване на Областна здравна карта;
- при реализиране на дейности по надзора на заразните заболявания;
- при реализация на програми и проекти за профилактика на хронични неинфекциозни болести;
- областен експертен съвет по устройство на територията
- проверки на плажовете, находящи се на територията на община Балчик и Община Каварна.

Съвместни дейности с Общинските администрации:

- насочени проверки по сигнали за проблеми от комунално-битов и хигиенен характер (чистота на населени места, сметосъбиране и сметоизвозване на битови отпадъци, отглеждане на животни, изтичане на отпадни води и др.), извършени с представители на дирекция МД, дирекция НЗБ и дирекция ОЗ;
- при проверка готовността на училищата за започване на новата учебна година;

- при работата по проблемите на ЗТЕ и ЗУТ;
- при участие в общинската комисия по самосрутваци се сгради;
- при реализиране на дейности по програмите (национални, регионални и общински) за профилактика на различни заболявания;
 - при провеждане на обучения на медицинските специалисти от здравните кабинети, на педагогически персонал и на ученици;
 - при предприемане на действия за предотвратяване на епидемични ситуации;

Съвместни дейности с РИОСВ – Варна

Участие в екологични експертни съвети;

Съвместни дейности с “ВиК Добрич” АД

Проверки по сигнали/жалби и при изпълнение на мониторинговата програма за контрол и оценка качеството на питейно-битовите води от водопроводната мрежа на населените места, както и съвместни проверки на водоснабдителните обекти на територията на областта.

Съвместни дейности с Областна Дирекция “Земеделие” - участие в комисия за промяна предназначението на земеделските земи;

Съвместни дейности с ОДБХ-Добрич – по повод жалби и сигнали, получени в РЗИ-Добрич; в рамките на Регионалната комисия за борба със зоонозите при провеждане на комплексни проучвания и предприемане на съвместни мерки при разпространение на зооантропонози;

Съвместни дейности с РЗОК – в тясно сътрудничество в областта на имунопрофилактиката, медицинската дейност на лечебни заведения и областна здравна карта;

Съвместни дейности с Ръководствата на лечебните заведения за болнична и доболнична помощ при решаване на проблеми свързани с медицинската работа, ВБИ, болнична хигиена и по спазване на противоепидемичния режим на работа и др.;

Съвместни дейности с РДСП-Добрич

Участие в Регионален съвета по осиновяване и решаване на прблемеи свързани с медицинската експертиза;

Съвместни дейности със средствата за масово осведомяване

Продължава съвместното ни сътрудничество със средствата за масова информация. Издадени са информационни бюлетини до всички медии на територията на област Добрич по предварително изготвен график, както и извънредни бюлетини по повод на Световни, Международни дни и кампании. Всеки понеделник на интернет страницата на инспекцията се публикува оперативен бюлетин, който отразява дейността на отделите и дирекциите, резултатите от лабораторната дейност и различните кабинети през изтеклата седмица.

СЪВМЕСТНА ДЕЙНОСТ В РАМКИТЕ НА ИНСПЕКЦИЯТА

През 2022 г. е постигната добра координация и активно взаимодействие между всички дирекции и отдели при изпълнението на конкретни задачи и постигане целите на контрола.

ДЕЙНОСТ ПО КОНТРОЛА НА МЕДИЦИНСКИТЕ ДЕЙНОСТИ

1. Извършване на дейности по регистрация на лечебните заведения за извънболнична помощ, хосписите и лечебната дейност по чл. 2а от Закона за лечебните заведения и контрол по извършената регистрация

Броят на регистрираните лечебни заведения за извънболнична помощ в област Добрич към 31.12.2022 г. е 328, от които 81 за първична извънболнична помощ, 9 групови практики за първична извънболнична помощ, 90 за специализирана извънболнична помощ, 2 групови практики за специализирана извънболнична помощ, 84 практики за дентална помощ, 14 групови практики за дентална помощ, 2 за специализирана дентална помощ, 9 Медицински центъра, 2 Диагностично-консултативни центъра, 5 медико-диагностични и 20 медико-технически лаборатории.

През годината на основание на чл. 40 от ЗЛЗ са издадени удостоверения за регистрация от Изпълнителна агенция „Медицински надзор“ /ИА „МН“/ на 2 лечебни заведения за извънболнична помощ, заличени от регистъра са 13 лечебни заведения за извънболнична помощ от ИА „МН“. Издадени са 33 удостоверения за промяна в обстоятелствата по регистрацията на ЛЗИП от ИА „МН“.

Стратегическата цел, която си поставят Регионалните здравни инспекции за осигуряване на максимален и равен достъп на населението до извънболнична медицинска помощ, определят като една от основните дейности по програма „Извънболнична помощ“ проучването и анализирането на потребностите на населението от този вид помощ.

На база изготвен анализ на здравното състояние и формираните в резултат от него здравни потребности на населението в област Добрич са определени необходимите видове и брой лечебни заведения за извънболнична помощ, в това число териториалното им разпределение в рамките на областната здравна карта.

Въз основа на създадения и поддържан в РЗИ регистър за работещите в системата на здравеопазването медицински специалисти са изготвени анализи на осигуреността в количествено и качествено отношение на извънболничната помощ с кадри. Извършена е оценка на потребностите от специалисти и са определени необходимите за покриване на тези потребности места за следдипломно обучение на медицинските специалисти.

Поради липсата на достатъчно лекари – специалисти, работещи само в извънболничната помощ и с цел осигуряването на избор на пациентите, през 2022 г. са изготвени 26 становища за недостатъчност по определени специалности съгласно чл. 81 от ЗЛЗ и чл. 59б от ЗЗО издадени удостоверения на лекари.

2. Издаване на удостоверения за изпълнение на изискванията на наредбата по чл. 46, ал. 3 от Закона за лечебните заведения, правилника по чл. 28а, ал. 3 от Закона за лечебните заведения и на утвърдените медицински стандарти във връзка с издаването на разрешения

Регионалните здравни инспекции осъществяват предварителен контрол по отношение на спазването на нормативните изисквания за устройството, дейността и вътрешния ред в лечебните заведения за болнична помощ в процеса на издаване на разрешения от Министъра на здравеопазването за осъществяване на лечебна дейност или извършване на промяна във вече издадено разрешение.

С цел гарантирането на достъпа на населението до качествена медицинска помощ, отговаряща на съвременните изисквания и медицински стандарти, през 2022 г. РЗИ-Добрич положи усилия за подобряване на контрола върху структурата и организацията на дейността на лечебните заведения за болнична помощ както на входа – при издаване на разрешения за дейност от Министъра на здравеопазването, така и периодично при извършване на промяна във вече издадено разрешение и планово при проверки по спазване на въведените медицински стандарти.

През 2022 г. е извършена една цялостна проверка на ЛЗБП по изпълнението на Наредба №49/18.10.2010 г. за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешният ред на лечебните заведения за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи на ЛЗБП. Подадени са 3 Заявления от ЛЗБП за промяна в обстоятелствата по издаденото Разрешение за лечебна

дейност.

3. Уведомяване на Изпълнителна агенция „Медицински надзор“ за случаи на нарушения на медицинските стандарти, констатирани при изпълнение на правомощията на РЗИ.

През 2022 г. по отношение на контрола по спазването на утвърдените *медицински стандарти* в лечебните заведения на област Добрич нарушения не са констатирани. Извършена е една проверка съвместно със служителите на ИА“МН“ през 2022 г.

4. Регистрация на лица, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве и контрол върху дейността им.

През 2022 г. са издадени 5 удостоверения за регистрация на лица, упражняващи неконвенционални методи за благоприятно въздействие върху индивидуалното здраве, не са издавани удостоверения за промяна в обстоятелствата на регистрираната неконвенционална практика. Издадени са 3 заповеди за прекратяване на издадено разрешение. Извършени са 9 проверки на регистрираните в РЗИ-Добрич неконвенционални практики.

Регистърът на лицата, практикуващи неконвенционални методи за въздействие върху индивидуалното здраве се води на електронен и хартиен носител, актуализира се при всяка регистрация на обект и се изпраща в НЦОЗА или МЗ при поискване.

5. Издаване на разрешения за съхранението и продажбата на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина, съгласно Наредба № 5 от 2011 г. за условията и реда за получаване на разрешение за съхранение и продажба на лекарствени продукти от лекари и лекари по дентална медицина и снабдяването им с лекарствени продукти (ДВ, бр. 54 от 2011 г.)

За 2022 г. няма издадени разрешения за продажба на лекарствени продукти. Издадена е 1 заповед за прекратяване на издадено разрешение за продажба на лекарствени продукти по наредбата. Контролната дейност обхвана 7 общопрактикуващи лекари за спазване изискванията за съхранение и продажба на лекарствени продукти и снабдяването им с лекарствени продукти с което са обхванати на 100%.

6. Организиране и контрол на дейността по медицинската експертиза и на регионалната картотека на медицинската експертиза

В съответствие с Правилника за устройството и организацията на работата на органите на медицинската експертиза на работоспособността и на регионалните картотеки на медицинската експертиза на работоспособността (ПУОРОМЕРКМЕ) и осигуряване на достъпа на населението до медицинска експертиза на временната неработоспособност през месец януари 2022 г. бяха определени съставите на Общи и Специализирани ЛКК в лечебните заведения за болнична помощ и за специализирана извънболнична помощ на територията на област Добрич.

През годината са издадени 40 заповеди на Директора на РЗИ - Добрич за определяне и закриване на ЛКК и 25 заповеди за промени в състава на ЛКК. Осигурен е достъп до експертизна дейност за временна неработоспособност по всички медицински специалности за населението от цялата област.

През 2022 г. в РЗИ-Добрич са постъпили 130 жалби против издадени болнични листове за временна неработоспособност.

Към 31.12.2022 г. са приключени 111 бр. от жалбите, а 19 бр. са неприключени, като от тях има 1 с анулиран болничен лист.; 3 оттеглени жалби и 2 насочени към други РЗИ.

80 бр. от постъпилите жалби срещу издадени болнични листове за временна неработоспособност са от ТП на НОИ до ТЕЛК, като от тях 58 бр. са потвърдени и 22 непотвърдени; 36 жалби са насочени към ЛКК, като от тях 28 са потвърдени и 8 са отменени.

16 бр. от постъпилите жалби срещу издадени болнични листове за временна неработоспособност са от осигурители, от които 12 са

потвърдени и 3 са отменени, а по 1 ТЕЛК не се е произнесла към 31.12.2022 г.

Основен мотив за обжалване на издадени болнични листове е: *“...за компетентна преценка от ТЕЛК на решението и мотивите на ЛКК, относно здравословното състояние на лицето, неговата работоспособност, необходимостта за разрешаване на отпуск по болест и неговата продължителност; необходимостта от разрешаване на отпуск за временна неработоспособност за домашно лечение и неговата продължителност...”*

През 2022 г. е постъпила 1 жалба против издадени Медицински протоколи за предоставяне на помощно-технически средства от специализирани ЛКК. Към 31.12.2022 г., ТЕЛК е потвърдила жалбата.

Извършени са 5 проверки в лечебните заведения от областта по медицинската експертиза. Не са констатирани административни нарушения.

През 2022 г. в Регионалната картотека на медицинските експертизи към РЗИ - Добрич са:

- приети и обработени 4 579 бр. документи за явяване на ТЕЛК, както и 2 010 медицински експертни досиета (МЕД) на лица за служебно преосвидетелстване;
- проверени и заверени са 4 079 ЕР;
- изпратени на заинтересовани страни (НОИ, РДСП, работодатели и други) са 10 093 ЕР;
- преписки по обжалвани болнични листове и експертни решения – 302 бр.
- образувани са 6 170 преписки по медицинската експертиза с ТЕЛК и НЕЛК, НОИ, РДСП, ОД на МВР и други институции;
- извършени са 4 713 справки и заверки на копия от документи.

Към 31.12.2022 г. общият брой на съхраняваните в РКМЕ – Добрич МЕД е 50 464 от които 469 бр. МЕД първични.

7. Извършване на проверки по чл. 93 от Закона за здравето по жалби и сигнали при нарушаване правата на пациентите или при спорове, свързани с медицинското обслужване и участие в съвместни проверки с Изпълнителна агенция "Медицински надзор"

През 2022 г. в РЗИ-Добрич са постъпили 36 жалби и сигнали от граждани, физически и юридически лица, свързани с медицинското обслужване и спазването на правата на пациентите в лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ, ТЕЛК. По постъпилите жалби са разпоредени и извършени задълбочени проверки за установяване на конкретните обстоятелства по случаите, както следва:

- Болнична помощ – 22 бр., от които срещу ТЕЛК-Добрич - 6 бр.;
- Извънболнична помощ – 11 бр.;
- Аптеки – 2 бр.;
- Друг характер -1 бр.

Анализът на постъпилите жалби показва, че в значителна част от случаите гражданите не са добре запознати със своите права като пациенти, което води до конфликтни ситуации и проблеми при медицинското обслужване. В тази връзка РЗИ полага усилия за разширяване на информационните канали и предоставяне на гражданите на информация за техните права и възможностите на лечебната мрежа в областта.

РЗИ-Добрич има функциониращ сайт, на който се предоставя полезна за гражданите и лечебните заведения информация.

8.Контролна дейност

През 2022 г. в лечебните заведения от област Добрич са извършени общо 302 проверки, включително по писма на МЗ и по жалби.

8.1. Контролна дейност на лечебните заведения за болнична помощ

За периода в лечебните заведения за болнична са извършени общо 180 проверки. Не са констатирани нарушения на нормативната база. Основно направление в дейността на дирекция МД по изпълнение на програма „Болнична помощ” е осъществяването на методична помощ и контрол върху дейността на лечебните заведения за болнична помощ от регионалната здравна мрежа.

През годината бяха провеждани редовни оперативни срещи на ръководството на Регионална здравна инспекция-Добрич с ръководителите на болничните лечебни заведения по повод възникнали проблеми, противоепидемичната обстановка, промени в нормативните документи и условия на финансиране, за подобряване на координацията, консултативната помощ и др. Този тип комуникация е изключително полезна с цел интегриране и координиране на работата на отделните лечебни заведения с различна форма на собственост и капацитет, различен или конкурентен предмет на дейност, различна форма на управление и т.н.

Контролната дейност на РЗИ-Добрич в сферата на болничната помощ през 2022 г. бе изпълнявана планово и тематично по следните основни направления:

- спазване на общите изисквания за устройството и дейността на лечебните заведения за болнична помощ;
- изпълнение на утвърдените медицинските стандарти по структурни звена;
- контрол на дейностите, субсидирани от МЗ по реда на Наредба №3/05.04.2019г.;
- контрол върху разходването на скъпоструващите медикаменти, осигурявани от държавния бюджет.

8.1.1. Събиране и анализ на информация, свързана с разходването на публични средства в лечебните и здравните заведения на територията на областта и контрол по спазването на Наредба №3/05.04.2019г. за медицинските дейности извън обхвата на ЗЗО, за които МЗ субсидира, и за критериите и реда за субсидиране на ЛЗ

По Наредба №3/05.04.2019 г. за субсидиране на лечебни заведения за 2022 г., дирекция МД осъществяваше планов контрол върху минимум 5% от дейността на лечебните заведения, сключили едногодишен договор за субсидиране на дейности от Министерство на здравеопазването през 2022 г. На територията на област Добрич лечебните заведения сключили договор с МЗ за субсидиране на дейности са „МБАЛ-Добрич” АД, „МБАЛ-Балчик“ ЕООД, „МБАЛ-Каварна“ ЕООД и „ЦПЗ Д-р Петър Станчев” ЕООД.

Проверките се осъществяваха по утвърден от директора на РЗИ месечен план за осъществяване на контролна дейност от инспектори на дирекция МД, съгласно утвърдени от министъра на здравеопазването Указания за извършване на контрол на електронните месечни отчети за извършваната дейност от лечебните заведения по Наредба №3/2019 г. Контролът обхващаше всички дейности на лечебните заведения по отношение на:

- а) изпълнение на осъществяваната по договор с МЗ медицинска помощ;
- б) проверка на отчетите за съответствие на поставените в договора за субсидиране и в наредбата условия, включително за наличие/липса на лечение/хоспитализация по основния пакет от здравни дейности, гарантирани от Надзорния съвет на НЗОК/действащите национални рамкови договори или решението на Надзорния съвет на НЗОК, когато това е предвидено/изключено от договора за субсидиране или от наредбата;
- в) достоверност и коректност на отчетената от лечебните заведения информация.

През 2022 г. от дирекция МД са приети, проверени и изпратени на МЗ - 48 отчета от лечебните заведения за болнична помощ в областта, които имат договор с МЗ за субсидиране на дейности.

За периода са извършени 76 бр. проверки в лечебните заведения по спазване изискванията и критериите на наредбата, както следва:

- **„МБАЛ-Добрич” АД** – 40 бр. проверки на субсидираните дейности в следните структури: Мултипрофилно спешно отделение; Туб-кабинет към ДКБ на МБАЛ-Добрич; ТЕЛК – Общи заболявания; Инфекциозно отделение.
- **„МБАЛ-Балчик” ЕООД** – 12 бр. проверки. Субсидията е по чл.106, ал.3 от ЗЛЗ, определена за общински лечебни заведения за болнична помощ, които се намират в труднодостъпни и/или отдалечени райони на страната, за оказване на консултативна помощ на спешни пациенти по искане на дежурния екип на ЦСМП в случаите по чл.11, ал.2 от Наредба №25 от 1999 г. за оказване на спешна медицинска помощ.
- **„МБАЛ-Каварна” ЕООД** – 12 бр. проверки. Субсидията е по чл.106, ал.3 от ЗЛЗ, определена за общински лечебни заведения за болнична помощ, които се намират в труднодостъпни и/или отдалечени райони на страната, за оказване на консултативна помощ на спешни пациенти по искане на дежурния екип на ЦСМП в случаите по чл.11, ал.2 от Наредба №25 от 1999 г. за оказване на спешна медицинска помощ.
- **ЦПЗ „Д-р П. Станчев – Добрич” ЕООД** – 12 бр. проверки на субсидираните дейности: Стационарно лечение с непрекъснат 24-часов престой, включително за дейности по рехабилитация чрез трудотерапия; Дневно стационарно лечение; Спешно стационарно лечение до 24 часа; Дневна психо-рехабилитационна програма; Субституираща метадонова програма.

Резултатите от извършените проверки в лечебните заведения се обсъждат с ръководството на съответното лечебно заведение.

За всички проверки са изготвени констативни протоколи. При установяване на пропуски и слабости в организацията на работа се дават предписания със срокове за изпълнение.

Проверките на ЦПЗ са оформени в общи констативни протоколи, а в МБАЛ-Добрич протоколите са изготвени по структури и дейности. Проверени и върнати за преработване отчети на лечебните заведения, поради допуснати технически грешки, несъответствия, дублиране на пациенти, рехоспитализации на пациенти няма. През 2022 г. не беше отчетено завишаване на субсидираните дейности с над 10% в сравнение със съпоставим период.

Ежемесечно бяха изготвяни доклади до директора на РЗИ-Добрич за резултатите от контролната дейност. Нарушения не са констатирани, не е изпращан доклад до Министъра на здравеопазването.

8.1.2. Във връзка с изискванията на чл. 27 от Наредба за осъществяване правото на достъп до медицинска помощ /обн. ДВ бр.45 от 2 юни 2006 г., изм. ДВ бр. 5 от 14 януари 2011г./, «МБАЛ-Добрич» АД и «МБАЛ-Балчик» ЕООД предоставят в РЗИ-Добрич всяко тримесечие информация от електронния си дневник за извършения от пациентите **избор на лекар/екип**. Инспекцията предоставя информация за брой случаи за избор на лекар/екип и констатации за спазване на процедурата (вкл. по формиране на цена) в МЗ.

През 2022 г. избор на лекар/екип са направили 751 пациенти на «МБАЛ-Добрич» АД и 20 пациенти на «МБАЛ-Балчик» ЕООД.

8.1.3. Провеждане на разяснителна и информационна кампания сред лечебните заведения за болнична помощ в областта за спазване изискванията на чл. 20, ал. 3 и 4 от Наредба № 49/18.10.2010 г. *за основните изисквания, на които трябва да отговарят устройството, дейността и вътрешния ред на лечебните заведения за болнична помощ и домовете за медико-социални грижи*, относно формулярите за преждевременно напускане на болницата и преустановяване на хоспитализация и на осъществяваните по отношение на пациент медицински дейности, които трябва да се подписват тогава, когато хоспитализираното лице вземе решение да напусне лечебното

заведение, а не при постъпването му в него. Проверени бяха 7 ЛЗ с леглова база. Проверките бяха извършени в присъствието на изп.директор/управител на лечебните заведения. На произволен принцип в лечебните заведения бяха изискани и проверени ИЗ от различни отделения. Проверените ИЗ са попълнени по надлежен ред и съдържат изискуемата документация и медицинска информация. Към тях няма приложени предварително подписани от пациентите „Декларации за информирано решение за преждевременно прекратяване на започналия престой в болничното заведение и на болничното лечение/диагностициране“ по Приложение № 3 от Наредба № 49/2010 г. Не са констатирани нарушения.

8.1.4. Контрол на заявяването, разпределението и разхода на лекарствени продукти, заплащани със средства от бюджета на Министерство на здравеопазването за лечение на заболявания извън обхвата на задължителното здравно осигуряване

Контролът относно заявяването, разпределението, разхода и движението на лекарствата за скъпоструващо лечение, заплащани от републиканския бюджет обхваща:

- заявяването, разхода и отчитането на метадон по Метадонова програма за субституиращо лечение осъществявана от ЦПЗ-Добрич. Във връзка със засиления контрол по разходването на медикаменти за скъпоструващо лечение, заплащано от републиканския бюджет в лечебните заведения, изписващи основно медикаменти по Субституираща Метадонова програма и във връзка с писма на МЗ и НЦОЗА са извършени 5 проверки.
- движение на туберкулостатици в „МБАЛ-Добрич“ АД и ДПБ-Карвуна – 2 бр.
- извършена е 1 проверка в ДПБ-Карвуна на дейността на кабинет за разпределение на лекарствени продукти и на отделение „ТБК“ за лечение на психиатрично болни с туберкулоза.

8.2. Контролна дейност на лечебните заведения за извънболнична помощ

През 2022 г. са осъществени общо 122 проверки на лечебни заведения за извънболнична помощ, СМДЛ, СМТЛ включително и по жалби. Не са констатирани нарушения.

9. Контрол на спазването на нормативните изисквания към формата, съдържанието, условията и реда за използване, обработка, анализ, съхраняване и предоставяне на медицинска документация от лечебните заведения и медицинските специалисти

Осигуряването на добра организация на медицинските дейности в съответствие с нормативните изисквания и конкретните особености на региона налага като приоритетна задача в дейността на Регионалните здравни инспекции осъществяването на ефективни канали за комуникация и методично ръководство с лечебните заведения от регионалната здравна мрежа. Важна роля в тази връзка играе Регионалният съвет по здравеопазване, който е основен консултативен орган към Директора на РЗИ-Добрич, осъществяващ координацията и взаимодействието в системата на здравеопазване на регионално ниво. Извън дейността на органа, в РЗИ се осъществява непрекъснат обмен на информация и се дават методически указания и консултации на медицинските специалисти от лечебните заведения по всички въпроси на организацията на медицинските дейности и промените в нормативните изисквания. Методична помощ се оказва и в хода на провежданата контролна дейност, като след установяване на пропуски и нарушения се дават предписания и препоръки с цел отстраняване на пропуските и оптимизиране на дейността.

За ефективното осъществяване на контрола, в дирекция МД са разработени и утвърдени *Вътрешни правила за осъществяване на контролната дейност*, алгоритми и чек-листи по видове проверки - медицински стандарти, контрол на медико-статистическа информация, трудово-лекарска експертиза, контрол на аптеки със и без лицензия за НВ, дрогерии. Формирани са екипи от инспектори, които осъществяват проверките и анализират резултатите от тях. Планирането на проверките се осъществява по общия ред, като се

следва принципа проверките да са тематично свързани и да дават възможност за проследяване на различните процеси в системата.

Извършените през годината проверки по спазването на нормативните изисквания към формата, съдържанието, условията и реда за използване, обработка, анализ, съхраняване и предоставяне на медицинска документация от лечебните заведения и медицинските специалисти са 95 бр. За проверките са изготвени констативни протоколи и са дадени препоръки при констатиране на пропуски.

Контролът върху лечебните заведения за извънболнична помощ и болнична помощ не само по отношение на спазването на медицинските стандарти, но и на цялостната им дейност в съответствие с действащите нормативни разпоредби е приоритетна задача за дирекцията.

10.Изготвяне на актове за установяване на нарушения и наказателни постановления по чл. 50, 51 и 53 от Закона за кръвта, кръводаряването и кръвопреливането и предоставя информация за издадените наказателни постановления на Изпълнителната агенция по лекарствата.

На основание разпоредбите на чл.50, 51 и 53 от ЗККК и Заповед на директора на РЗИ-Добрич комисия от инспектори на дирекция МД всяко тримесечие извършва рутинни проверки в Отделение по трансфузионна хематология (ОТХ) при „МБАЛ-Добрич“ АД и в ЦСМП-Добрич по спазване изискванията на закона. Контролът е насочен към проведени акции по кръводаряване на стационарните екипи на ОТХ, постъпили жалби от граждани по повод доставяне и осигуряване на кръвни продукти, както и жалби срещу работата на отделението по трансфузионна хематология, проведени задължителни медицински прегледи за периода от лекар – ръководител на екип, проверка на задължителната изискуема медицинска документация по ЗККК, одобрени количества кръв от безвъзмездното кръводаряване.

През 2022 г. нарушения от лечебните заведения при проверките не се констатираха и не са издавани наказателни постановления. За резултата от проверките е изготвян доклад до директора на РЗИ. Всяко тримесечие се предоставяше информация на Изпълнителна агенция по лекарствата за извършените проверки. За периода са осъществени 4 проверки в Отделение по трансфузионна хематология към „МБАЛ-Добрич“ АД и 4 в ЦСМП-Добрич.

11. Участие в изработването на областна здравна карта и геопозиционирана областна здравна карта – за периода няма.

- Анализи и оценки на здравно-демографските процеси на територията на региона, необходими за формиране на националната и регионална здравна политика – изготвен Здравно-демографски анализ за 2021 г. на област Добрич.

- а. Изискани и проверени Досиета на ЛЗБП - 8 бр.

- б. Във връзка със сключването на допълните споразумения с лечебните заведения за болнична медицинска помощ, се изискаха и предоставиха на РЗОК-Добрич Правилниците за устройството и дейността и вътрешния ред на всяко лечебно заведение.

- в. изготвена справка – работна таблица с общия брой на съществуващите легла осъществяващи болнично лечение по медицински дейности към момента и утвърдените с Национална здравна карта на Република България за Област Добрич.

12. Съвместно със звената, ангажирани със социалното подпомагане в общините, осъществяване на дейности по Закона за закрила на детето и по други нормативни актове

Дейностите през 2022 г. свързани с детското здравеопазване включват:

- **Междуведомствен мултидисциплинарен екип по Споразумение за сътрудничество и координиране на работата на териториалните структури на органите за закрила при случаи на деца, жертви или в риск от насилие и при кризисна**

интервенция. Ежемесечно в РЗИ-Добрич постъпва информация от Дирекция социално подпомагане - Добрич за отворените случаи за насилие над деца.

- **В изпълнение на „Стратегията за борба с трафика на хора”** дирекция МД изисква ежемесечно от лечебните заведения за болнична помощ информация за случаи на новородени деца на територията на региона, припознати от лица с чуждо или двойно гражданство.

Преписките по изпълнение на „Стратегия за борба с трафика на хора” за 2022 г. са 43 бр. Обобщената информация се предоставя на МЗ. За 2022 г. в МЗ е предоставена изготвена обобщена информация за броя на новородените деца с увреждания, новородени деца припознати от лица с чуждо или двойно гражданство, новородени деца в непосредствен риск от изоставяне на ниво родилен дом или настаняване в специализирана институция и деца в риск от насилие.

- **По сигнали на граждани и организации (ДАЗД, ОЗД към Д СП, лечебни заведения и др.), по нарушения при спазване правата на детето** – няма постъпили сигнали за нарушаване правата на детето в РЗИ.

- **Проверки в родилните отделения на територията на областта за спазване изпълнението на Методическото ръководство за превенция на изоставянето на дете на ниво родилен дом за 2022 г.** – През м. януари са извършени 3 проверки в Родилните отделения на ЛЗБП от областта по спазване на Методическото ръководство по превенция на изоставянето на деца на ниво родилен дом и Наредба за условията и реда за предотвратяване изоставянето на деца и настаняването им в институции, както и за тяхната реинтеграция от 11.08.2003 г. Нарушения не са констатирани.

- **Участие в други междуведомствени комисии** - 1 бр.

13. Проучване и установяване потребностите в областта от лекари, лекари по дентална медицина, фармацевти и други медицински и немедицински специалисти с висше образование и предложения до министъра на здравеопазването за броя на местата за следдипломно обучение

- Съгласно разпоредбите на чл. 44 от Наредба № 1/ 22.01.2015 г. за придобиване на специалност в системата на здравеопазването, съвместно с районните колегии на съсловните организации бяха проучени потребностите в областта от съответните специалисти и въз основа на информацията в регионалните регистри на членовете на съответната съсловна организация се изготви и предостави в МЗ *Анализ на състоянието на специалистите в областта на здравеопазването.* Анализът съдържа информация по специалности от номенклатурата на специалностите:

1. брой на придобилите и упражняващи специалност и тяхната възраст;
2. осигуреност на населението на областта със съответен вид специалисти;
3. потребностите на населението от специалисти;
4. прогноза за броя на упражняващите специалност и тяхната възраст и за потребностите от специалисти през следващите пет години.

- Изготвен доклад по искане на МЗ.

14. Събиране, обработване и предоставяне на финансово-икономическа статистическа информация за дейността и ресурсното осигуряване на лечебните и здравните заведения на територията на региона

През 2022 г. са приети, проверени и изпратени в НЦОЗА 7 отчета по Разделно отчитане на разходите на лечебните заведения за 2022 г.- 6 бр. от ЛЗБП и 1 на ЦСМП. Приетите отчети бяха проверени за спазване изискванията на методиката при изготвянето им, правилно въвеждане на статистическата информация, коригирани при нужда и бяха изпратени в НЦОЗА в определения срок - 15.04.2022 г.

- **Медицинско досие.**

През 2010 г. беше изготвено медицинско досие на всяко лечебно заведение за болнична помощ във връзка с тенденциите за развитие на болничния сектор. В него се съхраняват актуални данни за структурата и дейността на лечебното заведение. Досиетата се актуализират по разпореждане на МЗ.

През 2022 г. са актуализирани „досиета“ на 8 лечебни заведения за болнична помощ.

- **Събрани и обработени са 124 справки за натуралните показатели** в делегираните от държавата дейности по здравеопазване.

За периода са изготвени два отчета (по един на шестмесечие) за натурални показатели в делегираните от държавата дейности по здравеопазване.

15. Събиране, обработване и предоставяне на медико-статистическа информация за дейността на лечебните и здравните заведения.

През 2022 г. за отчетната 2021 г. статистически отчети представиха индивидуални практики за първична и специализирана медицинска помощ, групови практики за първична и специализирана медицинска помощ, индивидуални и групови практики за дентална помощ, медицински центрове, диагностично-консултативни центрове, самостоятелни медико-технически и медико-диагностични лаборатории, лечебни заведения за болнична помощ, ЦСМП, детски ясли, ЦКОДУХЗ - Добрич и общински структури в които работят медицински специалисти.

От лечебните заведения за първична извънболнична медицинска помощ (ОПЛ) годишни статистически отчети представиха 89 индивидуални практики и 9 групови практики, което е 100 % от регистрираните лечебни заведения.

От лекарите по дентална медицина отчети представиха 96 индивидуални и 14 групови практики, което е 100 % от регистрираните.

От лечебните заведения за специализирана извънболнична медицинска помощ отчети представиха 87 индивидуални практики, 2 групови практики за специализирана извънболнична медицинска помощ и 2 специализирани практики по дентална медицина, което е 100% от регистрираните.

МЦ, ДКЦ, СМТЛ и СМДЛ се отчетоха 100 % от регистрираните.

От лечебните заведения за болнична помощ всички представиха годишни статистически отчети.

Годишната кампания по информационното осигуряване на здравеопазването беше успешна.

Всички отчети подлежат на математически и логически контрол, като за това са разработени специални програми от НЦОЗА, които се предоставят на ЛЗ за проверка и контрол на данните отразени в отчетите. За улеснение на ЛЗ програмите генерират справки с медицинските показатели, необходими при изготвяне на икономическите отчети от лечебните заведения.

- Събиране, извършване на контрол и предоставяне за обработка на ТСБ/НСИ/ отчети за легловия фонд и персонала на ЛЗБП, хосписите, ЛЗИБП /ДКЦ, МЦ, МДЦ, СМДЛ, СМТЛ/, ЦСМП, РЗИ и други дейности в здравеопазването към общините- изпълнено в срок до 28.03.2022 г.

- **Събрани и обработени оперативни статистически отчети – 244 бр.**

По искане на Министерство на здравеопазването и други органи и институции се събира и оперативна информация по определени показатели. Обобщените данни се анализират и се използват за нуждите на информационното осигуряване на националната и регионална здравна политика.

Оперативната отчетност включва месечни и тримесечни отчети събрани от лечебните заведения за болнична и извънболнична помощ,

обработката им и изпращане на сводираните отчети в НЦОЗА. Към тях спадат случаите на остра мозъчно-съдова болест, инфарктите, абортите, сведенията за легловия фонд на ЛЗ за болнична помощ, сведенията за починалите деца от 0 до 1 година и от 1 до 17 години, сведение за болести предавани по полов път, сведение за остри интоксикации с психоактивни вещества, съобщения за суицидни действия и др.

- **Изготвяне информационни карти за починали деца от 1-18г.** – 1 бр. за 2022 г.

На база обработени съобщения за смърт ежесечно се изготвя и изпраща в Министерство на здравеопазването на шестмесечие информационна карта за починали деца от 1 до 18г. с цел поддържане на актуална информация за състоянието на детската смъртност на национално ниво.

- **Обработени съобщения, справки и др.** - общо 3 532 бр.

Статистическата дейност в областта на здравеопазването се регламентира от разпоредбите на Закона за статистиката, Закона за здравето, Националната статистическа програма и се осъществява от НСИ, НЦОЗА и Регионалните здравни инспекции чрез провеждане на статистически изследвания.

В Националната статистическа програма е включено изследването „Умирения по причина и смъртност по причина”, част от което е и статистическата разработка на мъртворажданията по причина съгласно МКБ - X. Работата в тази област се разделя в три направления - сертифициране, кодиране и подготовка на статистически таблици.

Източник на информация за статистическите данни за умиренията по причина е медицинското съобщение за смърт, което е писмен документ, въз основа на който се издава акта за гражданско състояние - акт за смърт.

Ежесечно в РЗИ- Добрич се извършва проверка и кодиране на съобщенията за смърт. За 2022 г. са **кодирани и обработени 1 687 бр. съобщения за смърт**. Подготвена е статистическа таблица, като получените данни за обща смъртност се използват при изготвянето на здравно-демографския анализ на област Добрич за годината.

С цел осигуряване на допълнителна информация за анализ на перинаталната смъртност са обработени - проверени и кодирани 9 бр. съобщения за перинатална смъртност по причини, като документите „Съобщение за раждане“ и „Свидетелство за перинатална смърт“ са окомплектовани и изпратени в НЦОЗА.

- Изготвени са 38 бр. констативни протоколи от извършени проверки на статистическата отчетност в лечебните заведения от областта.
- Събрани са общо 64 бр. съобщения за суицидни действия за 2022 г. от „МБАЛ-Добрич” АД (Спешно отделение и Отделение по Съдебна медицина) и ЦСМП и са въведени в уеб базиран портал за мониторинг на суицидни действия.

16. Внедряване и поддържане на единни информационни системи за отчетност на лечебните и здравните заведения, оказване методична помощ и осъществяване контрол при прилагането

- От 15.10.2020 г. служителите в РКМЕ при РЗИ-Добрич и ТЕЛК към „МБАЛ-Добрич“ АД работят с Информационната система за контрол на медицинската експертиза или Информационната база данни (ИБД).
- От 20.09.2018 г. функционира „Система за събиране и предоставяне на информация за нуждите на Министерство на здравеопазването“. Системата е WEB - базирана страница, в която лечебните заведения подават своите отчети по „Единния стандарт за

управление на лечебните заведения“. Чрез наличните в системата справки РЗИ следи и носи отговорност за подаването в срок на отчетите от всички общински лечебни заведения на територията на област Добрич.

17. Анализи и оценки на здравно-демографските процеси на територията на региона, необходими за формирането на национална и регионална здравна политика

- Изготвена Областна аптечна карта.
- Изготвен Анализ на здравно-демографското състояние на населението в област Добрич за 2021 г.
- Изготвен Анализ за дейността на лечебните заведения за болнична помощ и ресурсното осигуряване.

18. Контрол на обектите за търговия на едро и дребно с лекарствени продукти по реда на Закона за лекарствените продукти в хуманната медицина

С проверки са обхванати всички подлежащи на контрол обекти: аптеки – 60 бр. и дрогерии – 7 бр.

- Издадени заключения за хигиенна оценка на обекти за търговия на дребно, аптеки – 5 бр. заключения за хигиенна оценка на аптеки за 2022 г.
- Издадени удостоверения за регистрация/пререгистрация на дрогерии от РЗИ-Добрич - 1 удостоверение за 2022 г.
- Издадени становища за унищожаване на лекарства – няма.
- Извършени проверки в аптеки и дрогерии - Общият брой на извършените регулярни проверки в аптеките и дрогериите за спазване изисквания на Наредба №28/23.12.2008г. за устройството, реда и организацията на работата на аптеките и номенклатурата на лекарствените продукти и Наредба №29/09.12.2008г. за условията и реда за организация на работата в дрогерията е 122.

Издадени са общо 4 предписания, вкл. в констативни протоколи от извършени проверки в обектите. При последващи проверки по изпълнение на предписанията е установено, че същите са изпълнени.

Извършени са общо 309 насочени проверки по отношение на дезинфекционен режим в аптеки и дрогерии и за спазване на противоепидемични мерки в условия на извънредна епидемична обстановка; проверки в регистрите по НСЦРЛП по ценообразуване на лекарствените продукти; проверки на лични здравни книжки на работещи в аптеки и дрогерии търгуващи с храни (хранителни добавки, адаптирани млека, чай и специални храни); по сигнали и жалби и др.

Проверки по чл. 56 от ЗЗ – 109 бр. проверки в 67 обекта (аптеки и дрогерии). Не са установени нарушения във връзка със забраната на тютюнопушенето. Няма издадени предписания и съставени актове за нарушения.

Съставяне на актове за административни нарушения (при всички видове проверки) – общо 5 АУАН: 1 акт на ЮЛ за липса на цени върху опаковките на ЛП; 1 акт на ЮЛ за поставен автомат за продажба на лекарствени продукти извън аптека; 1 акт на ЮЛ за неизпълнено предписание на РЗИ-Добрич във връзка с верификацията на ЛП, съгласно ЗЛПХМ. 1 акт на ФЛ за непредставяне на професионална карта или удостоверение за членство в БАПФ; 1 акт на ФЛ за неосъществен контрол и организация на съхранението и представянето на изискуема документация на контролните органи.

Целогодишно е предоставяна информация на ОДБХ-Добрич за новорегистрираните аптеки и до МЗ при регистрация на дрогерии, както и до ИАЛ за извършените регистрации на ЛЗ за съхранение и продажба на ЛП в област Добрич, съгласно Наредба № 5/ 2011 г.

19. Осъществяване предвидените в Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите и нормативните актове по прилагането му дейности.

- В 34 аптеки притежаващи лицензия за търговия на дребно с наркотични вещества са извършени 53 бр. проверки.

- Проверки в аптеки, кандидатстващи за лицензия за търговия с наркотични вещества – не са извършвани.
- Проверки на лечебните заведения, отчитащи специални рецептурни бланки за изписване на медикаменти, съдържащи наркотични вещества – общо 4 бр. („МЦ- Медика Албена“ ЕАД в КК „Албена”, ЦСМП гр. Добрич; „МЦ – Ген. Тошево“ ЕООД; ДПБ - Карвуна).
В „ЦПЗ д-р П. Станчев-Добрич“ ЕООД във връзка с Наредба № 2 за условията и реда за осъществяване на програми за лечение с агонисти и агонисти-антагонисти на лица, зависими към опиоиди проверките са 4 бр.
- Предоставяне на специални рецептурни бланки(кочани) – 483 бр. за предписване на лекарствени продукти съдържащи наркотични вещества.
- Предоставяне на специални формуляри за поръчка на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества – 11 бр. кочани и вписване в регистъра - 6 бр. на аптеки закупили специални формуляри.
- Издадени протоколи за отчитане на рецептурни бланки за предписване на медикаменти, съдържащи наркотични вещества – 254 бр.
- Издадени протоколи за отчитане на специални формуляри за поръчка на медикаменти, съдържащи наркотични вещества – няма.
- Приети отчети за движението на наркотичните вещества – 934 бр.
- Изготвени тримесечни отчети за движението на наркотичните вещества за МЗ – 4 бр.
- Брой приети и регистрирани кочани с трети екземпляр от специални рецептурни бланки от лекарите в сроковете, определени от ЗКНВП - 510 бр.
- Брой приети и регистрирани екземпляри от специалните рецептурни бланки от аптеките в сроковете, определени от ЗКНВП: 13 869 бр. за 2022 г. (предадени в РЗИ втори екземпляри на зелени) и други години – 15 351 бр. общо (предадени в РЗИ първи екземпляри на зелени и жълти рецепти).
- Брой приети лекарствени листи от лечебни заведения – 519 бр.
- Брой приети и регистрирани специални формуляри за поръчка от аптеките на лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества – 1 071 бр.
- Участия в комисии за унищожаване на наркотични вещества и техни препарати-няма за 2022 г.
- Участие в дейността на Областния съвет по наркотични вещества – 2.
- През м. ноември 2022 г. комисия, определена със заповед на Директора на РЗИ-Добрич и на основание чл.12, ал.2 от Наредба №4/04.03.2009 г. за условията и реда за предписване и отпускане на лекарствени продукти, извърши унищожаване на специални рецептурни бланки и специални формуляри за поръчка на наркотични вещества, поради изтекъл 10 годишен срок на съхранение в РЗИ.
- Дейности във връзка с изготвяне на областна аптечна карта през 2022 г.:
Кореспонденция с общини и управители на аптеки, провеждане на областни комисии, обобщение, анализ и обработка на постъпила информация, както и оформяне на Становище, съгласно ЗЛПХМ и Методика за изготвяне на аптечна карта.

19.1. Проверки на метадонова програма към „ЦПЗ Д-р Петър Станчев-Добрич“ ЕООД. Извършени са общо 4 проверки. През годината паралелно с контролната дейност по Методика на субсидиране на лечебните заведения са извършени 12 проверки по субсидираната от МЗ метадонова програма.

19.2. Проверки по Наредба № 34/2005 г. – осъществени са 3 проверки по реда на наредбата: в ДПБ – Карвуна - на дейността на склада

за лекарствени продукти и отделение „ТБК +“ за лечение на психиатрично болни с туберкулоза; 1 проверка в болнична аптека към МБАЛ-Добрич за начин на съхранение, годност и разпределение на туберкулостатици по Наредбата. При проверките не са констатирани нарушения.

20. Водене на регистър на лекарите и лекарите по дентална медицина, които предписват лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества от приложения №2 и 3 на Наредба за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични, съгл.чл.3, ал.2 от ЗКНВП

Редовно се води регистъра на лекарите и лекарите по дентална медицина, които предписват лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества от приложения № 2 и 3 от Наредба за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични, съгл.чл. 3, ал. 2 от Закона за контрол върху наркотичните вещества и прекурсорите – регистрирани са 207 лекари, като за 2022 г. вписвания на нови лекари няма.

Приети заявления и вписвания в регистъра през 2022 г. – 243 бр.

21. Планиране, организиране и контрол на дейностите по медицинското осигуряване на населението при бедствия, аварии и катастрофи

Изпълнението на функциите и отговорностите на РЗИ по отношение на медицинското осигуряване на населението в случаи на кризи изисква осъществяването на много и комплексни дейности и наличие на специфични компетенции.

- Контрол по организацията на медицинското осигуряване на населението по ОМП и БАК в структурата на здравната мрежа в областта – извършени 23 бр. проверки;
- За изминалата 2022 г. по ОМП в РЗИ-Добрич са извършени следните дейности:
 - Изготвен е годишен план за управление при БАК и ОМП на РЗИ-Добрич за 2022 г., годишен отчет за изпълнение на дейностите по ОМП на РЗИ-Добрич за 2021 г.;
 - Актуализирани са телефоните за връзка с ръководителите и отговорниците по ОМП на лечебните заведения на територията на област Добрич към м. февруари, м. април и м. декември 2022 г, както и при всяка промяна на ръководния състав на лечебните заведения е информирано Министерство на здравеопазването;
 - Съгласно разпоредбите на „Наредбата за условията и реда за функциониране на Националната система за ранно предупреждение и оповестяване на органите на изпълнителната власт и населението при бедствия“, РЗИ-Добрич регулярно участва в тренировките по оповестяването с определени длъжностни лица;
 - Лечебните заведения са запознати с Указания на Министерство на здравеопазването за изпълнение дейностите и задачите по ОМП и БАК в лечебните заведения за 2022 г. Издадена е заповед № РД-01-117/29.03.2022 год. на Директора на РЗИ-Добрич за извършване проверки относно създадената организация за ОМП и БАК в ЛЗ на територията на област Добрич, като за:
 - През 2022 г. са извършени проверки в 11 лечебни заведения.
 - Информирани са Министерство на здравеопазването по писмо № 16-00-29/ 04.03.2022 г. за наличностите на таблетки калиев йодид по общини за област Добрич;
 - Лечебните заведения на територията на област Добрич, РК НА БЛС, РК на БЗС и СОПЛОД са запознати с писмо с рег. № 16-00-28/01.03.2022 г. на Министъра на здравеопазването, свързано с актуалната международна обстановка и протичащите динамични

процеси в средата за сигурност за осъществяване на контрол и провеждане на локално ниво на националната здравна политика. За предприетите от ръководствата на ЛЗ за болнична и извънболнична помощ мерки за повишаване на сигурността и безопасното им функциониране по набелязаните мероприятия, своевременно е информирано МЗ;

- Във връзка с актуалната международна обстановка, ръководствата на ЛЗ са запознати с писмо на МЗ с изх. № 16-00-25/25.02.2022 г., свързано с необходимостта от предприемане на действия по осигуреността и възможността за снабдяване на лечебните заведения с енергийни източници;

- Изготвени са 7 сведения за окомплектоваността на структурите от здравната мрежа в областта с личен състав, леглови фонд и автотранспорт и са приети годишни планове по управление по ОМП и БАК на 5 лечебни заведения от областта за 2022 г.;

- Съгласно предоставените в Методичните указания от МЗ таблици, е извършена актуализация на военновременните потребности на РЗИ-Добрич, ЦСМП-Добрич и „МБАЛ-Добрич“ АД.

- ЛЗ бяха запознати с постъпило в Министерство на здравеопазването писмо с рег. № 12-00-484/23.09.2022 г. от Държавна агенция „Национална сигурност“ за обезпечаване високо ниво на сигурност и безопасно функциониране на стратегическите обекти и дейности за създаване на организация за изпълнение на всички мерки, които са от значение за националната сигурност, определени с ПМС № 181/20.07.2009 г.;

- „МБАЛ Добрич“ АД и ЦСМП-Добрич са запознати с Указания на Междуправителния съвет по отбранителна индустрия и сигурност на доставките за изпълнение на дейностите по отсрочване на запасни и техника-запас от повикване във въоръжените сили при мобилизация през 2022 г. и 2023 г. по писмо № 04-11-49/ 29.04.2022 г. на МЗ, като от тях и от РЗИ-Добрич са изпълнени дейностите за 2022 г.;

- За осигуряване на нормална работа на лечебните заведения през зимен сезон 2022/2023 г. и при условия, породени от стихийни бедствия е издадена заповед РД-01-274/08.09.2022 г. на Директора на РЗИ-Добрич и изпратена до директорите и управителите на лечебните заведения в областта. Получени са конкретни доклади за извършените мероприятия по подготовката им за работа в зимни условия и евентуални кризисни обстановки. Изискана е информация от индивидуални и групови практики СИМП, МЦ и ДКЦ на територията на областта за диспансеризирани бременни с термин от м. ноември 2022 г. до м. март 2023 г., както и информация за пациентите на диализно лечение в „МБАЛ-Добрич“ АД и „Диализен център Диалхелп“ ЕООД;

- На основание Заповед № РкД 20-104/14.09.2022 г. на Областния управител на Добрич относно предприемане на мерки за намаляване последствията за населението при утежнена зимна обстановка, РЗИ-Добрич предостави на Областен управител-Добрич, РД „ПБЗН“ – Добрич и на общини - Добрич, Добричка, Балчик, Каварна, Тервел, Ген.Тошево, Шабла и Крушари информация за диспансеризирани бременни с термин от м. ноември 2022 г. до м. март 2023 г., както и информация за пациентите на диализно лечение в „МБАЛ-Добрич“ АД и „Диализен център Диалхелп“ ЕООД. На ЦСМП-Добрич и на лечебните заведения за болнична помощ беше предоставена информация за диспансеризирани бременни с термин от м. ноември 2022 г. до м. март 2023 г.;

- Съгласуван е от областен управител на област Добрич План за медицинско осигуряване при усложнена зимна обстановка в област Добрич сезон 2022-2023 г.;

- Във връзка с предприемане на превантивни действия с цел намаляване на последствията за населението на област Добрич при утежнена зимна обстановка през сезон 2022-2023 г. до ръководителите на лечебните и здравните заведения на територията на област Добрич са сведени Указания РД-01-274/08.09.2022 г. на Зам.-министъра на здравеопазването. Ръководителите на лечебните заведения

за болнична помощ, ЦСМП и председателите на БЗС, БФС и СОПЛОД са запознати със спуснатите указания, в частта отнасяща се за тяхната дейност. Издадена е и заповед № РД-01-289/13.10.2022 г. за извършване на проверки относно създадената организация за работа при зимни условия в лечебните заведения. Контролната дейност обхваща дванадесет лечебни заведения. Съгласно дадените указания бе изготвен и изпратен доклад в Министерство на здравеопазването.

22. Разработване на военновременни планове за организацията на медицинската помощ за населението в региона и извършване на дейности по отбранително-мобилизационна подготовка – актуализирани са плановете на „МБАЛ Добрич“ АД, ЦСМП-Добрич и РЗИ-Добрич по указания, дадени от МЗ.

23. Съставяне на актове за административни нарушения и предложения до директора на РЗИ-Добрич за налагане на принудителни административни мерки, предвидени в закон – общо 5 бр., 3 от които на ЮЛ и 2 на физически лица за установени нарушения на ЗЛПХМ.

24. Дирекция МД извършва дейности по метрологичен контрол на медицинската апаратура

Контролът върху дейността на лечебните и здравните заведения по осъществяването на метрологичен контрол върху медицинската техника и апаратура се извършва в планов порядък.

Метрологът към Регионална здравна инспекция има за цел да ръководи, координира и организира метролозите в здравните и лечебни заведения на територията на област Добрич. Във връзка с това и за да се създаде оптимален контакт с тях по места се актуализира каталога на отговорниците за съответната 2022 година с актуален телефон за връзка. За целта беше осъществен контакт с всички здравни и лечебни заведения в областта.

През изтеклата 2022 г. се извърши калибровка на апарати за кръвно налягане и електрокардиографи от специалисти на Български институт по Метрология /БИМ/ - Регионален отдел гр. Варна. Своевременно са информирани всички лечебни и здравни заведения на територията на област Добрич. Калибровката се извърши при предварително обявен график през м. октомври 2022 г.

Изводи

1. Служителите на дирекцията изпълняват заложените в годишния план дейности в съответствие с изискванията. Придържат се към правилата, въведени с Кодекса за поведение на служителите в държавната администрация и Етичния кодекс на работещите в РЗИ – Добрич. Изпълняват разпорежданията на горестоящите служители и ги уведомяват своевременно за всички съществени обстоятелства от значение за работата им. Проявяват самоинициативност и готовност за поемане на допълнителни задачи с цел подпомагане дейността и на други дирекции.
2. Наблюдава се тенденция за намаляване броя на новорегистрираните през последната година и тенденция за увеличаване броя на заличените лечебни заведения за извънболнична помощ през последните три години.
3. Наблюдава се тенденция на намаляване на жалбите против издадени Медицински протоколи за медицински изделия и ПС от специализирани ЛКК и увеличаване на обжалваните болнични листове и на пропуски от лечебните заведения при прилагането на Наредбата за медицинската експертиза и Правилник за устройството и организацията на работата на органите на медицинската експертиза и на регионалните картотеки на медицинските експертизи.
4. Относно броя на постъпилите сигнали и жалби от граждани във връзка с медицинското обслужване се наблюдава тенденция на увеличаване през последните три години.
5. Към момента дейността на дирекцията е оптимизирана, планираните задачи са изпълнени в указаните срокове, в необходимия обем

и с изискваното качество на работа.

6. Проблемните пунктове в работата на Дирекцията са следните:

- несъответствия в основни нормативни документи или липса на точен нормативен регламент при осъществяване на правомощията;
- ✚ ограничени до липсващи административно-наказателни правомощия във връзка с нормативно определените задължения за осъществяване на контрол по редица направления.

ДЕЙНОСТ ПО ДЪРЖАВНИЯ ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

ПРЕДВАРИТЕЛЕН ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

Дейностите по здравно-техническа експертиза са осъществявани от екип към отдел ДЗК, от членовете на ЕС при РЗИ-Добрич и от други специалисти, участвали по определени проблеми – съгласуване на проекти, участие в експертни съвети на други ведомства и др.

Екипът по ЗТЕ е имал *21 участия* (22 участия през предходната година) в работата на общинските и областните Експертни съвети по устройство на територията, при което са *разгледани 134 документи* (143 през 2021 г.). От тях подробните устройствени планове са 131 (114 през 2021 г.), като 21 от тях са с отрицателни становища. Разгледаните инвестиционни проекти са по-малко в сравнение с предходната година – 11, при 29 през 2021 г., като за 1 от тях е издадено отрицателно становище.

Участие е взето и в 8 *заседания* (11 през 2021 г.) на комисията към Областна дирекция “Земеделие” по промяна предназначението на земеделските земи.

Проведените *заседания на Експертния съвет към РЗИ са 49* (49 и през 2021 г.). Броят на внесените за съгласуване документи е *234 документи*, като за 13 от тях са издадени отрицателни становища и заключения (разгледани 247 документи с издадени 14 отрицателни становища и заключения през 2021 г.).

Издадени *по процедурите на ЗУТ са общо 132 здравни заключения* – повече в сравнение с 2021 г., когато са били 122. От тях: 82 - по проекти на планове (подробни-устройствени и парцеларни) и 50 - по инвестиционни проекти. Поради несъответствие със здравно-хигиенните изисквания на внесените за разглеждане проектни документи *не са съгласувани 10 от тях – 7,6% от общия брой*.

Издадени *по процедурите на ЗООС са общо 100 становища* (125 през 2021 г.): 54 - за преценка необходимостта от ЕО; 43 - за преценка необходимостта от ОВОС; 2- ДОВОС; 1- консултация относно съдържанието и обхвата на ОВОС по ЗООС.

Извършени са *3 проверки на обекти по време на строителство*.

Членовете на ЕС и основно екипът по ЗТЕ са взели участие в работата на *27 държавни приемателни комисии* – повече в сравнение с 2021 г., когато са били 23. Издадени са и повече - *36 становища за приемане на строежите* (17 през 2021 г.), съпроводени в болшинството случаи с резултати от проведени лабораторни изпитвания на факторите на средата.

Извършени са общо 322 проверки, свързани с регистрацията на обекти с обществено предназначение (ООП), включително и проверки по предписания (*237 през 2021 г.*). Броят на новорегистрираните обекти по Закона за здравето през 2022 г. *е значително по-голям спрямо този за 2021 г.* – регистрирани са 215 обекта, *при 146 през 2021 г.*

ТЕКУЩ ЗДРАВЕН КОНТРОЛ

Текущ здравен контрол – обобщен анализ по основните показатели:

Подлежащите на държавен здравен контрол обекти в отдел ДЗК през 2022 г. са 3600 (3479 - през 2021 г.), от които 2 ПХВП за производство на бутилирана трапезна вода.

Наблюдава се тенденция към увеличаване броя на подконтролните обекти.

Средният брой обекти, контролирани от един сътрудник, упражняващ ДЗК е леко повишен спрямо този от миналата година – 300 обекта (табл.1.), при 290 – през 2021 г.

Общият брой на реализираните проверки от служителите в отдел ДЗК по регулярния контрол през годината е 5873 (5132 проверки през 2021 г.), при планирани общо за годината 5445 (табл.1.). Преизпълнението на плана е с около 8%.

Общият брой реализирани проверки заедно с тематичните и насочените проверки е 14759 – по-голям в сравнение с 2021 г., когато е бил 14437, което би могло да се обясни с броя и характера на провежданите насочени проверки.

Средната кратност на контрола е 1.8 (табл.1.), при 1.5 през 2021 г.

Среднодневната натовареност е 2.82 и 3.10 проверки дневно, съответно за здравен инспектор и главен инспектор, като надвишава малко планираните в началото на годината 2.72 и 2.8 проверки дневно.

Благодарение на адекватно вземаните организационни решения и мобилизиране наличния състав на отделите, планираните дейности през изминалата година са реализирани, а възникналите извънредни задачи успешно изпълнени.

Тематични и насочени проверки:

През годината е извършена 1 **тематична проверка (1 през 2021 г.):** регионална.

Насочени проверки са извършвани основно по повод: получени жалби и сигнали; изпълнението на издадени предписания и заповеди; разпореждания на МЗ и др. ведомства; получени писма от МЗ и нотификации по системите на ЕС за контрол върху наличието на пазара на опасни стоки и продукти със значение за здравето (2 проверки на нотифицирани 3 бр. козметични продукти в ICSMS системата; 4 проверки по писмо на МЗ - за некоректно етикетиране на биоцид Агохол-примамка за молец; 4 проверки по писмо на МЗ (за предприети коригиращи мерки от производител на козметични продукти; 3 проверки на 3 козметични продукта по писмо на МЗ).

Многобройни са насочените **проверки, разпоредени допълнително от МЗ и от други ведомства** (основно Областна управа – Добрич). Това са извършените проверки относно: обследване и контрол на потенциално опасни за околната среда и здравето на хората обекти; правилното съхранение на ПРЗ в складове и ББ-кубове, както и изискванията на ЗЗВВХВС; спазване на противоепидемичните мерки, разпоредени със заповеди на Министъра на здравеопазването и Директора на РЗИ-Добрич в обекти с обществено предназначение, вкл. транспортни средства, заведения за хранене и развлечения, производствени предприятия и обществено достъпни места.

Насоченият контрол за спазване разпоредбите на Закона за здравето относно прилагане на мерки за **ограничаване на тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол** за целия период на изминалата година включва:

- по чл. 54 са извършени 471 проверки (377 проверки през 2021 г.);
- по чл. 55 са извършени 431 проверки (356 проверки – през 2021 г.);
- по чл. 56 са извършени 2658 проверки (2114 проверки през 2021 г.);
- по чл.56а, ал. 1 са извършени 418 проверки (304 проверки – през 2021 г.).

По повод на констатирани нарушения относно спазване на забраната за тютюнопушене през изминалата година са издадени общо 13 предписания и са съставени 32 акта, 7 от които на юридически лица. Издадени са общо 21 наказателни постановления на обща стойност 18690 лв: 13 - на физически лица, възлизащи на 3690 лв, 1 за обществено порицание на непълнолетно физическо лице, във връзка с чл.15, ал.2 от ЗАНН и 7 - на юридически лица, възлизащи на 15000 лв. Издадени са 3 предупреждения по чл. 28 от ЗАНН. За сравнение през 2021 г. са издадени 25 наказателни постановления, възлизащи на обща стойност 14800 лв.

Във връзка с въведените през 2022 г. в Закона за здравето забрани за продажба и употреба на **диазотен оксид (райски газ)**, за периода 06.08.2022 г. – 31.12.2022 г. са извършени общо 228 бр. проверки в следните обекти: територията, прилежащите терени и тротоари на детски градини, ясли и училища, детски площадки, заведения за хранене и развлечения, нощни заведения, закрити обществени места и др. Част от проверките са извършени с представители на ОД на МВР, Икономическа полиция, НАП, дирекция „Закрила на детето“.

По повод разпоредени от МЗ проверки в места за настаняване на **разселени украински граждани**, за 2022 г. са извършени 112 бр. проверки, включително и по предписани мерки. Във връзка с указание на МЗ са извършени 14 оценки на храненето в места за настаняване на разселени украински граждани, във връзка с Приложение № 3 на Решение № 181/30.03.2022 г. на Министерския съвет, относно Указание за хранене на лица над 18 години.

През годината служителите на дирекцията са работили **общо по 155 жалби и сигнали** (195 – през 2021 г.), 149 от които са проверени и приключени в срок. Основателните са 39, неоснователните – 75. Пренасочените към други ведомства за решаване по компетентност са 32, 3 – са оттеглени от жалбоподателите.

Най-честите поводи за подаване на сигнали са свързани с:

- влошена акустична обстановка около нощни заведения, ползващи озвучителна техника, вкл. и на открито, както и други обекти/съоръжения, източници на шум в околната среда;
- недобро качество на питейната вода;
- замърсяване на селищната среда поради нерегламентирано изхвърляне на отпадъци, изтичане на отпадни води, отглеждане на домашни животни;
- неспазване забраната за тютюнопушене съгласно Закона за здравето;
- неспазване на противоепидемичните мерки, разпоредени със заповеди на Министъра на здравеопазването и Директора на РЗИ-Добрич в обекти с обществено предназначение, заведения за хранене и развлечения и обществено достъпни места;
- неблагоприятни фактори на средата в учебни и детски заведения;
- влошени хигиенни условия и неспазване на дезинфекционен режим в обекти с обществено предназначение;
- предлагане на стоки със значение за здравето в разрез със здравните изисквания;
- експлоатиране на обекти с обществено предназначение, за които не е уведомена РЗИ.

Във връзка с основателните жалби и сигнали са издадени общо 35 предписания: 31 хигиенни предписания, 2 - за спиране експлоатацията на обект и част от обект и 2 предписани мерки за спиране реализацията на стоки. Съставени са общо 18 акта, 10 от които на юридически лица. Издадени са общо 4 заповеди, от които 2 - за спиране експлоатацията на обект и част от обект и 2 - за спиране реализацията и

пренасочване на стоки със значение за здравето. Извършвани са контролни проверки и изследвания. Активно е търсено съдействието на други ведомства, когато решаването на проблемите е било в техните компетенции. Относителният дял на основателните жалби през 2022 г. е 2,52% (при 35.8% през 2021 г.).

Един от регионалните приоритети е свързан с контрола в курортната зона през летния сезон, насочен към:

- факторите на околната среда, включително и на курортните ресурси – чистота на водата, използвана за питейно-битови нужди и за къпане (морска и от плувните басейни), на минералната вода и лечебната кал, хигиенното състояние на плажните ивици, както и нивото на шума в зоните за отдих;
- обектите с обществено предназначение, експлоатирани като туристически обекти – по отношение на тяхната материално-техническа база, поддържане и експлоатация;
- водноспасителната дейност, обезопасяването и медицинското осигуряване на морските плажове;
- качеството и безопасността на стоки, имащи значение за здравето;
- здравното състояние на персонала от обектите, подлежащи на контрол;
- чистотата на курортните селища и комплекси;
- спазване на забраните и ограниченията за тютюнопушене на закрити и открити обществени места, съгласно чл. 56 и чл.56а, ал. 1 от ЗЗ, както и тези, свързани с реклама и продажба на алкохолни напитки съгласно чл. 54 и чл. 55 от ЗЗ;
- спазване на здравните изисквания при продажбата и употребата на диазотен оксид (райски газ), съгласно чл.54а и чл. 56а, ал.2 и ал.3 от ЗЗ;
- спазване на противоепидемичните мерки, разпоредени със заповеди на Министъра на здравеопазването в обекти с обществено предназначение, заведения за хранене и развлечения и обществено достъпни места;
- спазване на здравните изисквания в места за настаняване, където има настанени разселени украински граждани.

Контролът на обектите в различните селища от курортната зона е осъществяван чрез ежедневни маршрути почти през целия летен сезон. Въпреки голямото натоварване на сътрудниците през лятото, свързано с контрол по спазване на противоепидемични мерки и контрола на места за настаняване, където има настанени разселени украински граждани, планираните в началото на годината мероприятия в курортната зона са изпълнени в пълен обем. Своевременно са предприемани необходимите проверки и действия за реализиране на многобройните извънредни задачи, разпоредени допълнително или по повод постъпили в РЗИ сигнали.

С контролни проверки са обхванати всички въведени в експлоатация сезонни обекти. Общият брой на проверените обекти е 1018 (985 през 2021 г.). Извършени са 1524 проверки на обекти с обществено предназначение (1304 – през 2022 г.). Част от обектите не са работили или са работили за кратко време през сезона, което е дало отражение на кратността на извършения в тях контрол. Средната кратност на контрола е 1.5, и е по-висока спрямо 2021 г., когато е била 1.3.

Изчисленият коефициент на визискателност е 44.5, при 13.7 през 2021 г.

Във връзка с установените здравно-хигиенни нарушения през сезона са предприети следните *мерки за административна принуда*:

- издадени са общо 158 предписания, като от тях 4 предписания за спиране експлоатацията обекти с обществено предназначение, 2 – за спиране реализацията на стоки със значение за здравето и 1 - за спиране консумацията на вода, предназначена за питейно-битови цели от нерегистриран водоизточник;
- издадени са общо 10 заповеди (26 – през 2021 г.): 6 за спиране експлоатацията на обекти с обществено предназначение (след привеждането им в съответствие са издадени 3 заповеди за възстановяване експлоатацията на плувни басейни), 3 - за спиране и пренасочване на стоки със значение за здравето и 1 – за спиране консумацията на вода за питейно-битови цели;
- съставени са общо 24 акта за административни нарушения, 13 от които на юридически лица.

Причините за предприеманите административно-наказателни мерки са свързани основно с:

- несъответствие на изследваната вода за къпане от плувните басейни, съгл. Инstrukция № 34 за хигиената на спортните обекти и екипировка;
- експлоатиране на обекти за които не е подадено уведомление съгласно чл. 36, ал. 1 от Закона за здравето;
- неизпълнение на предписания за провеждане на задължителни хигиенни и противоепидемични мерки;
- неизпълнен мониторинг от водоснабдителни организации;
- неспазване на чл. 56, ал. 1 от Закона за здравето в заведения за обществено хранене;
- неспазване на противоепидемичните мерки, разпоредени със заповеди на Министъра на здравеопазването в обекти с обществено предназначение, заведения за хранене и развлечение и обществено достъпни места;
- генериране на наднормени шумови нива от локални източници на шум.

През сезон “Лято-2022” за курортна зона са получени общо 51 жалби и сигнали от граждани и институции. Насочените проверките са установили, че 12 от подадените жалби и сигнали са основателни, във връзка с което са предприети необходимите мерки – издадени са общо 8 предписания: 7 за провеждане на задължителни хигиенни мерки и 1 за спиране експлоатацията на обект. Съставени са общо 4 акта за административни нарушения, 2 от които на юридически лица.

Като цяло сезонът е преминал спокойно без съществени хигиенни или здравни неблагоприятия.

Основни проблеми за решаване:

- недопускане превишаване на капацитетните възможности при експлоатацията на плувните басейни, с оглед гарантиране ефективна обработка на водата в тях и съответствието ѝ със здравните изисквания;
- осигуряване стопанисването, водноспасителното и медицинско обслужване на всички плажове по Северното Черноморие, съгласно нормативните изисквания;
- недопускане влошаването на акустичната обстановка в курортната зона;
- спазване на забраната за тютюнопушене съгласно Закона за здравето.

Реализираните дейности при процесите на **регистрация и пререгистрация на ООП** са по-значителни през летния сезон, особено в курортната зона. Общият брой на регистрираните /пререгистрираните обекти през 2022 г. е 317 (224 през 2021 г.): 215 ново - и 102 - пререгистрирани обекти по Закона за здравето. По Закона за храните не са регистрирани ООП.

В хода на предварителния контрол на ООП са издадени общо 128 хигиенни предписания, 115 от които са проконтролирани в определените срокове. Във връзка с неизпълнение на предписани мероприятия за привеждане на ООП в съответствие със здравните

изисквания са издадени общо 4 отказа за регистрация по Закона за здравето, 3 заповеди за спиране експлоатацията на ООП и 1 заповед за спиране ползването на вода за питейно-битови цели (78 предписания, 6 отказа и 6 заповеди за спиране експлоатацията на обекти с обществено предназначение през 2021 г.).

Издадени са общо 94 заповеди (84 – през 2021 г.) за заличаване регистрацията на обекти с обществено предназначение по искане на заинтересованите лица, както и във връзка с преустановяване експлоатацията на обектите.

Във връзка с установяваните пропуски и нарушения в хода на ДЗК са предприемани необходимите **административно-наказателни и принудителни мерки** (табл. 2.), съобразени с политика на отдел ДЗК за налагане на такива.

Издадените през изминалата година **предписания - общо 429**, са обхванали 536 обекта (440 предписания за 548 обекта - през 2021 г.). От екипа по ЗТЕ са издадени 128 предписания при регистрацията на нови обекти по Закона за здравето.

Основната част – 417 от общия брой издадени предписания са тези за извършване на хигиенни и протиепидемични мероприятия; 6 за спиране експлоатацията на обекти и част от обекти с обществено предназначение, 4 - за спиране реализацията на стоки със значение за здравето, 1 предписание за спиране на дейност и 1 за спиране консумацията на вода, предназначена за питейно-битови цели от нерегистриран водоизточник.

Средният брой предписания на един сътрудник, упражняващ здравен контрол е 28 (27 през 2021 г.). Предписанията по текущия здравен контрол са 301, като към техния брой не са включени тези, издадени в докладите/протоколите от проверка, за да има съпоставимост с данните от предходни години.

Контролните проверки по издадените предписания в хода на ДЗК са 629, в това число и 31 по конкретно предписани мерки. От всички издадени предписания остават непроверени общо 19 предписания, чиито срокове изтичат през 2023 г. или имат постоянен срок за изпълнение и предстоят да бъдат проверени. Едно от тях е във връзка с регистрация на обект по Закона за здравето.

При извършения насочен контрол е установено, че общо 18 от проверените предписания са неизпълнени, във връзка с което са:

- съставени 14 акта, 13 от които на юридически лица и 1 на физическо лице;
- издадени общо 6 заповеди - 5 за спиране експлоатацията на обекти с обществено предназначение и 1 за спиране консумацията на вода за питейно-битови цели;
- издадени 4 отказа за регистрация.

Отстранени от работа са две лица - заради нередовна здравна документация.

Съставените **актове за административни нарушения са 123**, като 45 от тях са за налагане на имуществени санкции. Средният брой актове на един служител, упражняващ регулярен здравен контрол е 8 и е по-нисък от предходната година – 14. През 2020 г. и 2021 г. са съставени повече АУАН поради установените нарушения в хода на извършените многобройни проверки за спазване на въведените протиепидемични мерки.

Издадени са **95 наказателни постановления на обща стойност 74780 лв** (табл.3.). От тях 44 са наказателни постановления за имуществени санкции на стойност 64850 лв (средна сума на наказателно постановление 1473.9 лв), 48 са постановленията за глоби на стойност 9930 лв (средна сума на едно постановление – 206.9 лв) и 3 наказателни постановления за обществено порицание на непълнолетни физически лица, във връзка с чл.15, ал.2 от ЗАНН. Издадени са 38 предупреждения по чл. 28 от ЗАНН.

За сравнение през 2021 г. са били издадени значително повече – 209 наказателни постановления, на обща стойност 111050 лв. От тях 49 са наказателни постановления за имуществени санкции на стойност 72800 лв (средна сума на наказателно постановление 1485.71 лв), 156 са постановленията за глоби на стойност 38250 лв (средна сума на едно постановление – 245.19 лв) и 4 наказателни постановления за обществено порицание на непълнолетни физически лица, във връзка с чл.15, ал.2 от ЗАНН. Издадени са 46 предупреждения по чл. 28 от ЗАНН.

Издадени са общо **27 заповеди** (46 през 2021 г.): 11 за спиране експлоатацията на обекти и част от обекти с обществено предназначение (3 по реда на предварителен здравен контрол); 4 за спиране на дейност (1 – за спиране продажбата на забранени напитки в ученически бюфет, 1 – за спиране консумацията на вода за питейно-битови цели, по реда на предварителния здравен контрол, 1 – за спиране ползването на вода за питейно-битови цели от нерегистриран водоизточник и 1 – за отмяна на становище по чл. 16б от ЗЗШОС), 11 – за спиране реализацията и пренасочване на стоки със значението за здравето и 1 за унищожаване/пренасочване на стоки със значение за здравето.

Средният брой издадени заповеди на един служител от отдел ДЗК се е понижил – 2.1 (2.9 през 2021 г.).

Изпълнението на всички заповеди, издадени като принудителна мярка във връзка с установени нарушения, е проконтролирано.

По повод установени несъответствия със здравните изисквания към дрехи втора употреба са предприети мерки за **спиране тяхната реализация и бракуване/унищожаване**. Общото количеството на бракуваните стоки със значение за здравето възлиза на 510 бр. (лично бельо) на **обща стойност 382,50 лв.**

Изчисленият **коэффициент, определящ възискателността** на контрола, на база брой извършени проверки към общия брой съставени актове и издадени заповеди, е 39,1 (през 2021 г. той е бил 18,5).

Най-чести причини за налагане на административнонаказателни и принудителни мерки са:

- неспазване на противоепидемичните мерки, разпоредени със заповеди на Министъра на здравеопазването в обекти с обществено предназначение, заведения за хранене и развлечения и обществено достъпни места;
- нарушаване забраните за тютюнопушене на обществени места;
- отклонения от хигиенните норми, установени при извършвания лабораторен контрол;
- неспазване здравните изискванията към стоките със значение за здравето;
- нередовна здравна документация на персонала;
- незадоволително хигиенно поддържане на обектите и пропуски в дезинфекционния режим;
- неизпълнение на издадени хигиенни предписания.

Контрол на нехранителни обекти и стоки:

Подлежащите на систематичен здравен контрол обекти в отдел ДЗК през 2022 г. са 3598 обекта, в това число 365 транспортни средства (през 2021 г. те са 3477, от тях 367 транспортни средства).

Извършени са общо 5536 проверки (4839 проверки през 2021 г.), при планирани общо за годината 5137 (табл.1). Общият брой на реализираните проверки заедно с тематичните и насочените е 14062 (13663 през 2021 г.).

Контролът в областта на нехранителните обекти е насочен приоритетно към:

Водоснабдителните обекти на територията на областта - с цел осигуряване защита на питейната вода от замърсяване и гарантиране на нейното качество, съобразно хигиенните норми. Във връзка с установени несъответствия в качеството на водата и необходимостта от представяне на протоколи от проведен лабораторен контрол на вода, подавана за питейно-битови цели от водоснабдителните организации, непредставена мониторингова програма, както и за установено подаване на вода за питейно-битови нужди от нерегистриран водоизточник са издадени общо *40 хигиенни предписания* (1 от които за обект в процедура по регистрация – местен обществен водоизточник), 1 предписание и 1 заповед за спиране консумацията на вода, предназначена за питейно-битови цели от нерегистриран водоизточник и 1 заповед за спиране ползването на вода за питейни нужди. Четири от предписанията предстои да бъдат проконтролирани. Анализът на данните за качеството на водата, използвана за питейно-битови цели, подавана от „ВиК Добрич“ АД показва леко подобрение - общият брой нестандартни проби по мониторинговата програма при крана на потребителя е 51 (18.41 %), при 63 проби (22.74%) през 2021 г. Относителният дял нестандартни проби по микробиологични показатели също е по-малък спрямо този от предходната година – общо 23 проби или 8.3% (при 32 проби или 11.55 % за 2021 г.). Отчетените отклонения в качеството на водата се дължат на неблагоприятни метеорологични условия вследствие обилни валежи през трето тримесечие на годината, както и на амортизираната МТБ на водоснабдителните обекти. Влияние оказват и честите смени и намаляване числеността на персонала на В и К дружеството. За постигане на резултати при съвместната работа са необходими приемственост и постоянство, а също така желание и възможност за комплексно решаване на възникналите проблеми.

Основните **обекти за отглеждане, възпитание и обучение на деца**, регистрирани, съгласно Закона за здравето са общо 360. Обхванати са със 797 проверки, като средната кратност на контрола 2.2 е значително по-висока от тази през 2021 г. - 1.8, предвид продължителното спиране експлоатацията на този вид обекти в условията на COVID-19 през предходните 2 години и нормализиране на работата им през 2022 г.

Във връзка с констатирани здравно-хигиенни проблеми по време на текущия контрол в този вид обекти са издадени: *32 предписания за провеждане на хигиенни и протиепидемични мерки*, като болшинството от тях касаят предприемане на мерки за подобряване на МТБ, експлоатацията на обектите и установени нарушения при изготвянето на седмични разписания на учебния процес; *1 предписание за спиране експлоатацията на част от обект; 1 заповед за спиране на дейност*. Съставени са общо 5 акта на отговорни лица за установени административни нарушения (2 от които за непредставяне на утвърдени разписания на учебните занятия за оценка от РЗИ-Добрич).

Във връзка с установени несъответствия по материалната база в **детски заведения** са издадени 12 предписания за хигиенни мерки, 1 предписание за спиране експлоатацията на част от обект и 1 заповед за спиране експлоатацията на част от обект. Извършеният контрол е установил, че 8 от предписанията са изпълнени. Във връзка с установени нарушения на здравните изисквания в детско заведение е съставен акт на отговорното лице. След отстраняване на нарушенията е издадена заповед за възстановяване експлоатацията на част от детско заведение.

Във връзка с получени жалби за приемане на болни деца, са извършени проверки в 2 детски заведения, при които е констатирано, че жалбите са неоснователни.

По повод установените в хода на здравния контрол нарушения и във връзка с необходимостта от извършване на ремонтни дейности в **УВЗ** за новата учебна година са издадени общо 18 предписания (13 от които за установени нарушения при изготвянето на седмични

разписания на учебния процес). През м. септември са предприети насочени проверки в учебните заведения относно тяхната готовност за стартиране на новата учебна година, като е обективизирано изпълнението на предписаните мерки, с изключение на 1 предписание, за което е удължен срока за изпълнението му, при съблюдаване на мерки за безопасност. Обхванати са всички учебни заведения на територията на областта. Не са констатирани сериозни проблеми, които да възпрепятстват нормалния учебен процес.

Във връзка с неспазване на противоепидемичните мерки в учебно заведение, с. Оброчище, Община Балчик са предприети административнонаказателни мерки спрямо отговорното лице – издадено е предписание до директора на учебното заведение за предприемане на хигиенни и противоепидемични мерки и е съставен акт за установеното административно нарушение на чл. 63, ал. 4 от Закона за здравето.

Във връзка с постъпил сигнал за повреда във водопровивната инсталация на санитарните възли в учебно заведение, гр. Добрич и установено нарушение при извършения насочен контрол е издадено предписание до директора за предприемане на хигиенни мерки със кратък срок, което е проконтролирано и изпълнено.

Една от насоките на здравния контрол в обектите за отглеждане, възпитание и обучение на деца е свързана с осигуряването на благоприятна среда в тях. По този повод през четвърто тримесечие в 7 детски заведения и 6 училища на територията на областта са извършени планирани лабораторни изпитвания на факторите на средата: осветеност, шум и микроклимат. Не са констатирани несъответствия със здравно-хигиенните норми.

По повод получени в РЗИ сигнали са проведени общо 93 бр. измервания на микроклимат (през IV-то тримесечие), за ниски температури в учебни заведения и детско заведение. Отклонения от нормативните изисквания са констатирани в едно от учебните заведения, във връзка с което е издадено предписание за предприемане на хигиенни мерки, което е проконтролирано и изпълнено.

Друга насока на контрола в учебните заведения е свързана с извършването на проверки по спазване на здравните изисквания към седмичните разписания на учебните занятия. Осъществени са общо 95 проверки в училищата на областта, като не са установени нарушения на здравните изисквания.

По повод констатирани хигиенни неблагоприятия в **школи и центрове за работа с деца** в гр. Добрич, са издадени 2 предписания. Извършеният контрол е установил, че 1 от предписанията не е изпълнено, съставен е АУАН на юридическо лице. Последващият контрол е констатирал изпълнение на предписаните мерки.

Извършената дейност относно оценката и контрола за здравословно хранене на подрастващите е представена по-горе към т. III от отчета.

Контролът на **стоките, имащи значение за здравето** в областта на нехранителните обекти, е обхванал козметичните продукти, дрехите втора употреба, химични вещества и смеси.

През 2022 г. с контрол са обхванати три обекта за производство на **козметични продукти**, като не са установени несъответствия с изискванията на Регламент (ЕО) №1223/2009 г. относно козметичните продукти.

Общият брой на обектите за съхранение и търговия с козметични продукти е 488, които са обхванати с 531 проверки, проверени са 772 козметични продукта. В три от проверените обекти са установени козметични продукти съдържащи забранена съставка, 98 бр. на обща стойност 221.02 лв. Издадени са 3 предписания за спиране реализацията им, потвърдени със Заповеди на директора за спиране реализацията и пренасочването им. Във връзка с установена продажба на козметични продукти в нерегистрирани обекти са съставени 2 АУАН на отговорните лица.

Във връзка с установени нарушения на противоепидемичните мерки в обект за търговия с козметични продукти е съставен 1 АУАН на отговорното лице.

Взети са 50 проби (при план 50), съгл. изготвените графици към плана: за химичен анализ - 22 бр. проби за съдържание на следните съставки: *водороден пероксид; борна киселина, борати и тетраборати; сребърен нитрат; цинк пиритион; UV-филтри (титанов диоксид, цинков оксид, октилметоксицинамат); литиев хидроксид*; за съдържание на тежки метали - 8 бр. проби (в РЗИ-Варна са изследвани проби козметични продукти за съдържание на олово и кадмий), за микробиологичен анализ - 20 бр. проби. Не са установени отклонения от здравните норми при изследване на пробите козметични продукти.

С 20 проверки са обхванати и 10 производители/отговорни лица на козметични продукти относно съответствие на докладите за безопасност на произвежданите/пуснатите на пазара общо 52 бр. козметични продукта, при които не са установени несъответствия.

В случаите на постъпила през 2022 г. *информация по системата ICSMS и по повод получени писма на МЗ за наличие на опасни за здравето козметични продукти* на територията на Европейския съюз, сътрудниците на отдела са извършили насочени проверки - основно в обектите за търговия на едро и дребно, като са извършили: 2 проверки на нотифицирани 3 бр. козметични продукти в ICSMS системата; 4 проверки по писмо на МЗ (за некоректно етикетиране на биоцид Агохол-примамка за молец); 4 проверки по писмо на МЗ (за предприети коригиращи мерки от производител на козметични продукти); 3 проверки на 3 козметични продукта по писмо на МЗ; 13 – по контрол на отговорни лица/производители на козметични продукти по отношение обозначаването на ароматните алергени.

През 2022 г. в РЗИ-Добрич не са получавани уведомления от Митническо бюро - Добрич за внос на стоки със значение за здравето, които представляват риск за здравето на хората по реда, определен в Инструкция №12-00-263/05.12.2016 г., утвърдена от министъра на здравеопазването и директора на Агенция ”Митници”.

Във връзка със спазването на изискванията относно *дрехите втора употреба* са извършени общо 51 проверки в търговската мрежа. По повод констатирани нарушения на Наредба № 27 и продажба на дрехи втора употреба, е издадено 1 предписание за спиране реализацията на установените стоки (лично бельо) и 1 заповед на Директора на РЗИ-Добрич за унищожаване или пренасочване на наличните количества от тях. Предприети са административнонаказателни мерки – съставен е АУАН на юридическото лице. Общото количеството на бракуваните стоки със значение за здравето възлиза на 510 бр. (лично бельо) на **обща стойност 382,50 лв.** Стоките са унищожени в присъствието на здравен инспектор, за което е съставен протокол за брак.

В хода на контрола, свързан с *химичните вещества и смеси* са извършени общо 259 проверки, при които са проверени 655 стоки. Проверените селскостопански аптеки, като обекти с обществено предназначение са 23 (1 от които заличена през годината) и са обхванати с общо 24 проверки.

През годината не са реализирани (планови) тематични проверки.

Основни проблеми при контрола на ХВС:

През годината са установени нарушения при пускането на пазара на биоциди (дезинфектанти и инсектициди) без съответните разрешения, издадени от МЗ за предоставяне на пазара, по повод на което са предписани общо 6 мерки в протоколите от инспекциите и са издадени 6 заповеди за спиране реализацията и пренасочване на проблемните продукти.

Във връзка с констатираните несъответствия със здравните изисквания в хода на провеждания контрол по химикалите са предписани

общо 3 мерки в протоколите от извършените инспекции: 1- за установено некоректно етикетирне на химична смес, 1 - за установено несъответствие на изискванията на т. 47 от Приложение XVII на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (REACH), 1 – за установено несъответствие – без нужната опаковка, отговаряща на чл. 35 параграф 2 и част 3 от Приложение II на Регламент (ЕО) № 1272/2008 (CLP), въз основа на които са издадени 2 заповеди за спиране на реализацията и пренасочване на химичните смеси.

Тематични проверки:

През 2022 г. в областта на нехранителните обекти и стоки е предприета **1 тематична проверка:** регионална тематична проверка.

Регионална тематична проверка:

Оценка хигиенното състояние и водноспасителната дейност на плажовете по Северното Черноморие - тематичната проверка е проведена в периода юли – септември 2022 г., при което с проверки са обхванати общо 32 плажа.

По-голямата част от проверените плажове - 20 бр. (62,5% от общо проверени 32 плажа) са стопанисвани от фирми, експлоатиращи плажовете или сключили концесионни договори. Стопанисваните плажове имат спасителни постове, оборудвани по Приложение № 2 от Наредбата за водноспасителната дейност и обезопасяването на водните площи, осигурени с 2 спасители с необходимите документи за правоспособност.

Неохраняеми и нестопанисвани са плажовете (общо 6 бр.) във ВС “Русалка”, вкл. “Централен” и “Голям плаж”, както и плаж “Тузлата”, плаж “Робинзон 2”, плаж “Дуранкулак”, плаж “Крапец-Север, част 3”, плаж “Шабла” и плаж “Болата”, с. Българево. Същите имат поставени табели “Плажът е неохраняем”.

Всички работещи спасители притежават документ за правоспособност и са снабдени с отличително облекло.

Всички охраняеми плажове са обезпечени с плаващи знаци и сигнални флагове.

Зоните за воден спорт са отделени от зоните за къпане. Такива има на 7 плажа: плаж “Божурец – Топола 3”, плаж “Каварна”, плаж “Икантиалка 2” (2 зони), плаж “Балчик централен”, плаж „Батовски“, плаж „Кранево централен“ и плаж “Албена”, където има 4 зони.

На 12 от стопанисваните плажове (60%) са осигурени медицински пунктове, оборудвани, съгласно Приложение №5 от Наредбата за водноспасителната дейност и обезопасяването на водните площи.

На морски плаж “Албена” са осигурени 2 медицински пункта - пред хотелите “Арабела бийч” и “Гергана”. Реанимационен пункт е разкрит и оборудван само в КК “Албена” – пред хотел “Лагуна бийч”. Осигурен е 1 санитарен автомобил (линейка).

Осем плажа - “Нов плаж”, плаж “Вили Чайка“, гр. Балчик, плаж към хотел “Роял бей“, плаж “Икантиалка 1”, местност Икантиалка, плаж „Божурец-Топола 1“, плаж „Моби дик“, плаж „Кранево юг, част 1“ и плаж „Къмпинг Добруджа, част 4“ са с дължина на бреговата линия под 200 м и медицинското им обслужване е осъществявано от подвижни реанимационни екипи по договори съответно със Спешна помощ на МБАЛ-Балчик, Спешна помощ на МБАЛ-Каварна, МЦ “Медика Албена” и „Трансбул“ ООД.

Проверката на медицинското осигуряване е установила, че обслужването в пунктовете се осъществява от персонал с различна степен на медицинско образование – медицински сестри, фелдшери, лекари – без или със специалност, със завършен курс по интензивна медицина, първа долекарска помощ, първа медицинска помощ и кардиопулмонална ресусцитация при водни и други животоспасяващи инциденти и др. следдипломни квалификации.

Част от плажовете са водоснабдени, друга част ползват вода към близки ЗОХ или хотели.

Стопанисваните плажове са водоснабдени, същите ползват вода от централни и минерални водоизточници. От нестопанисваните не са

водоснабдени плажове в гр. Шабла, с. Дуранкулак (с изключение на плаж Дуранкулак – Космос), с. Крапец, плаж “Болата”, ВС “Русалка”, плаж “Тузлата” и плаж “Робинзон 2”.

Всички плажове, които са отдадени за стопанисване са обезпечени със съдове за отпадъци, които се почистват редовно. Извършва се редовно почистване и изравняване на пясъка, както и редовно измиване и дезинфекция на съблекарните и санитарните възли. Плажове в с. Дуранкулак, с. Крапец, ВС “Русалка” и към хотел Роял бей (нос Иканталък), се поддържат от собствениците на близките ЗОХ и хотели. На нестопанисваните плажове в гр. Шабла, плаж “Болата” и плаж “Тузлата” са поставени контейнери за сметосъбиране, които се обслужват от общински почистващи фирми.

На повечето плажове са осигурени съответните обслужващи обекти – съблекарни, обществени тоалетни, площадки с душеве. Душеве и съблекарни няма на плажове в гр. Шабла (с изключение на плаж Къмпинг Добруджа – част 4), с. Дуранкулак (с изключение на плаж Дуранкулак – Космос), с. Крапец, плаж “Болата”, ВС “Русалка”, плаж “Тузлата” и плаж “Робинзон 2”.

На плажове, където няма изградени тоалетни, се ползват такива към близките хотели или обекти за обществено хранене. На плаж „Добруджа юг, част 4“, плаж “Божурец – Топола 1”, плаж “Иканталъка 1” и плаж “Батовски” в КК „Албена” има осигурени химически тоалетни.

При направените визуални оценки на чистотата на морската вода не са установени видими плаващи замърсители и необичайни вещества по повърхността и в горния 30 см воден слой.

Извършено е пробонабиране и анализ на морската вода от всички зони за къпане, съгласно изготвения план-график за 2022 г. Взети са общо **148** проби морски води от **20** пункта в зоните за къпане за изследване по микробиологичните показатели: „чревни ентерококи” и „ешерихия коли”, съгласно изискванията на Наредба №5/2008 г. за управление качеството на водите за къпане. В нито един пункт не се наблюдават отклонения от действащите здравни норми. Извършеният мониторинг не е установил криещо здравен риск замърсяване на морските води, използвани за къпане през сезон лято - 2022 г. Информация за резултатите от провеждания мониторинг за всеки пункт е изпращана два пъти месечно (до 15-то число и в края на текущия месец) в МЗ, както и периодично е публикувана на сайта на РЗИ-Добрич.

С оглед информиране на обществеността, в изпълнение изискванията на Наредба №5/2008 г. за управление качеството на водите за къпане и във връзка с получени указания от МЗ, в указателните табели за зоните за къпане е актуализирана информацията относно извършената седма класификация на тяхното качество на база на резултатите от провеждания мониторинг на качеството на водите за къпане в зоните през периода 2018-2021 г., съгласно Европейското законодателство, като писмено са информирани кметовете на общините Балчик, Каварна и Шабла и Областния управител. При извършените проверки на морските плажове през 2022 г. е установено, че на отдадените под наем и на концесия от Министерството на туризма, включително и на неохраняемите морски плажове, са осигурени необходимите указателни табели.

В РЗИ-Добрич не са постъпвали сигнали, касаещи качеството на водите за къпане.

Проведената през 2022 г. тематична проверка е установила увеличаване относителния дял на стопанисваните плажове – 62.5%, при 59.38% - за 2021 г. Осигурени са достатъчно спасители (по двама на пост) на всички стопанисвани плажове и оптимизиране на дейностите, свързани с медицинското обслужване. Хигиенното състояние на плажове (водоснабдяване, почистване, изравняване на пясъка, измиване и дезинфекция на съблекарните и тоалетните) е добро. Същите са били обезпечени с необходимите информационни табели, вкл. и актуализираните указателни табели, съгласно чл. 19 от Наредба №5/2008 г. за управление качеството на водите за къпане.

Провеждането на ефективен здравен контрол е затруднено поради недостатъчната и остаряла нормативна уредба. Наредбата за водноспасителната дейност и обезопасяването на водните площи (Обн. ДВ бр.65/1996 г.) е неактуална и неприложима за целите на осъществявания контрол.

Контрол на хранителни обекти и храни:

Подлежащи на държавен здравен контрол обекти са 2 ПХВП:

- Предприятие за преработка и бутилиране на трапезна вода на "КЕЛТО" ЕООД ;
- Цех за преработка и бутилиране на трапезна вода на "СЖИ ГРУП" ЕООД.

Извършени са общо 8 текущи проверки при планирани 8.

В хода на текущия контрол насочено са проследявани: системите за управление безопасността на храните - степен на въвеждане, ефективно прилагане и поддържане; съответствието на изготвените ТД с хигиенните норми и изисквания; съответствието на етикетирването на храните с нормативните изисквания.

През 2022 г. е подготвен и *осъществен одит* в Предприятие за преработка и бутилиране на трапезна вода на фирма "КЕЛТО" ЕООД. Направени са следните констатации:

- Във връзка с *оценката на поддържаната документация* - за обекта са издадени всички изискуеми от закона регистрации, удостоверения и документи. Въведени са и се попълват всички необходими програми, процедури, дневници и чек-листи, съгласно въведената в обекта система за управление безопасността на храните. Трапезните води се произвеждат в обекта по разработени технологични документации. Назначено е лице с образование в областта на хранително-вкусовата промишленост - техник-технолог, в обекта се съхранява копие от Свидетелство за професионална квалификация № 010777/23.06.2006 г.

- При *оценката на материално-техническата база* е установено, че тя е изградена и съобразена с поточността на технологичния процес. Осигурени са достатъчно складови и производствени помещения. Наличен е технологичен план с цветово маркирано разграничаване на потоците на персонал, опаковки и етикети, изнасяне на готови продукти и отпадъци. Производственото помещение е с достатъчни капацитетни възможности и необходимото технологично оборудване. Материалната база и технологичното оборудване се поддържат в добро хигиенно състояние. Повърхностите са гладки, без пукнатини и позволяват влажно почистване и дезинфекция. Оборудването е изработено от некорозивни материали. Осигурена е естествена вентилация – отваряеми прозорци, на които са поставени мрежи за защита от насекоми. На осветителните тела са монтирани защитни капаци. На всички канализационни отвори са поставени капаци. В помещенията са осигурени достатъчно съдове, с плътно затварящи се капаци за събиране на отпадъците, а на двора е поставен контейнер. Осигурени са необходимите средства за измерване и контрол на технологичните параметри. За нуждите по преобличане на персонала, работата му с пълно работно облекло и поддържането на необходимото ниво на лична хигиена са осигурени баня, тоалетна, битово помещение за съхранение на лични вещи и на работно облекло, отделно за мъже и жени. Към тоалетните има мивки с топла и студена течаща вода, миещи и дезинфекционни препарати, еднократни средства за подсушаване на ръцете.

Установен е следният пропуск: Вратите на шкафчетата в битовите помещения на персонала за съхранение на работно и лично бельо не позволяват влажно почистване и дезинфекция - същите са с корозия.

- Във връзка с *оценката на пререквизитните програми (ПП)* – разработени и внедрени са добри производствени програми. В ПП Входящ контрол са разработени инструкции за контрол при приемане на преформи, капачки и етикети и проверка на придружаващите

ги декларации за съответствие. Фирмата експлоатира сондажен кладенец, от който се осигурява вода за бутилиране (след обработка) и за технически цели. За ведомствения водоизточник е изготвена и съгласувана с РЗИ мониторингова програма за 2022 г., която е изпълнена. Организацията има разработени и внедрени процедури за контрол, покриващи всички аспекти на съхранението на опаковки и етикети; хигиената на помещенията в обекта и технологичното оборудване; производствен контрол; лична хигиена на персонала и контрол на вредителите. Организацията има разработени и внедрени процедури за контрол, покриващи всички аспекти на съхранението на опаковки и етикети; хигиената на помещенията в обекта и технологичното оборудване; производствен контрол; лична хигиена на персонала и контрол на вредителите.

Приемането на опаковките и опаковъчните материали се извършва съгласно разработената ПП „Входящ контрол“ и инструкциите към нея.

Почистване, измиване и дезинфекция на помещенията и технологичното оборудване се извършват съгласно разработената ПП „Почистване и дезинфекция“. Спазва се разработения график.

Разработена е и внедрена процедура за калибровка на използваните средства за измерване и контрол (СИК) на съоръженията. Документирана е честотата на калибриране – един път годишно. Определено е лице, което да отговаря за поддържане на записите и да контролира СИК.

Разработена е програма „Обратна връзка и проследяемост“, включваща процедура за проследяемост на продукта и Инструкцията за формиране на партиден номер на произведения готов продукт. Сформиран е кризисен екип и е разработена инструкция при кризисна ситуация.

Разработена е програма за обучение на персонала с изисквания за провеждане на начални и периодични инструктажи и обучения по прилагане на Системата за управление безопасността на храните. Изготвена е годишна програма и план за обучение на персонала за 2022 г. Преди започване на работа се провежда въвеждащ курс на обучение, а след това периодично обучение за опресняване на знанията. За 2022 г. в годишната програма са предвидени четири обучения на персонала. Представени са протоколи за първо и второ тримесечие.

Разработена е програма за предпазване от кръстосано замърсяване с технологичен план с цветово маркирано разграничаване на потоците на персонал, опаковки и опаковъчни материали, съхранение и изнасяне на готов продукт.

Спазват се изискванията за етикетирание, съхранение и използване на химичните вещества. Съхраняват се в самостоятелно обособен склад. Използват се съгласно указанията на производителя.

Контрол на здравословното състояние и личната хигиена на персонала се извършва съгласно ПП „Лична хигиена на персонала“. Представени са 16 бр. лични здравни книжки на персонала, заверени със задължителните периодични медицински прегледи и изследвания за 2022 г.

Разработена е ПП „Контрол на вредителите“. ДДД обработки се извършват от „Конттики“ ООД. Представени са протоколи от обработки – последна на 02.11.2022 г. Представената схема на примамките съответства на поставените в обекта и прилежащите площи примамки. Данните от извършените дейности по пререквизитните програми се вписват в дневници и чек листи. Определени са отговорните лица със заповеди.

Одитирацият екип установи следните несъответствия:

- Не е проведено планираното обучение на персонала за трето тримесечие.

- Не е разработена процедура за съхранение и третиране на твърди отпадъци.
- В момента на проверката в цеха за бутилиране на трапезна вода в бутилки 10 литра работят 8 души. Двама от тях са без работно облекло.
- *Оценката на HACCP системата* е показала, че: разработен и внедрен е HACCP план. Има подробно описание на произвежданите продукти. Идентифицирани са опасностите. Обхванати са с КТ. Определени са ККТ - ККТ 1Ф „Обратна осмоза“ и ККТ 2Б „Озониране“. Определени са критичните граници. Същите са измерими. Записите се отразяват в чек лист. Наблюдението се извършва три пъти дневно от обучено за целта лице.

Установени са коригиращи действия. Същите водят до възстановяване на контрола.

Установени са процедури по верификация. Определено е отговорното лице – управителя.

Сформиран е HACCP екип от 3-ма души, със заповед на Управителя на фирмата. Диаграмата на технологичния процес съответства на извършваните в обекта производствени дейности. Разположението на помещенията и технологичното оборудване в обекта съответстват на технологичната схема.

Всички потенциални опасности - биологични, химични, физични са определени, документирани и диференцирани. При анализа на опасностите са взети предвид етапите на технологичните стъпки на процеса. При определяне на Критичните контролни точки правилно са използвани оценката на риска и дървото на решенията. Внедрени са ясни и подходящи процедури за проверка правилното функциониране на HACCP системата. Възложена е отговорност за извършване на процедурите за проверка. Документирани са процедурите по верификация, водят се записи. Верификацията се извършва веднъж годишно.

Наличната документация, която показва, че са постигнати резултати относно безопасност на хранителния продукт, е пълна и в съответствие с изискванията на действащите закони. Осигурен е достъп до записите и всички разработени документи на съответните места.

Направено е следното заключение: спазени са основните принципи на HACCP системата. Доказателствата са събрани чрез провеждане на разговори с персонал и ръководството, преглед на документираната информация и наблюдение на изпълнението. Дейностите и документираните резултати отговарят на планираните, прилагат се ефективно и са подходящи за постигане на целите – производство и предлагане на безопасни храни. Извършвания ежемесечен лабораторен контрол през 2022 г. на готовата продукция не е показал отклонения от нормативните изисквания, което е показател за правилното функциониране на HACCP системата, внедрена в обекта.

- *Във връзка с установените несъответствия* при извършения одит е попълнен формуляр за несъответствията и е изготвен план за действие с препоръки, които в указания срок са проконтролирани и изпълнени.

В търговската мрежа на област Добрич **през годината текущо са проконтролирани 319 броя бутилирани води за питейни цели**, при план - 300. Не са установени в търговската мрежа несъответствия при етикетирането на бутилираните води, съгласно разпоредбите на Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели.

Резултатите от проведения през 2022 г. *лабораторен контрол* в РЗИ-Варна по микробиологични показатели – на 12 броя проби бутилирани натурални минерални, трапезни и изворни води, както и по физико-химични показатели – на 6 броя проби бутилирани натурални минерални и трапезни води *не показват отклонения* от здравните изисквания, съгласно Приложение № 5 и Приложение № 6 от Наредбата за изискванията към бутилираните натурални минерални, изворни и трапезни води, предназначени за питейни цели и

Наредба №9/2001 г. за качеството на водата, предназначена за питейно - битови цели.
Контролът върху храните от внос е включвал текущи проверки в търговската мрежа.

През 2022 г. не са планирани и проведени тематични проверки.

Контрол на дейности, имащи значение за здравето:

Извършени са общо 216 проверки по контрола за **чистотата на населените места** в общо 214 селища на област Добрич. Във връзка с констатирани нарушения по текущия контрол и във връзка с постъпили сигнали (основно за нерегламентирано изтичане на отпадни води и несвоевременно извозване на отпадъци) са издадени 4 предписания за предприемане на мерки за отстраняване на несъответствията. Същите са проверени в срок, като е констатирано изпълнение на предписаните мерки.

Извършени са общо 10 проверки в 10 *обществени тоалетни* на територията на областта.

През годината е осъществяван текущ **контрол върху ефективността на провежданите ДДД-мероприятия** в ООП. Извършени са общо 3149 проверки. Контролът по спазването на дезинфекционния режим в обектите е обективизиран чрез лабораторни изследвания. Взети са общо 50 бр. проби - 25 проби от дезинфекционни препарати (субстанция) и 25 бр. проби от дезинфекционни разтвори за изследване на АДВ-активен хлор. Не са установени нестандартни резултати при извършените лабораторни изследвания.

Държавен здравен контрол по **проблемите на трудовата медицина** - през 2022 г. е осъществен контрол на *10 служби по трудова медицина* (4 СТМ са регистрирани в гр. София, 3 от тях са с офиси и в гр. Добрич). Извършени са общо 11 проверки в тях, при които не са установени несъответствия със здравните изисквания.

Изготвяне и поддържане на документация съобразно изискванията на нормативните актове, свързани със специфични агенти в работната среда:

- на обектите, в които се извършват дейности с биоагенти, съгласно Наредба № 4 за защита на работещите от рискове, свързани с експозиция на биоагенти - общо 28 обекта;
- на обектите и лицата, работещи с канцерогени и мутагени - общо 6 обекта.

Здравен контрол на факторите на средата:

А. Мониторинг на водите за питейно-битово водоснабдяване:

Във връзка с контрола върху качеството на водата **при крана на потребителя** всички планирани лъчови пробонабирания по зони на водоснабдяване, съгласно плана за контролен мониторинг на РЗИ-Добрич, са осъществени. *Обхванати са всички зони на водоснабдяване в областта - общо 67* (56 зони на водоснабдяване с обем разпределяна вода под 1000 м³ в денонощие и/или с постоянно живущо население, свързано към водоснабдителната система под 5000 човека и 11 зони на водоснабдяване с обем разпределяна вода над 1000 м³ в денонощие и/или с постоянно живущо население, свързано към водоснабдителната система над 5000 човека). След приспадане количеството водни загуби по водопреносната система и изчисляване реалните обеми в зоните на водоснабдяване, получени от Q4-Q7 по смисъла на Наредба № 1 от 05.05.2006 г. за утвърждаване на Методика за определяне на допустимите загуби на вода във

водоснабдителните системи, са определени 8 големи зони на водоснабдяване, от които 3 зони – 08.Зона Тервел, 08.Зона Пастир и 08.Зона Оброчище 2 са с актуален обем под 1000 м³ в денонощие, но с постоянно живущо население, свързано към водоснабдителната система над 5000 човека и 1 зона – 08.Зона Гурково е с актуален обем над 1000 м³ в денонощие, но с постоянно живущо население, свързано към водоснабдителната система под 5000 човека и 59 зони на водоснабдяване с актуален обем разпределяна вода под 1000 м³ в денонощие и с постоянно живущо население, свързано към водоснабдителната система под 5000 човека.

Планът за контролен мониторинг на качеството на питейната вода е разработен в съответствие с изискванията на Наредба № 9/2001 г. за качеството на водата, предназначени за питейно-битови цели. Планираните проби питейна вода според подаваните обеми са общо 277. От тях 240 проби са планирани за анализ по показателите от група А, 37 - по показателите от група Б.

Изпратено е писмо с изх. № 13-147/31.03.2022 г. до РЗИ-Варна относно техническа възможност за извършване на изследвания на 9 проби вода по радиологични показатели, съгласно заложените в плана на РЗИ-Добрич за контролен мониторинг на питейната вода, подавана от „ВиК Добрич“ АД на населението в област Добрич. В отговор с наш вх. № 13-147-1/19.04.2022 г. РЗИ-Варна информира, че не е технически обезпечена с апаратура за извършване на горесцитираните изследвания.

Изпратено е писмо до МЗ с изх. №03-618/09.05.2022 г. относно получаване на допълнителни указания към кои лаборатории от системата на РЗИ да бъдат пренасочени планираните за изследване от РЗИ-Добрич 9 проби вода по радиологични показатели. През 2022 г. не са получени указания.

Общият брой нестандартни проби по мониторинговата програма при крана на потребителя е 51 (18,41 %), при 63 проби (22.74 %) през 2021 г. От тях 23 са нестандартни по микробиологични показатели, 21 проби по физикохимични показатели и 7 проби са едновременно нестандартни по микробиологични и физикохимични показатели.

Относителният дял на изследваните проби с отклонение от здравните норми по микробиологични показатели е 10.8 % (11.55 % през 2021 г) и показва подобрене спрямо резултатите от предходната година, но все още надвишава препоръчаните от СЗО 5 %.

Нестандартни по физикохимични показатели са 28 проби – 10,1%, при 9.4 % през 2021 г. От тях: 26 - по показател “нитрати”, 1 проба – цвят и мътност и 1 проба по показател „желязо“.

По повод подадени 22 сигнала за нередовно водоподаване и/или влошено качество на питейната вода в 11 населени места от област Добрич са изследвани общо 89 проби вода по физико-химични и микробиологични показатели. От тях 50 проби са нестандартни: 17 по микробиологични, 2 - по физико-химични показатели и 31 едновременно по микробиологични и физико-химични показатели.

Във връзка с постъпили 3 сигнала за спряно/нередовно водоподаване в населени места от област Добрич – с. Ново Ботево, община Добричка и с. Белгун, община Каварна, същите са препратени до ВиК Добрич АД за предприемане на мерки по компетентност. За неизпълнено предписание - неосигурена цистерна с резервна вода в населено място със спряно водоподаване повече от 24 часа е съставен АУАН на „ВиК Добрич“ АД.

През 2022 г. са издадени общо 34 предписания до „ВиК Добрич“ АД за предприемане на необходимите мерки и привеждане качеството на водата в съответствие с изискванията на Наредба № 9/2001 г. Проконтролирани и изпълнени са 27 предписания. Не са изпълнени в определения срок 5 предписания, по повод на което са предприети административно-наказателни мерки спрямо юридическото лице - съставени и връчени са 5 акта за установените административни нарушения (АУАН) по чл. 44 от Закона за здравето.

По повод подаване на вода за питейно-битови цели на населението в гр. Добрич и КК Албена-горна зона с качество, неотговарящо на изискванията на наредбата по чл.135, ал. 1, т. 3 от Закона за водите, са съставени и връчени на юридическото лице 2 акта за установяване

на административни нарушения.

По повод писмо на БДЧР от 2021 г. за установено наднормено съдържание на *арсен* във води, подавани от сондажни кладенци - ТК-1 „Дарриком-Българево“ и ШК „Дълбока-Българево“ и предоставена допълнително информация за водоизточниците за питейно-битови цели, експлоатирани от „ВиК Добрич“ АД, които попадат в същото подземно водно тяло - BG2G000000N044 и същия водоносен хоризонт-неоген, е изготвен график за 2022 г. за пробонабиране от пунктове при крана на потребителя и еднократно от водоизточниците, в случай, че се ползват за питейно-битово водоснабдяване и подават вода в съответните зони на водоснабдяване за анализ по показател арсен. Изследвани са общо 26 проби вода – 20 проби вода, взети от пунктове при крана на потребителя в зоните на водоснабдяване: Каварна, Смин, Дуранкулак и Крапец и 6 проби вода, пробонабрани от водоизточниците в съответните зони. Получените резултати са под границата на откриваемост - < 1 µg/l.

До „ВиК Добрич“ АД е издадено предписание за провеждане на учестен мониторинг по показател *атразин* на вода, предназначена за питейно-битови цели, подавана във водопроводната мрежа на 08.Зона Дуранкулак, община Шабла във връзка с периодично предоставяна от МОСВ в РЗИ-Добрич информация за установено наднормено съдържание на атразин във вода от централен водоизточник, охраняваща зона на водоснабдяване Дуранкулак, с оглед предотвратяване възникването на здравен риск при ползване на водата за питейно-битови цели от населението. Същото е проконтролирано, като в представените от водоснабдителното дружество протоколи от изпитване не са установени нестандартни резултати.

Във връзка с неизпълнен в пълен обем мониторинг от страна на ВиК дружеството през 2021 г., са предприети административнонаказателни мерки спрямо отговорното юридическо лице – съставен и връчен е акт за установеното административно нарушение.

При извършен през 2022 г. контрол относно водоснабдяване на с. Травник с вода за питейно-битови цели от цистерна, е установено, че няма постоянно пребиваващи лица в населеното място и Община Каварна е премахнала цистерната.

Своевременно са изготвяни всички *информации, справки и данни за провеждания от РЗИ мониторинг*:

- през четвърто тримесечие на 2022 г. са изпратени по електронна поща в МЗ данните за извършения от РЗИ-Добрич и «ВиК Добрич» АД мониторинг на питейните води през 2021 г. За РЗИ-Добрич данните са въведени в *информационна система за питейните води* (разработена от МЗ по проект на програма МАТРА) от инспектор, координиращ контрола по водите и специално обучен за работа по системата. След преглед на данните, предоставени от «ВиК Добрич» АД, файловете са качени успешно в информационната система, без да са установени грешки от автоматичната проверка на коректността при попълването им. Предоставена е и информация за зоните на водоснабдяване с недостатъчен мониторинг;
- ежесечно е изпращана справка до МЗ за качеството на питейната вода, подавана за населението в област Добрич;
- регулярно (на всеки две седмици) е изготвяна и представяна на електронния сайт на инспекцията обобщена информация за резултатите от провеждания мониторинг от РЗИ-Добрич и ВиК дружеството, предприеманите мерки и предупреждения за потребителите.

От обществени местни водоизточници (ОМВ) са планирани, пробонабрани и изследвани 15 проби води от 9 ОМВ, като получените резултати отговарят на здравните изисквания, с изключение на 1 проба от местен обществен водоизточник (минерален) в КК „Албена“, която е показала отклонение по микробиологични показатели Колиформи и Ешерихия коли. Издадено е предписание до отговорното

лице за поставяне на табела, че водата не е годна за пиене до привеждане качеството ѝ в съответствие с нормативните изисквания. Предписанието е проверено и изпълнено.

Във връзка с получена жалба за лошо качество на водата от местен обществен водоизточник в с. Владимирово, община Добричка, е извършен лабораторен контрол, който е установил, че водата не отговаря по микробиологични и физико-химични показатели на изискванията на Наредба №9/2001 г. Издадено е предписание до Община Добричка за поставяне на табела, че водата не е годна за пиене. Предписанието е проверено и изпълнено.

От ведомствени водоизточници - през 2022 г. са изготвени и представени за оценка мониторингови програми, структурирани по зони на водоснабдяване от всички контролирани ведомствени водоизточници на територията на област Добрич – общо 20. Изпълнени са 18 бр. мониторинговите програми, от общо 20 съгласувани програми. Не са изпълнени 2 мониторингови програми, във връзка с което ще бъдат предприети административнонаказателни мерки спрямо отговорните лица. При извършеното от тях пробонабиране са взети общо 49 проби: анализирани по показатели от група А са 42 проби, а по показатели от група Б - 7. Резултатите от лабораторния контрол показват, че 4 от пробите (8,16%) не отговарят на изискванията на Наредба № 9/2001 г. Две от пробите не съответстват по микробиологични показатели и две – по физико-химичен показател нитрати (пробите, с отклонения по показател нитрати са пробонабрани от ВВ в гр. Каварна, като водата от същия се използва само за битови нужди). При извършено повторно пробонабиране в кратък срок и анализирани по микробиологични показатели на проба вода от пункт при крана на потребителя, показал отклонения от изискванията, са установени стандартни резултати. Издадено е предписание за предприемане на необходимите мерки за привеждане качеството на водата в съответствие със здравните изисквания и представяне на протоколи от изследване на проба вода с резултати, съответстващи на Наредба № 9/2001 г. Същото е проконтролирано и изпълнено.

В изпълнение на Указание за планиране на дейността на РЗИ през 2022 г, в РЗИ-Варна са изследвани от ведомствени водоизточници общо 7 проби вода: за съдържание на антимоно, селен, живак, кадмий, олово и никел, пестициди (диметоат, хлорпирифос, диазинон, ДДТ, алдрин, атразин, диелдрин, ендрин, линдан, алахлор, хептахлор, ендосулфан, линурон), естествен уран и бромати, бензен, бенз/а/пирен, 1,2-дихлоретан, полициклични ароматни въглеводороди, трихалометани, тетрачлоретен и трихлоретен. По изследваните показатели пробите отговарят на Наредба № 9/2001 г.

Издадено е предписание до фирма, осигуряваща ведомствено водоснабдяване за представяне за съгласуване на мониторингова програма за 2022 г. същото е проконтролирано и изпълнено.

Във връзка с неизпълнени през 2021 г. мониторингови програми от 4 водоснабдителни организации са предприети административнонаказателни мерки спрямо отговорните лица.

По повод писмо на БДЧР за установено наднормено съдържание на *арсен* във води, подавани от сондажни кладенци - ТК-1 „Дарриком-Българево“ и ШК „Дълбока-Българево“ и предоставена допълнително информация за ведомствен водоизточник, експлоатиран от „Лонг Ман“ ООД, който попада в същото подземно водно тяло - BG2G000000N044 и същия водоносен хоризонт-неоген, е изготвен график за пробонабиране и анализирани на показател арсен. Водата, подавана от водоизточника се използва за битови цели. Изследвани са общо 6 проби вода – 5 проби вода от пункт при крана на потребителя и 1 проба вода от водоизточника, като резултатите са под границата на откриваемост - < 1µg/l.

Във връзка с получено писмо от БДЧР-Варна за установени отклонения по показатели сулфати и електропроводимост в проба вода взета от ШК-1 „Палма-Кранево“, с. Кранево, ползващ се с цел: други цели – хигиенизиране на площадки, за перално помещение,

измиване на тротоари, поливане на зелени площи и за почистване на сервизни помещения на територията на хотел „Палма“, и с оглед изясняване на водоснабдяването и качеството на водата, подавана в хотел „Палма Вайс“, с. Кранево, ул. Черноморска №51, експлоатиран от „Палма 2019“ ООД, е извършен насочен здравен контрол, придружен с пробонабиране на 3 бр. проби вода от пунктове при крана на потребителя в с. Кранево (хотел „Палма Вайс“, хотел „Палма Бийч“ и Детска градина „Весели делфинчета“) за анализ по физико-химични и микробиологични показатели. Пробата, взета от стая за гости в хотел „Палма Вайс“, е с несъответствия по микробиологични (Колиформи, Ешерихия коли и Ентерококи) и по физико-химични показатели (електропроводимост $3471 \pm 55 \mu\text{S}/\text{cm}$ и сулфати $1236 \pm 18 \text{ mg}/\text{l}$) и има по-различен състав от водата за питейно-битови цели в хотел „Палма Бийч“ и в Детска градина „Весели делфинчета“, захранвани от „ВиК Добрич“ АД. Установено е, че в хотел „Палма Вайс“ се подава вода за питейно-битови цели от нерегистриран в РЗИ-Добрич водоизточник (ШК-1 „Палма-Кранево“). Издадени са предписание и заповед за спиране консумацията на вода за питейно-битови цели от цитирания водоизточник, както и предписание за задължителни хигиенни мерки. За допуснатото нарушение на отговорното лице е съставен акт за установено административно нарушение. При последваща контролна проверка е установено, че обектът хотел „Палма Вайс“, е преустановил дейността си за сезон 2022 г. и контролът в тази насока ще продължи през 2023 г.

През четвърто тримесечие на 2022 г. са нанесени и изпратени по електронна поща в МЗ данните за извършения през 2021 г. мониторинг на питейните води от РЗИ-Добрич и водоснабдителните организации на ведомствените водоизточници (информационната система за питейни води МАТРА).

От системи за обработка на водата от пунктове в учебни заведения: са изследвани **6** проби питейна вода по показателите от група А, като получените резултати отговарят на здравните изисквания.

По насочен здравен контрол (във връзка с получени сигнали за стомашно-чревни оплаквания от клиенти в КК «Албена») са изследвани **10** проби по показатели от група А и 10 - от група Б, като не са установени нестандартни резултати.

Б. Мониторинг на водите за къпане:

През 2022 г. е извършван контрол върху чистотата на водите, използвани за къпане - от плувни басейни и зоните за къпане към морските плажове.

Броят на подконтролните **плувни басейни** е нарастнал през годината до 234 (207 открити и 27 закрити). Обхванати са с общо 506 проверки. Установено е, че 16 обекта не са работили през сезон - лято 2022 г., така планираният за тях мониторинг е отпаднал.

Както през предходни години, контролът върху качеството на водата в сезонните плувни басейни се е базирал до голяма степен върху провеждания вътрешно-ведомствен мониторинг. По този повод са издадени общо **108 предписания** до експлоатиращите плувни басейни лица относно представяне през м. юни и м. август на резултати от акредитирана лаборатория за съответствие на водата от плувните басейни с показателите от Инструкция № 34 за хигиената на спортните обекти и екипировка. За целогодишно работещите плувни басейни (общо 10) лабораторният контрол е извършван трикратно от РЗИ.

По линия на ДЗК през 2022 г. са взети и изследвани общо **212 проби води от плувни басейни (180 проби от открити и 41 от закрити плувни басейни)**.

Нестандартните проби, несъответстващи едновременно на Инструкция № 34 за хигиената на спортните обекти и екипировка и Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели, са общо 33, като от тях 11 проби не отговарят на изискванията по

микробиологични показатели и 22 - по физико-химични показатели. **Относителният дял на нестандартните проби - 15,6% е значително подобрен спрямо 2021 г. - 22.7% .**

Във връзка с установените отклонения са издадени общо 49 предписания: 34 предписания за предприемане на хигиенни мерки във връзка с нестандартни проби води, 13 във връзка с регистрация на плувни басейни и 2 предписания за спиране експлоатацията на плувни басейни, при които изследванията на водата са показали неприемливи резултати (нестандартни проби води по микробиологични показатели). Издадени са общо 4 заповеди за спиране експлоатацията на проблемните плувни басейни (2 – поради нестандартни резултати и 2 – за непредставени за м. август резултати от акредитирана лаборатория за съответствие на водата от плувните басейни с показателите от Инструкция № 34). По-късно, след привеждане на обектите в съответствие със здравните изисквания, са издадени 3 заповеди за възстановяване на тяхната експлоатация. Съставени са 7 акта за установяване на административни нарушения (1 - за нарушение на чл.36, ал.1 от ЗЗ, 1 – за извършване на дейност от обект, за който има издадена заповед за спиране на експлоатацията, 3 - за нарушение на чл. 44 от Закона за здравето и 2 – за нестандартни проби вода от басейните).

През сезона са заличени 2 плувни басейни от регистъра на обектите с обществено предназначение, а поради промяна на данни и обстоятелства са пререгистрирани 7. През сезона са вписани в регистъра на обектите с обществено предназначение нови 20 плувни басейна и към края на 2022 г. общият им брой се увеличава до 234.

Остава на дневен ред проблемът за актуализиране на нормативната уредба в тази област.

В рамките на туристическия сезон, е извършено пробонабиране и анализ на **морската вода** от всички зони за къпане, съгласно изготвения план-график за 2022 г. Взети са общо 148 проби морски води от 20 пункта в зоните за къпане за изследване по микробиологични показатели „чревни ентерококи” и „ешерихия коли”, съгласно изискванията на Наредба №5/2008 г. за управление качеството на водите за къпане. В хода на пробонабирането е извършена визуална оценка на чистотата на морската вода и не са установени видими плаващи замърсители и необичайни вещества по повърхността и в горния 30 см воден слой. *В нито един пункт не са наблюдавани отклонения от действащите здравни норми. Извършеният мониторинг не е установил криещо здравен риск замърсяване на морските води, използвани за къпане през сезон лято - 2022 г.*

Информация за резултатите от провеждания мониторинг за всеки пункт е изпращана два пъти месечно (до 15-то число и в края на текущия месец) в МЗ, както и периодично е публикувана на сайта на РЗИ-Добрич.

Извършената класификация на водите за къпане на база резултатите от провеждания мониторинг за качеството на водата в 20-те зони за къпане в периода 2018 – 2021 г., съгласно изискванията на европейското законодателство и Наредба №5/2008 г. за управление качеството на водите за къпане, ги определя като зони с отлично качество на водата, с изключение на шест зони - “Балчик-централен”, „Божурец“, “Каварна-централен”, “Иканталъка”, “СБА” и „Дуранкулак-Север 2“, за които качеството е определено като добро.

С оглед информирание на обществеността, в изпълнение изискванията на Наредба №5/2008 г. за управление качеството на водите за къпане и във връзка с получени в началото на сезона указания от МЗ, в указателните табели на зоните за къпане е актуализирана информацията, като писмено са информирани кметовете на общините Балчик, Каварна и Шабла. При извършените проверки на морските плажове през 2022 г. е установено, че на отдадените под наем и на концесия плажове, включително и на неохраняемите морски плажове, са осигурени необходимите указателни табели.

През летния сезон не са постъпвали сигнали за лошо качество на морската вода в област Добрич.

През сезона са постъпили общо 9 сигнала, касаещи лошо хигиенно състояние на плажове, нерегистрирани търговски обекти по плажовете, диво къмпингуване и др. по повод на които са предприети 3 насочени проверки (по 4 бр. сигнала), 5 сигнала не са в компетентностите на РЗИ и са пренасочени.

Във връзка с постъпили 2 сигнала, касаещи лошо хигиенно състояние, намалена свободна зона за ползване, счупени шезлонги и ниски чадъри на морски плаж “Иканталъка 1”, е извършена насочена проверка, при която е констатирано, че част от чадърите за плажуващи са стари, амортизирани и са разположени на ниска височина. Не е установено замърсяване на плажната ивица с отпадъци. За констатираните неблагоприятия по материалната база сигналите са препратени до Министерство на туризма, КЗП и Община Каварна, за предприемане на мерки по компетентност.

Във връзка с постъпил сигнал за липса на спасители на морски плаж „Вили Чайка, гр. Балчик, е извършена насочена проверка, при която е установено, че същият е неоснователен – от фирмата, стопанисваща плажа са осигурили необходимия брой спасители.

По повод на сигнал за функциониращи търговски обекти, които не са регистрирани, на територията на морски плаж Болата, община Каварна, е извършена насочена проверка при която е констатирано, че на плажа работи 1 търговски обект (каравана), който е регистриран по Закона за храните и персоналят работи със заверени ЛЗК.

В. Мониторинг на минерални води:

Планирани за пробонабиране са 29 проби вода от 13 минерални водоизточника, които са пробонабрани и изследвани, като 1 проба не отговаря на изискванията на Наредба №14/87 г. Водата се използва за пълнене на басейни, препоръчано е на фирмата, експлоатираща водоизточника, да извършва учестен мониторинг на суровата вода. Представените протоколи отговарят на изискванията на Наредба №14/87 г.

Не е планирана и пробонабрана вода от:

- Минерален водоизточник „R-113“, курортна зона, гр. Каварна не се ползва за бутилиране, уточнено е, че достъп до него има само БДЧР-Варна, същият не е планиран за годишен мониторинг;
- Минерален водоизточник - сондаж №P-155x, ”Голф комплекс”, с. Божурец, във връзка с установени отклонения в качеството на водата през 2010 г. е издадена заповед за спиране консумацията на вода за питейни нужди, поради което същият не е планиран за годишен мониторинг.

През 2022 г. е издадена *1 балнеологична оценка* от МЗ за минерална вода от *1 сондаж*, за който е проведена процедура за провеждане на изследвания и анализи на минералната вода по химични и микробиологични показатели, като цялостната организация по нея е поета от РЗИ.

Г. Мониторинг на лечебна кал:

Лечебна кал е изследвана по микробиологични показатели двукратно (в началото и в края на сезона). Изследвани са 2 проби лечебна кал - само от Балчишката тузла. Извършеният анализ на пробите не показва отклонение от изискванията на Наредба №14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите. В РЗИ-Добрич е постъпило уведомително писмо, че лечебна кал от Шабленска Тузла няма да се добива и използва за нуждите на ВС Русалка.

Д. Мониторинг на шума:

Измерването на *комунално–битовия и транспортен шум в гр. Добрич* е проведено през м. септември и октомври 2022 г. при съвместното участие на служители от отдел ДЗК и отдел ЛИ, дирекция ОЗ по предварително изготвен график. Обхванати са 15 пункта в гр. Добрич в съответствие с програмата за мониторинг на шума в урбанизираните територии, съгласно изискванията на Наредба № 54 от 2010 г. за дейността на Националната система за мониторинг на шума в околната среда и за изискванията за провеждане на собствен мониторинг и предоставяне на информация от промишлените източници на шум в околната среда и на Наредба № 6 от 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

От проведените общо 90 измервания – 66 са показали отклонения от допустимите норми в 11 пункта (*колкото и през 2021 г.*). Докладът от извършения анализ е изготвен и изпратен в МЗ в определения срок. Съгласно направените изводи, остава необходимостта от предприемане на мерки от община Добрич и компетентните институции за: подобряване организацията на транспорта; пътната инфраструктура; изправността на МПС; осъществяване на ефективен контрол за спазване правилата и скоростта за движение в рамките на града; озеленяването - изграждането на „зелена бариера“ от подходящи дървета и храсти; осигуряване на достатъчно паркоместа; застрояването на териториите, което да бъде насочено към създаване и поддържане на “тихи зони” и зони, подлежащи на усилен шумова защита, особено тези, прилежащи към детски, здравни, учебни заведения и местата за отдих.

Получените сигнали за влошена акустична обстановка в различни зони – жилищни, смесени, производствено – складови и в зони за обществен и индивидуален отдих през изминалата година са общо **26**, седем от тях са препратени до ОД на МВР – Добрич и общински администрации за предприемане на мерки по компетентност, съгласно чл. 3, ал. 5, чл.16а, ал. 2, чл. 19, т. 2 и чл. 22, ал. 1 от Закона за защита от шума в околната среда. Извършените проверки при 17 от сигналите са установили, че 8 от тях са основателни, касаещи дейността на 4 различни локални източници на шум (ЛИШ).

Издадени са общо 4 предписания за привеждане в границите на здравните норми нивата на шума, излъчван от обектите (2 ЗОХ, 1 игрална зала и 1 складова база за строителни материали, която е ЛИШ, във връзка с постъпили жалби през 2021 г.). Двете предписания за ЗОХ предстоят да бъдат проверени през 2023 г. поради сезонния характер на обектите. Едното предписание е проконтролирано и изпълнено. В един обект не са проведени контролни измервания поради отказ на жалбоподателя за достъп до обекта. Предстои проследяване на ЛИШ.

С планов лабораторен контрол са обхванати 5 *локални източници на шум*, срещу които през 2021 г. са подавани жалби и сигнали. В 4 обекта са извършени контролни измервания, получените резултати за два обекта не съответстват на нормативните изисквания. Съставени и връчени са актове на юридическите лица за установените нарушения по ЗЗШОС. В един обект не са проведени контролни измервания поради отказ на жалбоподателя за достъп до обекта.

Издаване на становища относно спазване на граничните стойности на показателите за шум, излъчван от обекти, съгласно чл.16а, ал.1 от ЗЗШОС. Във връзка с постъпили 10 заявления са издадени 6 предписания, с оглед отстраняване на установени по документи несъответствия. Издадени са: 8 становища относно спазване на граничните стойности на показателите за шум в нормативно определения срок, 1 отказ за издаване на становище по чл. 16б, ал. 2 от ЗЗШОС поради неизпълнено предписание и 1 прекратяване на процедурата по искане на лицето, подало заявлението.

Е. Мониторинг на ЕМП:

През четвърто тримесечие е извършен мониторинг и оценка на факторите на жизнената среда, включващи нейонизиращи лъчения в жилищни, обществени сгради и урбанизирани територии. Планираният лабораторен контрол на източници на електромагнитни полета е осъществен съвместно със служителите на РЗИ-Варна. *Мониторингът е обхванал общо 32 базови станции за мобилна комуникация за установяване съответствието със здравните изисквания, съгласно Наредба № 9 за пределно допустими нива на електромагнитни полета в населените места и определяне на хигиенно-защитни зони около излъчващи обекти.*

Анализът и оценката на получените резултати от проведеното измерване на нивата на електромагнитни полета – плътност на мощност S [$\mu\text{W}/\text{cm}^2$] както в защитаваните обекти, така и в прилежащата зона на територии с голяма концентрация на население и жилищни сгради в област Добрич са показали, че определените стойности в пунктовете на измерване *не надвишават пределно-допустимото ниво за населени територии, съгласно Наредба №9/1991 г.*

През 2022 г. в инспекцията не са постъпили сигнали за неблагоприятни въздействия от базови станции.

Експлоатацията на мониторираните базови станции *не създава здравен риск* за населението, живущо и пребиваващо в съответните райони и защитавани обекти.

Материално-техническа осигуреност, състояние на апаратурата, внедрени методики и дейност по поддържане на сертификата на ИА БСА за акредитация на органа за контрол от вида А (ОКА)

Материално-техническата база, с която отдел ЛИ разполага, е поддържана в съответствие с изискванията.

ОКА продължи своята дейност, насочена за поддържане на действащата Системата за управление в непрекъснато съответствие с изискванията на предоставената от ИА БСА акредитация.

През м. януари, след успешно преминали етапи преакредитация бе продължен сертификатът за акредитация от ИА БСА, гр. София, за срок от 4 години до 2026 г.

Във връзка с поддържане на Системата за управление на ОКА са изготвени и приети Програма за калибриране на средствата за измерване за 2022 г.; Програми за обучение и мониторинг на персонала за 2022 г.; План за годишен вътрешен одит на СУ за 2022 г.

Планиран **вътрешен одит** за 2022 г. и оценка на място, във връзка с първи планов надзор на ОКА:

➤ Програмата за провеждане на **годишен вътрешен одит** на СУ в ОКА при РЗИ-Добрич за 2022 г. е изпълнена. През м. юни е проведен планов вътрешен одит на СУ, при който не са констатирани несъответствия.

През месец декември се проведе оценка на място от ИА БСА, във връзка първи планов надзор на ОКА. По време на оценката за място, чрез преглед на документи и записи и наблюдение на дейността беше установено, че ОКА при РЗИ-Добрич работи в съответствие с изискванията на БДС EN ISO/IEC 17020:2012 и Ръководство ИЛАС P15:05/2020. Не са констатирани несъответствия. Наблюдаваните служители доказаха, че притежават необходимата компетентност за извършване на контролните дейности от обхвата на ОКА.

През м. октомври е проведен планираният **Преглед на ръководството**, на който се отчете изпълнението на поставените цели и се приеха решения, във връзка с поддържане на функциониращата Система за управление на ОКА.

ОКА продължава да работи при условия, гарантиращи обективно и безпристрастно провеждане на дейностите по контрола. Предоставен е свободен достъп до услугите на всички заинтересовани страни, като ОКА не е предявявал никакви затрудняващи условия в т.ч.

финансови и каквито и да е било други на потребителите на услуги. Всички процедури са прилагани без дискриминация.

ОКА гарантира независимост по отношение на условията, при които са извършени услугите и удовлетворява изискванията за вид А от Приложение А на стандарт БДС EN ISO/IEC 17020:2012 и Ръководство ILAC–P15:05/ 2020.

Въз основа на проведеня Преглед за 2022 г., Ръководството констатира, че ОКА изпълнява изискванията на БДС EN ISO/ IEC 17020:2012, Ръководство ILAC-P15:05/2020 и Процедурата за акредитация BAS QR 2 на ИА БСА. В СУ на ОКА се прилагат изискванията на BAS QR 32 Процедура за акредитация на гъвкав обхват.

Внедрената и действаща Система за управление на ОКА е ефикасна и непрекъснато се поддържа в съответствие. Служителите стриктно спазват процедурите за контрол.

Всички дейности се изпълняват при оптимално използване на кадровия и материално-технически ресурс.

Провеждане на **метрологичен контрол** на средствата за изпитване и поддържане в актуално състояние на записите относно метрологичния им статус:

Програмата за калибриране на средствата за измерване за 2022 г. е изпълнена. Всички планирани СИ са калибрирани в срок, попълнени са съответните записи от ОНМО във връзка с метрологичната им проследимост.

Калибрирането е извършено в акредитирани от ИА БСА лаборатории за калибриране, като за всяко средство за измерване е издаден Сертификат за калибриране.

През м. декември, отделът изготви и представи на Министерството на здравеопазването два проекта, чрез които се осигуриха допълнителни капиталови средства за закупуване на съвременно оборудване - Спектрофотометър UV/VS и Професионален настолен рН-метър с кондуктометър. С осъвременяване на оборудването ще подобрим качеството на провеждания мониторинг на водата за питейно-битови нужди - основен фактор на жизнената среда със значение за здравето на населението, като същевременно ще отговорим напълно на европейските стандарти и на все по-големите изисквания за акредитация на лабораториите.

Снабдяване звената за контрол с актуални издания на новоизлезли **нормативни документи**:

ОКА прилага в контролната си дейност само актуални нормативни документи от акредитирания обхват. Отговорникът по метрологичното и нормативно осигуряване стриктно следи за настъпили промени в използваните нормативни документи и информира съответните служители.

През 2022 г. е настъпила промяна в нормативната база в областта на контрола на физични фактори на средата. Извършен е анализ на промените спрямо предишните версии на публикуваните документи, с който се установи, че не е необходимо актуализиране на документи от СУ.

При направена проверка от отговорник по МНО на използваните от ОКА нормативни документи е установено, че всички нормативни документи са налични и са на разположение на специалистите в звената за контрол.

Лабораторна дейност на отдел ЛИ по заявка на външни клиенти:

Подпомагане изпълнението на лабораторния контрол по договор с РЗИ-Силистра:

Води за питейно-битови цели - извършване на контролен мониторинг по *физико-химични и санитарно-микробиологични показатели от група А (постоянен мониторинг)* съгласно изискванията на Наредба № 9 за качеството на водата, предназначена за питейно-

битови цели.

Изследвани са от:

- **централно водоснабдяване** - **75** проби с **525** физико-химични и **225** микробиологични анализа; **5** проби с **8** анализа са нестандартни (1 – по показатели „електропроводимост“ и „нитрати“; 1 – по показател „мътност“; 2 – по показател „нитрати“ и 1 – по показатели „нитрати“, „Колиформи“ и „Ешерихия коли“).

- **местно водоснабдяване (гравитачни чешми)** – **20** проби със **140** физико-химични и **60** микробиологични анализа; **9** проби с **20** анализа са нестандартни

(3 проби - по показатели „нитрати“, „Колиформи“ и „Ешерихия коли“; 2 проби – по показатели „нитрати“ и „Колиформи“; 1 - по показател „Колиформи“ и 3 проби - по показатели „Колиформи“ и „Ешерихия коли“).

За сравнение през 2021 г. по държавен здравен контрол са планирани и изследвани:

- *от централно водоснабдяване* - 82 броя проби с общо 820 (574 физико-химични и 246 санитарно-микробиологични) анализа, от които 7 проби (8,5 %) с 8 анализа (1,0 %) са с отклонения; във връзка с проведен насочен здравен контрол са изследвани 2 броя проби с общо 3 физико-химични анализа, от тях 1 проба (50,0 %) с 1 анализ (33,3 %) е с отклонение.

- *от местно водоснабдяване (гравитачни чешми)* - 20 проби с общо 200 (140 физико-химични и 60 санитарно-микробиологични) анализа. С отклонения са 7 проби (35,0 %) със 17 анализа (8,5 %) (7 - по физико-химични показатели и 10 - по санитарно-микробиологични показатели).

Води от плувни басейни, използвани за спорт и отдых:

- извършване на микробиологичен и химичен контрол на вода от **плувни басейни** съгласно изискванията на *Инструкция № 34 за хигиената на спортните обекти и екипировка:*

➤ по **държавен здравен контрол** са планирани **13**, а са изследвани **11** проби по физико-химични и санитарно-микробиологични показатели. Извършени са общо **121** (**66** физико-химични и **55** санитарно-микробиологични) анализа, от тях **7** проби с **11** анализа са с отклонения (2 – по показател „перманганатна окисляемост“; 1 – по показател „активна реакция“; 2 – по показател „амоняк“ и „перманганатна окисляемост“; 1 – по показател „амоняк“ и „нитрити“ и 1 – по показател „перманганатна окисляемост“ и „Стафилококов титър“).

За сравнение през 2021 г. са планирани 16 проби, а са изследвани 14 проби с общо 154 (84 физико-химични и 70 санитарно-микробиологични) анализа, от тях 7 проби (50,0 %) със 7 анализа (4,54 %) са с отклонения.

Извършване на контрол по искане на външни клиенти:

Води:

Води за питейно-битови цели – лабораторен контрол по показатели от **група А** и **група Б** съгласно изискванията на *Наредба №9 за качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели:*

- изследвани са **13** проби с **56** анализа по физико-химични показатели и **17** проби с **33** анализа по санитарно-микробиологични показатели; **1** проба е нестандартна по показатели „нитрати“, „Колиформи“ и „Ешерихия коли“.

За сравнение през 2021 г. са изследвани по показатели от група А и група Б:

- *група А: 32 проби по физико-химични показатели и 36 – по санитарно-микробиологични показатели. Извършени са 144 физико-химични и 67 микробиологични анализа.*

Минерални води – извършване на изследвания съгласно изискванията на Наредба №14 за курортните ресурси, курортните местности и курортите и ПМС №178:

- от минерални водоизточници са изследвани **1** проба с **4** анализа по физико-химични показатели и **2** проби с **11** анализа по санитарно-микробиологични показатели; няма несъответстващи.

За сравнение през 2021 г.:

- от минерални водоизточници са изследвани **2** проби с **8** анализа по физико-химични показатели и **3** проби с **25** анализа по санитарно-микробиологични показатели.

Води от плувни басейни – извършване на изследвания съгласно изискванията на *Инструкция № 34 за хигиената на спортните обекти и екипировка:*

- изследвани са **335** проби (310 проби – от открити и 25 проби – от закрити плувни басейни) с **2010** броя анализи по физико-химични показатели с **1675** броя – по санитарно-микробиологични показатели.

- допълнително, във връзка с констатирани отклонения от допустимите норми, са изследвани **30** проби с **33** броя анализи по физико-химични показатели и **44** проби с **83** броя анализи по санитарно-микробиологични показатели.

За сравнение през 2021 г. са изследвани 300 проби (279 проби – от открити и 21 проби – от закрити) плувни басейни с 1800 броя анализи по физико-химични показатели и 1500 броя – по санитарно-микробиологични показатели.

- допълнително, във връзка с констатирани отклонения от допустимите норми, са изследвани **30** проби с **40** броя анализи по физико-химични показатели и **60** проби с **217** броя анализи по санитарно-микробиологични показатели.

Контрол на физични фактори на средата:

И през тази година, във връзка с усложнената епидемична обстановка и разпространението на COVID-19, бе ограничен лабораторния контрол с измервания на **физични фактори на средата**, извън град Добрич.

Проведен е лабораторен контрол с измервания по постъпили **заявки** на физически и юридически лица на следните **физични фактори на средата:**

- **микроклимат:**

- в **10** обекта са взети **22** проби с **87** измервания;

- **осветление:**

- в **12** обекта са взети **43** проби с **43** измервания;

- **шум:**

- в **3** обекта са взети **22** проби с **59** измервания на шум.

За сравнение през 2021 г. са извършени измервания на:

➤ **микроклимат:**

- в 6 обекта са взети 11 проби с 48 измервания;
- **осветление:**
- в 15 обекта са взети 88 проби с 88 измервания;
- **шум:**
- в 4 обекта са взети 20 проби с 20 измервания.

Съвместна дейност - за ефективно и комплексно решаване на различни проблеми в хода на работата е търсено съдействие от останалите структурни звена в рамките на РЗИ, както и от различни ведомства, организации и др.

Съвместна дейност в структурата на РЗИ-Добрич

Постигната е добра координация и активно взаимодействие с останалите дирекции в РЗИ при изпълнението на конкретни задачи и осигуряване ефективност в работата им при така възникналите извънредни обстоятелства в условията на COVID-19.

В процеса на работа е осъществявана непрекъсната колаборация между двата отдела в дирекцията - най-вече при изпълнение на мониторинговите програми и обективизиране на контрола чрез извършване на необходимите изследвания по физични, физикохимични и микробиологични показатели при реализиране на планови и извънпланови задачи (извънредни ситуации, жалби и сигнали). При необходимост са провеждани инструктажи относно хода на съвместните проверки и прилагането на здравните изисквания при конкретни ситуации.

Служители от двата отдела са съвместявали пробонабирането на питейна вода, което е подпомогнало изпълнението на плана за контролен мониторинг.

През 2022 г. служителите на дирекцията са работили добре съвместно и с представители на:

- Дирекция АПФСО – при осъществяване обмен на информация, свързана с регистрацията на ООП и поддържане на съответните публични регистри, административното обслужване, осигуряване поддръжка на компютърната техника, снабдяването с материали, ЛПС, консумативи и провеждане на необходимите маршрути;
- Дирекция НЗБ, отдел ПЕК – съвместна работа във връзка с усложнената епидемична обстановка от COVID – 19 в страната и при извършване на насочен здравен контрол във връзка с постъпили сигнали;
- Дирекция МД – съвместна работа при провеждане на граничен здравен контрол;
- РЗИ-Варна – провеждане на лабораторен контрол в хода на ДЗК.

Съвместни дейности, реализирани в изпълнение на Споразумение за координация и сътрудничество между МЗ и НС “Полиция”

Съвместната работа с представителите на полицията е доста активна през изминалата година, като основният ѝ акцент касае провеждането на насочен здравен контрол за предотвратяване и ограничаване негативните последици от COVID-19 и проверки за спазване на чл.54, чл.54а, чл. 55, чл. 56 и чл. 56а от Закона за здравето. Такъв е осъществяван за спазване на протиепидемичните мерки, разпоредени в заповедите, издадени от министъра на здравеопазването и Директора на РЗИ-Добрич, вкл. и по повод постъпили сигнали. Подробна информация за извършените проверки, установените нарушения и предприетите във връзка с това мерки, е изпращана в ежеседмичните и ежемесечни отчети към МЗ.

По повод обявената извънредна епидемична обстановка от COVID-19, вкл. във връзка с постъпили сигнали са извършени 113 проверки, съвместно със служителите на ОД на МВР-Добрич и др. ведомства за спазване на противоепидемичните мерки, приоритетно в обекти с обществено предназначение, заведения за обществено хранене и развлечения и други обществено достъпни обекти и места, подлежащи на контрол.

Най-честите нарушения, установявани в хода на контролната дейност, са свързани с:

- неспазване изискването за носене в закрити обществени места на защитна маска на лицето, покриваща носа и устата;
- пропуски в дезинфекционния режим, вкл. липса на дезинфектанти, отговарящи на здравните изисквания и неводене на записи за извършвания дезинфекционен режим.

По повод констатирани нарушения в хода на проверките са предприети следните мерки:

- издадени са общо 7 предписания за провеждане на задължителни хигиенни и противоепидемични мерки;
- съставени са 34 акта за установени административни нарушения (29 – на физически лица и 5 – на юридически лица).

Съвместна дейност с други ведомства и организации

Освен с полицията, добра съвместна работа при провеждане на здравния контрол е извършена и с представители на:

Общинските администрации:

- при работата по проблемите на ЗТЕ и ЗУТ;
- в направление ПБПЗ и изпълнение на дейностите по здравно-профилактични програми;
- насочени проверки по сигнали за проблеми от комунално-битов и хигиенен характер (чистота на населени места, изтичане на отпадни води, шум и др.);
- насочени проверки с представители на Черноморските общини относно готовността на морските плажове и плувните басейни за сезон 2022 г.;
- проверки за установяване готовността на училищата за започване на новата учебна година.

“ВиК Добрич” АД - при контрола върху качеството на питейната вода, подавана по водопроводната мрежа на населените места, проверки по сигнали/жалби.

Областна Дирекция “Земеделие” - участие в 8 комисии за промяна предназначението на земеделските земи.

Областна администрация, Общински администрации ОДБХ-Добрич, РИОСВ-Варна, ОД на МВР-Добрич, ОУ “ПБЗН”-Добрич - по Заповед №РКД-22-15/16.03.2022 г. на Областния управител са извършени 16 съвместни проверки на 10 склада със застояли ПРЗ и 6 площадки със 164 ББ-кубове, находящи се на територията на Община Добричка, Община Шабла, Община Каварна, Община Балчик, Община Ген. Тошево и Община Тервел.

Продължили са сътрудничеството, партньорството и добрата съвместна работа с другите институции при осъществяване на дейности **по профилактичните програми**. Постигането на желаните ефекти от тях е невъзможен без подкрепата и единодействието на различните ведомства. Експертите от отдела, които работят по проблемите на превенцията и промоцията на здравето са желани партньори и търсени консултанти и обучители. Те осъществяват тясно взаимодействие с общинските администрации, както и с различните комисии и съвети

към тях; с ръководствата на училищата и детските заведения; социални домове и пенсионерските клубове; Центъра за психично здраве-Добрич; Общински Младежки център “Захари Стоянов”, гр. Добрич; Дирекция “Социално подпомагане”; Библиотека “Дора Габе” и др. Регионалните медии са редовни партньори при осъществяването на различните промотивни и профилактични дейности, както и при отбелязване на традиционните дни на здравето и други актуални теми.

Методична помощ, квалификация и обучение на кадрите

Работата за повишаване квалификацията на служителите е задължително условие за поддържане високо ниво на професионална компетентност.

В отдел ДЗК - служителите от отдела са взели участие в следните обучения и участия за повишаване на квалификацията:

- Началникът на отдела е взел участие в онлайн уебинар на тема „Големите промени в Закона за административните нарушения и наказания, в сила от 23.12.2021 г.“;
- онлайн в електронно самообучение „Въведение в държавната служба - електронни модули“ през месец март и в обучение, през м. април, проведено в ИПА, гр. София на тема: „Въведение в държавната администрация“- 2-ма участника;
- в обучение, проведено в НЦОЗА, гр. София на тема „Новите рискове от тютюнопушенето с оглед пандемията от SARS-CoV-2 и изискванията към консултациите за отказване, които те поставят“ - 1 участник;
- в обучителен семинар, проведен в гр. Хисаря на тема: „Здравословно хранене на децата и учениците“ - 1 участник;
- в онлайн уебинар и дискусии във връзка с консултации по проекти за „Съставяне на карти на райони под заплаха и с риск от наводнения за Дунавски район за басейново управление“ -1 участник;
- във връзка с изпълнението на Проект № BG16M1OP002-1.017-0001-C02 „ПУРБ 2022-2027“, финансиран по Оперативна програма „Околна среда“ 2014-2020 г. – онлайн участие в обществено обсъждане на проект на междинен преглед на значимите проблеми при управлението на водите в Дунавски район за басейново управление-1 участник.

Проведени 7 вътрешни обучения/колегиуми - по повод актуализирани нормативни документи (Наредба № 26 за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях, Наредба № 3 за здравните изисквания към детските градини и Наредба № 10 за здравните изисквания), след участия на двама служители в два курса (външно обучение), във връзка с постъпило писмо от МЗ относно проблеми, касаещи предявени претенции за козметични продукти и поповод разясняване и запознаване с Етичния кодекс на РЗИ-Добрич.

В отдел ЛИ - обучението на служителите е приоритет в работата на отдела и като ОКА, с оглед постигане високо качество при изпълнение на поставените задачи. Професионалната компетентност и умения на персонала са поддържани и повишавани чрез участие в различни форми на обучение – курсове, семинари и работни срещи, организирани от НЦОЗА и други организации, колегиуми и самообучения.

През годината са проведени 8 *вътрешни обучения/колегиуми* по повод актуализирани нормативни документи от обхвата на акредитацията и след участия на двама служители в два курса (външно обучение): един, свързан с прилагане на нормативни документи в областта на акредитацията и втори – във връзка с прилагане на новости в областта на контрола на физични фактори на средата.

В периода 20.06 - 18.07.2022 г. ОКА участва в *междулабораторни сравнителни изпитвания*/ схеми за изпитвания на пригодност

съгласно ОКА 6.1/03-ПР-01-ФК Програмата за участие в изпитвания на пригодност, в областта на микробиологичния контрол на води, проведено от акредитиран провайдер ИНТЕРПРОДЖЕКТ ЕООД, гр. София. Изготвен е Доклад за оценка на участието в изпитване за пригодност (ОКА 6.1/03-ПР-02-ФК), от 12.09.2022 г.

ОКА получи Сертификат №IP-189-14/ 2022 от акредитирания провайдер при ИНТЕРПРОДЖЕКТ ЕООД за своето успешно участие, за завършване на Технически проект Води от плувни басейни/ IP-189/2022, ниво 2: Микробиологична характеристика *Staphylococcus aureus*. Това е доказателство за постигнатата висока точност и достоверност, с което се признава удовлетворителното участие.

Създадените условия в ОКА за усъвършенстване на уменията и компетентностите на персонала, чрез непрекъснато наблюдение при изпълнение на контролните дейности, съчетано с подходящо обучение и участие в междулабораторни изпитвания за пригодност, са ефективни. Всичко това спомага за поддържане на адекватна професионална компетентност на всеки член от персонала.

В заключение:

На база представените резултати от дейността през 2022 г. могат да бъдат направени следните *изводи*:

- Независимо от извънредните обстоятелства и срещаните трудности, свързани с пандемията, всички поставени задачи и допълнително възложени ангажименти в областта на общественото здраве успешно са реализирани, благодарение на личната ангажираност и отговорност на служителите, тяхната висока професионална компетентност, както и адекватно предприеманите мерки в организационен план чрез *мобилизиране на състава*, преразпределяне на работа и отговорности, осигуряване на поливалентност, взаимозаменяемост и екипност в работата.
- Характерно за работата по ДЗК през 2022 г. са многобройните *насочени проверки*, свързани с осъществявания контрол на противоепидемичните мерки, съгласно издадените заповеди на МЗ и Директора на РЗИ-Добрич, както и във връзка с постъпилите жалби и сигнали, чийто брой се запазва висок.
- Поставеният акцент върху контролната дейност за опазване на общественото здраве в условията на извънредна епидемична обстановка е довел до *повишане възискателността* на контрола.
- *Взаимодействието* с представителите на други ведомства и организации е спомогнало за комплексното и ефективно постигане на целите, решаване на проблемите и преодоляване на възникналите трудности.
- *Осигурявана е непрекъснато информация*: за населението – относно мерките, които следва да бъдат спазвани в условията на пандемията от COVID-19; за кметовете на общините, областния управител, ОД на МВР-Добрич и др. институции – относно получените указания и заповеди на МЗ и Директора на РЗИ-Добрич; за медиите – относно предприетите действия в хода на ДЗК по конкретни случаи; за физически и юридически лица – по повод постъпилите от тях многобройни запитвания за разяснения на въведените противоепидемични мерки.
- Новите предизвикателства в работата са наложили *придобиването на нови знания и умения от служителите*, най-често в хода на работа и/или дистанционно, което е допринесло за подобряване нивото на тяхната компетентност и професионализъм.
- Създадената организация по управление на риска и предприетите действия при така възникналите екстремни обстоятелства, свързани с разпространението на COVID-19, са спомогнали за ограничаване и предотвратяване на негативните последици в работата на дирекция ОЗ и инспекцията като цяло, като са осигурили успешното изпълнение на поетите ангажименти, *осъществяване на необходимия противоепидемичен и здравен контрол за защита на общественото здраве*.

Насоки за бъдеща работа:

- Прилагане на подхода за оценка на риска в хода на провеждания здравен контрол и приоритизиране дейността на отделите въз основа оценката на риска, съобразно указанията на МЗ.
- Ефективно прилагане на европейското и национално законодателство, на утвърдените стандартни оперативни процедури, на издадените ръководства, инструкции и указания.
- Предприемане на адекватни, последователни и съизмерими административнонаказателни мерки и мерки за административна принуда, като съществен елемент от контролната дейност.
- Активно взаимодействие с представители на други ведомства и организации, прилагане на комплексен подход при решаването на проблемите.
- Работа по профилактични програми и здравно образование, съобразно регионалните и национални приоритети, при отчитане на финансовия и човешки ресурс за тяхната реализация.
- Поддържане акредитацията на ОКА. Подобряване материално-техническата база и дооборудване на лабораторния отдел в съответствие с изискванията за добра лабораторна практика.
- Прилагане политика на независимост, прозрачност и информиране на обществеността по проблеми, свързани с общественото здраве.

Системата на държавния здравен контрол и опазване на общественото здраве доказва своята ефективност и в екстремните условия от разпространението на COVID-19. Необходимо е тя да бъде подкрепена на всички нива, за да продължи да функционира, включително и да привлича за работа в нея нови и млади кадри, като им осигурява необходимата подготовка, обучение и квалификация, адекватно заплащане и добри условия за работа и развитие.

ДЕЙНОСТИ ПО НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ БОЛЕСТИ

Организация на работа

Дейността на отдел “ПЕК” бе организирана и се провеждаше по предварително изготвен годишен план. Изпълняваха се и задачи, свързани с допълнителни разпоредения от МЗ и основно в контекста на разпространение на COVID-19.

Със Заповед на Директора на РЗИ - Добрич работата в отдел “ПЕК” е разпределена по тематичен и обектов принцип, като се спазва правилото за взаимна заменяемост между здравните инспектори.

На обектите, подлежащи на контрол, се оформят досиета, съдържащи протоколи от проверки, предписания, протоколи от извършен лабораторен контрол. За ОПЛ са обособени досиета по имунопрофилактика, съдържащи тримесечните им отчети и с натрупване от началото на годината, справки за получените и изразходвани ваксини и остатъка в края на всяко тримесечие.

Проверките се отразяват в обектови книги и се въвеждат в компютърна програма по текущ и тематичен здравен контрол по видове. През месец юли са проведени междинните срещи, а през месец януари 2023г. - годишна оценка на изпълнението на служителите. Обектите, подлежащи на противоепидемичен контрол от отдел “ПЕК” са 923, (нововзети обекти 38, закрити - 57).

Реализирани са общо 2881 проверки (текущи проверки, текущ паразитологичен контрол, отчети по имунопрофилактика, проверки по надзор на остри вяли парализи, но спазване разпоредбите на чл. 117 и чл. 119 на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му, проверки по спазване разпоредбите на чл. 56 от Закона за здравето, проверки по спазване на здравните изисквания от лечебните заведения във връзка с регистрацията им, по сигнали на граждани, по епид. показател). ОМП - 498.

През 2022г. при текущ контрол по спазване на здравно-хигиенния и противоепидемичен режим на работа в ЛЗ за болнична и извънболнична помощ и в други контролирани обекти при 161 проверки, контролът е обективизиран с лабораторни изследвания.

През календарната 2022г., от РЗИ - Добрич са издадени 10 Становища за класификация на отпадъците. През 2022г. броят на издадените актове за установени административни нарушения от отдел ПЕК е 16.

През 2022г. от 107 детски и социални заведения от служителите на отдел ПЕК бяха взети 783 проби от битова среда за санитарно-паразитологичен контрол. Отчетен е един положителен резултат за Ентеробиус вермикуларис.

От подлежащите на годишен профилактичен паразитологичен контрол, съгласно Наредба № 5 за диагностика, профилактика и контрола на местните паразитози - в 101 детски заведения са извършени общо 3063 изследвания с перианален отпечатък и 1531 фекални проби, от които с положителни резултати за Ентеробиоза са 131, няма с положителен резултат за *L. (giardia) intestinalis*.

През 2022г. от отдел “ПЕК” са издадени 442 предписания до 228 обекти - лечебни заведения, социални домове, кметове на общини.

И през изминалата година основна част от дейността на служителите от Дирекция НЗБ заемаше оказването на организационно-методична помощ на медицинските специалисти от лечебните заведения за болнична и доболнична помощ, здравните кабинети в детските и учебни заведения, временни имунизационни пунктове (ВИП):

- По имунопрофилактика на ОПЛ и ВИП;
- По профилактиката и контрола на ВБИ;
- По проблемите на дезинфекция и стерилизация в ЛЗ;
- Всички получени указания, заповеди, клинични насоки и др. в контекста на разпространение на COVID-19 са своевременно сведени до знанието на лечебните заведения в областта и предоставени на сайта на инспекцията за информация на граждани и медицински специалисти от лечебните заведения.;
- Във връзка с писма на МЗ № 16-01-65/16.04.2022г. и № 16-01-65/27.04.2022г. относно случаи на Остър хепатит с неизвестна етиология при деца са изготвени указателни писма до ЛЗ в областта;
- Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-48/10.05.2022г. е изготвено уведомително писмо до ЛЗ в областта относно надзор на внасяните паразитози. В указания срок е изготвен и изпратен в НЦЗПБ отчет за цялостната дейност по профилактиката и надзора на маларията и другите внасяни паразитози.
- Във връзка с писма на МЗ № 16-01-75/23.05.2022г. и № 16-01-75/26.05.2022г. относно надзор и контрол на заболяването маймунска вариола указанията на МЗ са сведени до знанието на ЛЗ в областта;
- Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-61/19.09.2022г. са изготвени напомнителни писма до лечебните заведения в областта, ловно-рибарските дружества и ОДБХ- Добрич относно надзор на Трихинелоза;

- Във връзка с писмо на МЗ № 94-4865/21.11.2022г. е изготвено уведомително писмо до кметовете на общини в областта и РДСП гр. Добрич относно настаняване на нови потребители в резидентни услуги;
- Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-82/07.12.2022г. Указания за пробонабиране и лабораторна диагностика при лице със съмнение за дифтерия са изпратени до лечебните заведения в областта.

Здравно-промотивна дейност на Дирекция “НЗБ”

- Информационни бюлетини до всички средства за масова информация на територията на областта;
- Разпространени са здравно-образователни материали, предоставени от МЗ, раздадени на ОПЛ, медицински специалисти и граждани, ЗОМ на консултирани в КАБКИС, ЗОМ, изготвени със средства по национални програми;
- Обучения на ОПЛ и медицински специалисти по национални програми.

ДЕЙНОСТИ ПО ЕПИДЕМИОЛОГИЧНИЯ НАДЗОР НА ЗАРАЗНИТЕ И ПАРАЗИТНИ БОЛЕСТИ

Планови, тематични и други проверки

- Спазване на здравните изисквания и протиепидемичен режим на работа в подлежащите на контрол обекти;
- Изпълнение на плановите показатели по ваксиналното покритие на подлежащите лица, отчитане на профилактичните имунизации;
- Транспортиране и съхранение на ваксините; Наличност, отчитане и разход на биопродуктите, спазване на хладилната верига;
- Спазване протиепидемичния режим на работа в лечебните заведения, състояние на стерилизационната апаратура;
- По проблемите на разделно събиране, съхранение и обезвреждане на опасните болнични отпадъци във връзка с Наредба № 1 от 9 февруари 2015г. за изискванията към дейностите по събиране и третиране на отпадъците на територията на лечебните и здравните заведения;
- Разкриваемост и регистрация на ВБИ;
- Проверки в родилните отделения при откази от имунизации;
- Спазване изискванията за безопасна работа от медицинския персонал, насочени към предпазване от заразяване с инфекции, предавани по кръвен път и рискове, свързани с експозиция на биологични агенти;
- Активен надзор на ОЗБ през летния сезон; регистрация и съобщаване на заразните и паразитни болести, контрол на дейността на лечебните заведения по Черноморието; извършени са епидемиологични проучвания във връзка със сигнали за заболели туристи със стомашно-чревна симптоматика;
- Регистрация и съобщаване на ОВП;
- Качество на провежданите дезинсекции и дератизации в обектите;
- Контрол на наличните и използвани биоцидни препарати (за ДДД). Срок на годност, наличие на разрешение за пускане на пазара, време на експозиция и концентрация;

- Епидемиологичен надзор на Туберкулозата, специфична химиопрофилактика на подлежащите контактни лица и деца/лица с хиперергичен кожен туберкулинов тест на Манту;
- Проверки в МБАЛ и при ОПЛ за безопасна инжекционна практика и спазване на хладилната верига;
- Проверки в лечебните заведения в изпълнение разпоредбите на чл. 56 от Закона за здравето във връзка с въвеждане на пълната забрана за тютюнопушене;
- Съвместни проверки: с Д „МД“ - във връзка с постъпили жалби и сигнали и при регистрация на лечебни заведения; с Дирекция „ОЗ“ във връзка с постъпили жалби и сигнали;
- Сентинелно наблюдение и съобщаване на заболяемите от ОРЗ и ГРИП;
- Паразитологичен контрол в подлежащите обекти - противоепидемична, профилактична, контролна и организационно - методична дейност;
- Контрол и дейности по ДДД

Във връзка с планиран контрол по качеството и ефективността на дезинфекциите и стерилизациите и спазване противоепидемичния режим в подлежащи на контрол обекти през 2022г. от служителите на отдел ПЕК са извършени 161 проверки.

През 2022г. е проведен микробиологичен контрол на провежданите дезинфекции и стерилизации. От епидемиологично значими обекти са взети общо 555 проби. От тях 34 са отчетени като нестандартни.

Проконтролирана е стерилизационната апаратура в Централните стерилизационни към МБАЛ и ДКЦ с химични индикатори и биологични тестове.

От служители на отдел ПЕК по документация са проконтролирани 96 автоклава в лечебни заведения за болнична и извънболнична помощ с химични индикатори, 22 - с биологични тестове, отчетена е 1 нестандартна проба.

Проверени са 92 сушилни, не са отчетени нестандартни проби.

Във връзка с разпоредбите на Наредба № 1 от 05 януари 2018г. за условията и реда за извършване на дезинфекция, дезинсекция и дератизация, изпратено уведомление от ДДД фирма в областта и писмо на МЗ, в указания срок е извършена проверка във фирмата и писмено е уведомено МЗ за резултатите. Същата е вписана в регистъра на МЗ.

Във връзка с предстоящите сезонни климатични условия и ангажиране вниманието на общинските власти за необходимостта от своевременно организиране и провеждане на съответните дезинсекционни, деакаризационни и дератизационни мерки през първо тримесечие на 2022г. са изготвени и изпратени предписания до всички кметове на общини в областта за редовно окосяване и почистване на тревни площи в и извън населените места, масово посещавани от населението; деакаризация на открити тревни площи след преценка на епидемиологичния риск от разпространение на кърлежопреносими заболявания при спазване изискванията на Наредба № 1 от 05 януари 2018г. за условията и реда за извършване на дезинфекция, дезинсекция и дератизация; поддържане на окосени тревни площи в детските градини и двукратна обработка с инсектицид за предпазване от кърлежи, съгласно Наредба № 3 от 05.02.2007г. за здравните изисквания към детските градини; провеждане на ларвицидни и имагоцидни обработки срещу комари през пролетно - летния сезон и едно предписание до Водоснабдяване и Канализация Добрич за провеждане на дератизация на каналната мрежа. Протоколи от извършените обработки са предоставени в РЗИ - Добрич.

В изпълнение на възлагателна заповед на МЗ № РД-01-326/ 21.07.2022г. е създадена организация и сключен договор с ДДД фирма за прилагане на дезинсекционни мероприятия за контрол на комарните популации през 2022г. с оглед на превенция на риска от бедствия

и ограничаване на рисковете за общественото здраве.

В изпълнение на писмо на МЗ с изх. № 16-00-56/31.05.2022г. е изготвена и изпратена в МЗ информация за осъществените дезинсекционни мерки за борба с комарите на територията на областта.

През 2022г. са регистрирани 5 случая на трансмисивни инфекции, заболяемост 2,99‰ - 5 случая на Лаймска болест (заболяемост 2,99‰).

През 2021г. е регистриран 1 случай на трансмисивна инфекция, заболяемост 0,59‰ - 1 случай на Лаймска болест.

През 2022г. продължи съобщаването с бързи известия на всеки ухапан от кърлеж. През 2022г. са съобщени с бързи известия 42 ухапани от кърлежи лица, срещу 76 за 2021г.

Всички регистрирани ОЗБ при украински граждани своевременно са съобщени в МЗ.

Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-31/ 15.03.2022г. е създадена организация за изследване на фекални проби на украински деца и уточняване на имунизационния им статус, изготвени са уведомителни писма до РУО-Добрич и лечебните заведения в областта. Издадени са предписания до ОПЛ в областта във връзка с указания на МЗ относно имунизирването на деца от Украйна и допускането им в организирани колективи.

Във връзка с писмо на МЗ № 48-05-12/09.08.2022г. на 22.08.2022г. и на 23.08.2022г. в хотели в с. Кранево и КК Албена са проведени срещи с родители и представители на украинската общност за повишаване на информираността им относно прилагане на ваксини, включени в Имунизационен календар на Република България и здравни изисквания за постъпване в детски ясли, детски градини и училища.

Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-68/10.05.2022г. е организирана и е проведена скринингова кампания за изследване за вирусни хепатити по случай Световен ден за борба с хепатита в периода 29.07.2022г. - 05.08.2022г. в РЗИ - Добрич са изследвани 17 лица с бързи тестове за хепатит В и хепатит С, с отрицателни резултати.

НАДЗОР НА ОВП

От началото на 2013г. функционира уеб-базирана информационна система за надзор на остри вяли парализи (ОВП) и полиомиелит. Ежеседмично във Форма № 1 на системата се въвежда - Сигнална седмична информация за съобщаване на случаи на ОВП. При липса на открити случаи се попълва “нулево” съобщение.

Ежегодно ръководителите на лечебните заведения определят отделенията (инфекциозни, неврологични, други), в които се провежда активен надзор на ОВП (приложение № 2 от Инструкцията), както и процедурата, с която се извършва съобщаването на заболелите с ОВП в РЗИ съгласно Инструкцията в Информационната система за надзор на ОВП. Информацията за отделенията, в които се провежда активен надзор на ОВП е изпратена в МЗ.

Служителите от отдел “ПЕК” упражняват ежемесечен епидемиологичен надзор на Остри вяли парализи в 3 отделения на МБАЛ на територията на областта, като информацията се въвежда в системата.

През 2022 г. са направени 36 тематични проверки съгласно Инструкцията в Информационната система за надзор на ОВП в отделенията във връзка с надзора. При проверките е констатирано, че всички проучени и регистрирани в системата случаи са своевременно съобщени

в РЗИ и няма случаи, които не са съобщени.

Води се регистър и са оформени досиета на заболелите с ОВП деца до 15 годишна възраст. Изпращат се проби в НЦЗПБ и се събира информация за проследяващи прегледи на 60-ия ден на заболелите в областта. През 2022г. са регистрирани и съобщени в НЦОЗА 4 случая на Неврит на лицеви нерв при деца до 15 годишна възраст в областта.

Данните са въведени в информационната система. Осигурени са проби от заболелите деца за вирусологично изследване в лаборатория „Ентеровируси“ на НЦЗПБ. От пробите не са изолирани ентеровируси.

При анализиране на показателите за изпълнение на дейностите по надзора на ОВП по отношение на навременното проучване на съобщените случаи през 2022г., случаите са проучени до 48ч. от тяхното съобщаване в РЗИ - Добрич. Осигурени са адекватни фекални проби, в два последователни дни до 14-я ден от началото на парализата. Фекалните проби са получени в Националната референтна лаборатория своевременно в добро състояние.

Проведени са контролни прегледи за наличие на остатъчни явления 60 дни след началото на парализата.

АНАЛИЗ НА ДЕЙНОСТТА ПО ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ИМУНИЗАЦИОННИЯ КАЛЕНДАР НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ ЗА ОБЛАСТ ДОБРИЧ ЗА 2022 Г.

Планиране и своевременно осигуряване на необходимите количества биопродукти

Годишният план за календарната година за необходимите биопродукти за област Добрич се изготвя от отдел “ПЕК”, Дирекция “НЗБ” на РЗИ - Добрич.

При планирането се отчитат данните от регистрите на населението, очакваната раждаемост, изготвените годишни планове от ОПЛ и МБАЛ в областта.

Обобщеният план на областта включва подлежащия на задължителни и целеви имунизации и реимунизации контингент и необходимите за него количества биопродукти, разпределени по тримесечия.

Така изготвеният план е представен в Дирекция “Опазване на общественото здраве и здравен контрол” на МЗ.

Въз основа на изготвения обобщен план на областта и разпределението на необходимите биопродукти по тримесечия се изготвят заявки за съответните количества биопродукти.

Отчитането на биопродуктите става след представяне на тримесечно сведение за действително извършените имунизации.

Изготвен е и изпратен в МЗ обобщен годишен план за 2023г., включващ броя на лицата, подлежащи на задължителни и целеви имунизации и реимунизации и на постекспозиционна профилактика със серуми и имуноглобулини и необходимите количества биопродукти за обхващането им, разпределени по тримесечия, съгласно Наредба № 15 за имунизациите в Република България.

През годината МБАЛ на територията на областта са ритмично снабдявани с БЦЖ, НВ-ваксина и Верораб.

Продължава ежеседмичното и ежемесечно изпращане в МЗ на информация за движението на биопродуктите в областта.

Осигуряване на хладилното съхранение и транспорт на биопродуктите

Наличните биопродукти в РЗИ се съхраняват в хладилна камера и хладилници, като се контролира температурния режим в тях.

Амбулаториите за ПМП са оборудвани с необходимата хладилна техника, термометри и хладилни чанти, води се документация за регистрация на температурния режим.

При текущия контрол се акцентира и на безопасната инжекционна практика при приложението на биопродуктите, както и на обезвреждането на опасните отпадъци в посочените лечебни заведения.

Проверките се осъществяват на място в амбулаториите, родилните отделения, кабинети за противобясна имунизация към МБАЛ, като се следи за:

- Състояние на хладилните съоръжения и поддържане на оптимална температура в тях;
- Водене на необходимата документация за контрол върху температурния режим на хладилните съоръжения;
- Начин на подреждане и съхранение на биопродуктите;
- Рационално оползотворяване на многодозовите флакони в рамките на посочените срокове за използването им.

Не са констатирани несъответствия между данните в РЗИ и данните, предоставени от ОПЛ при отчитането на биопродуктите. Създадена е организация за успоредно контролиране на имунизационния обхват и разхода на биопродуктите.

Мониторинг на имунизациите и реимунизациите

Мониторингът е на база Приложение 7 от Наредба № 15, представено в отдел “ПЕК” на РЗИ - Добрич от амбулаториите за ПМП и родилните отделения на МБАЛ в областта по тримесечия и с натрупване от началото на годината.

А. Задължителни планови имунизации и реимунизации

Имунизация против Туберкулоза на новородените на територията на област Добрич

Обхванати с БЦЖ ваксина новородени през 2022г. са 756 деца, от подлежащи 791, което е 95,58% обхват.

За белег на 7 месечна възраст от 943 подлежащи по данни на ОПЛ са проверени 855 деца (90,67%). Установени са 10 деца без белег, които са проверени с проба Манту, 4 са с отрицателни резултати и са имунизирани.

Проверени с проба Манту

7 - годишна възраст: общ брой подлежащи - 1476, от които 996 са обхванати с проба Манту, което е 67,48%. От тях 116 са отрицателни и 99 са реимунизирани - 85,34%.

Дифтерия, Тетанус, Коклюш, Хепатит Б, Полиомиелит, ХИБ с шесткомпонентна ваксина

I прием - подлежащи 1000, обхванати 938 - 93,8%;

II прием - подлежащи 1000, обхванати 916 - 91,6%;

III прием - подлежащи 959, обхванати 801 - 83,52%.

Дифтерия, Тетанус, Коклюш, Полиомиелит с четириккомпонентна ваксина ДТКаПи

I прием - обхванати 3 деца;

II прием - обхванати 4 деца;

III прием - обхванати 6 деца;

IV прием - обхванати 22 деца.

Реимунизирани с ДТКбПи на 6г. - подлежащи 1537, обхванати 1069 - 69,55%.

Дифтерия, Тетанус, Коклюш, Полиомиелит, ХИБ с петкомпонентна ваксина

I прием - обхванати 15;

II прием - обхванати 16;

III прием - обхванати 37;

IV прием - подлежащи 1080, обхванати 940 - 87,04%.

Реимунизирани с Тдка на 12г.

12 г. - подлежащи 1658, обхванати 946 - 57,06%.

Реимунизация против Тетанус и Дифтерия

17 г. - подлежащи - 1737, обхванати - 1077 - 62%;

25 г. - подлежащи - 1282, обхванати - 206 - 16,07%;

35 г. - подлежащи - 2076, обхванати - 343 - 16,52%;

45 г. - подлежащи - 2435, обхванати - 368 - 15,11%;

55 г. - подлежащи - 2265, обхванати - 371 - 16,38%;

65 г. - подлежащи - 2310, обхванати - 409 - 17,71%;

75 г. - подлежащи - 1901, обхванати - 348 - 18,31%;

На и над 85г. - подлежащи 649, обхванати - 96 - 14,79%.

Имунизация против Вирусен хепатит тип Б

I прием - подлежащи 793, обхванати 783 - 98,74%;

II прием - обхванати 6;

III прием - обхванати 2.

Имунизация против Морбили, Паротит, Рубеола

Подлежащи на имунизация с Триваксина на 13 месечна възраст са 1037 деца, от които 948 са обхванати, което е 91,42% обхват.

Подлежащи на 12-годишна възраст - 1658, от които 1242 са обхванати, т.е. 74,91%.

На други възрасти - 28 лица.

Пневмококова конюгирана ваксина

I прием - подлежащи 1054, обхванати 976 - 92,6%;

II прием - подлежащи 900, обхванати 827 - 91,89%;

III прием - обхванати 50;

IV прием - подлежащи 900, обхванати 793 - 88,11%.

Б. Целеви имунизации

Противобясна ваксина

През 2022г. на 26 лица, претърпели наранявания от животни е извършена имунизация с противобясна ваксина.

В. Препоръчителни имунизации

Хепатит Б

От ОПЛ са отчетени 5 имунизации.

Хепатит А

От ОПЛ са отчетени 2 имунизации.

Грип

За изминалата година с противогрипна ваксина ОПЛ са обхванали 4682 лица по Национална програма и 533 лица със закупена от тях ваксина.

В Имунизационния кабинет на РЗИ - Добрич са направени 4 противогрипни ваксини, осигурени от граждани.

Човешки папиломен вирус

През 2022г. на 12 и 13 годишни момичета са направени общо 147 дози ваксина по двудозова схема на имунизация.

Имунизирани в други възрасти - 3.

Ротавирусни инфекции

Направени са 1261 имунизации.

Варицела

От ОПЛ са отчетени 2 имунизации.

Тетанус при нараняване

През 2022г. са направени общо 74 реимунизации.

Дейност на областната комисия за отлагане от имунизации по медицински противопоказания

Със Заповед на Директора на РЗИ - Добрич и сформирана Областна специализирана комисия за отлагане от имунизации и реимунизации по медицински противопоказания.

Проведени са три заседания на Областната специализирана комисия за отлагане от имунизации и реимунизации по медицински противопоказания. Разгледани са документите на 47 деца и са издадени решения на комисията. Данните на децата се записват в журнал на РЗИ за отлагане от имунизации и реимунизации. Документите на още 9 деца са разгледани неprisъствено от комисията.

Дейност на Имунизационния кабинет на РЗИ

Работата в имунизационния кабинет и през 2022г. продължи в следните направления:

- Отчетност, съхранение и раздаване на биопродукти;
- Извършване на имунизации и реимунизации и водене на имунизационен журнал;

- Извършване на справки на граждани относно имунизационният им статус и издаване на свидетелства за имунизационно състояние;
- Проследяване избора на ОПЛ и картотекиране на децата без личен лекар;
- Вписване на биопродуктите в журнали с цел проследяване отчетността на всеки ОПЛ и МБАЛ;
- Електронна обработка на движението на биопродуктите на всички ОПЛ и лечебни заведения за болнична помощ по общини.

Биопродукти се получават след представяне на заявка за същите и информация за наличните в амбулаторията с акцент върху срока на годност. Поддържа се компютърна база данни за отчетността на биопродуктите по тримесечия за ОПЛ и лечебните заведения за цялата област. Тя обхваща биопродуктите както следва: получени, брак, върнати в срок на годност, отчетени и остатък, с цел контролиране прихода и разхода на биопродуктите за всеки ОПЛ и МБАЛ.

Служителите от отдел „ПЕК“ всяко тримесечие обработват данните за движението на биопродуктите на контролираните от тях ОПЛ и лечебни заведения за болнична помощ по общини.

Стриктно се следи температурата в хладилната камера и хладилниците в РЗИ за правилното съхранение на биопродуктите, като данните се вписват ежедневно в журнал. Проследява се и температурата на фризера.

Във връзка с обезпечаване съхранението на ваксините при евентуално възникване на аварии в електрическото захранване или в хладилните съоръжения на РЗИ - Добрич са заявени в МЗ и осигурявани допълнителни хладилни и технически съоръжения - 5 бр. хладилници и 1 бр. дизелов генератор.

В имунизационен журнал се записват всички извършени имунизации и реимунизации, които се отчитат в Приложение 7 (формуляр “3” - 23а). През 2022г. в Имунизационния кабинет са извършени общо 26 имунизации: 19 пневмококови, 2 противохепатитни, 1 шесткомпонентна и 4 противогрипни ваксини.

През изминалата година са извършени 9 справки на лица за имунизационния им статус по журналите, съхраняващи се в РЗИ. На 36 лица са издадени свидетелства за имунизационно състояние.

През 2022г. във временния имунизационен пункт към РЗИ - Добрич (и с мобилен екип към БЧК, подпомогнат от РЗИ - Добрич) са извършени 3092 имунизации против COVID-19.

Работи се с информационната система за складова наличност в РЗИ, както и на раздаваните на ОПЛ и МБАЛ биопродукти. За раздадените биопродукти всеки ОПЛ получава искане, в което е отразено полученото количество, серията на ваксината и срока на годност. От програмата могат да се правят справки, както за получените от личните лекари биопродукти, така и за общо раздадените биопродукти за определен период от време. За РЗИ - справки за получени количества биопродукти, за налични биопродукти, за раздадени биопродукти на ОПЛ, на МБАЛ и др.

Деца без ОПЛ

През 2022г. продължи уточняване на децата без ОПЛ, като за целта се използва информация, предоставена ни по електронен път от родилните отделения на лечебните заведения по общини ежемесечно и актуализирана пациентска листа от РЗОК, проверка се прави и в НЗОК онлайн. Проблем е отказът на РЗОК и НЗОК за предоставяне на актуална пациентска листа на ОПЛ в областта, което затруднява извършването на проверките за деца, за които от родилните отделения е предоставена само дата на раждане, без ЕГН.

Обработени са данните за 791 новородени деца. в областта, децата без данни за избран личен лекар се проверяват периодично. За 2022г. в отдел „ПЕК“ на РЗИ - Добрич е подадена информация от Отделение по неонатология на МБАЛ - Добрич за 3 родилки, отказали извършването на имунизации на децата им. На двете са съставени актове за установени административни нарушения, на третата е оказана методична помощ и на детето са отпочнати имунизации при ОПЛ. В отдел „ПЕК“ е заведен регистър на децата, чиито родители са отказали имунизирването им.

Отчет за получените и изразходвани биопродукти за задължителни и целеви имунизации и реимунизации и постекспозиционна профилактика и медицинските изделия за тяхното приложение по образец.

През 2022г. продължи работата по отчетността на биопродуктите и консумативите, съхранението и бракуването на биопродуктите, както и причините, довели до бракуването им.

Дейности по държавен здравен контрол имунопрофилактиката

Извършени са 519 проверки на дейността на ОПЛ по имунопрофилактика. Годишният отчет и анализ на дейността по изпълнението на имунизационния календар на Република България за 2021г. и отчет и анализ на дейността по изпълнението на имунизационния календар на Република България за първо шестмесечие на 2022г. са изпратени в НЦОЗА, МЗ и НЦЗПБ в указаните срокове.

Продължава ежеседмичното и ежемесечно изпращане в МЗ на информация за движението на биопродуктите в областта.

Целогодишно е оказвана методична помощ на ОПЛ относно употреба и съвместимост на ваксините.

На 5 ОПЛ са съставени актове за установени административни нарушения.

Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-82/16.09.2022г. е издадено предписание до ОПЛ в областта за обхващане на децата на възраст от 1 до 6 години (родени от 2016г. до 2021г.), подлежащи на имунизация и реимунизация срещу дифтерия, тетанус, коклюш, полиомиелит и за обхващане с ваксина срещу морбили на децата, необхванати през 2020г. и 2021г.

Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-82/14.10.2022г. е изготвено писмо до ОПЛ в областта за обхващане на пропуснатите, подлежащи на имунизации срещу дифтерия през 2020-2022г. на възраст на и над 25г. с ваксина ТД и на децата на и над 7г., подлежащи на реимунизации срещу дифтерия, тетанус и коклюш с указания за прилагане на съответните ваксини според възрастта.

По предоставена информация от ОПЛ:

От подлежащите на триваксина през 2020г. на 12г. възраст (родени 2008г.) необхванатите към октомври 2022г. са 27,31%, като 66,48% от тях са в миграция, 3% са с трайни медицински противопоказания. До края на календарната година ОПЛ са обхванали 3,77%.

От подлежащите на триваксина през 2021г. на 12г. възраст (родени 2009г.), необхванатите към октомври 2022г. са 31,17%, като 56,70% от тях са в миграция. Обхванати 5,17%.

От подлежащите на 13 месечна възраст на триваксина през 2020г. 13,65% са необхванати, като 65,41% от тях са в миграция, 4,86% са с трайни медицински противопоказания. Обхванати 7,03%.

От подлежащите на 13 месечна възраст на триваксина през 2021г. 16,03% са необхванати, като 60% от тях са в миграция, 5% са с трайни медицински противопоказания. Обхванати 10,5%.

Необхванати или с незавършена имунизация от 1 до 6 годишна възраст с четири-, пет- или шесткомпонентна ваксина са 18,5% от

подлежащите, като по данни на ОПЛ 49,7% от тях са в миграция, 3,56% са с трайни медицински противопоказания. Обхванати за периода октомври-декември 2022г. са 18,49% от необхванатите.

Проблеми при изпълнение на дейностите по имунопрофилактика през отчетния период и предложения за оптимизиране на дейността

Получен отказ от РЗОК и НЗОК за предоставяне на пациентска листа на ОПЛ от областта, необходима за целите на надзора и отчитане и анализиране на извършените дейности по имунопрофилактика, както и за уточняване избора на личен лекар на новородените.

ДЕЙНОСТ ПО ПРОФИЛАКТИКА НА БОЛЕСТИТЕ И ПРОМОЦИЯ НА ЗДРАВЕ

Работата в областта на профилактика на болестите и промоция на здравето е реализирана от екипа в отдел ДЗК, работещ в това направление.

Дейността на екипа е съобразена с: кадровия състав; указанията и заповедите на МЗ за работа по програмите през 2022 г.; анализа на здравно-демографските показатели за област Добрич; националните и регионални приоритети в областта на профилактика на болестите и промоцията на здраве през годината.

Епидемичната обстановка, въведена през първите четири месеца на годината е дала отражение и върху работата в направление ПБПЗ, като в по-слаба степен са реализирани здравно-образователни дейности, вкл. кампании и дейности с по-масов характер сред подрастващите и младите хора. Основните приоритети са насочени към превенция на хроничните незаразни болести чрез придобиване на знания, развиване на умения и поведенчески нагласи за здравословен начин на живот; профилактика на ХИВ/СПИН и СПИ сред различни възрастови групи от населението; превенция на зависимости; работа с ромската общност, подобряване на майчино и детско здраве.

Основните дейности включват:

- ✓ Определяне на приоритетна цел и приоритетни целеви групи от населението;
- ✓ Дейности по националните и регионалните програми;
- ✓ Дейности по основни задачи извън профилактичните програми (анализи, оценки, проучвания) - насочени към анализиране на демографските показатели и здравното състояние на населението в търсене на зависимост между тях и факторите на жизнената среда, както и начина на живот. Осигуряване на информиран избор в подкрепа на здравословния начин на живот;
- ✓ Мониторинг по програмите и дейностите, а също и допълване базата данни за компонентите на околната среда – въздух, води, шум, електромагнитни полета;
- ✓ Организиране на кампании и мероприятия с масов характер;
- ✓ Здравно - образователни дейности - провеждане на семинари, беседи, лектории и обучения;
- ✓ Провеждане на пресконференции, участие в радио и ТВ предавания, подготовка на материали за пресата и интернет;
- ✓ Разпространение на здравно-образователни материали, отговарящи на потребностите на целевите групи.

Работата в екип е основен принцип при изпълнение на националните, регионални и общински програми. Осигуряването на ефективна комуникация с други организации и ведомства е задължително условие за успешно реализиране на задачите и постигане на очаквания

резултат. Осъществявано е активно сътрудничество с националните центрове, регионалните и местни структури и неправителствени организации, търсени са партньори и съмишленици. Служители на отдела са участвали в заседанията на комисии и съвети на територията на областта. Психологът към екипа е член на Общинската Комисия за закрила на детето към общини гр. Добрич, Добричка и Ген. Тошево, както и на Местната комисия за борба с противообществените прояви на малолетни и непълнолетни (МКБППМН)-гр. Добрич. Включен е и в работата на Общински съвет по наркотични вещества при община гр. Добрич, в състава на Общинския съвет за сътрудничество по етнически и интеграционни въпроси към същата община, както и в работна група за изготвяне проект на Областна стратегия за подкрепа на личностно развитие на децата и учениците в област Добрич. Екологът е член на Областна комисия по безопасност на движението по пътищата. Служителите от екип ПБПЗ в отдела продължават да са желани партньори за всички правителствени и неправителствени организации. Работят активно с Общински младежки център “Захари Стоянов”- гр. Добрич и БЧК, гр. Добрич.

Проведени анализи, оценки и проучвания:

Всички планирани дейности в това направление, включително и изпращане на съответните доклади, анализи, оценки и обобщени информации до МЗ, са реализирани в определените срокове. Повече информация за тях са представени при отчитане работата по съответните програми и дейности – *по околна среда и здраве, по компонент хранене* (най-вече в детските и ученически колективи) към програмата за превенция на хроничните незаразни болести и др.

През м. юни инспекторът към екип ПБПЗ и началник отдел ДЗК са изготвили обобщен *анализ на здравословното състояние на децата и учениците в област Добрич* (на база предоставената информация от медицинските специалисти, обслужващи здравните кабинети в детските и учебни заведения), който показва, че затлъстяването е на първо място по брой регистрирани случаи на заболяване както при учениците и на второ място при децата в областта. Това потвърждава приоритета в работата по здравословно хранене, за промяна на вредните хранителни навици и изграждане на здравословен хранителен модел още от най-ранна детска възраст. При децата на първо място по брой на регистрираните случаи са пневмониите, което може да се обясни с активното разпространение през периода на COVID-19.

Оценката на седмичните учебни разписания е обхванала всички училища от област Добрич. Общо през 2022 г. е извършена оценка на 238 седмични разписания. За втория учебен срок на учебната 2021/2022 г. са извършени оценки на 117 седмични разписания на учебни занятия по реда и процедурите на Наредба №10 на МЗ. За установени несъответствия със здравните изисквания са издадени 38 протокола, с предписани препоръки към директорите на съответните училища за отстраняването им. В РЗИ са представени в определените срокове коригирани седмични разписания, отговарящи на здравните изисквания. За първия учебен срок на учебната 2022/2023 г. са извършени оценки на 121 седмични разписания на учебни занятия. Във връзка с установени несъответствия със здравните норми са издадени 48 протокола с предписани препоръки, 13 предписания за провеждане на задължителни хигиенни мерки към директорите на съответните училища за отстраняването им в нормативно определения срок. Съставени са 2 бр. АУАН на директори на училища за непредставени седмични разписания на учебни занятия в срок до 10 дни след началото на втори срок на учебната 2021/2022 г. В последствие са представени коригирани седмични разписания, отговарящи на здравните изисквания.

За всяка от одобрените програми е издаван протокол по образец, който е представян в 3 екземпляра – един за училището, един в РУО-Добрич и един на съответния здравен инспектор в отдела, за упражняване на текущ здравен контрол относно спазване на одобреното седмично разписание в съответното учебно заведение през учебната година.

Оценката на здравословното хранене е съчетана с контролната дейност по спазване на установените с нормативен акт здравни изисквания относно храненето на организирани колективи от групата на подрастващите.

По Наредба №2 за здравословно хранене на децата на възраст от 0 до 3 години са извършени 4 проверки в детски ясли и детски млечни кухни в гр. Добрич, гр. Балчик и гр. Тервел, при които не са установени несъответствия.

По Наредба №6 за здравословно хранене на децата на възраст от 3 до 7 години са извършени 12 проверки в детски градини, находящ се на територията на общините Каварна, Крушари, Балчик и гр. Добрич, от които 1 по предписани мерки и 1 по предписание. По повод установени несъответствия при храненето на децата от детска градина, находяща се на територията на община Балчик, са предписани мерки до отговорното лице за осигуряване ежедневно на пълнозърнести продукти и мляко в достатъчни количества. Извършена е оценка на 4 сезонни менюта на храненето на деца, посещаващи детските заведения (общо 30 броя), експлоатирани от община Добричка, като са дадени препоръки за осигуряване на здравословно и разнообразно хранене.

По Наредба №26 за устройството и дейността на детските ясли и детските кухни и здравните изисквания към тях са извършени 10 проверки в детски млечни кухни и пунктове за раздаване на храна в гр. Добрич, гр. Тервел и гр. Балчик. По повод установени несъответствия със здравните изисквания са издадени 2 предписания (едното е проверено и изпълнено) до кметовете на община Тервел и община Добрич за подмяна на амортизирано оборудване и извършване на строително-ремонтни дейности.

По Наредба №37 за здравословно хранене на учениците - през 2022 г. са извършени общо 45 проверки:

- 23 проверки на бюфети и автомати за топли напитки. За установените несъответствия, на 4 от обектите са предписани мерки за осигуряване на пресни плодове, кисело-млечни напитки, сандвичи с млечна компонента, да се предлагат само 100% натурални сокове. В един от обектите са издадени предписание и заповед за спиране реализацията на безалкохолни напитки и предписание да се предлагат пресни плодове, кисело-млечни напитки, мляко – прясно и кисело, да се спазват изискванията чл. 5 от Наредба № 37 при предлагане на напитките в обекта. Във връзка с установени нарушения на чл. 5 и чл. 20 от наредбата в един от бюфетите е издадено предписание и е съставен АУАН на отговорното лице.

- 14 проверки (от тях 1 по сигнал - неоснователен, 1 по предписание и 1 по предписани мерки – изпълнени са) на ученически столове в учебни заведения. За установените несъответствия на 4 от обектите са предписани мерки в протоколи от проверки за осигуряване на напитки към закуските, пресни плодове и зеленчуци, мляко и млечни напитки. Извършена е проверка по издадено предписание за спазване изискванията на Наредба №6/2011 г. за здравословно хранене на децата от 3 до 7 г. в детските заведения и Наредба №37/2009 г. за здравословно хранене на учениците. За неизпълнението му е съставен АУАН на юридическото лице.

- 8 проверки на фирми, осигуряващи организирано хранене на ученици. На един от обектите са предписани мерки в протокол от проверка за приготвяне на ястията по рецепти от сборника с рецепти, влагани в ястията на суровини и храни по БДС.

Във връзка с указание на МЗ са извършени 14 оценки на храненето в места за настаняване на разселени украински граждани, във връзка с Приложение № 3 на Решение № 181/30.03.2022 г. на Министерския съвет, относно Указание за хранене на лица над 18 години. На 10 от обектите са дадени препоръки основно за посочване вида на предлагания хляб и при възможност включване на около 30 грама ядки дневно в менюто.

ДЕЙНОСТ ПО ПРОФИЛАКТИЧНИ ПРОГРАМИ

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА ХРОНИЧНИТЕ НЕЗАРАЗНИ БОЛЕСТИ 2021-2025 г.

Употреба на тютюневи и свързани с тях изделия

С цел получаване на знания за влиянието и последствията от тютюнопушенето, получаване на знания за видовете зависимости и разкриване на връзката между зависимостта и тютюнопушенето, през отчетния период са проведени следните мероприятия:

- 29 беседи и 39 обучения с обхванати общо 1420 участника (1377 деца, ученици и граждани, 38 педагози, 5 медицински специалисти) от детски, учебни заведения и пенсионерски клубове в област Добрич.

Теми на обучителните модули:

- „Мотивиране за отказ от тютюнопушене“;
- „Вредата от употребата на наргиле, цигари и електронни нагреваеми устройства за пушене“;
- „Митове и факти за тютюнопушенето“;
- „Тютюнопушенето като поведенчески и рисков фактор по отношение на сърдечно съдови и белодробни заболявания“.

По време на образователните дейности са раздадени 1220 бр. здравно - образователни материали. Оказана е 43 бр. методична дейност при организиране и провеждане на дейности на 94 лица (медицински специалисти, педагози, педагогически съветник, уредници на пенсионерски клубове).

По повод **31.05.2022 г. – Световен ден без тютюн**, в учебните заведения на територията на област Добрич е проведена кампания с 3 масови прояви и обхванати 409 участника. Интерактивни обучения с демонстрация на „Пушещ макет“ и обучения на тема: „Пушенето – мит и реалност. Вредата от употребата на наргиле, цигари и електронни устройства за пушене“. Викторина с дискусия на тема: „Тютюнопушене или здраве! Аз избирам...“ и дебат „Пушачи, непушачи и екс пушачи“.

Във връзка с **Международния ден без тютюнопушене – 17.11.2022 г.** е проведена кампания с 3 масови прояви и обхванати 372 участника от област Добрич включваща:

- обучения с презентация на тема: „Войната на заместителите – нагреваеми електронни устройства за пушене“;
- дискусии на тема: „Пушенето и ти“ с демонстрация на пушещ робот;
- с цел формиране на отрицателно отношение и поведение към тютюнопушенето ученици от втори и трети клас са взели участие в оцветяването на тематични рисувателни книжки „*Оцвети и помисли*“.

През 2022 г. в **Консултативния кабинет за отказване от тютюнопушене (ККОТ)** към РЗИ-Добрич е оказана индивидуална и групов консултативна помощ на общо 72 лица (52-жени и 20-мъже) на възраст от 15 до 75 години. Сред пушачите с най-висок относителен дял са редовните пушачи – 16 лица или 22.2% (пушещи от 11 до 20 цигари дневно), следвани от епизодичните пушачи или т. нар. „опасна зона“ – 14 лица или 19.4% (до 5 цигари дневно), трета позиция заемат пушачите с профил „пушач“ – 9 лица или 12.5%. За популяризиране дейността на кабинета е осъществена изнесена форма на ККОТ в гр. Добрич и областта. На всички преминали през кабинета лица са раздадени здравно-образователни материали за ползата от спиране на цигарите и вредата от тютюнопушенето, справяне с абстинентните симптоми и стреса, здравословно хранене, полза от движението и други. Изготвени са тримесечни справки за дейността на ККОТ по съответните показатели.

През отчетния период са издадени 2 бр. информационни бюлетини, разпространени в местни медийни и електронни издания за отбелязване на:

- 31.05.2022 г. - Световен ден без тютюн
- 17.11.2022 г. - Международен ден без тютюнопушене

Злоупотреба с алкохол

Във връзка с повишаване нивото на информираност на обществото по отношение както рисковете за здравето, така и за психологичните и социалните вреди, свързани с алкохолната консумация през отчетния период са проведени следните мероприятия на територията на област Добрич:

- 31 беседи и 7 обучения с обхванати общо 770 участника (749 деца, ученици и граждани, 19 педагози, 2 медицински специалисти) от детски, учебни заведения и пенсионерски клубове в област Добрич на теми:
 - „Вредата от злоупотребата на алкохол“;
 - „Рисково поведение, свързано с употребата на алкохол“.

Във връзка с 14.02.2022 г. е проведена масова проява „Превенция употребата на алкохол“ със 104 участника.

През отчетния период са раздадени 540 бр. информационни материали. Оказана е 21 бр. методична дейност на 33 лица (педагози, педагогически съветници и медицински специалисти/ти).

Нездравословен модел на хранене

Във връзка с популяризиране на препоръките за здравословно хранене, през изминалата 2022 г. са осъществени 26 обучения и 6 лекции/беседи за здравословно хранене, с обхванати общо 671 лица (612 деца и ученици, 51 педагози и 8 медицински специалисти) от детски заведения и училища на територията на област Добрич, като са предоставени 460 бр. здравно-образователни материали.

С оглед изграждане на необходимите хигиенни и хранителни навици, включително и по отношение на правилния и здравословен избор на храни, проведените обучения сред подрастващи са интерактивни с дегустация на храни, като от инспекцията са закупени хранителни продукти за целите на 4 обучения и са предоставени 60 бр. хигиенни пакети (включващи паста и четка за зъби, сухи и мокри кърпички, сапун).

Във връзка със общинска кампания „Бъди здрав“, е проведена масова проява със 140 участника, на която са раздадени 150 бр. здравно-образователни материали. Оказана е 35 бр. методична помощ на 60 лица (медицински специалисти, педагози).

По представени месечни менюта от социални институции са изготвени 2 оценки относно храненето на възрастните хора, ползващи услугите на Домашен социален патронаж, гр. Добрич. Във връзка с установени несъответствия по предложеното меню са изготвени препоръки към отговорното лице.

През отчетния период са издадени 4 бр. информационни бюлетини, разпространени в местни медийни и електронни издания за отбелязване на:

- 7 април - Световен ден на здравето;

- 19 май - Европейския ден за борба със затлъстяването;
- 1-7.VIII - Световната седмица на кърменето;
- 16 октомври - Световен ден на прехраната.

Ниска физическа активност

Начинът на живот, свързан с ниска физическа активност, се асоциира с редица болестни състояния: сърдечно-съдови заболявания, хипертония, затлъстяване, захарен диабет тип 2, остеопороза и др.

През отчетния период на тема „Двигателна активност“ са проведени 35 лекции/беседи със 753 участника (691 деца и ученици, 8 медицински специалисти и 54 педагози) от учебни и детски заведения на област Добрич. По време на образователните дейности са предоставени 20 бр. здравно-образователни материали. Оказана е 3 бр. методична дейност на 6 лица (медицински специалисти и педагози).

С цел профилактика на остеопорозата са проведени 5 беседи на тема „Рискови фактори и профилактика на остеопорозата“ на 54 лица, медицински специалист, педагози и граждани, раздадени са 140 бр. здравно-образователни материали по темата. Оказана е 8 бр. методична дейност на 8 лица (медицински специалисти, социален работник, уредник на пенсионерски клуб).

Във връзка с 10.05.2022 г. „Световен ден за движение“, е проведена масова проява със 110 участника в градски парк „Свети Георги“, разпространени са 50 бр. здравно-образователни материали и осигурен награден фонд - спортни уреди.

През отчетния период са издадени 2 бр. информационни бюлетини, разпространени в местни медийни и електронни издания за отбелязване на:

- 10.05.2022 г. - Световен ден на двигателната активност;
- 20.10.2022 г. - Световен ден за борба с остеопорозата и профилактика на йоддефицитните заболявания.

Участие в работни срещи на национално ниво и обучения по програмата:

В периода 19.04 - 20.04.2022 г. главният експерт, консултант в кабинета за отказване от тютюнопушене (ККОТ) в РЗИ-Добрич е взел участие в обучителен семинар в НЦОЗА, гр. София на тема „Новите рискове от тютюнопушенето с оглед пандемията от SARS-CoV-2 и изискванията към консултациите за отказване, които те поставят.“

Регионалният координатор на програмата е взел участие в национална среща, проведена на 13.10.-14.10.2022 г. в НЦОЗА, гр. София, където е представена оценка за изпълнението на НППХНБ през 2021 г., реализираните успешни и добри практики, както и задачите на НППХНБ за периода 2022 – 2025 г.

През 2022 г. на основание Заповед № РД-01-247/14.06.2022 г. на МЗ са оползотворени финансови ресурси в размер на 1100 лв. и е закупен апарат *Smoker lyzer* за изследване съдържанието на въглероден монооксид и карбоксиемоглобин (СО/ррт) в издишван въздух при консултиране в Консултативен кабинет за отказ от тютюнопушене (ККОТ), както и при изнесен ККОТ за провеждане на здравно-образователни мероприятия и образователно-информационни кампании на регионално ниво.

Във връзка със Заповеди №№РД-01-594/16.11.2022 г. и РД-03-573/23.11.2022 г. на Министъра на здравеопазването за изпълнение на дейности по Национална програма за превенция на хроничните незаразни болести 2021 - 2025 г., осигурените от МЗ средства в размер на 1700 лв. са изразходвани за закупуване на интерактивни пособия за организиране и провеждане на здравно-образователни материали

за диабет тип 2 и за ограничаване на предразполагащите рискови за здравето фактори – тютюнопушене, злоупотреба с алкохол, нездравословно хранене и ниска физическа активност.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ХИВ/СПИН И СПИ 2021-2025 г.

Целта на Националната програма е да се ограничат максимално рисковите фактори, благоприятстващи разпространението на ХИВ/СПИН и СПИ, като се обърне внимание на уязвимите групи в обществото.

Ежемесечно се съобщават с отчет 85 регистрираните случаи на сексуално предавани инфекции и ХИВ инфекции.

В изпълнение на разпоредбите на Наредба № 47 от 11.11.2009г. за условията и реда за изследване, съобщаване и отчет на заразеност с вируса на синдрома на придобитата имунна недостатъчност, ежемесечно е подавана обобщена информация от РЗИ до МЗ за броя на изследваните лица в лабораториите в областта. През 2022г. изследваните лица за ХИВ в лабораториите в областта са 655, от които 96 в РЗИ.

При регистрирани случаи ежемесечно се изпраща в МЗ обобщена информация съгласно Приложение № 2 към Наредба № 3 от 26 май 2016г. за реда и условията за провеждане на диагностика, профилактика и контрол на сифилис, гонорея и урогенитална хламидийна инфекция.

Текущо се осъществява контрол върху противоепидемичния режим на работа в лечебните заведения за недопускане разпространението на кръвнопреносими инфекции и върху качеството на дейностите по дезинфекция и стерилизация. Всяко тримесечие се обработват и анализират данните за инфекции, свързани с медицинското обслужване от лечебните заведения и за структурата на причинителите им и се изпраща информация в НЦОЗА.

Шестмесечно се изготвя информация относно отчетност на диагностикуми за ХИВ, хепатит В, хепатит С, сифилис и други сексуално предавани инфекции.

През 2022г. КАБКИС към РЗИ - Добрич продължи да функционира по Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции (СПИ).

През годината в КАБКИС при РЗИ - Добрич пред- и след-тестово консултиране и изследване за ХИВ са получили 37 лица.

В изпълнение на писмо на МЗ № 16-01-84/22.06.2022г. инспектор от отдел ПЕК участва в обучение за повишаване на квалификацията на медицинския персонал в местата за лишаване от свобода (МЛС) и на медицинските лица от всички кабинети за безплатно и анонимно консултиране и изследване на синдрома на придобитата имунна недостатъчност (КАБКИС) към РЗИ-та на територията на страната, проведено в периода 27-28.06.2022г. в гр. Кюстендил.

Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-104/17.11.2022г. началник отдел ПЕК участва в организирано от МЗ обучение по Националната програма за превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции в Република България, 2021-2025г. в периода 28 - 30 ноември 2022г. в гр. Хисаря.

Във връзка с превенция и контрол на ХИВ и сексуално предавани инфекции са проведени 35 лекции и 22 обучения с обхванати общо 1210 лица (1157 ученика, 43 педагози и 10 медицински специалисти) по темите: “Превенция на ХИВ/СПИН” и „Превенция на сексуално преносими инфекции”. По време на образователните дейности и масови прояви са предоставени 1165 бр. здравно-образователни материали и 565 презервативи. Оказана е 40 бр. методична дейност по превенция на ХИВ/СПИН и СПИ на 102 лица (педагози и

медицински специалисти).

По повод 14-ти февруари – Денят на влюбените, 15-ти май – Ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН и Националната лятна АНТИСПИН кампания, са проведени 8 масови прояви с 865 участника, в партньорство с общините и училищата от региона и медиите. Проведени са следните дейности:

- През месеците февруари и май - лекции, обучения и викторини на теми: “Превенция на ХИВ/СПИН и СПИ”, “Превенция на рисков сексуално поведение” и „Контрацепция - нежелана бременност” в учебни заведения на област Добрич, съвместно с Местната комисия за борба с противообществени прояви на малолетни и непълнолетни в гр. Каварна и гр. Тервел;
 - По повод 14-ти февруари - Денят на влюбените, на територията на областта е проведена кампания „Кондом с бонбон“ и конкурси за най-оригинално любовно послание с награди, осигурени от РЗИ-Добрич за най-добре представилите се.
- Във връзка с Националната АНТИСПИН кампания за 01.12.2022 г. – Световен ден за борба срещу СПИН, на територията на област Добрич са реализирани 3 масови прояви с 355 участника.

През 2022 г. са издадени 3 бр. информационни бюлетини, разпространени в местни медийни и електронни издания за отбелязване на:

- 14.02.2022 г. - Свети Валентин – Ден на влюбените;
- 15.05.2022 г. – Международен ден за съпричастност със засегнатите от ХИВ/СПИН;
- 01.12.2022 г. – Световен ден за борба срещу СПИН.

В срок са изготвени отчети за извършените дейности до Министерство на здравеопазването.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И КОНТРОЛ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА В РБ

През 2022г. бяха осигурени достатъчни количества биопродукти за ОПЛ и Родилните отделения в областта.

Контролира се своевременно и качествено извършване на специфичната имунопрофилактика и пълно обхващане на подлежащите контингенти с имунизация и реимунизация срещу ТБК по отчетите на ОПЛ, представяни всяко тримесечие в отдел ”ПЕК” и при текущи проверки в амбулаториите. Проследяване при ОПЛ обхвата с БЦЖ ваксина на необхванатите в РО в областта и оказване на методична помощ на ОПЛ за обхващането им и проверка за белег на 7 месечна възраст. Тримесечно се анализира обхвата с БЦЖ ваксина на новородените.

За всеки съобщен с Бързо известие случай на ТБК от областта в отдел “ПЕК” се извършва епидемиологично проучване в огнището, попълва се анкетна карта за епидемиологично проучване, съобщава се на ОПЛ на заболялото лице, оказва се методична помощ в огнищата за извършване на крайна дезинфекция. Активно се издирват контактните и се насочват към ОПЛ и специалисти от Пневмофтизиатричния кабинет (ПФК) на МБАЛ - Добрич за медицински преглед и изследвания. Пневмофтизиатричният кабинет към МБАЛ - Добрич осъществява диспансеризация на контактни на активна ТБК и на лица със Статус алергикус и химиопрофилактиката им с Изонид.

В отдел „ПЕК” се води книга за регистриране на контактните на туберкулоза лица, съгласно изискванията на Наредба № 21 от 18.07.2005г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести.

На територията на област Добрич, община Балчик функционира Държавна психиатрична болница (ДПБ) - Карвуна с отделение за туберкулозно болни, БК (+) положителни от областта и страната. На всеки хоспитализиран, съобщен с бързо известие до РЗИ - Добрич,

се извършва епидемиологично проучване и се съобщава до РЗИ по местоживееене за регистрацията на случаите, като се изпраща и анкетна карта за епидемиологично проучване на пациенти с туберкулоза.

За 2022г. са съобщени, регистрирани и проучени 17 случая на Туберкулоза (8 вероятен и 9 потвърдени), заболяемост 10,16‰, срещу 16 случая на Туберкулоза (4 вероятни и 12 потвърдени), заболяемост 9,4‰ 2021г.

Заболели с белодробна туберкулоза - 15, с извънбелодробна форма (на кожата) - 2.

Съотношение белодробна/ извънбелодробна форма през годините: 2008г. - 51:4; 2009г. - 54:1; 2010г. - 39:2; 2011г. - 42:5; 2012г. - 33:5; 2013г. - 27:2; 2014г. - 43:5; 2015г. - 29:6; 2016г. - 23:5; 2017г. - 16:2; 2018г. - 31:1; 2019г. - 24:3; 2020г. - 26:3; 2021г. - 16:0; 2022г. - 17:2.

Рецидивите са 2 (с белодробна форма на туберкулоза).

Уточнени 50 контактни лица от I и II кръг, от които 14 са профилаксирани с Изонид.

През отчетния период са регистрирани 10 лица над 17 годишна възраст с хиперергичен кожен туберкулинов тест Манту, които са обхванати с химиофилактика с Изонид (за 2009г. - 5 лица с хиперергична проба Манту, профилаксирани с Изонид; 2010г. - 31 лица; 2011г. - 16 лица; 2012г. - 32; 2013г. - 30; 2014г. - 28; 2015г. - 21 лица; 2016г. - 30 лица; 2017г. - 27 лица; 2018г. - 21 лица; 2019г. - 25 лица; 2020г. - 25 лица; 2021г. - 10 лица).

Общо профилаксирани с Изонид за 2022г. са 24 лица (контактни и с хиперергична проба Манту), 58,33% от тях са контактни на туберкулоза.

На територията на областта функционира един ПФК към МБАЛ - Добрич, където се осъществява на областно ниво изпълнението на Националната програма.

ДЕЙНОСТИ ПО ЕЛИМИНАЦИЯТА НА МОРБИЛИ И ВРОДЕНА РУБЕОЛА, ОГРАНИЧАВАНЕ ЗАБОЛЯЕМОСТТА ОТ ПАРОТИТ И РУБЕОЛА

Работи се по следните основните задачи:

- Епидемиологични проучвания;
- Мониторинг на имунизациите с Триваксина
- Своевременно подаване на необходимата информация в системата за веб-базиран надзор на морбили, паротит и рубеола и поддържане на функционирането ѝ.
- За 2022г. няма регистрирани случаи на Морбили, Рубеола и Епидемичен паротит в областта. През периода са осигурени достатъчни количества биопродукти за извършване на задължителните планови имунизации с триваксина на подлежащите контингенти.
- Подлежащи на имунизация с Триваксина на 13 месечна възраст са 1037 деца, от които 948 са обхванати, което е 91,42% обхват.
- Подлежащи на 12-годишна възраст - 1658, от които 1242 са обхванати, т.е. 74,91%.
- На други възрасти са обхванати 28 лица.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ЕЛИМИНАЦИЯ НА МОРБИЛИ И РУБЕОЛА 2019-2022г.

През календарната година са осигурени достатъчни количества биопродукти за извършване на задължителните планови имунизации с

триваксина на подлежащите контингенти.

В изпълнение на указанията в писмо на МЗ № 16-00-82/16.09.2022г. е издадено предписание до ОПЛ в областта за обхващане с ваксина срещу морбили на децата, необхванати през 2020г. и 2021г.

За 2022г. няма регистрирани случаи на Морбили и Рубеола в областта.

В изпълнение на заповед на Министъра на здравеопазването № РД-01-258/17.06.2022г. относно изпълнение на дейности по Национална програма за елиминация на морбили и рубеола в имунизационния кабинет на РЗИ - Добрич е проведено индивидуално обучение и оказана методична помощ на ОПЛ в областта. На 26.10.2022г. е проведено обучение на медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата и детските градини в гр. Добрич във връзка с основните цели и задачи, заложиени в програмата. На ОПЛ и на медицинските специалисти са раздадени здравно-образователни материали с информация за заболяванията и профилактиката им.

В рамките на провеждане на профилактични изследвания с мобилна единица със съдействието на здравни медиатори са разпространени листовки сред лица от ромски произход в 4 общини в областта.

Със средства по програмата са изготвени здравно-образователни материали и са закупени материали за нуждите на обученията.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА КОНТРОЛ И ЛЕЧЕНИЕ НА РОТАВИРУСНИТЕ ГАСТРОЕНТЕРИТИ В РБ 2021-2025 г.

През 2022г. в област Добрич, на база на отчетите от ОПЛ, представяни всяко тримесечие, са извършени 1261 имунизации.

На ОПЛ в областта и в МБАЛ - Добрич са предоставени здравно-образователни материали - книжки „Нека ги предпазим“ за информация на родителите на новородените.

С оглед изпълнение на заложените дейности в програмата и писмо на МЗ № 09-00-17/18.11.2022г. е извършено проучване и установено, че само едно лечебно заведение в областта извършва диагностика на ротавируси с бързи антигенни тестове. На лечебното заведение е разпоредено да създаде организация по изпращане до НРЛ „Ентеровируси“ на НЦЗПБ на до 5 фекални проби месечно на лица с доказан ротавирусен причинител (с положителен бърз антигенен тест), на които да бъде извършена генотипна идентификация.

ДЕЙНОСТИ ВЪВ ВРЪЗКА С ЕПИДЕМИЧНАТА ОБСТАНОВКА И РАЗПРОСТРАНЕНИЕТО НА COVID – 19

Перманентно изготвяне на справки до ОД на МВР и прокуратура във връзка с извършвани от тях проверки на карантинирани лица.

Потвърдените случаи са регистрирани съгласно изискванията на Наредба № 21 от 2005 г. за реда за регистрация, съобщаване и отчет на заразните болести и съответните заповеди на Министъра на здравеопазването и съобщени в НЦОЗА. Регистрираните случаи са включени в месечните отчети 85.

През 2022 г. са регистрирани общо 10266 потвърдени случая на COVID-19 в областта. Уточнени са контактните лица на потвърдените случаи, издадени са предписания за поставянето им под задължителна карантина като контактни лица на потвърден случай на COVID-19, съгласно актуалните заповеди на Министъра на здравеопазването.

Контактните и положителни от други области лица са предадени на РЗИ в страната.

Във връзка с регистрирани положителни резултати в организирани колективи през 2022 г. са карантинирани като контактни 6274 ученици и 132 учители от училища в областта и 1190 деца и 147 лица от персонала на детски заведения.

Ежедневна организация и координация на имунизационната кампания в областта. През 2022 г. в специализираните имунизационни кабинети в областта и в амбулаториите на ОПЛ са поставени 19839 дози ваксина.

При извършен съвместно с представители на ОД на МВР-Добрич контрол по повод постъпил сигнал са съставени от служители на отдел ПЕК, дирекция НЗБ 6 акта за установени административни нарушения на лица без поставена защитна маска за лице в лечебно заведение, нарушили Заповед № РД-01-512/12.10.2022 г. за изменение на Заповед № РД-01-490/05.10.2022 г. на Министъра на здравеопазването. Денонощна телефонна линия и връзка с медицински специалисти и граждани.

Във връзка с Наредба № Н-2 от 26 май 2022 г. за условията и реда за провеждане на диагностика, профилактика и контрол на COVID-19 са издадени предписания до лечебните заведения в областта (ОПЛ, МБАЛ, ДКЦ, МЦ, ЦСМП, ЦПЗ, ДПБ, СБР, амбулатории за СМП). В изпълнение на указания на МЗ № 94-642/18.05.2022 г. информация относно необходимите документи, които български пенсионери, ваксинирани срещу COVID-19 в чужбина следва да предоставят в РЗИ и реда за процедуриране за изпълнение на Постановление № 474 от 2021 г. на Министерския съвет е публикувана на интернет-страницата на РЗИ - Добрич. Със заповед на директора на РЗИ - Добрич са определени служители за проверка на документите и изпращане на информация в МЗ.

Всички нормативни документи, касаещи диагностика, профилактика (вкл. ваксинапрофилактика) и контрол на COVID-19 са сведени до знанието на лечебните заведения в областта.

Във връзка с извънредната епидемиологична обстановка на територията на Република България служителите от отдел МИ извършиха пробонабиране (назофарингеален и орофарингеален секрет) - 49 проби са изпратени в УМБАЛ „Св. Марина” гр. Варна, като 8 от тях са положителни за COVID-19.

Извършени са общо 7848 изследвания с Бързи тестове за COVID-19, резултатите на 375 от които са положителни.

От тях са изследвани 62 лица с бързи тестове за IgM/IgG антитела. Резултатите са 10 положителни за IgM и 44 положителни за IgG.

Част от изследванията с бързи антигенни тестове са извършени при проведения граничен здравен контрол на разкрити временни звена ГКПП Дуранкулак-Вама Веке и ГКПП Кардам-Негру вода, на влизачи в страната лица от Украйна и държави в оранжева и червена зона. Изследваните чужди граждани са 5845, установени са 5 положителни проби за COVID-19.

За периода до приключване на епидемиологичната обстановка до всички лечебни и здравни заведения са изпратени 61 писма с инструкции, справки, планиране на дейностите, насоки за превенция и контрол на COVID-19 и заповеди на Министъра на здравеопазването. Издадени са 2 заповеди на Директора на РЗИ-Добрич за промяна на болничните легла за лечение на COVID-19. Изготвени са по месеци и изпратени в МЗ отчети/заявки за снабдяването с медикаменти за COVID-19 – Ремдисевир, изготвени са ежеседмично за двата периода писма до МЗ за разпределението на Ремдисевир, Кинеред и Рекгикона, изпратени са 2 писма до ЛЗ с указания относно моноклонални лекарствени продукти.

Извършени са 46 проверки в аптеки и дрогерии по спазването на противоепидемичните мерки, разпоредени със Заповеди на Директора на РЗИ-Добрич и на Министъра на здравеопазването.

Във връзка със Заповед № РД-01-217/19.07.2022 г. на Директора на РЗИ-Добрич относно спазването на противоепидемичните мерки в лечебните заведения, от служители на дирекция МД са извършени 7 проверки в ЛЗБП и 6 проверки в ЛЗИБП. Не са констатирани нарушения.

За 2022 г. е извършена една проверка по жалба.

Изпратени са в МЗ 22 седмични отчета за дейността на Ковид зоните в областта. Ежедневно е предоставяна в МЗ информация за:

- наличните и необходими/прогнозни количества кислород на лечебните заведения за болнична помощ;
- капацитета и заетостта на болничните легла, както и справки за заетите легла за лечение на пациенти с COVID-19 в ЛЗБП.

Ежедневно са контролирани въведените в НИС данни от лечебните заведения в модул за заетост на болничните легла, определени за лечение на пациенти с основна или с придружаваща инфекция със SARS-CoV-2, както и въведените данни за ваксинираните лица в НЗИС модул е-Имунизация за своевременно коригиране в рамките на 24 часа на допуснати грешки при записите.

По повод обявената извънредна епидемична обстановка от COVID-19, вкл. във връзка с постъпили сигнали са извършени 447 проверки от служители на отдел ДЗК, дирекция ОЗ съвместно със служители на ОД на МВР-Добрич и др. ведомства за спазване на противоепидемичните мерки, приоритетно в обекти с обществено предназначение, заведения за обществено хранене и развлечения и други обществено достъпни обекти и места, подлежащи на контрол.

Най-честите нарушения, установявани в хода на контролната дейност, са свързани с:

- неспазване изискването за носене в закрити обществени места на защитна маска на лицето, покриваща носа и устата;
- пропуски в дезинфекционния режим, вкл. липса на дезинфектанти, отговарящи на здравните изисквания и неводене на записи за извършвания дезинфекционен режим.

По повод констатирани нарушения в хода на проверките са предприети следните мерки:

- издадени са общо 10 предписания за провеждане на задължителни хигиенни и противоепидемични мерки;
- съставени са 37 акта за установени административни нарушения (32 – на физически лица и 5 – на юридически лица).

Своевременно са информирани кметовете на общините, областния управител, ОД на МВР-Добрич и др. институции във връзка с получени указания и заповеди на МЗ. Изготвени са отговори във връзка с постъпили запитвания от физически и юридически лица по повод въведените противоепидемични мерки.

Граничен здравен контрол до 30.04.2022 г. вкл. е извършван на ГКПП Дуранкулак и ГКПП Кардам. Осъществяван е на 2 смени дневно, като граничният здравен контрол на ГКПП Дуранкулак е осигурен от 4-ма доброволци и служители на РЗИ-Добрич в зависимост от пътникопотока, а на ГКПП Кардам – само от служители на инспекцията, по утвърдени от директора на РЗИ-Добрич графици. РЗИ-Добрич няма в структурата си специализирано звено за граничен контрол, поради което в графика се включват служители (инспектори, експерти и специалисти) от двете специализирани дирекции (Обществено здраве, Медицински дейности и и Надзор на заразните болести), съобразно останалите не-Ковид-задачи на инспекцията.

ДЕЙНОСТИ, СВЪРЗАНИ С ИЗПЪЛНЕНИЕ НА ЗАДАЧИТЕ ПО РЕГИОНАЛНИЯ ПЛАН ЗА ГОТОВНОСТ ЗА ГРИПНА ПАНДЕМИЯ

През 2022г. продължи надзора на Грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ) и работата с Информационната система за събиране и анализиране на данни за заболяемостта от Грип и ОРЗ в България. Регистрирани ОРЗ за 2022г. - 2607, срещу 2472 за 2021г.

През 2022г. продължи проследяването, активното събиране и изпращането на информация за заболяемостта от Грип и остри респираторни заболявания (ОРЗ) по възрастови групи от сентинелно наблюдаваните лечебни заведения в НЦЗПБ чрез Интернет базирана информационна система за сентинелен надзор на грип и ОРЗ в България. Данните се събират активно, ежедневно от дежурния в отдел ПЕК на дирекция НЗБ. Наблюдавани са част от пациентите на една групова и четири индивидуални практики за ПМП в гр.

Добрич. В периода 01.01-31.10.2022г. са наблюдавани 8237 лица, а от 01.11.2022г. - 7927 лица.

През 2022г. на територията на областта не е обявявана грипна епидемия.

В края на март, 2022г. са изпратени 15 проби от амбулаторно прегледани и хоспитализирани в отделение по педиатрия на МБАЛ - Добрич пациенти за вирусологично изследване за грипни вируси в НЦЗПБ, от които 3 са положителни за грипен вирус тип А (H3N2), 2 - за риновирус, 1 - за метапневмовирус, 1 - за COVID-19.

Във връзка с писмо на МЗ № 16-00-105/17.11.2022г. в края на декември 2022г. за вирусологично изследване за грипни вируси в НЦЗПБ са изпратени 10 проби от амбулаторно прегледани пациенти в сентинелно наблюдаваните лечебни заведения. Една от пробите е положителна за грипен вирус тип А (H3N2), 1 - за риновирус.

За изминалата година с противогрипна ваксина ОПЛ са обхванали 4682 лица по Национална програма и 533 лица със закупена от тях ваксина.

В Имунизационния кабинет на РЗИ - Добрич са направени 4 противогрипни ваксини, предоставени от граждани.

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ ВАКСИНОПРОФИЛАКТИКАТА НА СЕЗОННИЯ ГРИП 2019-2022 г.

През 2022г. ОПЛ са отчетели 4682 лица, обхванати с противогрипна ваксина по Националната програма.

В изпълнение на Заповед на Министъра на здравеопазването № РД-01-254/17.06.2022г. относно изпълнение на дейности по Национална програма за подобряване на ваксинопрофилактиката на сезонния грип в имунизационния кабинет на РЗИ - Добрич е проведено индивидуално обучение и оказана методична помощ на ОПЛ в областта. На 26.10.2022г. е проведено обучение на медицинските специалисти от здравните кабинети в училищата и детските градини в гр. Добрич във връзка с основните цели и задачи, заложили в програмата. На ОПЛ и на медицинските специалисти са раздадени здравно-образователни материали „Грип - как да защитим себе си и околните“ и „Грипен сезон 2022/2023“.

Листовки са разпространени и в учебните, детски и лечебни заведения в областта и сред лица от ромски произход със съдействието на здравни медиатори в рамките на провеждане на профилактични изследвания с мобилна единица, а през летния сезон и в пенсионерските клубове в гр. Добрич.

Със средства по програмата са изготвени здравно-образователни материали и са закупени материали за нуждите на обученията.

Във връзка с проекта „Подобряване на надзора на грип и други вирусни респираторни патогени чрез интегриране на всички съществуващи системи за надзор и използване на единен подход в сферата на здравеопазването на хората и здравеопазването на животните“ на Центъра за превенция и контрол на заразните заболявания в Югоизточна Европа, Началникът на отдел ПЕК участва в работна среща в периода 03-04.06.2022 г. в „Парк хотел Рибарица“, с. Рибарица.

НАЦИОНАЛНА СТРАТЕГИЯ НА Р БЪЛГАРИЯ ЗА РАВЕНСТВО, ПРИОБЩАВАНЕ И УЧАСТИЕ НА РОМИТЕ 201-2030 г. И НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА ПЕРИОДА 2022 -2023 г.

Здравно-образователните дейности сред ромската общност са насочени към работата с млади хора - лекции и обучения в училищата на област Добрич, в които преобладават ученици от ромска етническа общност. През 2022 г. са проведени 44 лекции и 4 обучения във връзка с профилактика на рисковите за здравето фактори: „Превенция на психоактивни вещества“, „Превенция на тютюнопушенето и злоупотребата с алкохол“, „Превенция на ХИВ/СПИН“, „Здравословно хранене“ с обхванати 815 ученика (момичета и момчета до 18

г.), в присъствието на педагогически и медицински персонал (58 лица). По време на образователните дейности са раздадени 1100 бр. здравно-образователни материали. Оказана е 25 бр. организационно-методична дейност (ОМД) на 44 лица (здравни медиатори, медицински специалисти и педагози, работещи с лица в неравностойно положение принадлежащи към етническите малцинства).

Във връзка със Заповед № РД-01-310/08.07.2022 г. на МЗ и във връзка с изпълнението на дейностите за 2022 г. по приоритет „Здравеопазване“ от Националния план за действие за периода 2022-2023 г. към Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите 2021-2030 г., е осъществена информационна кампания за предоставяне на нископрагови услуги с мобилни кабинети, за извършване на клинични лабораторни изследвания на здравно неосигурени лица от ромски произход в населени места от област Добрич. Извършени са лабораторни изследвания на лица със затруднен достъп до здравеопазване. По време на кампанията е оказана 4 бр. организационно методична дейност на 7 здравни медиатора и са предоставени 1600 бр. листовки „Бъди активен, спри и се изследвай“.

Представител на отдела е взел участие в заседание на Общински съвет за сътрудничество по етническите и интеграционните въпроси към община гр. Добрич.

Разгледан и одобрен е Общински план за действие за периода 2022 – 2023 г. в изпълнение на Националната стратегия на Република България за равенство, приобщаване и участие на ромите (2021-2030), на община Добрич по приоритет – здравеопазване.

ПОДОБРЯВАНЕ НА СЕКСУАЛНОТО И РЕПРОДУКТИВНО ЗДРАВЕ

Дейностите за подобряване на сексуалното и репродуктивно здраве са насочени предимно към младите хора по въпросите на сексуалното и репродуктивно здраве, като е акцентирано на следните теми: „Пубертет“, „Контрацепция“. През 2022 г. са проведени 7 беседи и 5 обучения на 226 ученика и 4 педагози от училищата на област Добрич, като по време на обученията са предоставени 140 бр. здравно-образователни материали и 25 бр. презервативи.

Оказана 14 бр. методична помощ на 15 лица (педагогически съветник, медицински специалисти и педагози).

НАЦИОНАЛНА ПРОГРАМА ЗА ПОДОБРЯВАНЕ НА МАЙЧИНОТО И ДЕТСКОТО ЗДРАВЕ 2021-2030 г.

Контролът по изпълнение и спазване на изискванията по сключените договори се осъществява от дирекция МД.

„МБАЛ-Добрич“ АД има договор за:

- Осигуряване на комплексно обслужване за бременни жени и деца в здравно-консултативен център за майчино и детско здраве, в т.ч.:

-информационни, логистични и координационни дейности за деца с увреждания и с хронични заболявания, родилки и бременни с патология на бременността в хода на тяхното болнично лечение и /или амбулаторно проследяване и лечение;

-предоставяне на психологическа подкрепа и консултиране на деца с увреждания, хронични заболявания, бременни жени и родилки, хоспитализирани в болницата и превенция на изоставянето на деца;

-предоставяне на специализирани консултации от медицински и немедицински специалисти за деца с увреждания, деца с хронични заболявания, недоносени деца, родилки и бременни с патология на бременността на място в здравно-консултативния център или в дома по искане на лекар от друго лечебно заведение.

- Провеждане на масов неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични структури в държавни и общински лечебни заведения с основна цел – ранна диагностика и своевременна интервенция при деца с увреждания на слуха.

✚ **„МБАЛ-Балчик“ ЕООД има договор за:**

- Въвеждане на масов неонатален слухов скрининг в родилните и неонатологични структури в държавни и общински лечебни заведения с основна цел – ранна диагностика и своевременна интервенция при деца с увреждания на слуха.

Във връзка с ангажиментите на Дирекцията са извършени 12 проверки в ЛЗБП на дейностите, финансирани по Националната програма за подобряване на майчиното и детско здраве - 8 проверки в „МБАЛ-Добрич“ АД, на ЗКЦ и Отделение по неонатология за провеждането на неонатален слухов скрининг и 4 проверки в „МБАЛ-Балчик“ ЕООД за провеждането на неонатален слухов скрининг и спазване изискванията по сключените с МЗ договори, осъществените прегледи, воденето на изискуемата документация и отчитане на дейностите. Проверени, подписани и изпратени в МЗ четири тримесечни отчети на ЛЗ. Изготвени бяха доклади за МЗ с констатациите от проверките. На интернет-страницата на РЗИ-Добрич е публикувана информация за граждани и лечебни заведения по Националната програма „Подобряване на Майчино и детско здравеопазване“ и за лечебните заведения за болнична помощ от областта, които имат сключен договор с МЗ, която периодично се актуализира.

Във връзка с подобряване на майчиното и детско здраве, на територията на област Добрич са проведени 35 лекции/беседи и 9 обучения с 1014 участника (968 деца и ученици, 42 педагози и 4 медицински специалисти) на теми: „Превенция на ХИВ/СПИН“; „Контрацепция“; „Здравословно хранене“; „Физическа активност“; „Пубертет“; „Превенция на алкохол, тютюнопушене“.

При провеждане на образователните дейности са предоставени общо 275 бр. здравно- образователни материали. Оказана е 18 бр. методична помощ на 36 лица (медицински специалисти, педагози, педагогически съветник).

ПРОГРАМА „ПРОФИЛАКТИКА НА НАРКОМАНИИТЕ“

Дейности по профилактика на наркоманиите в Добричка област

С цел усвояване на знания за различните видове наркотични вещества, повишаване вниманието към проблема и упражняване на умения за работа с информация, свързана с психоактивни вещества в област Добрич са проведени 28 лекции/беседи с 608 участника (593 ученика, 13 педагози, 2 медицински специалисти) на теми: „Превенция на употреба и злоупотреба с наркотични вещества“; „Рискови поведения при употреба на ПАВ“.

При провеждане на образователните дейности са предоставени общо 90 бр. здравно- образователни материали. Оказана е 15 бр. методична помощ на 20 лица (медицински специалисти, педагози, педагогически съветник).

Представител на отдела е взел участие в пленарно заседание на МКБППМН към община гр. Добрич.

Програма „Намаляване търсенето на наркотици“

Регионалните здравни инспекции осъществяват дейности по програма „Намаляване на търсенето на наркотици“ на МЗ. Дейността се осъществява в координация с Националният център по общественото здраве и анализи и дирекция „Лекарствена политика“ към Министерство на здравеопазването. РЗИ като държавен орган участва и в изпълнение на Националната стратегия за борба срещу наркотиците и Плана за действие към нея на Националния съвет по наркотичните вещества.

Стратегическата цел на програмата е намаляване на разпространението, търсенето и употребата на наркотици, и предотвратяване на

здравните и социални щети, настъпили вследствие на злоупотребата с наркотични вещества.

Оперативните цели, които се изпълняват от РЗИ, са:

1. Изграждане на ефективна система за контрол на дейностите, свързани с използване на медикаменти, съдържащи наркотични вещества. Във връзка с това са извършени 53 проверки в лицензирани обекти за търговия на дребно с лекарствени продукти, съдържащи наркотични вещества.
2. Осъществяване на дейности по Национална програма за изпълнение на Плана за действие на Националната стратегия за борба с наркотиците. Във връзка с това са извършени 4 проверки за 2022 г. на Метадонова програма в „ЦПЗ д-р П. Станчев-Добрич“ ЕООД. Изготвена е годишна справка по плана за действие на Националната стратегия за борба с наркотиците до община Добрич за изготвяне на градския доклад относно тенденциите за злоупотреба с наркотици.
3. Участие в обучения на МЗ съгласно нормата на чл. 17, ал. 1 от ЗКНВП – няма.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА САМОУБИЙСТВОТА И ДР. РИСКОВЕ НА ПСИХИЧНА ОСНОВА

През отчетния период са реализирани здравно-образователни дейности сред подрастващи и млади хора по промоция на психично здраве, обучение в комуникационни умения за предотвратяване на насилието и агресивното поведение в българското училище. На територията на област Добрич са проведени 21 беседи и 1 обучение с обхванати общо 438 лица (278 ученика, 7 педагози, 4 медицински специалисти и 149 граждани) на следните теми: „Превенция на агресивното поведение в училище. Толерантност“; „Себепознание. Ценностна система“; „Психично здраве в третата възраст – самопомощ и споделяне“.

При провеждане на образователните дейности са предоставени общо 150 бр. здравно образователни материали. С цел повишаване на информираността на хората по проблемите на психичното здраве и суицидното поведение е оказана 17 бр. методична дейност на 24 лица (медицински специалисти, педагози, социални работници и уредници на пенсионерски клубове).

ДЕЙНОСТИ ПО ОКОЛНА СРЕДА И ЗДРАВЕ

През 2022 г. са извършени следните дейности:

1. Мониторинг и анализ на факторите на околната среда.

Изготвени са:

- Доклад с анализ и оценка за качеството на атмосферния въздух в гр. Добрич за 2021 г. (по данни на РИОСВ-Варна, РЗОК-Добрич и община град Добрич) и неговото влияние върху здравето на населението;
- Доклади с анализ и оценка на качеството на водата, предназначена за питейно-битови цели в област Добрич за 2021 г.;
- Доклад с анализ и оценка на шумовото натоварване в град Добрич за 2022 г.;
- Доклад за резултатите от мониторинга и контрола на нейонизиращите лъчения, като фактор на жизнената среда и на обектите, източници на нейонизиращи лъчения на територията на област Добрич за 2022 г.

Изготвените доклади са предоставени на вниманието на заинтересованите институции и най-вече на общините, с оглед предприемане на необходимите мерки за приваждане факторите на околната среда в съответствие със здравните норми.

Издадени са 2 информационни бюлетина, във връзка с отбелязване на:

- Световния ден на водата - 22.03.2022 г.;
- Световния ден на земята - 22.04.2022 г.

Предоставен е годишен доклад на Областна администрация-Добрич за дейността на РЗИ-Добрич за подобряване безопасността на движението по пътищата през 2021 г.

През месец юни представител на отдела е взел участие в заседание на Областна комисия по безопасност на движението по пътищата. Изготвени са план-програма за подобряване на безопасността на движението по пътищата за 2022 г., както и становище по проект на Областна план-програма за изпълнение на областната политика за безопасност на движението по пътищата за 2022 г., които са изпратени на Областна администрация.

Издадени са 2 информационни бюлетина, във връзка с отбелязване на:

- Ден за безопасността на движението по пътищата - 29.06.2022 г.;
- Световен ден за възпоменаване на жертвите на пътнотранспортни произшествия- 20.11.2022 г.

2. Извършван е насочен контрол по жалби и сигнали, свързани с неблагоприятно въздействие на факторите на околната среда, застрашаващи здравето на хората – 36 проверки.

НАЦИОНАЛЕН ПЛАН ЗА ДЕЙСТВИЕ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ОБЛЪЧВАНЕ ОТ РАДОН 2018-2022 Г. КЪМ СТРАТЕГИЯТА ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА РИСКА ОТ ОБЛЪЧВАНЕ ОТ РАДОН 2018-2027 Г.

През месец май 2022 г. са изпратени в НЦРРЗ 1070 бр. детектори (от които 20 бр. дублиращи), събрани от помещения на 93 бр. детски градини, находящи се в област Добрич от проведено проучване на обемна активност на радон в сгради с обществен достъп - детски градини, един нулев детектор (съхраняван в РЗИ-Добрич) и надлежно попълнен първичен протокол за дублиращи измервания № СОРЕ-01-08-11.11.2021 г. Двадесет и четири броя от детекторите липсват, поради загуба или неадекватно съхранение в 14 бр. детски градини, участвали в проучването. През месец юни 2022 г. е изпратен магнитен носител (диск) със сканирани анкетни карти - 93 бр. от проведено проучване на обемна активност на радон в детски градини на област Добрич, относно изпълнение на дейности през 2021-2022 г. През месец ноември 2022 г. е изпратена в НЦРРЗ попълнена електронна таблица“data basa“ – база данни с информация от анкетни карти от проведено проучване на обемна активност на радон в детски градини на област Добрич, относно изпълнение на дейности през 2021-2022 г. по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон (2018-2022 г.).

Във връзка с отбелязване на 7 ноември - Европейски ден на радона е изготвен информационен бюлетин, който е изпратен до местни медийни и електронни издания.

Във връзка с писмо изх. №33-14-51/27.10.2022 г. на МЗ за провеждане на работна среща за отчитане на дейността по Национален план за действие за намаляване риска от облъчване от радон 2018-2022 г. и провеждане на заседание на Националния координационен съвет (НКС) за управление на плана, за периода 02.11-04.11.2022 г. в гр. Хисаря участие са взели главен инспектор (еколог) - областен координатор и инспектор от отдел “Държавен здравен контрол”. Отчетена е дейността по плана, извършена от РЗИ-Добрич за периода 2018 – 2022 г.

Във връзка с писмо изх. № РЕМР-06-18/11.11.2022 г. на НЦРРЗ, гр. София е изготвен в табличен вид отчет за изпълнение на дейностите

по Национален план за действие за намаляване на риска от облъчване от радон 2018-2022 г.

Във връзка със заповед № РД-01-256/17.06.2022 г. на Министъра на здравеопазването, предоставените средства в размер на 1050 лв. са изразходвани за транспортни, командировъчни и други разходи за събиране на предоставени от НЦРРЗ, гр. София детектори от детски градини в област Добрич и за транспортни разходи по повод участие на представители от отдел ДЗК в организирана от МЗ работна среща в гр. Хисаря.

СЪГЛАСНО ПОСТИГНАТИТЕ РЕЗУЛТАТИ ПРЕЗ 2022 Г. МОГАТ ДА СЕ ИЗВЕДАТ СЛЕДНИТЕ ИЗВОДИ:

1. Системата на надзора на заразните болести, държавния здравен контрол и опазване на общественото здраве доказва своята ефективност в екстремните условия от разпространението на COVID-19. Необходимо е тя да бъде подкрепена на всички нива, за да продължи да функционира, включително и да привлича за работа в нея нови и млади кадри, като им осигурява необходимата подготовка, обучение и квалификация, адекватно заплащане и добри условия за работа и развитие.
2. Текущото и дефицитът на кадри с **висше медицинско образование** продължава да бъде основен проблем за инспекцията.
3. Добрата организацията на работа във всички дирекции и отдели, съобразно плановите и извънредно възникващите и разпоредени задачи, прилагането на екипност и взаимна заменяемост и оптималното използване на наличните кадрови и материално-технически възможности спомогнаха в условията на икономическата криза и **разпространението на COVID-19**, планираните задачи за 2022 г. да бъдат изпълнени и преизпълнени.
4. Взаимодействието с представителите на други ведомства е допринесло за по-ефективното решаване на проблемите.
5. Мониторинговите програми са прецизирани.
6. Извършен е системен мониторинг и анализ на факторите на жизнената среда.
7. Поддържа се добро, ефективно и продуктивно сътрудничество с всички държавни и общински структури, с правителствени и неправителствени организации.

Проблемните пунктове в работата на инспекцията са следните:

1. Несъответствия в основни нормативни документи или липса на точен нормативен регламент при осъществяване на правомощията;
2. Ограничени до липсващи административно-наказателни правомощия във връзка с нормативно определените задължения за осъществяване на контрол по редица направления.

НАСОКИ ЗА РАБОТА ПРЕЗ 2023 г.

1. Провеждане на политика за задържане на квалифицираните служители и окомплектоване на дирекциите и отделите с кадри, осигуряване на все по-добри условия за труд и квалификация. Необходимо е системата да намери начини, с които да бъде подпомагана работата на инспекторите, както и да бъде осигурено справедливо заплащане за техния труд. Това би ги мотивирало да проявят професионализма, който притежават и би повишило качеството на контрола.
2. Провеждане на ефективен медицински и здравен контрол, с цел защита здравето на населението и интересите на потребителите, при спазване на разпоредбите и изискванията на законодателството на ЕС, на националното законодателство, както и на утвърдените стандартни оперативни процедури, ръководства или указания.

- 3.Задълбочаване контрола по спазване на Закона за лечебните заведения, Закона за здравето и специализираните наредби към тях от вертикалното законодателство.
- 4.Осигуряване на независима и прозрачна инспекционна дейност, подобряване на формите и начините за предоставяне на информация на обществеността за резултатите от провеждания здравен контрол.
- 5.Прилагане на подхода за оценка на риска в хода на провеждания държавен здравен контрол и насочено внимание за предприемането на адекватни и пропорционални на установените отклонения мерки за административна принуда, като съществен елемент от контролната дейност.

30.3.2023 г.

X

Д-р Светла Ангелова
Директор на РЗИ - Добрич
Подписано от: Svetla Angelova Dimitrova